



Connecter Protéger Coopérer Depuis 1893
Connecting Protecting Cooperating Since 1893

**PRAKTISK HÅNDBOG OM ANVENDELSEN AF
HAAGERKONVENTIONEN AF 19. OKTOBER 1996 OM
KOMPETENCE, LOVVALG, ANERKENDELSE,
FULDBYRDELSE OG SAMARBEJDE VEDRØRENDE
FORÆLDREANSVAR OG FORANSTALTNINGER TIL
BESKYTTELSE AF BØRN**

DS-02-18-940-DA-N

**PRAKTISK HÅNDBOG OM ANVENDELSEN AF HAAGERKONVENTIONEN
AF 19. OKTOBER 1996 OM KOMPETENCE, LOVVALG, ANERKENDELSE,
FULDBYRDELSE OG SAMARBEJDE VEDRØRENDE FORÆLDREANSVAR OG
FORANSTALTNINGER TIL BESKYTTELSE AF BØRN**



Udgivet af
Haagerkonferencen om International Privatret
Det Permanente Bureau
Churchillplein 6b
2517 JW Den Haag
Nederlandene

Telefon: +31 70 363 3303
Fax: +31 70 360 4867
E-mail: secretariat@hcch.net
Websted: www.hcch.net

© Haagerkonferencen om International Privatret 2018

Alle rettigheder forbeholdes. Denne publikation må ikke gengives, lagres i et søgesystem eller på nogen måde eller ved brug af nogen midler, herunder fotokopiering eller indspilning, videreformidles uden rettighedshaverens skriftlige tilladelse.

Europa-Kommissionens/Generaldirektoratet for Retlige Anliggenders generøsitet har muliggjort udarbejdelse af layout og oversættelse og videreformidling af "Praktisk håndbog om anvendelsen af konventionen om beskyttelse af børn af 1996" på alle Den Europæiske Unions officielle sprog (med undtagelse af den engelske, franske og spanske version).

Der findes officielle versioner på engelsk og fransk af denne publikation på webstedet for Haagerkonferencen om International Privatret (<www.hcch.net>). Det Permanente Bureau under Haagerkonferencen om International Privatret har ikke kontrolleret oversættelserne af denne publikation til andre sprog (med undtagelse af den spanske version).

ISBN 978-92-79-90810-1

Trykt i Belgien

Indhold

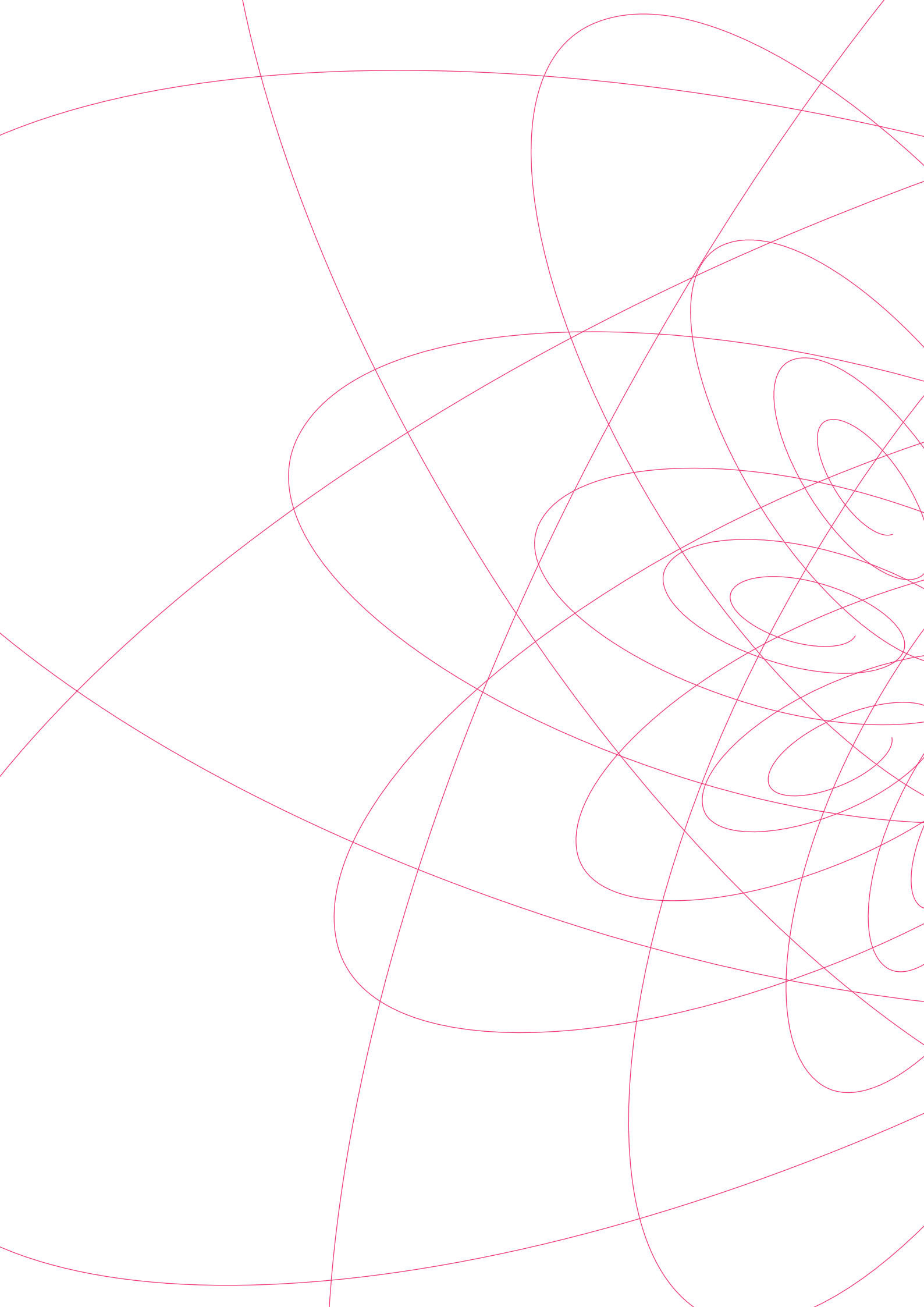
1. INDLEDNING	9
2. KONVENTIONENS FORMÅL.....	17
A. Konventionens præambel	19
B. Konventionens specifikke formål	19
3. ANVENDELSESOMRÅDE.....	21
A. I hvilke stater og fra hvilken dato finder konventionen af 1996 anvendelse?	23
B. Hvilke børn finder konventionen af 1996 anvendelse på?	27
C. Hvilke områder er omfattet af konventionen af 1996?	28
a) Tildeling, udøvelse, hel eller delvis frakendelse af forældreansvar samt delegation heraf.....	28
b) Forældremyndighed, herunder retten til at drage omsorg for barnets person og navnlig retten til at bestemme, hvor barnet skal bo, samt samvær, herunder retten til at bringe barnet til et andet sted end dets sædvanlige opholdssted for et begrænset tidsrum	30
c) Værgemål, samværgemål og lignende retsinstitutter	30
d) Udpegelse af en person eller myndighed, der skal tage sig af barnets person eller formue, og som skal repræsentere eller bistå barnet, samt fastlæggelse af en sådan person eller myndigheds opgaver	30
e) Anbringelse af barnet hos en plejefamilie eller på en institution eller i et kafala-plejeforhold eller lignende plejeforhold	31
f) En offentlig myndigheds tilsyn med den omsorg for et barn, der varetages af enhver person, der har barnet i sin varetægt	32
g) Forvaltning eller bevarelse af et barns formue eller disponering herover	32
D. Hvilke områder er ikke omfattet af konventionen af 1996?.....	32
a) Fastlæggelse eller anfægtelse af forældre-barn-forhold.....	32
b) Afgørelser om adoption, adoptionsforberedende foranstaltninger, omstødelse af adoption eller ophævelse af adoptivforhold	33
c) Barnets for- og efternavne	33
d) Myndighed	34
e) Underholdspligt	34
f) Trusts og arv.....	34
g) Social sikring.....	34
h) Offentligretlige foranstaltninger af generel karakter vedrørende uddannelse og sundhed	34
i) Foranstaltninger, der er truffet som følge af strafbare handlinger begået af børn.....	35
j) Afgørelser om retten til asyl og om indvandring	35
4. KOMPETENCE TIL AT TRÆFFE BESKYTTELSESFORANSTALTNINGER.....	37
A. Hvornår har myndighederne i en kontraherende stat bemyndigelse til at træffe beskyttelsesforanstaltninger?.....	39

B.	Hovedregel: Myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted.....	40
a)	Hvad betyder "sædvanligt opholdssted"?	40
b)	Hvad sker der, hvis et barn skifter "sædvanligt opholdssted"?	40
C.	Undtagelser fra hovedreglen	41
a)	Flygtningebørn eller børn, der er internationalt fordrevne	41
b)	Børn, hvis sædvanlige opholdssted ikke kan fastlægges.....	42
c)	Kompetence i internationale børnebortførelser.....	42
d)	Kompetence i sager, hvor der verserer en skilsmisse- eller separationssag mellem barnets forældre.....	47
D.	Hvad sker der, hvis myndighederne i to eller flere kontraherende stater har kompetence?	49
5.	OVERFØRSEL AF KOMPETENCEN	53
A.	Hvornår kan kompetencen til at træffe foranstaltninger overføres?	55
B.	Hvilke betingelser skal opfyldes, før kompetencen kan overføres?.....	56
C.	Overførselsprocedure	58
D.	Visse praktiske aspekter ved en overførsel.....	60
a)	Hvordan finder en myndighed, som ønsker at anvende bestemmelserne om overførsel, ud af, hvilken kompetent myndighed i den anden kontraherende stat, den skal rette anmodningen til?	61
b)	Hvordan skal myndighederne kommunikere?.....	61
c)	Andre aspekter af overførsler, hvor kommunikation mellem myndighederne kan være hensigtsmæssigt	62
6.	BESKYTTELSESFORANSTALTNINGER I HASTETILFÆLDE.....	65
A.	Nødvendige beskyttelsesforanstaltninger i hastetilfælde	67
a)	Hvornår "haster" en sag?	67
b)	Hvad er "nødvendige" beskyttelsesforanstaltninger?.....	68
c)	Hvor længe varer de beskyttelsesforanstaltninger, der træffes efter artikel 11?	69
d)	Når en kontraherende stat har truffet foranstaltninger efter artikel 11, hvilke andre skridt skal den da tage for at sikre fortsat beskyttelse af barnet?	69
B.	Skal de beskyttelsesforanstaltninger, der er truffet efter artikel 11, anerkendes og fuldbyrdes i henhold til konventionen af 1996?.....	70
7.	FORELØBIGE FORANSTALTNINGER.....	75
A.	Hvornår kan der træffes foreløbige foranstaltninger?.....	77
a)	Hvad er foranstaltninger "af foreløbig karakter"?.....	78
b)	Hvor længe varer de foreløbige foranstaltninger, der træffes efter artikel 12?	79
c)	Når en kontraherende stat har truffet foreløbige foranstaltninger efter artikel 12, hvilke andre skridt kan den da tage for at sikre fortsat beskyttelse af barnet?	79
B.	Skal de foreløbige foranstaltninger, der er truffet efter artikel 12, anerkendes og fuldbyrdes i henhold til konventionen af 1996?.....	80
8.	FORTSÆTTELSE AF FORANSTALTNINGER	81
A.	Forbliver beskyttelsesforanstaltninger i kraft på trods af, at ændrede omstændigheder betyder, at grundlaget for kompetencen ikke længere består?	83

B.	Hvad udgør "ændrede omstændigheder" i artikel 14?	83
9.	LOVVALG FOR BESKYTTELSESFORANSTALTNINGER.....	87
A.	Lovvalg for beskyttelsesforanstaltninger truffet af en retslig eller administrativ myndighed	89
a)	Hvilken lovgivning skal anvendes af myndighederne i en kontraherende stat, som træffer foranstaltninger til beskyttelse af et barns person eller formue?	89
b)	Hvis et barns sædvanlige opholdssted ændres fra én kontraherende stat til en anden, hvilken lov finder da anvendelse på "vilkårene for gennemførelsen" af en beskyttelsesforanstaltning der, hvor barnet har sit nye sædvanlige opholdssted, hvis foranstaltningen blev truffet der, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted?....	90
B.	Lovvalg for forældreansvar uden en retslig eller administrativ myndigheds mellemkomst	92
a)	Hvilken lov finder anvendelse ved tildeling eller ophør af forældreansvar uden en retslig eller administrativ myndigheds mellemkomst?.....	92
b)	Hvad sker der med tildeling eller ophør af forældreansvar, når et barn ændrer sit sædvanlige opholdssted?	93
c)	Hvilken lov finder anvendelse på udøvelsen af forældreansvar?	95
d)	Ændring eller ophør af forældreansvar ved beskyttelsesforanstaltninger truffet af retslige eller administrative myndigheder	95
C.	Beskyttelse af tredjemand	96
D.	Generelle bestemmelser om lovvalg	96
a)	Finder reglerne om lovvalg anvendelse, selv om den udpegede lov ikke er den kontraherende stats lov?.....	96
b)	Omfatter en henvisning til loven i en anden stat en henvisning til denne anden stats lovvalgsregler?	97
c)	Er der nogen situationer, hvor den lov, der udpeges i henhold til reglerne i konventionen af 1996, ikke skal anvendes?	97
10.	ANERKENDELSE OG FULDBYRDELSE AF EN BESKYTTELSESFORANSTALTNING	99
A.	Hvornår vil en beskyttelsesforanstaltning, der er truffet i én kontraherende stat, blive anerkendt i en anden kontraherende stat?.....	101
B.	Hvornår kan anerkendelse af en beskyttelsesforanstaltning, der er truffet i én kontraherende stat, afvises i en anden?.....	102
a)	Foranstaltningen er truffet af en myndighed i en kontraherende stat, hvis kompetence ikke var baseret på en af bestemmelserne i artikel 5-14 i konventionen af 1996.....	102
b)	Foranstaltningen blev, bortset fra i hastetilfælde, truffet i forbindelse med en retslig eller administrativ behandling, uden at barnet havde haft mulighed for at blive hørt, i modstrid med grundlæggende retsplejeregler i den kontraherende stat, som anmodningen rettes til.....	103
c)	Foranstaltningen blev truffet, bortset fra i hastetilfælde, uden at den person, der gør gældende, at foranstaltningen krænker den pågældendes forældreansvar, havde mulighed for at blive hørt	103
d)	Anerkendelsen vil åbenbart stride mod grundlæggende retsprincipper i den kontraherende stat, som anmodningen rettes til, under hensyntagen til barnets bedste	103

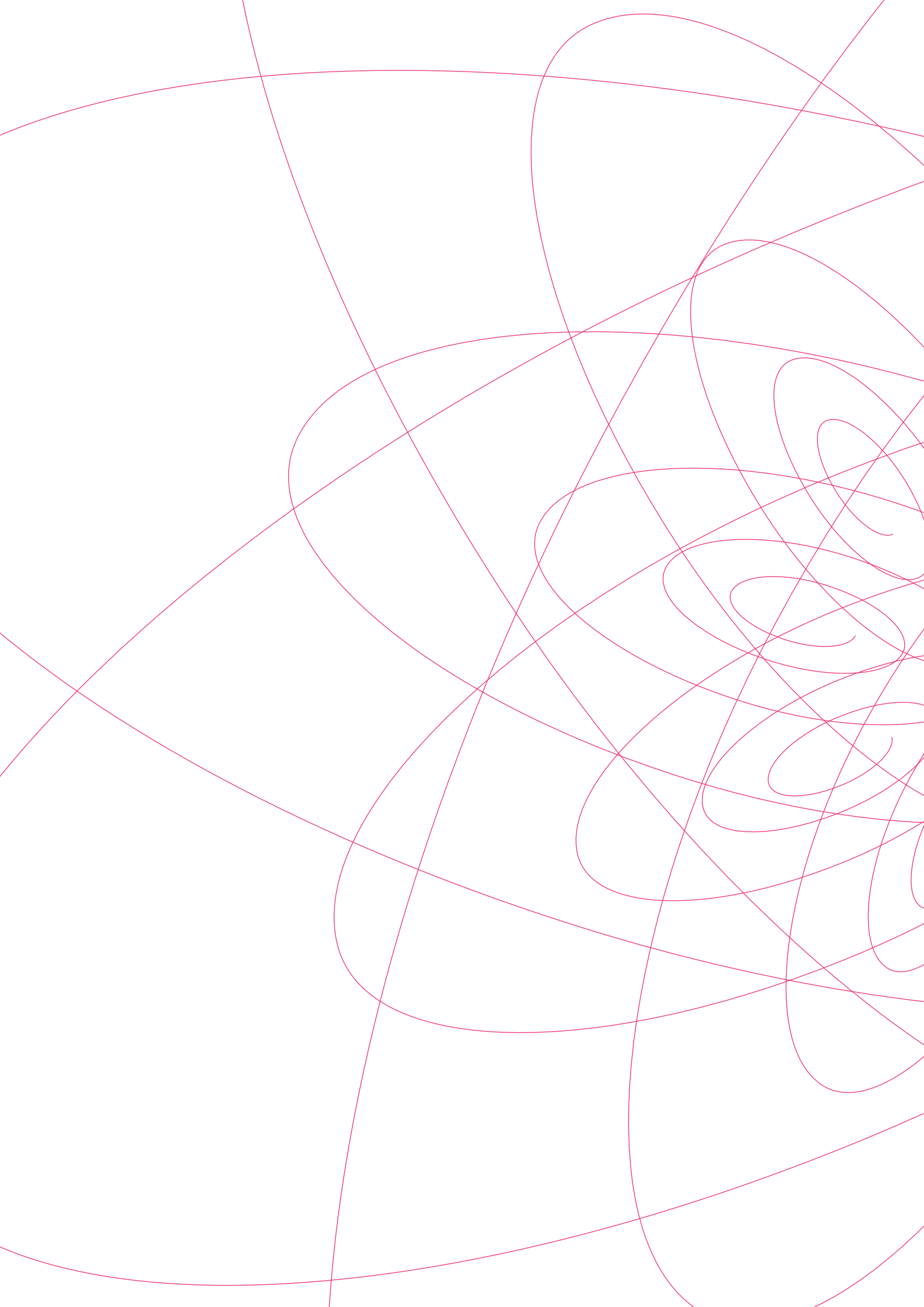
e)	Foranstaltningen er uforenelig med en senere foranstaltning truffet i en ikke-kontraherende stat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted, og denne senere foranstaltning opfylder betingelserne for at blive anerkendt i den kontraherende stat, som anmodningen rettes til.....	104
f)	Proceduren i artikel 33 er ikke blevet fulgt	104
C.	Hvordan kan en person være sikker på, at en afgørelse vil blive anerkendt i en anden kontraherende stat? ("Forudgående anerkendelse")	106
D.	Hvornår vil en beskyttelsesforanstaltning, der er truffet i én kontraherende stat, blive fuldbyrdet i en anden kontraherende stat?.....	108
11.	CENTRALMYNDIGHEDER OG SAMARBEJDE.....	111
A.	Centralmyndighedens rolle i konventionen af 1996	113
B.	Udpegelse og etablering af en centralmyndighed	114
C.	Hvilken bistand skal en centralmyndighed yde?	116
D.	Situationer, hvor det er obligatorisk for myndighederne at samarbejde/kommunikere	118
a)	Når en myndighed overvejer at anbringe et barn i udlandet	118
b)	Tilvejebringelse af oplysninger, hvis barnet er udsat for alvorlig fare og skifter opholdssted/befinder sig et andet sted.....	119
E.	Konkrete situationer, hvor myndighederne bør samarbejde.....	122
a)	Anmodning til en anden kontraherende stat om at tilvejebringe en rapport om et barns situation eller træffe beskyttelsesforanstaltninger for et barn	122
b)	Anmodning om oplysninger af betydning for beskyttelsen af et barn, når en myndighed påtænker at træffe en beskyttelsesforanstaltning.....	123
c)	Anmodning om bistand ved gennemførelsen af beskyttelsesforanstaltninger i udlandet.....	124
d)	Anmodning om/ydelse af bistand i internationale sager om samvær.....	124
e)	Tilvejebringelse af dokumentation for, at en person har forældreansvar eller er ansvarlig for beskyttelsen af barnet	125
F.	Myndighedernes videregivelse af personoplysninger og oplysninger	128
G.	Centralmyndighedens/den offentlige myndigheds omkostninger	128
12.	FORHOLDET MELLEM KONVENTIONEN AF 1996 OG ANDRE INSTRUMENTER.....	129
A.	Hvordan påvirker konventionen af 1996 anvendelsen af Haagerkonventionen af 12. juni 1902 om værgemål for mindreårige?	131
B.	Hvordan påvirker konventionen af 1996 anvendelsen af Haagerkonventionen af 5. oktober 1961 om myndighedernes kompetence og lovvalget i sager vedrørende beskyttelse af mindreårige?.....	131
C.	Hvordan påvirker konventionen af 1996 anvendelsen af Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser?	132
D.	Hvordan berører konventionen af 1996 anvendelsen af andre instrumenter?.....	132

13. SÆRLIGE EMNER	135
A. Internationale børnebortførelser	137
a) Hvilken rolle spiller konventionen af 1996 i situationer, hvor Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser finder anvendelse på bortførelse af et barn?	138
b) Hvilken rolle spiller konventionen af 1996 i situationer, hvor Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser ikke finder anvendelse på bortførelse af et barn?	141
B. Samvær	143
a) Hvad er "retten til samvær"?	143
b) Administrativt samarbejde mellem stater i internationale sager om samvær	143
c) Forudgående anerkendelse	144
d) International flytning	145
e) Internationalt samvær i sager, hvor konventionen af 1980 og konventionen af 1996 finder anvendelse	147
C. Anbringelse i familiepleje, i et kafala-plejeforhold og på institution	147
D. Adoption	152
E. Mediation, mægling og tilsvarende midler til at fremme mindelige aftaler ..	154
a) Fremme af mindelige aftaler om beskyttelse af et barns person eller formue i situationer, der er omfattet af konvention af 1996	154
b) Mediation i internationale børnebortførelser	155
c) Inddragelse af børnene i mediationsprocessen	157
F. Særlige kategorier af børn	158
a) Børn, som er flygtninge, internationalt fordrevne eller uden sædvanligt opholdssted	158
b) Bortløbne og forladte børn samt børn, der er ofre for menneskehandel	160
c) Børn, som flytter fra én stat til en anden, når de offentlige myndigheder har været involveret	163
G. Barnets formue	166
H. Repræsentation af børn	167
I. Tilknytningsfaktorer	169
a) Sædvanligt opholdssted	169
b) Tilstedeværelse	171
c) Nationalitet	172
d) Væsentlig tilknytning	172
 BILAG I Tekst til Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn	 175
BILAG II Tjekliste til gennemførelsen	193



1

INDLEDNING



1.1 Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn¹ har potentiale til at blive et instrument, som ratificeres og bruges i vidt omfang. Den omhandler en lang række internationale spørgsmål relateret til beskyttelse af børn. Konventionens anvendelsesområde er så bredt, at det sikrer, at den har universel betydning. Endvidere opfylder konventionen det reelle og dokumenterede behov for en bedre international ramme for grænseoverskridende spørgsmål om beskyttelse af børn. I forbindelse med arbejdet i Det Permanente Bureau under Haagerkonferencen om International Privatret konstateres der løbende situationer, hvor sårbare børn kunne hjælpes gennem anvendelse af konventionen af 1996. Endvidere følger denne konvention de nye tiltag i børnekonventionerne af 1980 og 1993², idet den kombinerer en international retlig ramme med samarbejdsmekanismer. Indarbejdelse af samarbejdsstrukturer i konventionen er afgørende for at sikre, at konventionens mål opfyldes. Disse strukturer fremmer bedre udveksling af oplysninger og gensidig bistand på tværs af grænserne samt sikrer, at der på tværs af en række forskellige stater findes mekanismer, der giver mulighed for, at reglerne får fuld virkning i praksis.

1.2 De børn, som gennemførelsen af konventionen af 1996 kommer til gode, er bl.a.:

- børn, der er genstand for internationale tvister mellem forældre om forældremyndighed eller samvær
- børn, der er genstand for en international bortførelse (herunder i de stater, som ikke kan tiltræde Haagerkonventionen om børnebortførelser af 1980)
- børn, der anbringes i udlandet i alternative plejeforhold, som ikke er omfattet af definitionen af adoption og derfor ikke af Haagerkonventionen om internationale adoptioner af 1993
- børn, der er genstand for grænseoverskridende menneskehandel og andre former for udnyttelse, herunder seksuelt misbrug³
- børn, der er flygtninge eller uledsagede mindreårige
- børn, der flytter internationalt med deres familier

¹ Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn. I det følgende henviser "Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn", "konventionen af 1996" eller "konventionen" til denne konvention. Teksten til konventionen er gengivet i bilag I.

² Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser ("Haagerkonventionen om børnebortførelser" eller "konventionen af 1980"). Der findes flere oplysninger om anvendelsen af konventionen af 1980 i praksis på engelsk i "Guide to Good Practice" ("Retningslinjer for god praksis") under konventionen af 1980 på Haagerkonferencens websted på < www.hcch.net > under "Child Abduction Section" ("Børnebortførelser") og "Guides to Good Practice" ("Retningslinjer for god praksis"). Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner ("Haagerkonventionen om internationale adoptioner af 1993" eller "konventionen af 1993"). Der findes flere oplysninger om anvendelsen af denne konvention i praksis i "Guide to Good Practice" ("Retningslinjer for god praksis") under konventionen af 1993, som også findes på < www.hcch.net > under "Intercountry Adoption Section" ("Internationale adoptioner") og "Guides to Good Practice" ("Retningslinjer for god praksis").

³ I denne forbindelse bør det bemærkes, at bestemmelserne i konventionen af 1996 supplerer bestemmelserne i "Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography" ("Valgfri protokol til konventionen om barnets rettigheder vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi") (New York, 25. maj 2000), som trådte i kraft den 18. januar 2002 (den fulde tekst findes på engelsk på < http://treaties.un.org/doc/Treaties/2000/05/20000525%2003-16%20AM/Ch_IV_11_cp.pdf >). Se navnlig artikel 9, stk. 3, og artikel 10, stk. 2, i den valgfri protokol.

- 1.3 Den omfattende grænseoverskridende flytning af børn i mange af verdens regioner skaber problemer med bl.a. salg af og menneskehandel med børn, udnyttelse af uledsagede børn, flygtningebørns situation og den nogle gange uregulerede anbringelse af børn i udlandet. Denne grænseoverskridende flytning af børn kan understøttes af den generelle samarbejdsramme, som indføres med konventionen af 1996. Dette gælder f.eks. det sydlige og østlige Afrika,⁴ Balkanlandene, nogle af staterne i Østeuropa og Kaukasus, dele af Syd- og Centralamerika samt mange dele af Asien.
- 1.4 Marokkos tidlige ratificering af konventionen af 1996 var et vigtigt signal om konventionens potentielle værdi i stater, hvis lovgivning er påvirket af eller baseret på Sharia-lovgivningen. Det fremgår bl.a. af den udtrykkelige henvisning til kafala-systemet i artikel 3, at der i konventionen af 1996 er opmærksomhed på dette spørgsmål. Endvidere har de stater, der er involveret i Maltaprocesen⁵, opfordret alle stater til nøje at overveje at ratificere/tiltræde konventionen af 1996⁶. I Europa har Den Europæiske Union i mange år anerkendt konventionens betydning for sine medlemsstater⁷. Faktisk er en stor del af EU's egen forordning om forældreansvar baseret på konventionen af 1996⁸.
- 1.5 Konventionens globale appel skyldes måske også, at den tager højde for de mange forskellige institutioner og systemer, der beskæftiger sig med beskyttelse af børn rundt om i verden. Den forsøger ikke at skabe en ensartet international lov for beskyttelse af børn. I denne henseende kan der henvises til FN's konvention om barnets rettigheder ("UNCRC")⁹. I stedet søger konventionen af 1996 at forhindre juridiske og administrative konflikter samt at skabe en struktur for effektivt internationalt samarbejde i spørgsmål om beskyttelse af børn mellem de forskellige systemer. Her giver konventionen gode muligheder for at bygge bro mellem juridiske systemer med forskellige kulturelle eller religiøse baggrunde.

⁴ Se pkt. 4 i "Conclusions and Recommendations of the Seminar on Cross-Frontier Child Protection in the Southern and Eastern African Region" ("Konklusioner og anbefalinger fra seminaret om grænseoverskridende beskyttelse af børn i den sydlige og østlige afrikanske region") (Pretoria, 22.-25. februar 2010) på < www.hcch.net > under "News & Events" ("Nyheder og begivenheder") og "2010".

⁵ "Maltaprocesen" er en proces for dialog mellem højtstående dommere og højtstående embedsmænd fra de kontraherende stater til konventionerne af 1980 og 1996 og ikke-kontraherende stater, hvis retlige systemer er baseret på eller påvirket af Sharia-lovgivningen. Dialogen omfatter drøftelser om, hvordan man sikrer bedre beskyttelse med hensyn til grænseoverskridende rettigheder til samvær for forældre og deres børn, samt hvordan man håndterer problemerne med internationale bortførelser mellem de pågældende stater. Processen blev iværksat på den juridiske konference om grænseoverskridende familieretlige spørgsmål, som blev afholdt i St. Julian's på Malta den 14.-17. marts 2004. Processen er stadig i gang: se < www.hcch.net > under "Child Abduction Section" ("Børnebortførelser") og "Judicial Seminars on the International Protection of Children" ("Juridiske seminarer om international beskyttelse af børn").

⁶ Se den tredje Maltaerklæring, pkt. 3, på < www.hcch.net > (se fodnote 5 ovenfor).

⁷ Se f.eks. Rådets beslutning 2003/93/EF af 19. december 2002 om bemyndigelse af medlemsstaterne til i Fællesskabets interesse at undertegne konventionen og Rådets beslutning 2008/431/EF af 5. juni 2008 om bemyndigelse af visse medlemsstater til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at ratificere eller tiltræde konventionen af 1996.

⁸ Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar ("Bruxelles IIa-forordningen"). På tidspunktet for offentliggørelsen af denne håndbog har 26 EU-medlemsstater ratificeret konventionen, mens de sidste to har lovet at ratificere konventionen i den nærmeste fremtid.

⁹ De Forenede Nationers konvention om barnets rettigheder (20. november 1989). Se teksten på < <http://www2.ohchr.org/english/law/crc.htm> >.

1.6 Det er et godt tidspunkt at udgive denne håndbog nu, hvor flere og flere lande i verden begynder at se fordelene ved konventionen¹⁰, og der kommer stadig flere kontraherende stater til^{11,12}. Håndbogen imødekommer en anmodning rettet til Det Permanente Bureau i 2006 ved det femte møde i den særlige kommission for konventionerne af 1980 og 1996¹³. I svarene på et spørgeskema¹⁴, der blev rundsendt før dette møde, var der stor tilslutning til en vejledning om konventionen af 1996. Efter drøftelser på mødet blev følgende konklusion og henstilling vedtaget (pkt. 2.2):

"Den særlige kommission opfordrer Det Permanente Bureau til i samråd med medlemsstaterne i Haagerkonferencen og de kontraherende stater til konventionerne af 1980 og 1996 at iværksætte arbejdet med en praktisk vejledning om konventionen af 1996, som skal:

- a) vejlede om de faktorer, der skal overvejes i processen for gennemførelsen af konventionen i national ret, og
- b) forklare anvendelsen af konventionen i praksis."

1.7 Det Permanente Bureau begyndte med at udarbejde et dokument med fokus på praktiske råd til stater, der overvejede at gennemføre konventionen i national ret (i overensstemmelse med pkt. 2.2, litra a)). "Tjekliste til gennemførelsen" blev færdiggjort i 2009 og er nu vedlagt denne håndbog som bilag II. Det første udkast til håndbogen blev udsendt til staterne¹⁵ i 2009. Det var hensigten, at den også i udkastform kunne være til hjælp for staterne. De blev bedt om at fremsende kommentarer til udkastet, så man kunne finpudse og forbedre håndbogen før den endelige udgivelse. Udkastet til håndbogen blev derefter revideret og forelagt til endelig godkendelse på del I af det sjette møde i "Special Commission on the practical operation of the 1980 Hague Child Abduction Convention and the 1996 Hague Child Protection Convention" (den særlige kommission om anvendelse i

¹⁰ Se f.eks. pkt. 7 i "Declaration of the International Judicial Conference on Cross-Border Family Relocation" ("Erklæring fra den internationale juridiske konference om familiers flytning på tværs af grænserne") (23.-25. marts 2010), hvor man i forbindelse med sager om familiers flytning på tværs af grænser anerkender den ramme, som konventionerne af 1980 og 1993 skaber som en integreret del af det globale system til beskyttelse af børns rettigheder. "Conclusions of the Morocco Judicial Seminar on Cross-Border Protection of Children and Families" ("Konklusioner fra det juridiske seminar om grænseoverskridende beskyttelse af børn og familier"), Rabat (Marokko, 13.-15. oktober 2010) samt "Conclusions and Recommendations of the Inter-American Meeting of International Hague Network Judges and Central Authorities on International Child Abduction" ("Konklusioner og henstillinger fra det interamerikanske møde i det internationale netværk af dommere og centralmyndigheder om internationale børnebortførelser") (Mexico, 23.-25. februar 2011). De kan alle findes på engelsk på < www.hcch.net > (se fodnote 5 ovenfor).

¹¹ Henvisninger til "kontraherende stat" i denne håndbog betyder, medmindre andet er angivet, en kontraherende stat til Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn.

¹² De resterende EU-medlemsstater (Belgien og Italien) samt Argentina, Canada, Colombia, Israel, New Zealand, Norge, Paraguay og Sydafrika overvejer angiveligt også aktivt at ratificere/tiltræde konventionen. USA undertegnede konventionen af 1996 den 10. oktober 2010.

¹³ Femte møde i den særlige kommission om status for anvendelsen af Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser og den praktiske gennemførelse af Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn (30. oktober – 9. november 2006).

¹⁴ "Questionnaire concerning the practical operation of the Hague Convention of 25 October 1980 on the Civil Aspects of International Child Abduction" ("Spørgeskema om anvendelsen i praksis af Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser"), foreløbigt dokument nr. 1 af april 2006 til den særlige kommission af oktober/november 2006 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser. Spørgeskemaet kan findes på engelsk på < www.hcch.net > under "Child Abduction Section" ("Børnebortførelser") og "Questionnaires and responses" ("Spørgeskemaer og svar").

¹⁵ Udkastet til håndbog blev udsendt til de nationale organer og kontaktorganerne i medlemmerne af Haagerkonferencen om International Privatrecht samt til centralmyndighederne i de kontraherende stater til konventionerne af 1996 og 1980. Udkastet til håndbog i papirversion blev også sendt til ambassadørerne i de kontraherende stater til konventionerne af 1996 og 1980, som ikke var medlemmer.

praksis af Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser og Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn), som blev afholdt den 1.-10. juni 2011 ("mødet i den særlige kommission (del I) i 2011"). I overensstemmelse med konklusionerne og henstillingerne fra den særlige kommission blev Det Permanente Bureau anmodet om "i samråd med eksperter at foretage ændringer i det reviderede udkast til praktisk håndbog på baggrund af kommentarerne fra den særlige kommissions møde" før den endelige udgivelse (pkt. 54).

1.8 Det Permanente Bureau glæder sig over de kommentarer, der er blevet fremsat på forskellige tidspunkter i processen, samt de skriftlige kommentarer fra: Australien, Canada, Den Europæiske Union, Portugal, Nederlandene (forbindelsesdommeren for international beskyttelse af børn), New Zealand, Slovakiet, Schweiz, USA samt fra flere eksperter, herunder Nigel Lowe, Peter McEleavy, Lord Justice Mathew Thorpe og International Social Service (ISS)¹⁶. Denne håndbog ville ikke have været mulig uden en samordnet indsats fra Det Permanente Bureau, herunder navnlig: William Duncan, tidligere vicegeneralsekretær, Hannah Baker, ledende juridisk medarbejder, Kerstin Bartsch, ledende juridisk medarbejder, Juliane Hirsch, tidligere ledende juridisk medarbejder, Joëlle Küng, tidligere juridisk medarbejder, Eimear Long, tidligere juridisk medarbejder, og Nicolas Sauvage, tidligere juridisk medarbejder.

1.9 Som det blev angivet i en af kommentarerne på den særlige kommissions femte møde i 2006¹⁷, har denne håndbog nødvendigvis et andet fokus end retningslinjerne for god praksis under Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser¹⁸. Denne håndbog fokuserer ikke i samme grad på tidligere etableret "god praksis" i forbindelse med konventionen som vejledning til fremtidig praksis, fordi der ikke findes megen praksis at trække på indtil videre. I stedet skal den fungere som en tilgængelig og enkel **praktisk vejledning** til konventionen. Håndbogen er skrevet i et klart sprog og indeholder relevante og omfattende eksempler og enkle arbejdsdiagrammer. Det er håbet, at den dermed vil være med til at skabe en klar forståelse af, hvordan det er hensigten, at konventionen skal fungere i praksis, og kan sikre, at der fra starten fastlægges en god praksis for arbejdet med konventionen i de kontraherende stater. Håndbogen er i vid udstrækning baseret på den forklarende rapport til konventionen af 1996¹⁹.

¹⁶ Konklusioner og henstillinger fra mødet i den særlige kommission (del I) i 2011, pkt. 54 og 55, som kan findes på engelsk på < www.hcch.net > under "Child Abduction Section" ("Børnebortførelser") og "Special Commission meetings on the practical operation of the Convention" ("Den særlige kommissions møder om anvendelse af konventionen i praksis").

¹⁷ "Report on the Fifth Meeting of the Special Commission to review the operation of the Hague Convention of 25 October 1980 on the Civil Aspects of International Child Abduction and the practical implementation of the Hague Convention of 19 October 1996 on Jurisdiction, Applicable Law, Recognition, Enforcement and Co-operation in Respect of Parental Responsibility and Measures for the Protection of Children" ("Rapport fra det femte møde i den særlige kommission om status for anvendelsen af Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser og den praktiske gennemførelse af Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn") (30. oktober - 9. november 2006). Rapporten kan findes på engelsk på < www.hcch.net > under "Child Abduction Section" ("Børnebortførelser") og "Special Commission meetings on the practical operation of the Convention" ("Møder i den særlige kommission om anvendelse af konventionen i praksis").

¹⁸ Alle retningslinjer for god praksis, som er offentliggjort vedrørende konventionen af 1980, kan findes på engelsk på < www.hcch.net > under "Child Abduction Section" ("Børnebortførelser") og "Guides to Good Practice" ("Retningslinjer for god praksis").

¹⁹ P. Lagarde, "Explanatory Report on the 1996 Hague Child Protection Convention" ("Forklarende rapport om Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn"), "Proceedings of the Eighteenth Session (1996)" ("Forhandlinger på den 18. samling (1996)"), bind II, "Protection of Children" ("Beskyttelse af børn"), Haag, SDU, 1998, s. 535-605. Dette dokument kan findes på engelsk < www.hcch.net > under "Publications" ("Publikationer") og "Explanatory Reports" ("Forklarende rapporter"). I det følgende benævnes den "forklarende rapport".

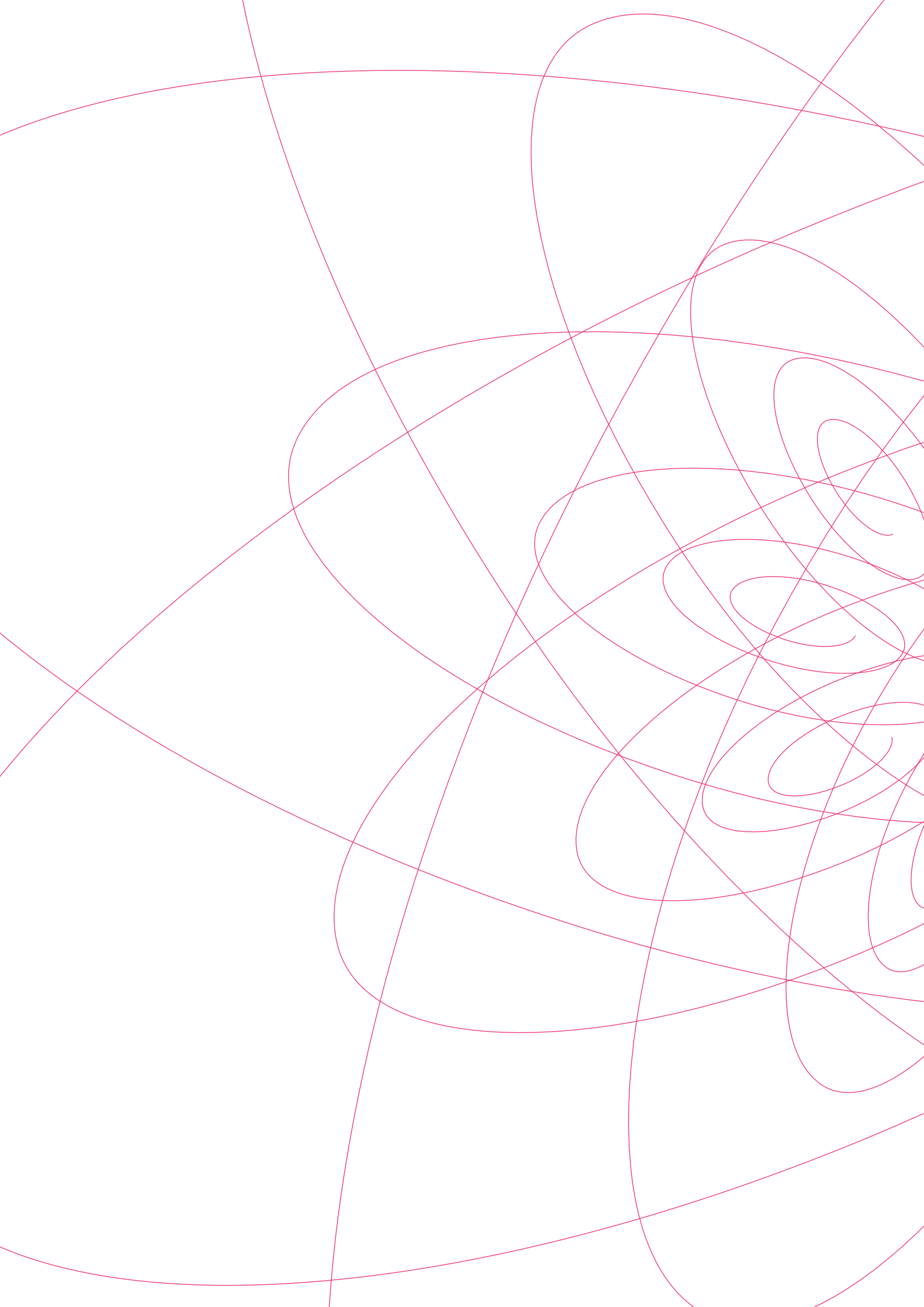
og bør læses og bruges sammen med den. Håndbogen erstatter og ændrer på ingen måde den forklarende rapport, som bevarer sin betydning som en del af det forberedende arbejde (lovforarbejderne) til konventionen af 1996.

1.10 Denne håndbog er rettet mod **alle** brugere af Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn, herunder stater, centralmyndigheder, dommere, fagfolk og den brede offentlighed.

1.11 Bemærk, at vejledningen i denne håndbog ikke er juridisk bindende, og intet i den kan opfattes som bindende for de kontraherende stater til Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn.

2

KONVENTIONENS FORMÅL



- 2.1 Konventionens formål er beskrevet i brede vendinger i præamblen til konventionen og mere konkret i artikel 1.

A. Konventionens præambel

- 2.2 Ifølge præamblen er konventionens formål at forbedre beskyttelsen af børn i internationale situationer og med henblik herpå søge at undgå konflikt mellem retssystemerne for så vidt angår foranstaltninger til beskyttelse af børn.
- 2.3 Præamblen sætter disse formål ind i en historisk kontekst ved at henvise til Haagerkonventionen af 1961 om beskyttelse af mindreårige²⁰ og til, at der er behov for at revidere den²¹, samt ved at anføre, at Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn skal tage hensyn til UNCRC²². Præamblen indeholder også brede principerklæringer, som danner grundlag for konventionens bestemmelser, herunder betydningen af internationalt samarbejde med henblik på at beskytte børn, og bekræftelse af, at barnets bedste er det primære hensyn, der skal tages i sager vedrørende beskyttelse af børn (princippet om "barnets bedste" nævnes flere gange i konventionens tekst)²³.

B. Konventionens specifikke formål

Artikel 1

- 2.4 På denne baggrund fastlægges konventionens formål i artikel 1. Som det angives i den forklarende rapport til konventionen, fungerer artikel 1 som en "indholdsfortegnelse" til konventionen²⁴, hvor artikel 1, litra a) til e), angiver formålene med konventionens kapitel II til V i grove træk²⁵.
- 2.5 Det første formål med konventionen i artikel 1, litra a), er at afgøre, hvilken kontraherende stats myndigheder der har **kompetence** til at træffe foranstaltninger med henblik på beskyttelse af et barns person eller formue. Det skal bemærkes, at konventionen kun fastlægger den pågældende kontraherende stat, hvis myndigheder har kompetence, og ikke de kompetente myndigheder i den stat. I konventionens kapitel II findes regler om kompetence, og disse er beskrevet nedenfor i håndbogens **kapitel 4-7**.
- 2.6 Det andet og tredje formål i artikel 1, litra b) og c), omhandler **lovvalg**. Det andet formål er at afgøre, hvilken lov der skal anvendes af de pågældende myndigheder under udøvelsen af deres kompetence. Det tredje formål er at afgøre, hvilken lov der skal anvendes på forældreansvar²⁶, uden en retslig eller administrativ myndigheds mellemkomst. I konventionens kapitel III findes regler om disse spørgsmål, og disse er beskrevet nedenfor i håndbogens **kapitel 9**.

²⁰ Haagerkonventionen af 5. oktober 1961 om myndighedernes kompetence og lovvalget i sager vedrørende beskyttelse af mindreårige. Den fulde tekst kan findes på engelsk på < www.hcch.net > under "Conventions" ("Konventioner") og "Convention 10" ("Konvention 10").

²¹ Forklarende rapport, pkt. 1.

²² Ibid., pkt. 8.

²³ Ibid.

²⁴ Ibid., pkt. 9.

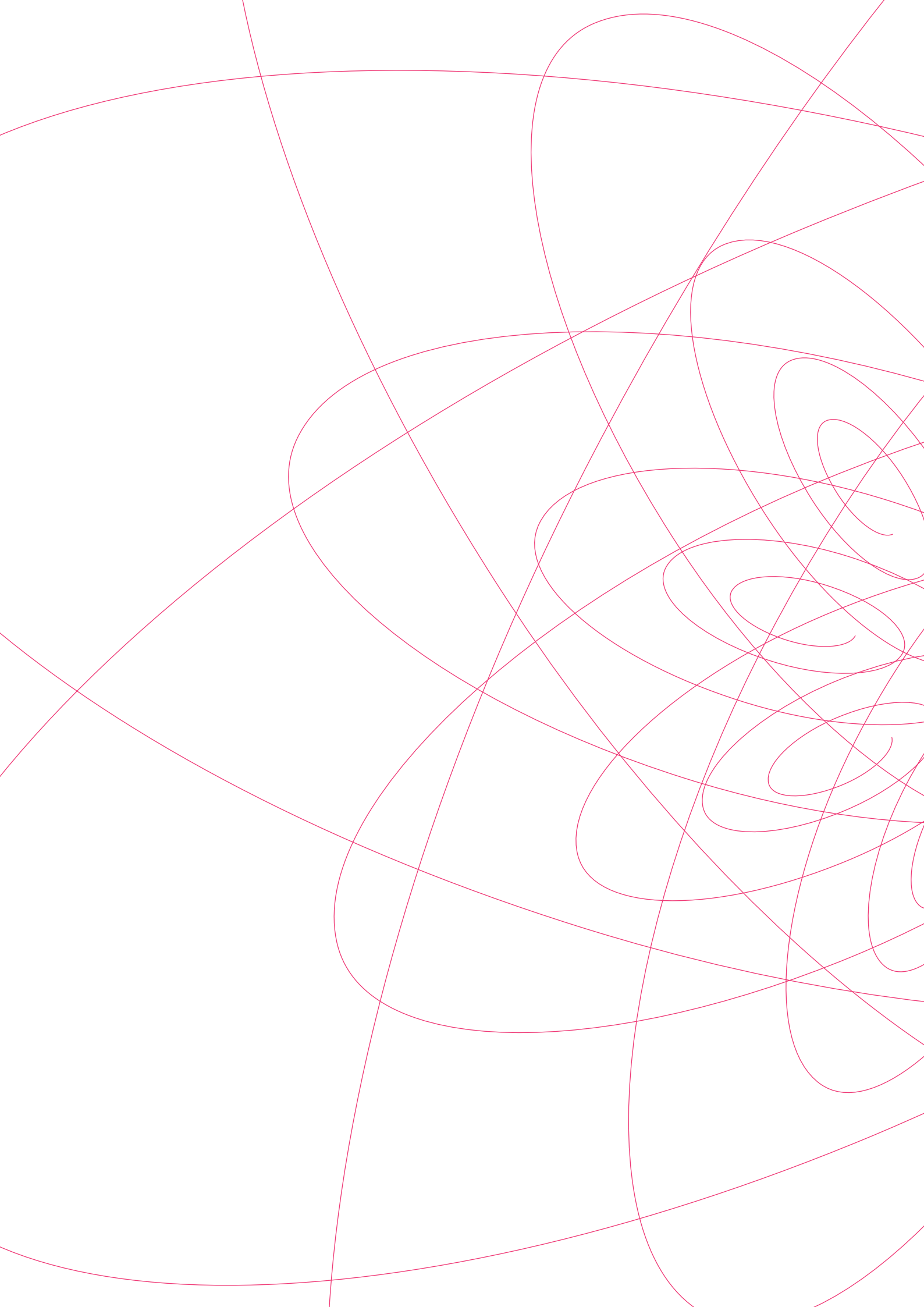
²⁵ Det bør dog bemærkes, at konventionens artikel 1, litra b) og c), begge behandles i konventionens kapitel III (Lovvalg).

²⁶ Som defineret i konventionens artikel 1, stk. 2, jf. pkt. **3.16** ff. nedenfor.

- 2.7 Det fjerde formål i artikel 1, litra d), er at sikre **anerkendelse og fuldbyrdelse** af sådanne beskyttelsesforanstaltninger i alle kontraherende stater. I konventionens kapitel IV findes regler om både anerkendelse og fuldbyrdelse, og disse er beskrevet nedenfor i håndbogens **kapitel 10**.
- 2.8 Det femte og sidste formål i artikel 1, litra e), er at etablere det **samarbejde** mellem myndighederne i de kontraherende stater, der måtte være nødvendigt for at opfylde konventionens formål. Dette samarbejde er omhandlet i konventionens kapitel V og er beskrevet i håndbogens **kapitel 11**.

3

ANVENDELSESOMRÅDE



A. I hvilke stater og fra hvilken dato finder konventionen af 1996 anvendelse?

Artikel 53, 57, 58, 61

- 3.1 Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn finder kun anvendelse på beskyttelsesforanstaltninger²⁷, der træffes i en kontraherende stat **efter** konventionens ikrafttrædelse i den pågældende stat²⁸.
- 3.2 Konventionens bestemmelser om anerkendelse og fuldbyrdelse (kapitel IV) finder kun anvendelse på beskyttelsesforanstaltninger, der iværksættes **efter** konventionens ikrafttrædelse **mellem** den kontraherende stat, hvor beskyttelsesforanstaltningen blev truffet, og den kontraherende stat, hvor der søges om anerkendelse og/eller fuldbyrdelse²⁹.
- 3.3 For at kunne bestemme, om konventionen finder anvendelse i en bestemt sag, er det derfor vigtigt at kunne fastslå:
- om konventionen er trådt i kraft i en bestemt stat, og på hvilken dato, og
 - hvorvidt konventionen er trådt i kraft **mellem** en bestemt kontraherende stat og en anden kontraherende stat, og på hvilken dato.
- 3.4 Reglerne om, hvorvidt konventionen er trådt i kraft i en bestemt stat, er forskellige, afhængigt af om staten har **ratificeret** eller **tiltrådt** konventionen.
- Konventionen kan kun **ratificeres** af stater, der var medlemmer af Haagerkonferencen om International Privatre på tidspunktet for dens 18. samling, dvs. stater, der var medlemmer af Haagerkonferencen den 19. oktober 1996 eller før³⁰.
 - Alle andre stater kan **tiltræde** konventionen³¹.
- 3.5 Konventionen træder i kraft i en stat på følgende måde:
- For stater, der ratificerer konventionen, træder konventionen i kraft den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter deponeringen af statens ratifikationsinstrument³².
 - For stater, der **tiltræder** konventionen, træder konventionen i kraft den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på ni måneder efter deponeringen af statens tiltrædelsesinstrument³³.
- 3.6 For stater, der **tiltræder** konventionen, er der en længere venteperiode, før konventionen træder i kraft, fordi alle andre kontraherende stater i de første seks måneder efter tiltrædelsen har mulighed for at gøre indsigelse mod tiltrædelsen. Tre måneder efter udløbet af denne periode på seks måneder (dvs. efter i alt ni måneder) træder konventionen i kraft i den tiltrædende stat. Tiltrædelsen får

²⁷ "Foranstaltninger med henblik på beskyttelse af et barns person eller formue" i overensstemmelse med artikel 1 benævnes i det følgende "beskyttelsesforanstaltninger" eller blot "foranstaltninger". Konventionen indeholder ikke nogen uddybende definition af sådanne beskyttelsesforanstaltninger, men se artikel 3 og 4 og pkt. **3.14-3.52** ovenfor.

²⁸ Artikel 53, stk. 1.

²⁹ Artikel 53, stk. 2.

³⁰ Artikel 57.

³¹ Artikel 58. Stater kan først tiltræde konventionen, når den er trådt i kraft i overensstemmelse med artikel 61, stk. 1. Konventionen trådte i kraft i overensstemmelse med artikel 61, stk. 1, den 1. januar 2002 efter den tredje ratificering af konventionen (hvilket var Slovakiet. Monaco og Den Tjekkiske Republik var den første og anden stat, der ratificerede den). Siden den 1. januar 2002 har det derfor været muligt for enhver stat at tiltræde konventionen.

³² Artikel 61, stk. 2, litra a).

³³ Artikel 61, stk. 2, litra b).

alene virkning i forholdet mellem den tiltrædende stat og de kontraherende stater, der **ikke** har gjort indsigelse mod denne tiltrædelse inden seks måneder³⁴.

- 3.7 En stat, som ratificerer konventionen, **efter** at en anden stat allerede har tiltrådt den, kan gøre indsigelse mod den pågældende stats tiltrædelse på tidspunktet for ratificeringen³⁵. Hvis den ratificerende stat ikke har meddelt sådan indsigelse til depositaren, vil konventionen ikke påvirke forholdet mellem den ratificerende stat og den stat, som tidligere er tiltrådt konventionen (medmindre og indtil den ratificerende stats indsigelse trækkes tilbage³⁶).
- 3.8 Med hensyn til anvendelsen af konventionen **mellem** kontraherende stater betyder det, at konventionen vil finde anvendelse mellem kontraherende stater, når: 1) den er trådt i kraft i **begge** kontraherende stater, og 2) i forbindelse med en tiltrædende stat, hvor en anden kontraherende stat har mulighed for at gøre indsigelse mod tiltrædelsen, forudsat at den ikke har gjort det.
- 3.9 Der vil formentlig kun sjældent blive gjort indsigelse mod tiltrædelse.

Sådan finder du opdaterede oplysninger om status for konventionen af 1996

Statusoversigten for konventionen af 1996, som Det Permanente Bureau under Haagerkonferencen om International Privatrecht har offentliggjort, findes online på < www.hcch.net > under "Conventions" ("Konventioner"), "Convention 34" ("Konvention 34") og "Status Table" ("Statusoversigt").

Denne oversigt indeholder opdaterede oplysninger om status for konventionen af 1996, herunder alle ratifikationer af og tiltrædelser til konventionen samt eventuelle indsigelser mod tiltrædelse.

³⁴ Artikel 58, stk. 3.

³⁵ Artikel 58, stk. 3.

³⁶ Konventionen af 1996 indeholder ikke en udtrykkelig bestemmelse om tilbagetrækning af indsigelser mod tiltrædelse. Det er imidlertid blevet accepteret i forbindelse med andre Haagerkonventioner, at en sådan tilbagetrækning er mulig (se f.eks. pkt. 67 i "Conclusions and Recommendations of the 2009 Special Commission on the practical operation of the Hague Apostille, Service, Taking of Evidence and Access to Justice Conventions" ("Konklusioner og henstillinger fra den særlige kommission i 2009 om anvendelsen i praksis af apostillekonventionen og konventionen om forkyndelse, konventionen om bevisoptagelse samt konventionen om international retshjælp"), som kan findes på engelsk på < www.hcch.net > under "Apostille Section" ("Apostille") og "Special Commissions" ("Særlige kommissioner")).

Eksempel 3 (A)³⁷

Stat A **tiltræder**³⁸ konventionen den 18. april 2010. Stat B **ratificerer**³⁹ konventionen den 26. august 2010. Ved ratificeringen gør stat B ikke indsigelse mod stat A's tiltrædelse⁴⁰.

Konventionen træder i kraft i stat A den 1. februar 2011⁴¹. Konventionen træder i kraft i stat B den 1. december 2010⁴². Konventionen træder i kraft mellem de to stater den 1. februar 2011.

Der træffes en samværsafgørelse i stat B den 14. februar 2011.

Eftersom afgørelsen blev truffet efter konventionens ikrafttrædelse mellem stat B og stat A, finder bestemmelserne i konventionens kapitel IV anvendelse, og afgørelsen anerkendes som en følge af loven i stat A⁴³.

Eksempel 3 (B)

Stat C **ratificerer** konventionen den 21. marts 2009. Stat D **tiltræder** konventionen den 13. april 2009. Stat C gør ikke indsigelse mod stat D's tiltrædelse.

Konventionen træder i kraft i stat C den 1. juli 2009⁴⁴. Konventionen træder i kraft i stat D den 1. februar 2010⁴⁵. Konventionen træder derfor i kraft mellem de to stater den 1. februar 2010.

Der afsiges en retskendelse om forældremyndighed og samvær i stat C den 5. august 2009. I september 2009 ansøger den ene part om at få kendelsen anerkendt og fuldbyrdet i stat D.

Eftersom kendelsen om forældremyndighed og samvær blev afsagt i stat C, før konventionen trådte i kraft i stat D (og dermed før konventionen trådte i kraft mellem de to stater), finder konventionens anerkendelses- og fuldbyrdesmekanismer ikke anvendelse⁴⁶.

Hvis begge stater imidlertid er parter i Haagerkonventionen af 1961 om beskyttelse af mindreårige, skal kendelsen muligvis anerkendes i henhold til den⁴⁷. Ellers skal det kontrolleres, om der findes en regional eller bilateral aftale mellem stat C og stat D om anerkendelse og fuldbyrdelse af sådanne kendelser om forældremyndighed og samvær. Hvis der heller ikke findes nogen regional eller bilateral aftale, findes der måske stadig bestemmelser i stat D's nationale lovgivning, som kan hjælpe parterne⁴⁸.

Eksempel 3 (C)

Stat E **ratificerer** konventionen den 5. marts 2007. Stat F **tiltræder** konventionen den 20. marts 2008. I april 2008 underretter stat E depositaren om sin indvending mod stat F's tiltrædelse⁴⁹.

³⁷ I eksemplerne i denne praktiske håndbog antages det, at konventionen er trådt i kraft mellem de kontraherende stater, der henvises til, før den pågældende situation, medmindre andet er angivet.

³⁸ Artikel 58, stk. 1.

³⁹ Artikel 57, stk. 2.

⁴⁰ Artikel 58, stk. 3.

⁴¹ Artikel 61, stk. 2, litra b).

⁴² Artikel 61, stk. 2, litra a).

⁴³ Artikel 23, stk. 1, (medmindre der findes en grund til at afslå anerkendelse, i hvilket tilfælde anerkendelse kan, ikke **skal**, afslås, jf. artikel 23, stk. 2, og **kapitel 10** nedenfor).

⁴⁴ Artikel 61, stk. 2, litra a).

⁴⁵ Artikel 61, stk. 2, litra b).

⁴⁶ Artikel 53, stk. 2.

⁴⁷ Artikel 51. Se især artikel 7 i Haagerkonventionen af 1961 om beskyttelse af mindreårige. Se også **pkt. 12.2-12.3** nedenfor, hvor forholdet mellem denne konvention og Haagerkonventionen af 1961 er beskrevet. Se også den forklarende rapport, pkt. 169.

⁴⁸ Ibid., pkt. 178: "[n]aturligvis kan den stat, som anmodningen rettes til, altid anerkende afgørelser, der er truffet tidligere, men dette ville være i medfør af dens nationale lovgivning og ikke konventionen".

⁴⁹ Artikel 58, stk. 3.

Konventionen træder i kraft i stat E den 1. juli 2007⁵⁰. Konventionen træder i kraft i stat F den 1. januar 2009⁵¹. Stat F's tiltrædelse vil imidlertid ikke påvirke forholdet mellem stat F og stat E som følge af stat E's indsigelse mod tiltrædelsen⁵². Konventionen træder først i kraft mellem de to stater, når og hvis stat E trækker sin indsigelse mod stat F's tiltrædelse tilbage.

I juli 2009 går et ugift par med to børn, som har deres sædvanlige opholdssted i stat F, men er statsborgere i stat E, fra hinanden. Der er en tvist om, hvor børnene skal bo, og med hvem. Faren anlægger sag om dette i stat F. Eftersom konventionen er trådt i kraft i stat F, har stat F kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger for børnene i henhold til konventionens artikel 5⁵³.

Moren anmoder derimod myndighederne i stat F om tilladelse til at flytte til stat E med børnene. Myndighederne i stat F giver moren tilladelse til at flytte og giver faren ret til samvær med børnene.

Efter moren og børnene er flyttet, overholder moren ikke samværskendelsen. Faren anmoder om at få kendelsen anerkendt og fuldbyrdet i stat E.

Selv om konventionen er trådt i kraft i både stat E og stat F, er den ikke trådt i kraft mellem de to stater, fordi stat E har gjort indsigelse mod stat F's tiltrædelse. Konventionens mekanismer til anerkendelse og fuldbyrdelse finder derfor ikke anvendelse i denne sag⁵⁴

Hvis begge stater imidlertid er parter i Haagerkonventionen af 1961 om beskyttelse af mindreårige, skal kendelsen muligvis anerkendes i henhold til den. Ellers skal det kontrolleres, om der findes en regional eller bilateral aftale mellem stat E og stat F om anerkendelse og fuldbyrdelse af sådanne kendelser om forældremyndighed og samvær. Hvis der heller ikke findes nogen regional eller bilateral aftale, findes der måske stadig bestemmelser i stat F's nationale lovgivning, som kan hjælpe parterne.

Eksempel 3 (D)

*Stat G **tiltræder** konventionen den 13. august 2008. Stat H **ratificerer** konventionen den 30. oktober 2009 og underretter derefter depositaren om sin indsigelse mod stat G's tiltrædelse⁵⁵.*

Konventionen træder i kraft i stat G den 1. juni 2009⁵⁶. Konventionen træder i kraft i stat H den 1. februar 2010⁵⁷. Konventionen gælder imidlertid ikke i forholdet mellem stat G og stat H, heller ikke efter den 1. februar 2010, fordi stat H har gjort indsigelse mod stat G's tiltrædelse⁵⁸. Konventionen træder først i kraft mellem de to stater, når og hvis stat H trækker sin indsigelse mod stat G's tiltrædelse tilbage.

⁵⁰ Artikel 61, stk. 2, litra a).

⁵¹ Artikel 61, stk. 2, litra b).

⁵² Artikel 58, stk. 3.

⁵³ Se **kapitel 4** nedenfor.

⁵⁴ Artikel 53, stk. 2.

⁵⁵ Artikel 58, stk. 3.

⁵⁶ Artikel 61, stk. 2, litra b).

⁵⁷ Artikel 61, stk. 2, litra a).

⁵⁸ Artikel 58, stk. 3.

B. Hvilke børn finder konventionen af 1996 anvendelse på?

Artikel 2

- 3.10 Konventionen finder anvendelse på alle børn⁵⁹ fra tidspunktet for deres fødsel, indtil de er fyldt 18 år⁶⁰.
- 3.11 I modsætning til børnekonventionerne af 1980 og 1993 behøver et barn ikke at have sædvanligt opholdssted i en **kontraherende** stat for at være omfattet af konventionen af 1996. Et barn kan f.eks. have sit sædvanlige opholdssted i en ikke-kontraherende stat, men stadig være omfattet af artikel 6 (flygtningebørn, internationalt fordrevne børn eller børn, hvis sædvanlige opholdssted ikke kan fastslås), artikel 11 (foranstaltninger i hastetilfælde) eller artikel 12 (foreløbige foranstaltninger) i konventionen af 1996⁶¹.
- 3.12 Det skal imidlertid bemærkes, at hvis et barn ikke har sædvanligt opholdssted i en **kontraherende** stat, udgør kompetencereglerne i kapitel II et fuldstændigt og lukket system, der gælder som et samlet hele i de kontraherende stater. Derfor er "en kontraherende stat ikke bemyndiget til at udøve kompetence over et af disse børn, hvis der ikke gælder en sådan kompetence i henhold til konventionen"⁶².
- 3.13 I modsætning hertil gælder det, at hvis et barn **ikke** har sit sædvanlige opholdssted i en kontraherende stat, kan myndighederne i en kontraherende stat udøve kompetence på grundlag af konventionens bestemmelser, hvor det er muligt. Der er dog herudover ikke noget, der forhindrer myndighederne i at udøve kompetence på grundlag af andre regler i deres stat⁶³. I dette tilfælde er den åbenlyse fordel ved at udøve kompetence på grundlag af konventionens regler, hvor det er muligt, at foranstaltningen kan anerkendes og fuldbyrdes i alle andre kontraherende stater i overensstemmelse med bestemmelserne i konventionens kapitel IV⁶⁴. Modsat gælder det, at hvis staten udøver kompetence på grundlag af andre kompetenceregler end dem i konventionen, kan beskyttelsesforanstaltninger ikke anerkendes og fuldbyrdes i henhold til konventionen⁶⁵.

Eksempel 3 (E)

Et barn har sit sædvanlige opholdssted og befinder sig i ikke-kontraherende stat X. Myndighederne i kontraherende stat A udøver deres kompetence til at træffe en beskyttelsesforanstaltning for barnet i henhold til deres nationale kompetenceregler, som ikke er baseret på konventionen, fordi barnet er statsborger i kontraherende stat A. Kontraherende stat A er berettiget til dette, men beskyttelsesforanstaltningen kan måske ikke

⁵⁹ Det skal bemærkes, at konventionen kan finde anvendelse, hvis det pågældende barn hverken har sædvanligt opholdssted eller er statsborger i en kontraherende stat, f.eks. i forbindelse med konventionens artikel 6, som udelukkende kræver, at barnet befinder sig i den kontraherende stat. Se den forklarende rapport, pkt. 17, og pkt. **3.11-3.13** nedenfor.

⁶⁰ For personer over 18 år, der på grund af svækkelse eller utilstrækkelige åndsevner ikke er i stand til at varetage deres egne interesser, finder Haagerkonventionen af 13. januar 2000 om international beskyttelse af voksne ("Haagerkonventionen af 2000 om beskyttelse af voksne") anvendelse, hvis de pågældende stater er kontraherende stater til denne konvention. Se også den forklarende rapport, pkt. 15-16.

⁶¹ Hvad angår artikel 6, se pkt. **4.13-4.18** nedenfor samt pkt. **13.58** ff. Hvad angår artikel 11 og 12, se **kapitel 6** og **7** nedenfor.

⁶² Forklarende rapport, pkt. 84. Bortset fra de tilfælde, hvor artikel 52 finder anvendelse, se pkt. **12.5-12.8** nedenfor.

⁶³ Forklarende rapport, pkt. 39 og 84.

⁶⁴ Forudsat at de andre kriterier i kapitel IV er opfyldt, se **kapitel 10** nedenfor.

⁶⁵ Artikel 23, stk. 2, litra a) – hvis foranstaltningen er truffet af en myndighed, hvis kompetence ikke var baseret på en af bestemmelserne i konventionen, kan anerkendelse af den grund afslås i henhold til konventionen. Se den forklarende rapport, pkt. 122.

anerkendes i henhold til konventionen i andre kontraherende stater⁶⁶.

Eksempel 3 (F)

Et barn har sædvanligt opholdssted i ikke-kontraherende stat Y. Barnet er for nyligt ankommet til nabolandet, kontraherende stat B, på grund af borgerkrigen i ikke-kontraherende stat Y. Der skete en massakre i hans landsby, hvor begge hans forældre blev dræbt. Myndighederne i kontraherende stat B træffer beskyttelsesforanstaltninger for barnet i henhold til konventionens artikel 6, stk. 1. Disse beskyttelsesforanstaltninger vil blive anerkendt som en følge af loven i alle andre kontraherende stater⁶⁷

C. Hvilke områder er omfattet af konventionen af 1996?

Artikel 3

3.14 Konventionen fastlægger regler for "foranstaltninger med henblik på beskyttelse af et barns person eller formue"⁶⁸. Konventionen indeholder ikke en præcis definition af, hvad disse "beskyttelsesforanstaltninger" omfatter. I artikel 3 findes der imidlertid eksempler på, hvilke forhold de kan vedrøre. Listen er ikke udtømmende⁶⁹.

3.15 Beskyttelsesforanstaltninger kan derfor navnlig være:

a) Tildeling, udøvelse, hel eller delvis frakendelse af forældreansvar samt delegation heraf⁷⁰

3.16 "Forældreansvar" er defineret i konventionens artikel 1, stk. 2, og omfatter forældremyndighed eller ethvert tilsvarende myndighedsforhold, der er bestemmende for de rettigheder, beføjelser og forpligtelser, der gælder for forældre, værger eller andre retlige repræsentanter i forhold til et barns person eller formue⁷¹. Begrebet er helt bevidst beskrevet meget bredt i konventionen⁷². Det omfatter både ansvar over for barnets person, ansvar for barnets formue samt generelt det at repræsentere barnet retligt, uanset hvilken betegnelse den pågældende juridiske institution har.

⁶⁶ Artikel 23, stk. 2, litra a). Se også **kapitel 13, pkt. 13.58-13.60**, nedenfor vedrørende børn, som er flygtninge, internationalt fordrevne eller uden sædvanligt opholdssted.

⁶⁷ Artikel 23, stk. 1. Dette vil være tilfældet, medmindre der foreligger en af de grunde til at afslå anerkendelse, der er omhandlet i artikel 23, stk. 2, jf. **kapitel 10** nedenfor.

⁶⁸ Artikel 1.

⁶⁹ Foranstaltningerne i artikel 3 er yderligere uddybet i **kapitel 13** nedenfor om særlige emner. Det skal bemærkes, at eksemplerne i artikel 3 ikke er fasttømrede kategorier: Beskyttelsesforanstaltninger kan vedrøre et eller flere af eksemplerne, hvor f.eks. det i nogle kontraherende staters nationale lovgivning bestemmes, at anbringelse af et barn i en plejefamilie (artikel 3, litra e)) også kan omfatte delvis frakendelse af forældreansvar (artikel 3, litra a)). En sådan beskyttelsesforanstaltning vil helt klart være omfattet af konventionen. Endvidere vil "beskyttelsesforanstaltninger", afhængigt af de foranstaltninger, der er til rådighed i henhold til en kontraherende stats nationale lovgivning, ikke nødvendigvis komme fra en formel domstol eller forvaltningsdomstol: En embedsmand i en offentlig myndighed, som f.eks. en politibetjent eller socialrådgiver, kan eksempelvis have bemyndigelse i henhold til den nationale lovgivning til at træffe en "beskyttelsesforanstaltning" for et barn. Dette sker normalt i hastetilfælde. Hvis foranstaltningens funktion er at beskytte barnet, falder den tilsyneladende ind under konventionens materielle anvendelsesområde, medmindre den henhører under en af de kategorier, der er angivet i artikel 4.

⁷⁰ Artikel 3, litra a).

⁷¹ Artikel 1, stk. 2.

⁷² Se den forklarende rapport, pkt. 14. Begrebet er taget fra artikel 18 i UNCRC. Forældreansvarsbegrebet var dog ikke præcist nok for visse delelegationer og blev derfor præciseret i artikel 1, stk. 2, i konventionen af 1996.

- 3.17 Hvad angår barnets person, omfatter "rettigheder, beføjelser og forpligtelser" i artikel 1, stk. 2, dem, der gælder for forældre, værger eller andre retlige repræsentanter i forhold til barnets opdragelse og udvikling. Disse rettigheder, beføjelser og forpligtelser kan f.eks. omfatte forældremyndighed, uddannelse, helbredsmæssige beslutninger, bestemmelse af barnets bopæl eller tilsyn med barnets person og navnlig barnets relationer.
- 3.18 Begrebet "beføjelser" i artikel 1, stk. 2, omhandler mere specifikt repræsentation af barnet. Det er som oftest forældrene, der varetager denne repræsentation, men den kan også helt eller delvist varetages af andre, herunder f.eks. i tilfælde af forældrenes død, umyndiggørelse eller uegnethed, eller hvis barnet er blevet forladt af sine forældre eller af en anden grund er blevet anbragt hos en tredjemand. Disse "beføjelser" kan udøves i forhold til barnets person eller formue.
- 3.19 Den terminologi, der anvendes for disse begreber, varierer mellem staterne og kan f.eks. omfatte værgemål, forældremyndighed, patria potestas samt også "forældreansvar". Selv når begrebet "forældreansvar" anvendes i en stats nationale lovgivning, er det ikke nødvendigvis sådan, at det fortolkes på samme måde som i konventionen. Begrebet i konventionen bør opfattes som havende selvstændig betydning i forhold til konventionen.
- 3.20 Personer kan erhverve forældreansvar på mange forskellige måder i henhold til en stats nationale lovgivning. Det er ofte sådan, at det er loven, der dikterer, hvem der har forældreansvaret: I mange stater gives forældreansvaret eksempelvis i henhold til lovgivningen til gifte forældre, når barnet fødes, mens det i andre stater også gives til ugifte samlevende forældre. I nogle stater kan indehaverne af forældreansvaret identificeres ved hjælp af en bestemt handling, som f.eks. en ugift fars vedståelse af barnet, barnets forældres efterfølgende indgåelse af ægteskab eller en forældreaftale. Forældreansvar kan også tildeles ved en domstols eller forvaltningsdomstols afgørelse. Det er hensigten, at begrebet "tildeling" af forældreansvar i artikel 3, litra a), skal omfatte alle disse metoder til erhvervelse af forældreansvar.
- 3.21 Der kan også være forskellige regler i staternes nationale lovgivning om udøvelse, hel eller delvis frakendelse samt delegation af forældreansvar. Det brede anvendelsesområde for artikel 3 sikrer, at disse metoder er omfattet af bestemmelsen og dermed af konventionen.

Eksempel 3 (G)

I henhold til loven i kontraherende stat A gælder det, at hvis en forælder angiver i et testamente, hvem der skal tage sig af barnets person og/eller formue i tilfælde af dennes død, får den pågældende person forældreansvaret for barnet i henhold til testamentet. Denne metode til tildeling af forældreansvar falder ind under konventionens anvendelsesområde⁷³.

⁷³

Artikel 3, litra a).

Eksempel 3 (H)

I en sag om alvorligt omsorgssvigt og misbrug af et barn tager myndighederne i kontraherende stat B foranstaltninger til at fjerne barnet fra forældrene og frakende dem forældreansvaret helt. Denne frakendelse af forældreansvar falder ind under konventionens anvendelsesområde⁷⁴.

b) Forældremyndighed, herunder retten til at drage omsorg for barnets person og navnlig retten til at bestemme, hvor barnet skal bo, samt samvær, herunder retten til at bringe barnet til et andet sted end dets sædvanlige opholdssted for et begrænset tidsrum⁷⁵

3.22 Dette afsnit indeholder alle foranstaltninger vedrørende omsorgen for barnet og barnets opdragelse samt samvær. Med sådanne foranstaltninger fastlægges det måske, hvilken forælder, eller anden person, et barn skal bo hos, og hvordan samværet med den forælder eller anden person, som barnet ikke bor hos, skal arrangeres. Disse foranstaltninger er omfattet af konventionen, uanset hvad de benævnes i en stats nationale lovgivning⁷⁶. I det omfang at "retten til samvær" og "forældremyndighed" er defineret i artikel 3, litra b), gengiver ordlyden den i artikel 5, litra b), i konventionen af 1980. Dette er tilsigtet, og begreberne "forældremyndighed" og "retten til samvær" bør fortolkes konsekvent for at sikre komplementaritet mellem de to konventioner⁷⁷.

c) Værgemål, samværgemål og lignende retsinstitutter⁷⁸

3.23 Disse forhold er ordninger, som skal beskytte, repræsentere eller bistå barnet, og som oprettes til fordel for barnet, når hans/hendes forældre er døde eller ikke længere bemyndiget til at repræsentere ham/hende⁷⁹.

d) Udpegelse af en person eller myndighed, der skal tage sig af barnets person eller formue, og som skal repræsentere eller bistå barnet, samt fastlæggelse af en sådan person eller myndigheds opgaver⁸⁰

3.24 Ud over en forælder eller værge kan den "person eller myndighed", der henvises til her, også være en procesværge eller et barns advokat eller en person, der har bemyndigelse i forhold til barnet under særlige omstændigheder (f.eks. "en skole eller en person, som driver et feriested, og som skal træffe helbredsmaessige beslutninger [vedrørende barnet] i situationer, hvor den retlige repræsentant ikke er til stede"⁸¹).

⁷⁴ Idem. Det er også muligt i visse kontraherende stater, at barnet i tilfælde af alvorligt omsorgssvigt og misbrug kan blive fjernet fra forælderen/forældrene eller værgen/værgerne, mens forældreansvaret forbliver hos dem med visse begrænsninger. Denne "delvise frakendelse" af forældreansvar falder ind under konventionens anvendelsesområde (artikel 3, litra a)).

⁷⁵ Artikel 3, litra b).

⁷⁶ Se den forklarende rapport, pkt. 20, hvor det forklares, at det ikke er muligt at anvende et sprog i konventionen, som tager højde for alle sproglige særegenheder i de repræsenterede stater.

⁷⁷ Se nærmere i **kapitel 13**, pkt. **13.15-13.30**, nedenfor vedrørende samvær. Se også "International Child Abduction Database" (den internationale database over børnebortførelser (INCADAT)) på < www.incadat.com >, som indeholder principielle nationale afgørelser om betydningen af disse begreber i henhold til konventionen af 1980. Disse begreber har selvstændig betydning og bør fortolkes uafhængigt af eventuelle nationale retlige begrænsninger.

⁷⁸ Artikel 3, litra c).

⁷⁹ Se den forklarende rapport, pkt. 21.

⁸⁰ Artikel 3, litra d).

⁸¹ Forklarende rapport, pkt. 22.

e) Anbringelse af barnet hos en plejefamilie eller på en institution eller i et kafala-plejeforhold eller lignende plejeforhold⁸²

- 3.25** Dette afsnit omhandler forskellige former for alternativ omsorg, der kan arrangeres for børn⁸³. De anvendes normalt, hvis barnet er blevet forældreløs, eller hvis forældrene ikke kan drage omsorg for barnet⁸⁴.
- 3.26** Det skal bemærkes, at dette afsnit ikke henviser til adoption eller adoptionsforberedende foranstaltninger, herunder anbringelse af børn i pleje med henblik på adoption⁸⁵. Disse foranstaltninger er udtrykkeligt udelukket fra konventionens anvendelsesområde i medfør af artikel 4⁸⁶.
- 3.27** Kafala-plejeforhold er meget udbredt i nogle stater som en form for pleje af børn, når de ikke kan blive passet af deres forældre. I Kafala-plejeforhold drager børnenes nye familier eller pårørende omsorg for dem, men de juridiske bånd til deres biologiske forældre brydes normalt ikke⁸⁷. Kafala kan finde sted på tværs af grænserne, men efter som det ikke er adoption, er det ikke inden for anvendelsesområdet for Haagerkonventionen af 1993 om internationale adoptioner. Kafala-plejeforhold udgør dog helt klart en beskyttelsesforanstaltning for barnet og er derfor udtrykkeligt omfattet af konventionen af 1996⁸⁸.
- 3.28** Hvis en myndighed med kompetence i henhold til konventionens artikel 5-10 overvejer at træffe en beskyttelsesforanstaltning i henhold til artikel 3, litra e), (dvs. en foranstaltning vedrørende anbringelse af barnet hos en plejefamilie eller på en institution eller i et kafala-plejeforhold eller lignende plejeforhold) og sådan anbringelse eller et sådant plejeforhold er i en anden kontraherende stat, opstår der visse forpligtelser i henhold til artikel 33 i konventionen af 1996. Dette spørgsmål samt spørgsmålet om det præcise anvendelsesområde for de beskyttelsesforanstaltninger, der "udløser" forpligtelserne i artikel 33, er beskrevet i **kapitel 11 og 13**⁸⁹.

⁸² Artikel 3, litra e). Se også **kapitel 11**, pkt. **11.13-11.17**, og **kapitel 13**, pkt. **13.31-13.42**, nedenfor vedrørende konventionens artikel 33, som finder anvendelse, "[h]vis en myndighed, der har kompetence efter artikel 5 til 10, påtænker at anbringe barnet hos en plejefamilie eller på en institution eller i et kafala-plejeforhold eller lignende plejeforhold, og denne anbringelse eller dette plejeforhold skal iværksættes i en anden kontraherende stat [...]".

⁸³ I forbindelse med beskyttelsesforanstaltninger vedrørende alternativ omsorg for børn henvises der til retningslinjerne for alternativ omsorg for børn, som formelt blev godkendt ved FN's Generalforsamlings resolution /RES/64/142 af 24. februar 2010 (findes på engelsk på < http://www.unicef.org/protection/alternative_care_Guidelines-English.pdf >). Disse retningslinjer indeholder "ønskelige retningslinjer for politik og praksis" i relation til alternativ omsorg for børn "med det formål at styrke gennemførelsen af konventionen om barnets rettigheder samt af relevante bestemmelser i andre internationale instrumenter vedrørende beskyttelse af og velfærd for børn, som forældrene ikke kan, eller risikerer ikke at kunne, drage omsorg for [...]" (se resolutionens præambel). Retningslinjerne indeholder et afsnit om omsorg for børn, som lever uden for det land, hvor de har deres sædvanlige opholdssted (kapitel VIII). Dette kapitel anbefaler, at staterne ratificerer eller tiltræder konventionen af 1996 for at sikre passende internationalt samarbejde og beskyttelse af børn i sådanne situationer (pkt. 138).

⁸⁴ I forbindelse med fortolkningen af lignende bestemmelser i Bruxelles IIa-forordningen har EU-Domstolen fastslået, at både beslutningen om at fjerne børn fra deres oprindelige familie og beslutningen om at anbringe dem hos en plejefamilie hører under forordningens anvendelsesområde (se sag C-435/06 af 27. november 2009, Sml. 2007 I, s. 10141, samt sag C-523/07 af 2. april 2009, Sml. 2009 I, s. 0000).

⁸⁵ Se pkt. **3.38** nedenfor vedrørende betydningen af ordet "anbringelse" i denne sammenhæng.

⁸⁶ Se pkt. **3.32** ff. vedrørende konventionens artikel 4 samt pkt. **3.38-3.39** nedenfor vedrørende adoption. Se også det særlige afsnit om adoption i **kapitel 13**, pkt. **13.43-13.45**, nedenfor. Se endelig den forklarende rapport, pkt. 28.

⁸⁷ Reglerne om kafala varierer imidlertid i de medlemsstater, hvor det bruges.

⁸⁸ Se den forklarende rapport, pkt. 23.

⁸⁹ Se pkt. **11.13-11.17** og **13.31-13.42** nedenfor.

f) *En offentlig myndigheds tilsyn med den omsorg for et barn, der varetages af enhver person, der har barnet i sin varetægt*⁹⁰

- 3.29 Med denne kategori anerkendes det, at en offentlig myndigheds arbejde med et barn ikke altid er begrænset til at anbringe barnet i alternative plejeforhold. En offentlig myndighed kan også spille en rolle i tilsynet med omsorgen for barnet i barnets egen familie eller andre steder. Sådanne foranstaltninger er direkte omfattet af konventionens anvendelsesområde, eftersom de klart har til formål at beskytte barnets person.

g) *Forvaltning eller bevarelse af et barns formue eller disponering herover*⁹¹

- 3.30 Denne kategori omfatter alle foranstaltninger, der har til formål at beskytte barnets formue⁹². Det kan bl.a. omfatte udpegelse af en procesværg, som skal beskytte barnets interesser med hensyn til barnets formue i forbindelse med en verserende retssag.
- 3.31 Det bør imidlertid bemærkes, at konventionen ikke griber ind i de ejendomsretlige regler. Konventionen omfatter derfor ikke den materielle ret vedrørende retten til ejendom, herunder f.eks. tvister om ejerskab.

D. Hvilke områder er *ikke* omfattet af konventionen af 1996?
Artikel 4

- 3.32 Der er visse foranstaltninger, der specifikt er blevet udelukket fra konventionens anvendelsesområde. Listen er udtømmende, og foranstaltninger, der har til formål at beskytte barnets person eller formue, som ikke er med på denne liste, kan falde ind under konventionens anvendelsesområde.

a) *Fastlæggelse eller anfægtelse af forældre-barn-forhold*⁹³

- 3.33 I henhold til denne bestemmelse er foranstaltninger, som vedrører fastlæggelse eller anfægtelse af et eller flere børns herkomst, udelukket fra konventionens anvendelsesområde. Derfor gælder det, at hvis der indgives en anmodning til myndighederne i en kontraherende stat om fastlæggelse eller anfægtelse af et barns herkomst, skal disse myndigheder anvende de nationale kompetenceregler, som ikke er baseret på konventionen, til at vurdere, om de har kompetence. Tilsvarende er det ikke konventionens regler, der regulerer lovvalg og anerkendelse af udenlandske afgørelser om dette spørgsmål.
- 3.34 Denne undtagelse gælder også for spørgsmålet om, hvorvidt parterne i forældre-barn-forholdet, dvs. barnet og forælderen eller forældrene, hvis de er mindreårige, kræver en retlig repræsentants godkendelse for at anerkende forholdet. Det er statens nationale lovgivning, der skal anvendes til at besvare spørgsmål som:

⁹⁰ Artikel 3, litra f).

⁹¹ Artikel 3, litra g).

⁹² Anvendelsen af konventionen på foranstaltninger, der har til formål at beskytte barnets formue, er beskrevet nærmere i pkt. **13.70-13.74** nedenfor.

⁹³ Artikel 4, litra a).

- Hvorvidt et barn, som anerkendes, skal give samtykke til sådan anerkendelse og repræsenteres med henblik herpå, hvis det er under en vis alder.
- Hvorvidt der skal udpeges en procesværgе til at repræsentere eller bistå barnet i en retssag vedrørende forældre-barn-forholdet.
- Hvorvidt en umyndig mor til et barn selv skal repræsenteres i forbindelse med afgørelser om anerkendelse eller samtykke eller sager vedrørende sit barns status⁹⁴.

Spørgsmålet om barnets retlige repræsentants **identitet**, samt hvorvidt udpegelsen af denne person sker som en følge af loven eller foretages af en myndighed, falder inden for konventionens anvendelsesområde⁹⁵.

- 3.35 Undtagelsen i konventionens artikel 4, litra a), omfatter også status for et barn, der er født som led i en international surrogataftale.
- 3.36 Fastlæggelse eller anfægtelse af et forældre-barn-forhold indgår ikke i andre Haagerkonventioner (bortset fra som en bisætning i Haagerkonventionen af 2007 om børnebidrag⁹⁶, der behandler spørgsmålet om herkomst i forbindelse med underholdssager).
- 3.37 Denne bestemmelse regulerer desuden ikke spørgsmålet om, hvorvidt legitimation af et barn ved efterfølgende indgåelse af ægteskab eller ved frivillig anerkendelse, påvirker barnets status.

b) Afgørelser om adoption, adoptionsforberedende foranstaltninger, omstødelse af adoption eller ophævelse af adoptivforhold⁹⁷

- 3.38 Denne undtagelse er meget bred og gælder for alle aspekter af adoptionsprocessen, herunder anbringelse af børn i pleje med henblik på adoption⁹⁸. Det skal bemærkes, at i denne forbindelse henviser ordet "anbringelse" til en offentlig myndigheds indgriben og ikke mindre formelle ordninger for barnet.
- 3.39 Efter en adoption skelnes der imidlertid ikke mellem adopterede børn og andre i denne konvention. Konventionens regler finder derfor anvendelse på alle beskyttelsesforanstaltninger rettet mod adopterede børns person og formue på samme måde som for alle andre børn.

c) Barnets for- og efternavne⁹⁹

- 3.40 Foranstaltninger vedrørende et barns for- og efternavne er ikke omfattet af konventionens anvendelsesområde, fordi de ikke anses for at vedrøre beskyttelse af barnet¹⁰⁰.

⁹⁴ Se den forklarende rapport, pkt. 27.

⁹⁵ Se pkt. **3.24** ovenfor om artikel 3, litra d).

⁹⁶ Haagerkonventionen af 23. november 2007 om international inddrivelse af børnebidrag og andre former for underholdsbidrag til familiemedlemmer, artikel 6, stk. 2, litra h), og artikel 10, stk. 1, litra c). Se også artikel 1 i protokollen af 23. november 2007 om lovvalg i sager om underholdspligt, artikel 2 i Haagerkonventionen af 2. oktober 1973 om, hvilken lov der finder anvendelse på underholdspligt, samt artikel 3 i Haagerkonventionen af 2. oktober 1973 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser i sager om underholdspligt.

⁹⁷ Artikel 4, litra b).

⁹⁸ Se pkt. **13.43-13.45** nedenfor om adoption.

⁹⁹ Artikel 4, litra c).

¹⁰⁰ Se den forklarende rapport, pkt. 29.

d) Myndighed¹⁰¹

- 3.41 Dette omfatter frigivelse af en mindreårig fra dennes forældres eller værgers kontrol. Dette kan ske i medfør af loven, f.eks. ved indgåelse af ægteskab, eller i medfør af en kompetent myndigheds afgørelse. Formålet er at frigøre et barn fra forældremyndighed, hvilket er det modsatte af en beskyttelsesforanstaltning. Dette forklarer, hvorfor det er udelukket fra konventionens anvendelsesområde.

e) Underholdspligt¹⁰²

- 3.42 Underholdspligt er underlagt en række forskellige internationale konventioner, senest Haagerkonventionen af 2007 om børnebidrag og protokollen dertil om lovvalg i sager om underholdspligt.

f) Trusts og arv¹⁰³

- 3.43 Spørgsmål om lovvalg vedrørende trusts er allerede behandlet i Haagerkonventionen af 1. juli 1985 om den lovgivning, der finder anvendelse på trusts, og om anerkendelse af trusts.
- 3.44 Arv er underlagt Haagerkonventionen af 1. august 1989 om lovvalg for arv efter dødsfald.

g) Social sikring¹⁰⁴

- 3.45 Hvilke organer, der skal betale social sikring, afhænger af tilknytningsfaktorer som f.eks. arbejdssted eller sædvanligt opholdssted for den eller de personer, der har social sikring. Disse tilknytningsfaktorer stemmer normalt ikke overens med barnets sædvanlige opholdssted. Man mente derfor, at konventionens regler "ville have passeret dårligt til" sådanne foranstaltninger¹⁰⁵.

h) Offentligretlige foranstaltninger af generel karakter vedrørende uddannelse og sundhed¹⁰⁶

- 3.46 Det er ikke alle foranstaltninger vedrørende uddannelse og sundhed, der er udelukket fra konventionens anvendelsesområde. Det er kun **offentlige** foranstaltninger af **generel karakter**, der er udelukket, hvilket f.eks. omfatter foranstaltninger vedrørende skolepligt eller vaccinationsprogrammer¹⁰⁷.
- 3.47 I modsætning dertil falder beslutninger om f.eks., hvorvidt barnet skal gå på en bestemt skole eller skal igennem en operation, ind under konventionens område¹⁰⁸.

¹⁰¹ Artikel 4, litra d).

¹⁰² Artikel 4, litra e).

¹⁰³ Artikel 4, litra f).

¹⁰⁴ Artikel 4, litra g).

¹⁰⁵ Forklarende rapport, pkt. 33.

¹⁰⁶ Artikel 4, litra h).

¹⁰⁷ Forklarende rapport, pkt. 34.

¹⁰⁸ Ibid.

i) Foranstaltninger, der er truffet som følge af strafbare handlinger begået af børn¹⁰⁹

- 3.48 Ifølge den forklarende rapport giver denne undtagelse de kontraherende stater mulighed for at træffe passende foranstaltninger, enten straffende eller opdragende, hvis børn begår strafferetlige eller strafbare overtrædelser, uden at de først skal sikre, at de har kompetence i henhold til konventionen¹¹⁰. Videre hedder det, at denne undtagelse ikke afhænger af, at barnet faktisk strafforfølges (eftersom det ofte er sådan, at børn under en vis alder ikke kan strafforfølges i det nationale strafferetlige system). I stedet kræver denne undtagelse, at barnets handling var en handling, der var strafbar i henhold til statens straffelov, hvis den var blevet begået af en person over den kriminelle lavalder. Kompetencen til at træffe foranstaltninger over for disse handlinger er ikke omfattet af konventionen, men afhænger af den nationale lovgivning i de enkelte stater.
- 3.49 Det bør imidlertid bemærkes, at denne fortolkning af artikel 4, litra i), er omdiskuteret. En anden fortolkning er, at undtagelsen i artikel 4, litra i), kun bør omfatte foranstaltninger, som træffes som følge af straffesager, der rent faktisk anlægges mod barnet, eller **som træffes i overensstemmelse med lovregler, der omhandler strafferetlige eller strafbare handlinger**. Her gælder det, at hvis et barn begår en handling, der i henhold til den nationale lovgivning er strafbar, men som staten, enten udelukkende eller ud over strafferetlige foranstaltninger, behandler som en sag vedrørende beskyttelse af børn (f.eks. hvis der afsiges en kendelse i henhold til lovgivningen om beskyttelse af børn for en ung person, der er involveret i prostitution/hvervning, i stedet for at strafforfølge), falder enhver beskyttelsesforanstaltning, der træffes i henhold til lovgivningen om beskyttelse af børn, ind under konventionens anvendelsesområde.
- 3.50 Der findes endnu ikke nogen fast retspraksis om dette¹¹¹.
- 3.51 Foranstaltninger, som er en reaktion på dårlig opførsel, der ikke er strafbare handlinger, som f.eks. at stikke af eller at nægte at gå i skole, er omfattet af konventionen¹¹².

j) Afgørelser om retten til asyl og om indvandring¹¹³

- 3.52 Afgørelser om retten til at asyl og om indvandring er udelukket fra konventionens anvendelsesområde, fordi de er afgørelser, der er underlagt staternes suverænit¹¹⁴. Det er imidlertid kun de materielle afgørelser om disse spørgsmål, der er udelukket. Med andre ord er afgørelsen om, hvorvidt asyl eller opholdstilladelse skal gives eller nægtes, udelukket fra konventionens anvendelsesområde. Foranstaltninger til beskyttelse og/eller repræsentation af et barn, som ansøger om asyl eller opholdstilladelse, falder derimod ind under konventionen¹¹⁵.

¹⁰⁹ Artikel 4, litra i).

¹¹⁰ Forklarende rapport, pkt. 35.

¹¹¹ Med hensyn til artikel 1, stk. 3, litra g), i Bruxelles IIa-forordningen, som udelukker "foranstaltninger, der er truffet som følge af strafbare handlinger begået af børn" fra forordningens anvendelsesområde, jf. Health Service Executive mod S.C., A.C. (sag C-92/12 af 26.4.2012), hvor EU-Domstolen fastslog, at "anbringelse [af et barn i en lukket institution], der er forbundet med frihedsberøvelse, er omfattet af forordningens anvendelsesområde, når denne anbringelse er anordnet for at beskytte barnet og ikke for at straffe det" (præmis 65, jf. også præmis 66).

¹¹² Se den forklarende rapport, pkt. 35.

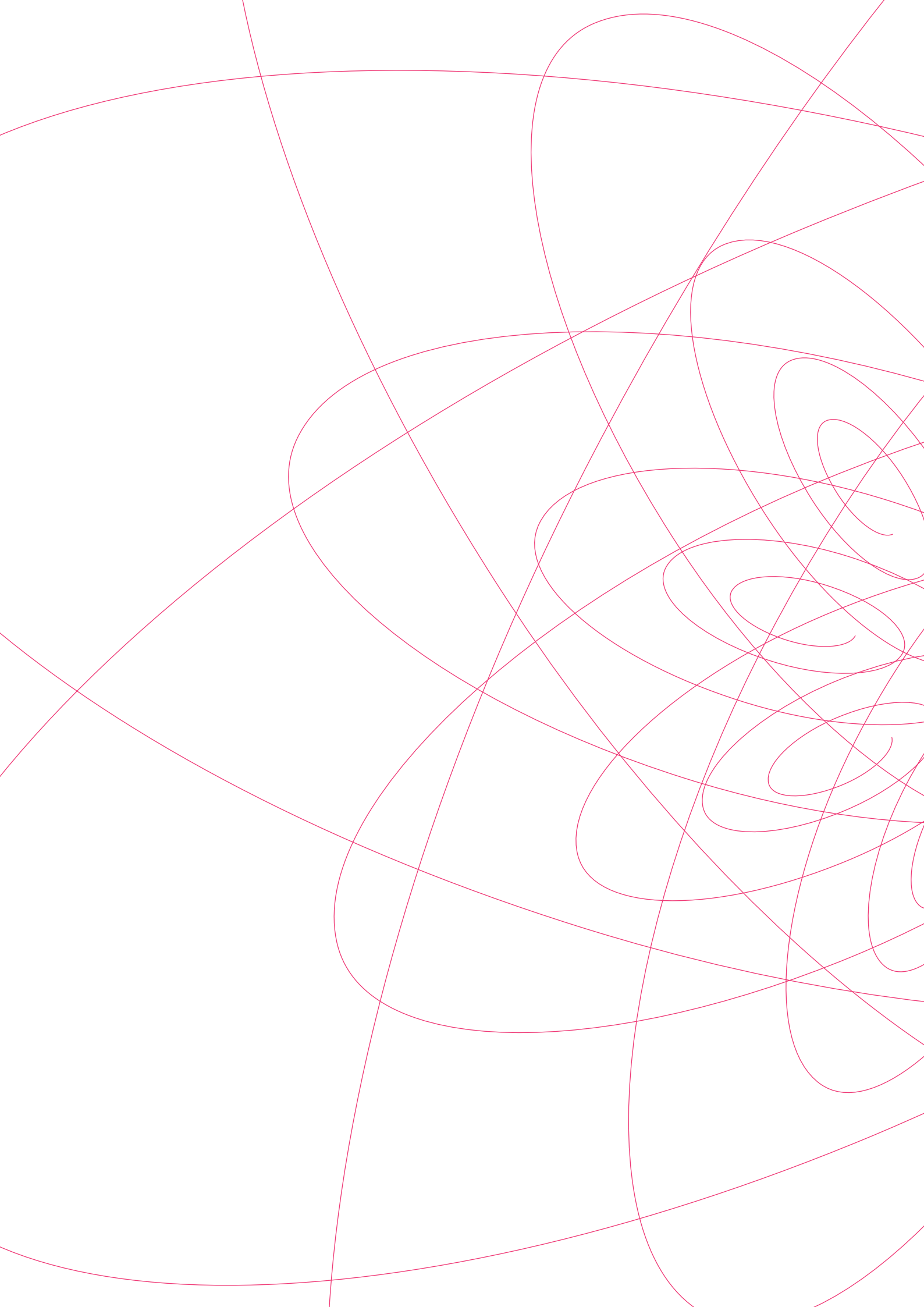
¹¹³ Artikel 4, litra j).

¹¹⁴ Forklarende rapport, pkt. 36.

¹¹⁵ Ibid.

4

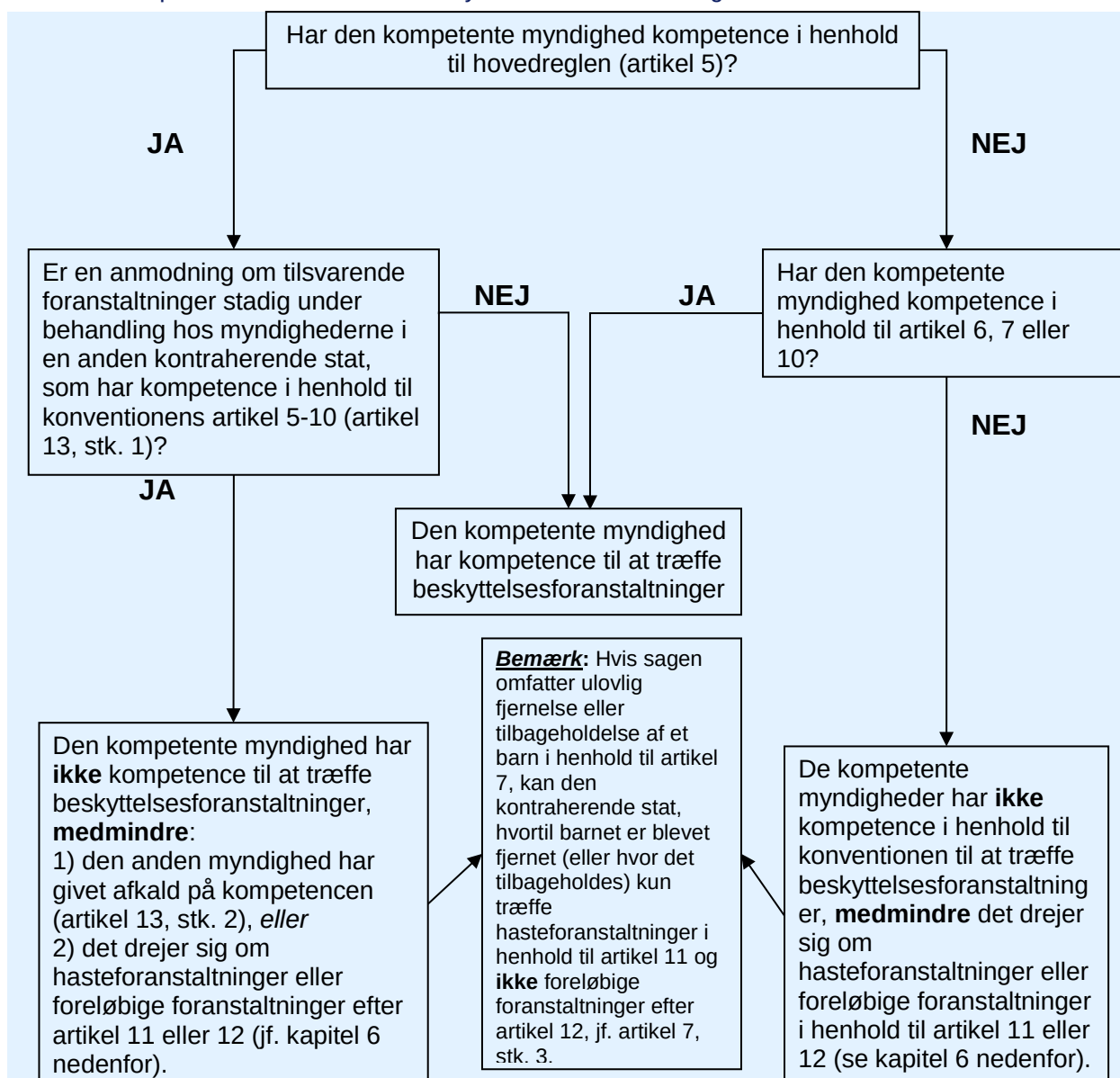
*KOMPETENCE TIL AT TRÆFFE
BESKYTTELSESFORANSTALTNINGER*



A. Hvornår har myndighederne i en kontraherende stat bemyndigelse til at træffe beskyttelsesforanstaltninger?

Artikel 5-14

- 4.1 Reglerne om kompetence er beskrevet i konventionens artikel 5-14. Konventionen bestemmer, hvilken kontraherende stats myndigheder, som har kompetence, men ikke hvilken myndighed i den pågældende kontraherende stat. Dette spørgsmål reguleres af den nationale retspleje.
- 4.2 Hvis en anmodning om foranstaltninger til beskyttelse af et barns person eller formue rettes til den kompetente myndighed i en kontraherende stat, udføres følgende analyse for at beslutte, om den pågældende kompetente myndighed har kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger¹¹⁶:



¹¹⁶

Dette diagram gælder imidlertid kun for kontraherende stater, som ikke er bundet af alternative regler, der er aftalt i henhold til konventionens artikel 52, stk. 2, som har forrang, jf. **kapitel 12** nedenfor. Som et eksempel vil EU-medlemsstater (bortset fra Danmark) skulle tage hensyn til bestemmelserne i Bruxelles IIa-forordningen. Dette diagram dækker heller ikke den situation, hvor barnet skifter sædvanligt opholdssted på et tidspunkt, hvor de kompetente myndigheder i den stat, hvor barnet oprindeligt havde sit sædvanlige opholdssted, modtager en anmodning om en beskyttelsesforanstaltning (jf. artikel 5, stk. 2, og pkt. **4.10-4.11** nedenfor).

- 4.3 Det skal bemærkes, at bestemmelserne om overførsel af kompetencen (konventionens artikel 8 og 9) ikke indgår i diagrammet, men også kan give en kontraherende stat mulighed for at overtage kompetencen for en anmodning vedrørende foranstaltninger til beskyttelse af et barns person eller formue (se desuden **kapitel 5** nedenfor).

B. Hovedregel: Myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted

Artikel 5

- 4.4 Hovedreglen om kompetence i konventionen er, at beskyttelsesforanstaltninger for et barn bør træffes af de retslige/administrative myndigheder i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted.

a) Hvad betyder "sædvanligt opholdssted"?

- 4.5 "Sædvanligt opholdssted" er den primære tilknytningsfaktor, der anvendes i alle de moderne Haagerkonventioner om børn. Begrebet defineres ikke i konventionen, men skal bestemmes af de relevante myndigheder i hvert enkelt tilfælde ud fra sagens faktiske omstændigheder. Det er et selvstændigt begreb og bør fortolkes i lyset af formålene med konventionen og ikke under hensyntagen til de begrænsninger, der gælder i henhold til den nationale lovgivning.

- 4.6 Der er et stort antal sager fra de kontraherende stater i konventionen af 1980 om internationale børnebortførelser, som omhandler bestemmelse af børns sædvanlige opholdssted¹¹⁷. Dog skal det bemærkes, at fordi sædvanligt opholdssted er et faktisk begreb, kan der være forskellige overvejelser i forbindelse med bestemmelsen af et barns sædvanlige opholdssted i henhold til konventionen.

- 4.7 Begrebet "sædvanligt opholdssted" beskrives nærmere i denne håndbogs **kapitel 13**¹¹⁸.

b) Hvad sker der, hvis et barn skifter "sædvanligt opholdssted"?

- 4.8 Kompetencen følger barnets sædvanlige opholdssted, så hvis det ændres til en anden kontraherende stat, tilfalder kompetencen myndighederne i den stat, hvor barnet har fået nyt sædvanligt opholdssted¹¹⁹.

- 4.9 Selv om konventionen ikke indeholder nogen bestemmelser om "fortsat kompetence", bør det bemærkes, at ændring af barnets sædvanlige opholdssted ikke ophæver de foranstaltninger der allerede er truffet¹²⁰. Disse foranstaltninger forbliver i kraft, indtil myndighederne i den stat, hvor barnet har fået nyt sædvanligt opholdssted, om nødvendigt træffer andre passende foranstaltninger.

- 4.10 Hvis barnets sædvanlige opholdssted ændres fra én kontraherende stat til en anden på et tidspunkt, hvor myndighederne i den første kontraherende stat modtager en anmodning om en beskyttelsesforanstaltning (dvs. under en sag),

¹¹⁷ Nogle af disse afgørelser findes i INCADAT (< www.incadat.com >).

¹¹⁸ Pkt. **13.83-13.87** nedenfor.

¹¹⁹ Artikel 5, stk. 2.

¹²⁰ Artikel 14. Fortsatte foranstaltninger er beskrevet nærmere i **kapitel 8** nedenfor.

foreslås det i den forklarende rapport, at det såkaldte perpetuatio fori-princip ikke gælder, hvorfor kompetencen overføres til myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet har fået nyt sædvanligt opholdssted¹²¹. Hvis det sker, kan det overvejes at anvende bestemmelserne om overførsel af kompetence (se **kapitel 5** nedenfor).

- 4.11 Hvis barnets sædvanlige opholdssted ændres fra en kontraherende stat til en **ikke-kontraherende** stat under en sag om beskyttelsesforanstaltninger, gælder perpetuatio fori-princippet heller ikke¹²². Konventionens artikel 5 ophører med at være gældende fra det tidspunkt, hvor barnet skifter sædvanligt opholdssted. Der er derfor ikke noget i vejen for, at myndighederne i den kontraherende stat beholder kompetencen i henhold til deres nationale lovgivning (dvs. uden for konventionens anvendelsesområde)¹²³. Det er imidlertid vigtigt at bemærke, at andre kontraherende stater i dette scenarie ikke i henhold til konventionen vil være forpligtet til at anerkende de foranstaltninger, som denne myndighed eventuelt træffer¹²⁴.

C. Undtagelser fra hovedreglen

- 4.12 Artikel 6, 7 og 10 indeholder undtagelser fra hovedreglen, nemlig de tilfælde, hvor kompetencen kan ligge hos myndighederne i en kontraherende stat, hvor barnet ikke har sit sædvanlige opholdssted.

a) *Flygtningebørn eller børn, der er internationalt fordrevne* **Artikel 6**

- 4.13 I forbindelse med flygtningebørn eller børn, der er internationalt på grund af uroligheder i deres land, er kompetencen baseret på, i hvilken kontraherende stat børnene befinder sig i. Det er hensigten, at udtrykket "internationalt fordrevne børn" skal være så bredt, at det kan strække sig over alle de grænser, som de enkelte stater sætter op for definitionen af "flygtning"¹²⁵.
- 4.14 Dette drejer sig om børn, som har forladt deres stat på grund af situationen der, og som er eller ikke er ledsaget og måske midlertidigt eller permanent ikke er i forældrenes varetægt.
- 4.15 Denne undtagelse omfatter ikke andre børn, som er blevet internationalt fordrevne, herunder bortløbne eller forladte børn. Der findes andre løsninger i konventionen for disse børn¹²⁶.

¹²¹ Forklarende rapport, pkt. 42. Bemærk, at der i Bruxelles IIa-forordningen blev fundet en anden løsning, jf. artikel 8: "**Kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende forældreansvar over for et barn ligger hos retterne i den medlemsstat**, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor sagen anlægges" (fremhævelse tilføjet).

¹²² Se den forklarende rapport, pkt. 42.

¹²³ Ibid. Det bør imidlertid bemærkes, at den kontraherende stat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, i den situation stadig vil kunne træffe beskyttelsesforanstaltninger for barnet **i henhold til konventionen**, hvis konventionens artikel 11 eller 12 f.eks. finder anvendelse (jf. **kapitel 6** og **7** nedenfor). Se også pkt. **3.13** ovenfor.

¹²⁴ Forklarende rapport, pkt. 42. Se også pkt. **3.11-3.13** ovenfor.

¹²⁵ Se nærmere i **kapitel 13**, pkt. **13.58-13.60** nedenfor.

¹²⁶ Se nærmere i **kapitel 13**, pkt. **13.61-13.64** nedenfor. Se også den forklarende rapport, pkt. 44.

Eksempel 4 (A)

To børn på 6 og 8 år forlader kontraherende stat A, hvor der er borgerkrig, sammen med deres 18-årige moster. Deres mor er blevet dræbt i krigen, og deres far er politisk fange. De ankommer i kontraherende stat B og søger asyl der. I henhold til konventionens artikel 6 har kontraherende stat B kompetence til at træffe foranstaltninger til beskyttelse af børnene, herunder at anbringe dem i de offentlige myndigheders varetægt eller give deres moster forældreansvar. Dette påvirker ikke asylbehandlingsprocedurerne i kontraherende stat B¹²⁷. Konventionen finder imidlertid anvendelse på spørgsmålet om repræsentation af børnene i forbindelse med en ansøgning om asyl¹²⁸.

b) Børn, hvis sædvanlige opholdssted ikke kan fastlægges**Artikel 6**

- 4.16 Hvis et barns sædvanlige opholdssted ikke kan fastlægges, afhænger kompetencen af, på hvilken kontraherende stats område barnet befinder sig. Det er her nødvendigt at fastlægge kompetencen på denne måde. Man bør ikke hurtigt gribe til den konklusion, at et barns sædvanlige opholdssted ikke kan fastlægges¹²⁹.
- 4.17 Der er imidlertid omstændigheder, hvor det ikke er muligt at bestemme et barns sædvanlige opholdssted. Det gælder f.eks.: 1) Når et barn flytter ofte mellem to eller flere stater, 2) når et barn er uledsaget eller forladt, og det er vanskeligt at finde beviser for barnets sædvanlige opholdssted, eller 3) hvis et barns tidligere sædvanlige opholdssted er gået tabt, og der ikke er tilstrækkelige beviser til støtte for, at barnet har fået et nyt sædvanligt opholdssted¹³⁰.
- 4.18 Denne kompetence ophører, når det fastlægges, at barnet har sædvanligt opholdssted et sted.
- 4.19 Begrebet "sædvanligt opholdssted" beskrives nærmere i denne håndbogs **kapitel 13**¹³¹.

c) Kompetence i internationale børnebortførelser**Artikel 7**

- 4.20 I sager om internationale børnebortførelser bevarer myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted lige før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, kompetencen for foranstaltninger, som har til formål at beskytte barnets person og formue, indtil en række betingelser er opfyldt. Dette sker for at forhindre, at folk begår internationale børnebortførelser, ved at sikre, at bortføreren ikke får nogen fordele med hensyn til kompetencen.
- 4.21 Den definition af ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse, der bruges i konventionen, er den samme som den i Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser, hvilket afspejler de to konventionernes komplementaritet i denne henseende. Det betyder, at fortolkningen og anvendelsen af bestemmelserne i konventionen af 1980 vedrørende ulovlig fjernelse og tilbageholdelse kan hjælpe i fortolkningen af disse betingelser i denne konvention¹³².

¹²⁷ Artikel 4, litra d), er beskrevet i pkt. **3.52** ovenfor.

¹²⁸ Idem.

¹²⁹ Se nærmere i **kapitel 13**, pkt. **13.83-13.87**, nedenfor.

¹³⁰ Idem.

¹³¹ Pkt. **13.83-13.87** nedenfor.

¹³² Se retspraksis og kommentarer i INCADAT (< www.incadat.com >).

- 4.22 Der findes to situationer, hvor kompetencen kan overføres til myndighederne i den stat, hvortil barnet blev fjernet ulovligt, eller hvor barnet tilbageholdes ulovligt.

Situation A:

- Barnet har fået sædvanligt opholdssted i en anden stat,
og
- hver forældremyndighedsindehavende person, institution eller anden myndighed har affundet sig med fjernelsen eller tilbageholdelsen.

I denne situation er det den omstændighed, at parterne har givet samtykke, kombineret med barnets nye sædvanlige opholdssted, der udløser overførsel af kompetencen i henhold til artikel 7 i konventionen af 1996.

Hvis konventionen af 1980 også gælder mellem de to pågældende stater, kan situation A forekomme, hvor:

- der enten ikke er indgivet anmodning om tilbagegivelse af barnet i henhold til konventionen af 1980
eller
- der er indgivet en anmodning i henhold til konventionen af 1980, og parterne har indgået kompromis, hvilket betyder, at de har indgået en aftale om, at barnet ikke vil blive tilbagegivet (se pkt. **13.46-13.52** nedenfor)
eller
- der er indgivet en anmodning i henhold til konventionen af 1980, men myndighederne i den stat, som anmodningen rettes til, har afvist at tilbagegive barnet i overensstemmelse med artikel 13 i konventionen af 1980, fordi ansøgeren har affundet sig med den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse.

Det bør derfor bemærkes, at artikel 7 i konventionen af 1996 ikke **kræver**, at en afgørelse om at afslå at tilbagegive barnet skal træffes i henhold til konventionen af 1980, før kompetencen overføres til den stat, hvor barnet nu har sit sædvanlige opholdssted. Som angivet ovenfor, er det tilstrækkeligt, at parterne har affundet sig med det, samt at barnet har fået nye sædvanligt opholdssted.

Den "forældremyndighed", der henvises til i artikel 7, er den, der er blevet tildelt i henhold til lovgivningen i den stat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse (artikel 7, stk. 2).

Situation B:

- Barnet har fået sædvanligt opholdssted i en anden stat,
og
- barnet har haft sædvanligt opholdssted i den pågældende anden stat i en periode af mindst et år efter, at den person, institution eller anden myndighed, der har forældremyndighed, har fået eller burde have fået kendskab til barnets opholdssted,
og
- ingen anmodning om tilbagegivelse af barnet inden for dette tidsrum er fortsat under behandling
og
- barnet er faldet til i sit nye miljø.

Disse betingelser afspejler til dels artikel 12 i konventionen af 1980, som tillader, at den stat, som anmodningen rettes til, ikke beslutter, at barnet skal tilbagegives, hvis sagen om tilbagegivelse er indledt efter udløbet af en periode på ét år fra datoen for den ulovlige fjernelse/tilbageholdelse af barnet, og det godtgøres, at barnet er faldet til i sit nye miljø. (Der findes retspraksis og kommentarer om fortolkningen af begrebet "faldet til" i artikel 12, stk. 2, i konventionen af 1980, i den internationale database om børnebortførelser – INCADAT: < www.incadat.com >.)

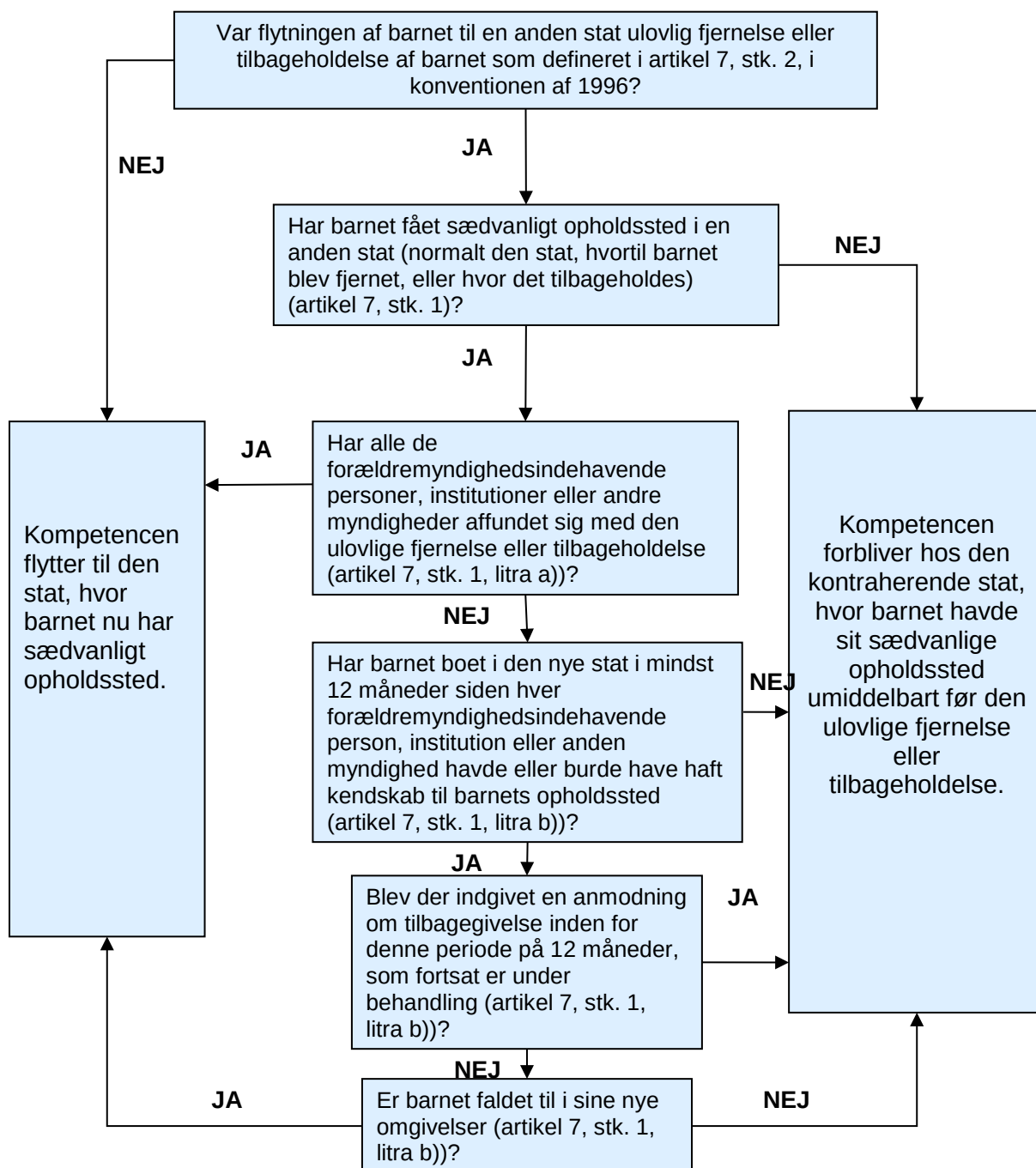
Den store forskel mellem bestemmelserne i de to konventioner i denne henseende ligger imidlertid i, at perioden på ét år i henhold til konventionen af 1980 begynder at løbe, når barnet fjernes eller tilbageholdes ulovligt. Derimod begynder den i henhold til konventionen af 1996 at løbe på den dato, hvor den forældremyndighedsindehavende person, institution eller anden myndighed havde eller burde have fået kendskab til barnets opholdssted. (Se også den forklarende rapport, op.cit. fodnote 21 i pkt. 49.)

Det skal bemærkes, at den tredje betingelse ikke udtrykkeligt kræver, at den verserende anmodning om tilbagegivelse behandles af myndighederne i en bestemt stat. Der findes dog forskellige fortolkninger af denne bestemmelse. Ifølge en kommentar til udkastet til denne håndbog bør anmodningen om tilbagegivelse ligge hos den stat, hvortil barnet er blevet fjernet, eller hvor barnet tilbageholdes. Det er muligvis den mest almindelige situation, hvor konventionen af 1980 **og** konventionen af 1996 finder anvendelse i en bestemt sag, men det er formentlig en uberettiget begrænsning af gyldigheden af artikel 7 og især malplaceret i en sag, hvor konventionen af 1980 *ikke* finder anvendelse i en given sag (se **eksempel 4 (B)** nedenfor).

- 4.23 Kompetencen forbliver hos myndighederne i den kontraherende stat, hvorfra barnet blev fjernet, eller hvorfra det tilbageholdes, men myndighederne i den kontraherende stat, hvortil barnet blev fjernet, eller hvor det tilbageholdes, kan kun træffe foranstaltninger efter artikel 11¹³³ (nødvendige beskyttelsesforanstaltninger i hastetilfælde) og kan ikke træffe foreløbige foranstaltninger efter artikel 12¹³⁴.
- 4.24 For at opsummere er det følgende spørgsmål, der skal stilles for at bestemme, hvilke myndigheder der har kompetence i en sag, hvor et barn er blevet ulovligt fjernet eller ulovligt tilbageholdes:

¹³³ Dette er beskrevet nærmere i **kapitel 6** nedenfor.
¹³⁴ Artikel 7, stk. 3.

Bortførelsessager: Anvendelse af artikel 7



4.25 Spørgsmålet om internationale børnebortførelser er beskrevet nærmere nedenfor i pkt. 13.1-13.14.

Eksempel 4 (B)

I følgende eksempel er både stat X og stat Y kontraherende stater i konventionen af 1996. Stat X har imidlertid ikke undertegnet konventionen af 1980.

Et ægtepar, hvor moren er statsborger i stat X, og faren er statsborger i stat Y, bor i stat Y med deres fælles barn. I august 2008 går ægteskabet i stykker, og de bliver skilt. I skilsmisssagen i stat Y får begge forældre forældremyndighed over barnet. I august 2009 meddeler moren imidlertid,

at hun ønsker at vende tilbage til sit hjemland, stat X. Faren afviser hendes ønske om at flytte. Moren frygter, at retten ikke vil give tilladelse til, at hun flytter mod farens ønsker, og beslutter derfor i september 2009 alene og i strid med farens forældremyndighed at flytte tilbage til stat X med barnet.

I de første seks måneder derefter forsøger faren at spore moren og barnet (han rådfører sig ikke med en advokat og er ikke bekendt med konventionen af 1996 og den støtte, der kan være til ham heri¹³⁵). Endelig lykkedes det ham at finde moren og barnet. Derefter går der yderligere fem måneder med at forhandle om forældremyndigheden med moren.

Faren beslutter til sidst, at det ikke er muligt at nå til en aftale, og henvender sig til en advokat. Han rådes til at indgive en anmodning til retten i stat Y om umiddelbar tilbagegivelse af barnet samt om at få hele forældremyndigheden over barnet, hvilket han gør i august 2010. Moren modtager en stævning. I september 2010 anlægges sag i stat X om forældremyndigheden over barnet, hvor hun indrømmer, at hun uretmæssigt har fjernet barnet, men gør gældende, at retten i stat X nu har kompetencen vedrørende forældremyndighed og samvær, fordi:

- barnet nu har sædvanligt opholdssted i stat X,
- barnet har boet i stat X i et år fra den dato, hvor faren burde have vidst, hvor barnet befandt sig,
- barnet er faldet til i stat X, og
- der er ikke indgivet nogen anmodning om tilbagegivelse i **stat X**.

Faren møder op i retten i stat X for at bestride dennes kompetence. Han gør gældende, at uanset hvad verserer der stadig en anmodning om tilbagegivelse **i stat Y**, hvorfor kompetencen vedrørende forældremyndighed og samvær i henhold til artikel 7 i konventionen af 1996 ikke kan overgå til stat X.

Retten i stat X henvender sig direkte til retten i stat Y for at få bekræftet, at der stadig verserer en anmodning om tilbagegivelse i stat Y. Da dette bekræftes, afviser stat X morens anmodning, fordi stat Y har kompetencen. Moren indgiver anmodning i stat Y om tilladelse til permanent at flytte med barnet til stat X og tilbyder faren samvær.

I stat Y udsættes anmodningen om tilbagegivelse af barnet, fordi det på dette tidspunkt ikke vil være til barnets bedste at beslutte at tilbagegive det, før morens anmodning om flytning er behandlet. Retten vurderer, at den kan og bør behandles hurtigt. Farens anmodning om forældremyndighed og morens anmodning om flytning sammenlægges og behandles i stat Y en måned senere. Retten i stat Y giver moren tilladelse til at flytte med barnet, og der indgås aftale om samvær for faren (som vil blive anerkendt som en følge af loven i stat X i henhold til artikel 23 i konventionen af 1996).

I begge følgende eksempler er stat A og B kontraherende stater i konventionen af 1980 og konventionen af 1996.

Eksempel 4 (C)

Et ægtepar bor i stat A med deres to børn. Hustruen fjerner ulovligt børnene til stat B i marts 2008. Manden anmoder i henhold til konventionen af 1980 om tilbagegivelse af børnene til stat A. Myndighederne i stat B afviser imidlertid at tilbagegive børnene, fordi de modsætter sig det og har nået en alder og modenhed, som betyder, at deres synspunkter skal inddrages (artikel 13, stk. 2, i konventionen af 1980). Det er nu maj 2009, og der er stadig ikke indgået aftale om samvær og forældremyndighed.

Selv om faren ikke har accepteret fjernelsen, gælder det, at fordi børnene har været i stat B i mere end et år fra den dato, hvor faren har haft viden om deres opholdssted, har myndighederne i stat B kompetence, hvis børnene har sædvanligt opholdssted og er faldet til i den stat¹³⁶.

Eksempel 4 (D)

En far fjerner uretmæssigt sit barn fra stat A til stat B i januar 2008. Moren anlægger sag i stat B i henhold til konventionen af 1980 for at få barnet tilbagegivet til stat A. Myndighederne i stat B afviser anmodningen om tilbagegivelse af barnet i marts 2008, fordi der er en alvorlig risiko for, at tilbagegivelsen vil udsætte barnet for fysisk eller psykisk skade (artikel 13, stk. 1, litra b), i konventionen af 1980). Umiddelbart derefter ønsker moren at anlægge sag i stat A for at få den fulde forældremyndighed over barnet.

Fordi der endnu ikke er gået et år fra den dato, hvor moren havde kendskab til barnets opholdssted, og moren ikke har affundet sig med fjernelsen, bevarer myndighederne i stat A kompetencen. Dette gælder, uanset hvor barnet nu anses for at have sædvanligt opholdssted.

Hvis myndighederne i stat A mener, at myndighederne i stat B er bedre egnede til at vurdere, hvad der er til barnets bedste, og at stat A er en stat, som er omfattet af artikel 8, stk. 2, i konventionen af 1996 i den pågældende sag, kan de anmode (direkte eller med bistand fra centralmyndigheden i stat A) om, at myndighederne i stat B får tillagt kompetencen, eller de kan udsætte behandlingen af sagen og opfordre faren (eller moren) til at indgive en sådan anmodning til myndighederne i stat B. Myndighederne i stat B kan overtage kompetencen i sagen, hvis de mener, at det er til barnets bedste¹³⁷.

d) Kompetence i sager, hvor der verserer en skilsmisse- eller separationssag mellem barnets forældre

Artikel 10

4.26 Det er muligt for myndighederne i en kontraherende stat, der udøver sin kompetence til at træffe afgørelse om en anmodning om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab vedrørende forældrene til et barn, der har sit sædvanlige opholdssted i en anden kontraherende stat, at træffe foranstaltninger til beskyttelse af det pågældende barns person eller formue, hvis visse betingelser er opfyldt¹³⁸. Disse betingelser er:

- Barnet har sit sædvanlige opholdssted i en anden kontraherende stat,
- og**
- lovgivningen i den kontraherende stat, hvis myndigheder udøver denne kompetence, hjemler disse foranstaltninger under disse omstændigheder,
- og**
- mindst en af forældrene på det tidspunkt, hvor sagen blev indledt, havde sit sædvanlige opholdssted i den pågældende kontraherende stat,
- og**

¹³⁶ Artikel 7, stk. 1, litra b).

¹³⁷ Se nærmere i **kapitel 5** om overførsel af kompetence nedenfor.

¹³⁸ En sådan situation kan f.eks. forekomme, hvis en forælder lovligt flytter med et barn fra én kontraherende stat til en anden, efter at ægteskabet er brudt sammen, og den anden part bliver i den første kontraherende stat og indgiver anmodning om skilsmisse i den stat. Det afhænger naturligvis af lovgivningen i den stat, hvor sagen anlægges, hvorvidt den har kompetence til at behandle skilsmisssagen og bestemme, hvorvidt lovgivningen gør det muligt at træffe sådanne foranstaltninger til beskyttelse af barnets person eller formue under disse omstændigheder.

- mindst en af forældrene på det tidspunkt, hvor sagen blev indledt, havde forældreansvar for barnet,
og
- disse myndigheders kompetence til at træffe sådanne foranstaltninger er accepteret af forældrene samt af enhver anden person med forældreansvar over for barnet,
og
- og det er til barnets bedste, at kompetencen udøves på dette grundlag.

4.27 Denne kompetence ophører, når skilsmisssagen er afsluttet. Sagen kan slutte, fordi der er truffet en afgørelse, som er blevet endelig, om at imødekomme eller afvise anmodningen om skilsmisse, eller af en anden grund som f.eks. tilbagetrækning eller bortfald af anmodningen eller en af parternes død.

4.28 Den dato, hvor skilsmisssagen afsluttes, skal bestemmes i henhold til lovgivningen i den kontraherende stat, hvor den føres.

Eksempel 4 (E)

Et ægtepar bor i kontraherende stat A med deres tre børn. De går fra hinanden, og manden flytter til kontraherende stat B med børnene. Kort tid derefter indgiver kvinden anmodning om skilsmisse i kontraherende stat A, hvor hun har sædvanligt opholdssted, og begge parter anmoder myndighederne i denne sag om at afgøre spørgsmålet om forældremyndighed og samvær.

Ifølge lovgivningen i kontraherende stat A kan myndighederne der træffe foranstaltninger til beskyttelse af børnene under skilsmisssagen mellem forældrene. Myndighederne mener, at det er til børnenes bedste, at de træffer foranstaltninger til beskyttelse af dem. Myndighederne i kontraherende stat A har derfor kompetence til at træffe en afgørelse om forældremyndighed og samvær, som kan anerkendes og fuldbyrdes i kontraherende stat B og i alle andre kontraherende stater.

Dette ville ikke være tilfældet, hvis manden nægtede at acceptere myndighederne i kontraherende stat A's kompetence til at træffe sådanne foranstaltninger, eller hvis disse myndigheder ikke mente, at dette ville være til barnets bedste¹³⁹.

Myndighederne i kontraherende stat A kan tage højde for følgende faktorer i vurderingen af, om det er til barnets bedste, at de udøver kompetence: At børnene tidligere havde sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A, at de stadig tilbringer tid der med deres mor, samt at det er hurtigere og nemmere at aftale samværet sammen med skilsmisssagen end at vente på udfaldet af endnu en sag i kontraherende stat B, hvor de har deres sædvanlige opholdssted.

Når skilsmisssagen er afsluttet i kontraherende stat A, vil kontraherende stat B i henhold til artikel 5 som det sted, hvor børnene har deres sædvanlige opholdssted, have kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger for børnene (artikel 10, stk. 2).

Eksempel 4 (F)

Et ægtepar bor i kontraherende stat C med deres to børn. Forholdet går i stykker, og parret går fra hinanden. Kvinden anlægger sag om skilsmisse og forældremyndighed/samvær i kontraherende stat C. I henhold til procesreglerne i kontraherende stat C vil den samme ret behandle både

skilsmisssagen og spørgsmålene om forældremyndighed/samvær vedrørende børnene.

Efter sagen er indledt, får kvinden et nyt job i kontraherende stat D og ønsker straks at flytte dertil med børnene, så hun kan starte i sit nye job. Kvinden og manden aftaler, at kvinden og børnene kan flytte til kontraherende stat D straks, forudsat at retten i kontraherende stat C skal afgøre spørgsmål vedrørende børnenes samvær med deres far.

Aftalen om flytning af børnene gøres til genstand for en foreløbig kendelse fra retten (indtil den endelige afgørelse af spørgsmålene om forældremyndighed/samvær), og retten registrerer formelt, at moren har givet samtykke til stat C's fortsatte kompetence vedrørende forældremyndighed/samvær, indtil skilsmisssagen er afsluttet.

Eftersom skilsmisssagen stadig er under behandling i kontraherende stat C, uanset om aftalen om flytning betyder, at børnene får nyt opholdssted eller ej (dvs. hvorvidt kontraherende stat C "mister" sin kompetence vedrørende forældremyndighed/samvær på grundlag af artikel 5 i medfør af artikel 5, stk. 2), kan kontraherende stat C bevare kompetencen til at afgøre spørgsmålene om forældremyndighed/samvær på grundlag af artikel 10 i konventionen af 1996.

Det bør imidlertid bemærkes, at hvis kvinden ikke havde givet samtykke til kontraherende stat C's fortsatte kompetence vedrørende forældremyndighed/samvær, ville artikel 10 i konventionen af 1996 ikke finde anvendelse. Under sådanne omstændigheder gælder det, at da børnenes sædvanlige opholdssted blev ændret til kontraherende stat D, ville kontraherende stat C ikke længere have kompetence til at afgøre sådanne spørgsmål (i henhold til artikel 5, stk. 2, medmindre kontraherende stat C anmodede om at få tillagt kompetencen og fik den i henhold til artikel 9).

D. Hvad sker der, hvis myndighederne i to eller flere kontraherende stater har kompetence?

Artikel 13

- 4.29 Da der kan være tilfælde, hvor myndighederne i mere end én kontraherende stat har kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger for et barn, bestemmes det i artikel 13, hvordan eventuelle konflikter om kompetence skal løses.
- 4.30 I henhold til artikel 13 skal de myndigheder i en kontraherende stat, der efter artikel 5 til 10 har kompetence til at træffe foranstaltninger til beskyttelse af et barns person eller formue, afstå fra at udøve denne kompetence, hvis der på det tidspunkt, hvor sagen blev indledt, var indgivet anmodning om tilsvarende foranstaltninger til myndighederne i en anden kontraherende stat, der havde kompetence efter artikel 5 til 10 på det tidspunkt, hvor anmodningen blev fremsat, og denne anmodning stadig er under behandling.
- 4.31 Begrebet "tilsvarende foranstaltninger" er ikke defineret i konventionen, men det er tilsyneladende sådan, at hvis artikel 13 skal finde anvendelse, skal anmodningerne til begge kontraherende stater være ens eller i det væsentlige ens¹⁴⁰. Hvis f.eks. der anlægges sag om forældremyndighed i én kontraherende stat for et barn, og en anden kontraherende stat anmodes om at træffe beskyttelsesforanstaltninger for en vis del af barnets formue, kan denne kontraherende stat beslutte, at der ikke er blevet anmodet om "tilsvarende foranstaltninger" fra den anden kontraherende stat, og den kan derfor behandle

anmodningen vedrørende barnets formue¹⁴¹.

4.32 Artikel 13 finder anvendelse, så længe sagen vedrørende de "tilsvarende foranstaltninger" i den anden kontraherende stat, stadig er under behandling.

4.33 Det bør imidlertid bemærkes, at artikel 13, stk. 1, **ikke** finder anvendelse, hvis myndighederne i den kontraherende stat, som oprindeligt modtog anmodningen, har givet afkald på kompetencen¹⁴². Ifølge den forklarende rapport betyder det, at myndighederne i den kontraherende stat, der først har modtaget anmodningen, kan give afkald på eller frasige sig deres kompetence, at den kontraherende stat kan udpege den kontraherende stat, der i **anden** omgang modtager en anmodning, på trods af artikel 13, stk. 1, hvis den anses for et mere egnet forum¹⁴³. På denne måde minder dette afkald på kompetencen om bestemmelserne om overførsel af kompetencen (artikel 8 og 9, jf. **kapitel 5** nedenfor). De vigtigste forskelle mellem artikel 13, stk. 2, og bestemmelserne om overførsel er imidlertid, at i dette scenarie 1) har den kontraherende stat, der modtog den **anden** anmodning, allerede kompetence i henhold til konventionens artikel 5-10¹⁴⁴, og 2) kan det, at den kontraherende stat, der modtog den første anmodning, giver afkald på kompetencen i henhold til artikel 13, stk. 2, følge af en ensidig beslutning¹⁴⁵. For at sikre beskyttelse af barnet vil det, hvis en kontraherende stat overvejer at give afkald på kompetencen i henhold til artikel 13, stk. 2, normalt være god praksis, hvis de pågældende to kontraherende stater kommunikerer (enten gennem centralmyndighederne¹⁴⁶ eller direkte gennem de retslige myndigheder¹⁴⁷) for at sikre, at beskyttelsen af barnet er kontinuerlig (f.eks. fra den kontraherende stat, der modtog den **anden** anmodning, og som afviser at udøve kompetence på grundlag af artikel 13, stk. 1, på samme tid, som den kontraherende stat, der modtog den **første** anmodning, giver afkald på kompetencen i henhold til artikel 13, stk. 2).

¹⁴¹ Ibid.

¹⁴² Artikel 13, stk. 2.

¹⁴³ Se den forklarende rapport, pkt. 80.

¹⁴⁴ Ibid. I modsætning dertil gælder det, at hvis kompetencen overføres, er den modtagende kontraherende stats kompetence udelukkende baseret på overførslen – jf. **kapitel 5** nedenfor.

¹⁴⁵ Ibid.

¹⁴⁶ Se **kapitel 11** nedenfor.

¹⁴⁷ Med hensyn til direkte kommunikation mellem de retslige myndigheder henvises der til pkt. 64-72 i "Conclusions and Recommendations of the 2011 Special Commission" ("Konklusioner og henstillinger fra mødet i den særlige kommission (del I) i 2011") (kan findes på engelsk på < www.hcch.net > (se link i fodnote 16 ovenfor)) og navnlig pkt. 68, hvor den særlige kommission med forbehold af Det Permanente Bureaus revision af dokumentet efter drøftelserne med den særlige kommission gav sin "generelle godkendelse" til "Emerging Guidance and General Principles for Judicial Communications" ("Nye retningslinjer og generelle principper for retslig kommunikation") i foreløbigt dokument nr. 3A af marts 2011 ("Emerging rules regarding the development of the International Hague Network of Judges and Draft General Principles for Judicial Communications, including commonly accepted safeguards for direct judicial communications in specific cases, within the context of the International Hague Network of Judges" ("Nye regler om udvikling af det internationale Haag-netværk af dommere og forslag til generelle principper for retslig kommunikation, herunder almindeligt accepterede sikkerhedsforanstaltninger for direkte retslig kommunikation i særlige tilfælde inden for rammerne af det internationale Haag-netværk af dommere")). Se også pkt. 78 og 79 i "Conclusions and Recommendations of the 2009 Special Commission on the practical operation of the Hague Apostille, Service, Taking of Evidence and Access to Justice Conventions" ("Konklusioner og henstillinger fra den særlige kommission af 2009 om anvendelsen i praksis af apostillekonventionen og konventionen om forkyndelse, konventionen om bevisoptagelse samt konventionen om international retshjælp") (25.-31. januar 2012), som kan findes på engelsk på < www.hcch.net > (se link ovenfor i fodnote 16).

- 4.34 Det fremgår af teksten i artikel 13, stk. 1,¹⁴⁸ at den ikke finder anvendelse på foranstaltninger, der er truffet i henhold til artikel 11 (hastetilfælde) eller artikel 12 (foreløbige foranstaltninger)¹⁴⁹.
- 4.35 For den anden myndighed, som angiveligt modtog en anmodning, kan der opstå tvivl om, hvordan det bestemmes, hvorvidt myndighederne i en anden kontraherende stat (som har kompetence i henhold til artikel 5-10 på tidspunktet for anmodningen) er blevet anmodet om "tilsvarende foranstaltninger", og hvorvidt disse foranstaltninger stadig er under behandling, således at artikel 13, stk. 1, finder anvendelse. I nogle tilfælde kan den anden myndighed, som angiveligt modtog en anmodning, have klare beviser fra parterne i sagen, således at den kan afgøre, om den skal "afstå fra at udøve denne kompetence" i henhold til artikel 13, stk. 1. Hvis beviserne fra parterne ikke giver et klart svar på, hvorvidt der foreligger litispendens (f.eks. fordi det ikke er klart, om der eksisterer en sag i den anden kontraherende stat, eller hvad arten og omfanget af en sag i så fald er), kan den anden myndighed finde det passende at rette henvendelse til de relevante myndigheder i den anden kontraherende stat vedrørende disse spørgsmål. Dette kan ske gennem direkte kommunikation mellem de retslige myndigheder eller med bistand fra de centrale myndigheder¹⁵⁰ i begge kontraherende stater¹⁵¹.

Eksempel 4 (G)

To børn har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A med deres mor. Der er anlagt sag om skilsmisse og forældremyndighed i kontraherende stat B. Faren har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat B, og moren har accepteret, at myndighederne i den kontraherende stat har kompetence vedrørende disse spørgsmål, og disse myndigheder mener, at det er til barnets bedste, at de behandler sagen¹⁵². Sagen i kontraherende stat B synes ikke at ville falde ud til morens fordel. Moren anlægger derfor sag i kontraherende stat A for at få forældremyndigheden over børnene. I henhold til artikel 13 skal myndighederne i kontraherende stat A ikke behandle sagen, da der verserer en sag om forældremyndigheden over

¹⁴⁸ Artikel 13, stk. 1: "De myndigheder i en kontraherende stat, **der efter artikel 5 til 10 har kompetence** til at træffe foranstaltninger til beskyttelse af et barns person eller formue, skal afstå fra at udøve denne kompetence, hvis der på det tidspunkt, hvor sagen blev indledt, var indgivet anmodning om tilsvarende foranstaltninger til myndighederne i en anden kontraherende stat, **der havde kompetence efter artikel 5 til 10** på det tidspunkt, hvor anmodningen blev fremsat, og denne anmodning stadig er under behandling." (Fremhævelse tilføjet)

¹⁴⁹ Dette er beskrevet nærmere i **kapitel 6 og 7** nedenfor.

¹⁵⁰ For at dette aspekt af konventionen skal kunne fungere, er det nødvendigt, at de kontraherende stater sikrer, at Det Permanente Bureau holdes orienteret om kontaktoplysningerne på de relevante myndigheder. Hvis der er tvivl om, hvorvidt der verserer en sag i mere end én kontraherende stat, vil dette hjælpe parterne til hurtigt at finde ud af, om dette er tilfældet, og hvorvidt myndighederne i et bestemt retsområde kan træffe foranstaltninger til beskyttelse af barnet.

¹⁵¹ Inden for rammerne af artikel 19, stk. 2, i Bruxelles IIa-forordningen har EU-Domstolen anbefalet en sådan fremgangsmåde. I sagen Purrucker mod Pérez (sag C-296/10 af 9.11.2010) fastslog EU-Domstolen (i præmis 81), at der kan indhentes oplysninger hos parterne om muligheden for litispendens, men endvidere "[u]nder hensyn til den omstændighed, at forordning nr. 2201/2003 er baseret på samarbejdet og den gensidige tillid mellem retterne, kan denne ret i øvrigt underrette den ret, ved hvilken der først er anlagt sag, om den sag, der er anlagt for den, henlede dens opmærksomhed på muligheden for litispendens, opfordre den til at give den alle oplysninger om den sag, der verserer for den, og til at tage stilling til sin kompetence som omhandlet i forordning nr. 2201/2003 eller give den meddelelse om enhver afgørelse, der allerede er truffet i denne henseende. Endelig kan den ret, ved hvilken der senere er anlagt sag, rette henvendelse til centralmyndighederne i sin medlemsstat." I denne sag udtalte EU-Domstolen også, at hvis sådanne henvendelser ikke skabte klarhed om sagen hos den ret, ved hvilken der først er anlagt sag, og hvis det var til barnets bedste, at der blev afsagt en dom, som kunne anerkendes i andre medlemsstater end den ret, ved hvilken der senere er anlagt sag, "tilkommer det førstnævnte ret, inden for en rimelig frist for besvarelse af de forelagte spørgsmål, at fortsætte behandlingen af den sag, der er anlagt for den. Varigheden af denne rimelige frist skal fastsættes af retten, først og fremmest under hensyn til barnets bedste".

¹⁵² Her får myndighederne i kontraherende stat B kompetence (i overensstemmelse med artikel 10 i konventionen af 1996 – se pkt. **4.26-4.28** ovenfor) til at træffe foranstaltninger til beskyttelse af børnene, herunder at træffe en afgørelse om forældremyndighed og samvær.

børnene i kontraherende stat B.

Hvis myndighederne i kontraherende stat B havde givet afkald på kompetencen, f.eks. fordi de mente, at det ikke var til barnets bedste, at de behandlede sagen, kunne myndighederne i kontraherende stat A udøve kompetence i sagen. I sådanne tilfælde kan myndighederne i kontraherende stat meddele deres beslutning om at give afkald på kompetencen til de kompetente myndigheder i kontraherende stat A¹⁵³.

Eksempel 4 (H)

Børnene har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A. De er genstand for en anmodning om beskyttelsesforanstaltninger i kontraherende stat B, hvor kravene i konventionens artikel 10 er opfyldt. Mens denne sag stadig verserer, indgives der en anmodning i kontraherende stat A¹⁵⁴ om forvaltningen af formue, som børnene har arvet fra deres bedsteforældre. Myndighederne i kontraherende stat A har kompetence til at træffe afgørelse om dette spørgsmål, når de har konstateret, at der ikke er indgivet en lignende anmodning til myndighederne i kontraherende stat B

¹⁵³

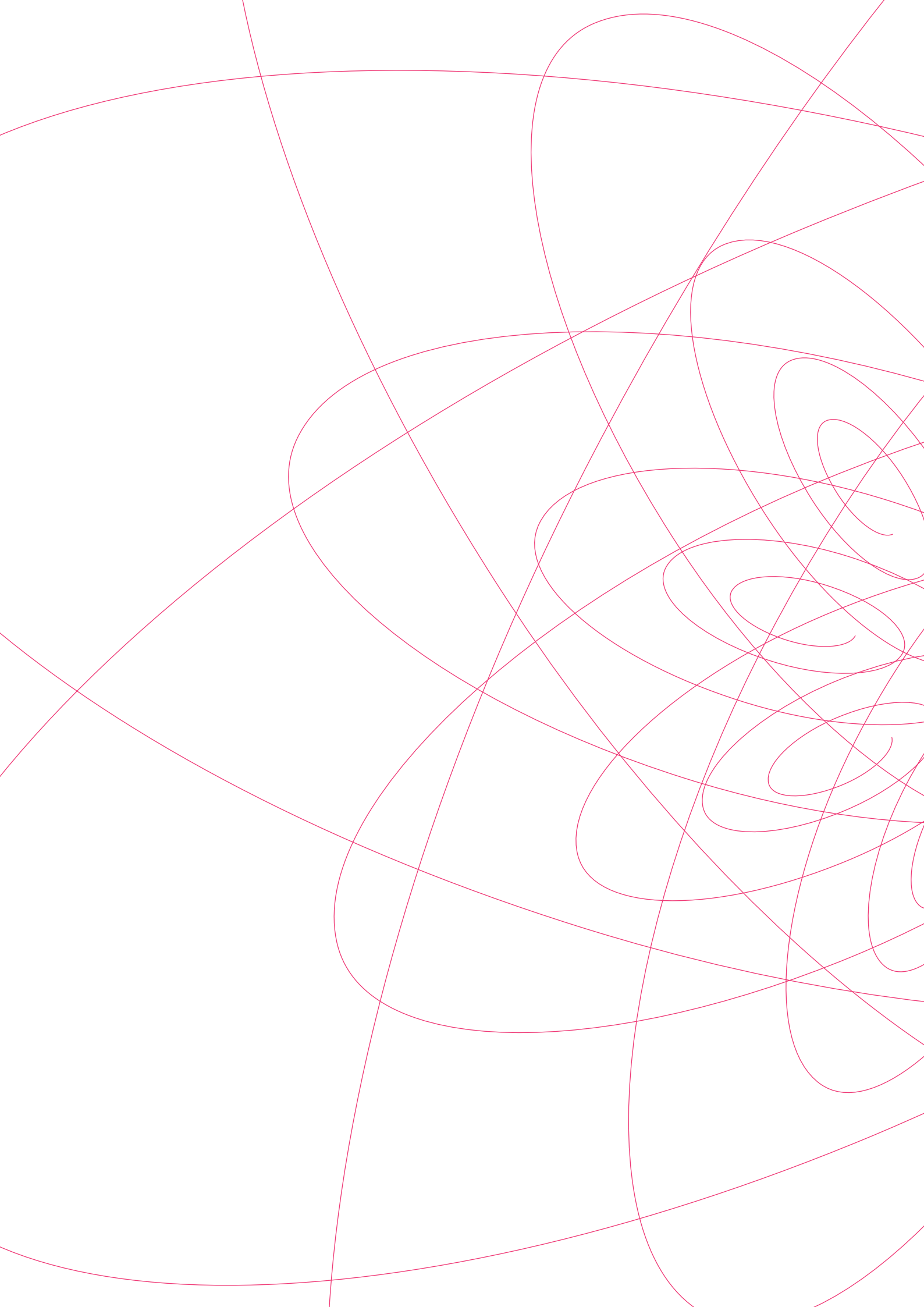
Se pkt. **4.33** ovenfor.

¹⁵⁴

På grundlag af konventionens artikel 5.

5

OVERFØRSEL AF KOMPETENCEN



A. Hvornår kan kompetencen til at træffe foranstaltninger overføres?

Artikel 8 og 9

- 5.1 Som en undtagelse til hovedreglerne om kompetence¹⁵⁵ indeholder artikel 8 og 9 mekanismer for overførsel af kompetencen til at træffe foranstaltninger til beskyttelse af barnets person og formue fra myndighederne i kontraherende stater, som har generel kompetence i henhold til konventionen,¹⁵⁶ til kontraherende stater, som ikke har. Kompetencen overføres kun, hvis visse betingelser er opfyldt¹⁵⁷, og kun til myndigheder i en anden kontraherende stat, som barnet har en særlig tilknytning til¹⁵⁸.
- 5.2 Det skal bemærkes, at kompetence i henhold til konventionen kun kan overføres mellem myndighederne i **kontraherende** stater og ikke til myndighederne i **ikke-kontraherende** stater.
- 5.3 En anmodning om overførsel af kompetencen kan opstå på to måder:
- En myndighed, som har generel kompetence¹⁵⁹ i henhold til konventionen, kan, hvis den finder, at en myndighed i en anden kontraherende stat i en konkret sag er bedre egnet til at vurdere, hvad der er til barnets bedste, anmode den anden myndighed om at overtage kompetencen (artikel 8).
 - En myndighed, som ikke har kompetence, men finder, at den i en konkret sag er bedre egnet til at vurdere, hvad der er til barnets bedste, kan anmode om at få tillagt kompetencen (artikel 9).
- 5.4 Disse bestemmelser giver mulighed for overførsel af kompetencen, når den myndighed, som har kompetencen, ikke er den bedst egnede til at vurdere, hvad der er til barnets bedste. Hvad der er til barnets bedste bør vurderes "i en konkret sag", dvs. på det tidspunkt, hvor behovet for beskyttelse første gang konstateres, og med henblik på at imødekomme dette behov¹⁶⁰.
- 5.5 Overførsel af kompetencen kan ske for en hel sag eller for en specifik del af en sag. Selv om det ikke udtrykkeligt står i konventionen, at kompetencen for en specifik del af en sag kan overføres, står der i artikel 8 og 9, at en kontraherende stat kan anmodes (artikel 8) eller kan anmode (artikel 9) om de beskyttelsesforanstaltninger, den anser for "nødvendige": Dette kan muligvis omfatte overførsel af kompetencen for hele sagen. Denne fortolkning af konventionen vil bringe konventionen i overensstemmelse med andre instrumenter som f.eks. Haagerkonventionen af 2000 om international beskyttelse

¹⁵⁵

Se **kapitel 4** ovenfor.

¹⁵⁶

Det skal bemærkes, at artikel 9 henviser udtrykkeligt til, at en kontraherende stat, som har kompetence i henhold til konventionens artikel 5 eller 6, kan anmode en anden kontraherende stat om at overføre kompetencen, mens artikel 9 fastslår, at en anden kontraherende stat kun kan anmode om overførsel af kompetencen fra den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted (dvs. kun fra den kontraherende stat, der har kompetence i henhold til artikel 5, og ikke fra en kontraherende stat med kompetence i henhold til artikel 6). Ifølge den forklarende rapport, pkt. 58, er dette en "**fejl**" (fremhævelse tilføjet), og artikel 9 bør rettes ind efter artikel 8. I den forklarende rapport hedder det: "Hvis myndighederne i den stat, hvor barnet er statsborger, er berettiget til at bede myndighederne i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, om at udøve beskyttende kompetence, bør de af endnu vigtigere grunde kunne bede om det samme fra myndighederne i den stat, som barnet midlertidigt er flyttet til som følge af urolighederne i det land, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted." På nuværende tidspunkt er konventionens formulering helt klar, og det lader til, at der kun kan rettes anmodning i henhold til artikel 9 til den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted.

¹⁵⁷

Se pkt. 5.9 nedenfor.

¹⁵⁸

Artikel 8, stk. 2.

¹⁵⁹

Dvs. i henhold til konventionens artikel 5 eller artikel 6.

¹⁶⁰

Forklarende rapport, pkt. 56.

af voksne eller artikel 15 i Bruxelles IIa-forordningen, som begge udtrykkeligt giver mulighed for at overføre kompetencen for en specifik del af en sag.

5.6 Når overførslen er blevet accepteret af begge myndigheder, kan de myndigheder, der afgiver kompetencen, ikke udøve kompetence i den pågældende sag. De skal vente, indtil de andre myndigheders afgørelse bliver endelig og eksigibel.

5.7 Overførslen udgør imidlertid ikke en permanent overførsel af kompetencen. I den forklarende rapport forklares det, at der ikke er nogen mulighed for på forhånd at vurdere, om den myndighed, som har kompetence i henhold til artikel 5 eller 6¹⁶¹, muligvis i fremtiden vil være bedst egnet til at vurdere, hvad der er til barnets bedste¹⁶².

5.8 Når det er blevet besluttet, at en anmodning kan og bør indgives, indeholder konventionen to muligheder herfor:

- anmodningen kan indgives af myndighederne selv til de kompetente myndigheder i den anden kontraherende stat (dette kan ske direkte eller med bistand fra de centrale myndigheder)¹⁶³
eller
- sagens parter kan opfordres til at indgive den til de kompetente myndigheder i den anden kontraherende stat¹⁶⁴.

Disse to muligheder er ligestillede, og det er op til den myndighed, der indgiver anmodningen, at vælge mellem dem i den konkrete sag.

B. Hvilke betingelser skal opfyldes, før kompetencen kan overføres?

5.9 I henhold til både artikel 8 og 9 kan kompetencen kun overføres, hvis visse betingelser er opfyldt:

- **Tilknytning mellem barnet og den kontraherende stat, hvis myndigheder kompetencen kan overføres til**
De kontraherende stater, hvis myndigheder kan få tillagt kompetencen, eller som kan anmode om, at kompetencen bliver overført til dem, skal have en tilknytning til barnet. Den kontraherende stat skal være en af følgende¹⁶⁵:
 - en stat, som barnet er statsborger i
 - en stat, som barnet har formue i
 - en stat, hvis myndigheder har modtaget en anmodning om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab vedrørende barnets forældre
 - en stat, som barnet har en væsentlig tilknytning til.

¹⁶¹ Se fodnote 156 ovenfor vedrørende artikel 9.

¹⁶² Forklarende rapport, pkt. 56.

¹⁶³ Artikel 8, stk. 1, første led, og artikel 9, stk. 1, første led.

¹⁶⁴ Artikel 8, stk. 1, andet led, og artikel 9, stk. 1, andet led.

¹⁶⁵ Artikel 8, stk. 2, og artikel 9, stk. 1.

- **Barnets bedste**

Den myndighed, som anmoder om, at kompetencen overføres, skal finde, at dette giver mulighed for bedre at vurdere, hvad der er til barnets bedste¹⁶⁶. Den myndighed, der anmodes om at overtage eller afgive kompetencen, må kun gøre det, hvis den mener, at det er til barnets bedste¹⁶⁷.

- **Accept fra myndighederne i begge kontraherende stater**

Begge myndigheder skal acceptere overførslen.

- Hvis afgørelsen om at overføre kompetencen kommer fra myndighederne i den kontraherende stat, som har kompetencen, kan de andre myndigheds accept ske ved, at de faktisk overtager kompetencen¹⁶⁸.
- Når myndighederne i den kontraherende stat, som ikke har kompetencen, iværksætter overførslen med en anmodning eller ved at opfordre parterne til at indgive en anmodning, skal de imidlertid have udtrykkelig accept fra myndighederne i den kontraherende stat, som har kompetencen. Tavshed kan ikke tages som et udtryk for accept af overførslen¹⁶⁹.

5.10 Der er ikke noget krav i konventionen af 1996 om, at sagens parter skal acceptere en overførsel af kompetencen¹⁷⁰. Hvorvidt og hvordan parterne høres vedrørende spørgsmålet om overførsel af kompetencen, afhænger derfor af den enkelte kontraherende stats nationale procesret. Parterne kan høres om dette spørgsmål, især fordi de måske har relevante argumenter vedrørende, hvorvidt dette ville give mulighed for bedre at kunne vurdere, hvad der er til barnets bedste. Parterne bør som minimum blive holdt underrettet om dette.

5.11 Konventionen af 1996 indeholder også krav om fristerne for: 1) parternes indgivelse af en anmodning til den relevante myndighed om overførsel af kompetencen¹⁷¹ (hvis denne mulighed vælges af den myndighed, der indgiver anmodningen, i henhold til artikel 8, stk. 1, eller artikel 9, stk. 1), eller 2) den anden myndigheds accept eller afvisning af en anmodning om overførsel af kompetencen¹⁷². I lyset af at tiden er afgørende i alle sager om børn, bør den myndighed, som anmodningen rettes til, (i artikel 8 den ret, som ikke har kompetence i henhold til konventionen, og i artikel 9 den ret, som har kompetence i henhold til konventionen) træffe en beslutning om overførsel af kompetencen så hurtigt som muligt¹⁷³. Dette forhindrer også, at der indledes parallelle sager som

¹⁶⁶ Artikel 8, stk. 1, og artikel 9, stk. 1.

¹⁶⁷ Dette fremgår udtrykkeligt i forbindelse med overtagelse af kompetencen, jf. artikel 8, stk. 4. Det fremgår ikke udtrykkeligt i forbindelse med afgivelse af kompetencen (jf. artikel 9, stk. 3, som kun henviser til accept af anmodningen). Det er imidlertid svært at forestille sig, at en kontraherende stat ville acceptere en anmodning om overførsel af kompetencen til en anden kontraherende stat, hvis den ikke mente, at det var til barnets bedste.

¹⁶⁸ Artikel 8, stk. 4.

¹⁶⁹ Artikel 9, stk. 3.

¹⁷⁰ Se artikel 15, stk. 2, i Bruxelles IIa-forordningen, som kræver, at i det mindste én af parterne er indforstået med overførslen.

¹⁷¹ Jf. artikel 15, stk. 4, i Bruxelles IIa-forordningen.

¹⁷² Jf. artikel 15, stk. 5, i Bruxelles IIa-forordningen, ifølge hvilken den myndighed, som anmodningen rettes til, inden seks uger efter, at sagen er anlagt, eller anmodningen er modtaget, skal beslutte, hvorvidt den vil acceptere overførslen af kompetencen.

¹⁷³ Under drøftelserne på mødet i den særlige kommission (del I) i 2011 blev det fremført, at det ville være god praksis, hvis myndighederne aftaler en frist for at træffe afgørelse om overførsel af kompetencen. Hvis denne frist ikke overholdes, vil den myndighed, som har kompetencen i henhold til konventionen, bevare kompetencen og bør udøve den.

Denne fremgangsmåde er på linje med den, der anvendes i forbindelse med Bruxelles IIa-forordningen, jf. "Vejledning i anvendelsen af den nye Bruxelles IIa-forordning, som kan findes på < http://ec.europa.eu/civiljustice/parental_resp/parental_resp_ec_vdm_da.pdf > (senest tilgået i

følge af en anmodning om overførsel af kompetencen: Det kan f.eks. ske, hvis der indgives en anmodning i henhold til artikel 8, men den myndighed, som har kompetencen, udøver kompetencen og behandler sagen, fordi den ikke har modtaget svar fra den myndighed, som anmodningen rettes til, inden for det, den betragter som rimelig tid, og den myndighed, som anmodningen rettes til, derefter accepterer og udøver kompetencen.

Eksempel 5 (A)

Et barn har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A. Begge hans forældre dør, da han er 10 år gammel, og der verserer i kontraherende stat A en sag om, hvem der skal tage sig af ham og forvalte den formue, som hans forældre har efterladt. Denne formue omfatter bl.a. formue, der er i kontraherende stat B. Der opstår et spørgsmål vedrørende salg af denne formue, og myndighederne i kontraherende stat B indgiver en anmodning til myndighederne i kontraherende stat A om at overtage kompetencen vedrørende dette konkrete spørgsmål¹⁷⁴. Myndighederne i kontraherende stat A kan acceptere anmodningen om en delvis overførsel af kompetencen vedrørende beskyttelse af barnets formue, som er i kontraherende stat B¹⁷⁵. Hvis de kontraherende stater aftaler delvis overførsel af kompetencen,¹⁷⁶ kan myndighederne i kontraherende stat A fortsat træffe foranstaltninger med hensyn til varetagelsen af omsorgen for barnet og med hensyn til barnets formue, bortset fra formuen i kontraherende stat B. Myndighederne i kontraherende stat B kan træffe foranstaltninger for barnets formue, som er i kontraherende stat B.

C. Overførselsprocedure

5.12 Der er to muligheder i forbindelse med overførsel af kompetencen. Hvis en myndighed i kontraherende stat A ("KSA") overvejer at overføre til kontraherende stat B ("KSB"), skal den foretage følgende analyse:

¹⁷⁴ august 2013), s. 19.

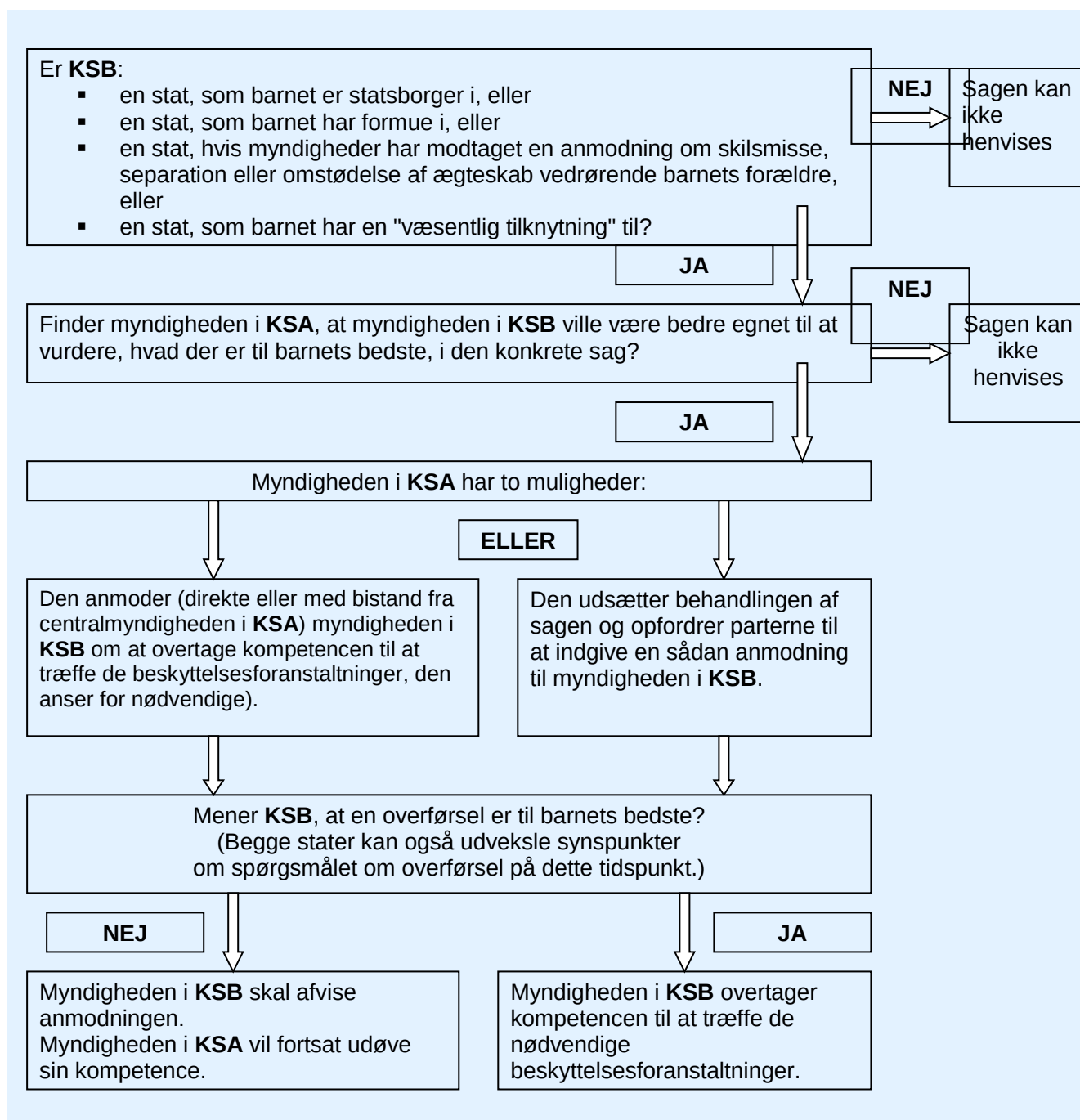
Artikel 9, stk. 1, som den stat, hvor barnet har formue (artikel 8, stk. 2, litra b)). Afhængigt af sagens omstændigheder kan det endvidere eller alternativt være hensigtsmæssigt for myndighederne i kontraherende stat B at træffe foreløbige foranstaltninger vedrørende formuen på grundlag af artikel 12, eller nødvendige beskyttelsesforanstaltninger i hastetilfælde i relation til formuen på grundlag af artikel 11. Sådanne foranstaltninger ville imidlertid bortfalde, så snart myndighederne i kontraherende stat A havde truffet de foranstaltninger, som situationen kræver (jf. **kapitel 6** og **7** nedenfor). Hvis kontraherende stat B ønsker at overtage generel kompetence vedrørende formuen, kan det derfor være mere hensigtsmæssigt at overføre kompetencen (hvilket giver mulighed for at få den bistand, der er nævnt i artikel 31, litra a), jf. **kapitel 10** nedenfor).

¹⁷⁵ Se pkt. **5.5** ovenfor vedrørende muligheden for delvis henvisning af en sag.

¹⁷⁶ Se pkt. **5.19-5.22** nedenfor vedrørende den udtrykkelige kommunikation, som parterne bør have om dette spørgsmål.

Mulighed 1:

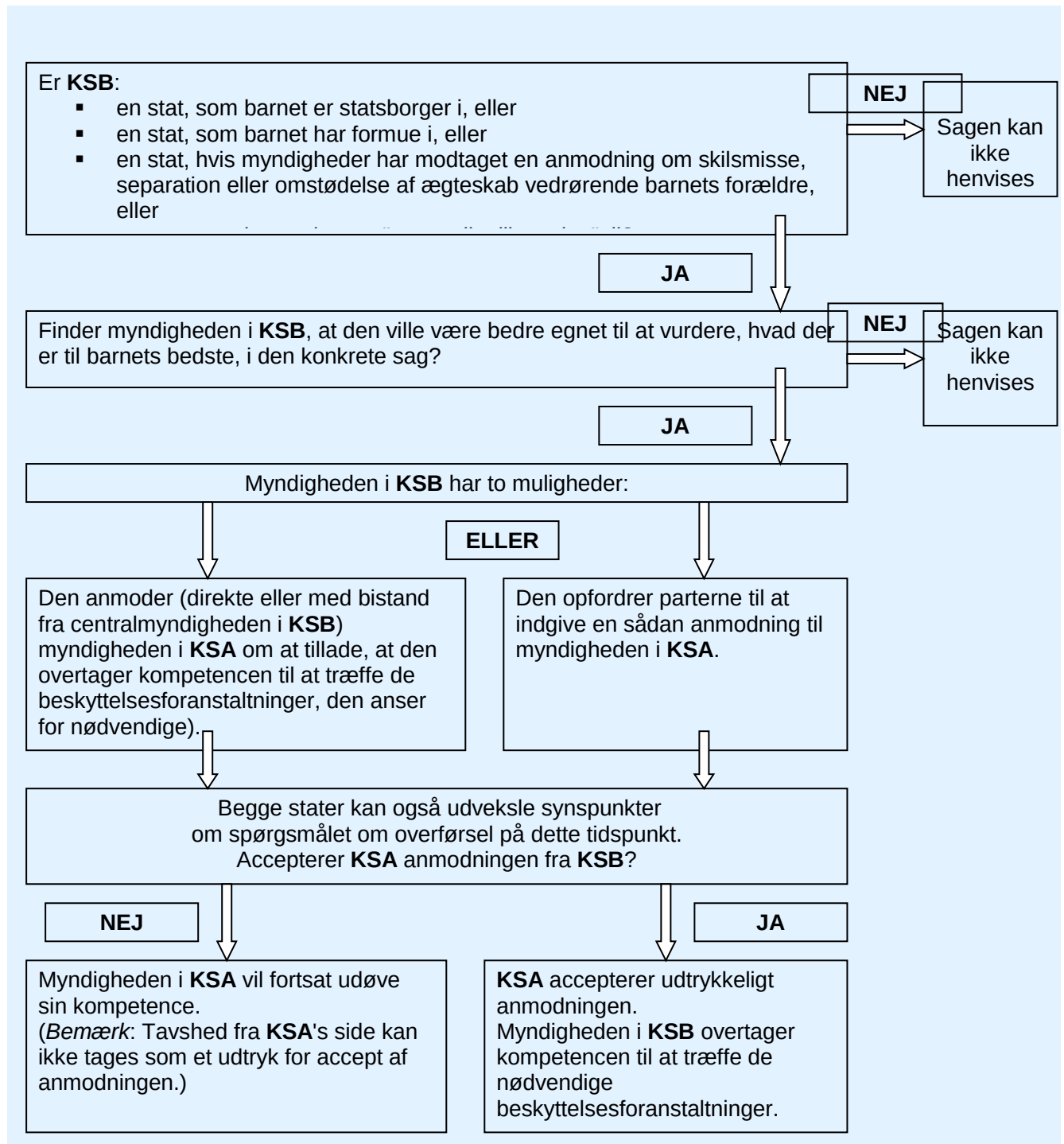
Anmodning fra eller iværksat af myndigheden i kontraherende stat A, som har kompetence i henhold til konventionens artikel 5 eller 6, til myndigheden i kontraherende stat B (artikel 8)



Hvis myndigheden i kontraherende stat B ønsker at overtage kompetencen fra myndigheden i kontraherende stat A, bør den foretage følgende analyse:

Mulighed 2:

Anmodning fra eller iværksat af myndigheden i kontraherende stat B til myndigheden i kontraherende stat A, som er der, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted (artikel 9)



D. Visse praktiske aspekter ved en overførsel

a) *Hvordan finder en myndighed, som ønsker at anvende bestemmelserne om overførsel, ud af, hvilken kompetent myndighed i den anden kontraherende stat, den skal rette anmodningen til?*

- 5.13 De myndigheder, som ønsker at anvende disse bestemmelser, har i praksis ofte svært ved at finde den kompetente myndighed i den anden kontraherende stat. Dette er særligt vanskeligt, hvis de enkelte parter ikke har indgivet anmodning til nogen myndigheder i den anden kontraherende stat.
- 5.14 De kontraherende stater kan ønske at angive specifikt, hvilke myndigheder der kan rettes anmodninger i henhold til artikel 8 og 9 til¹⁷⁷. Hvis den pågældende stat har angivet disse myndigheder, skal alle anmodninger vedrørende overførsel af kompetencen rettes til dem. Disse meddeles Det Permanente Bureau under Haagerkonferencen om International Privatret¹⁷⁸. De vil blive lagt på Haagerkonferencens websted (< www.hcch.net >, under "Convention 34" ("Konvention 34") og "Authorities" ("Myndigheder").
- 5.15 Hvis de ikke har angivet sådanne myndigheder, er der to andre måder, som myndighederne eventuelt kan få hjælp på. Den første er centralmyndigheden i den anden kontraherende stat, som myndighederne kan kontakte direkte eller gennem deres egen centralmyndighed. Centralmyndighedernes mulige rolle i denne forbindelse er specifikt nævnt i konventionens artikel 8 og 9 samt i artikel 31, litra a)¹⁷⁹. Den anden er det internationale Haag-netværk af dommere, hvis der er udpeget medlemmer fra begge stater. Medlemmerne af dette netværk er kontaktpunkter i deres retsområde og kan oplyse om forskellige aspekter af lovgivningen og proceduren i deres retsområde, herunder hjælpe med at finde den kompetente myndighed¹⁸⁰. Der findes en liste over medlemmerne af det internationale Haag-netværk af dommere på Haagerkonferencens websted (< www.hcch.net >, under "Child Abduction Section" ("Børnebortførelser") og "International Hague Network of Judges" ("Det internationale Haag-netværk af dommere").
- 5.16 Centralmyndighederne kan muligvis også hjælpe med at sende dokumenter mellem myndighederne, ligesom nogle centralmyndigheder kan bistå med fortolkning eller oversættelse af dokumenter eller med at finde disse tjenester i deres stat, hvis det ønskes. Medlemmerne af det internationale Haag-netværk af dommere kan også være et godt sted at finde oplysninger om proceduren, f.eks. med hensyn til oplysninger eller dokumentation, som den kompetente myndighed måske skal bruge for at tage stilling til overførsel af kompetencen.

b) *Hvordan skal myndighederne kommunikere?*

- 5.17 Det fremgår af både artikel 8 og 9, at myndighederne kan udveksle synspunkter om spørgsmålet om overførsel. Denne drøftelse vil ofte være nødvendigt for at den myndighed, som anmodningen rettes til, kan vurdere, om den skal acceptere anmodningen. Her kan både centralmyndighederne og det internationale Haag-netværk af dommere også være behjælpelige¹⁸¹.

¹⁷⁷ Artikel 44.

¹⁷⁸ Artikel 45.

¹⁷⁹ Se pkt. 11.11 nedenfor.

¹⁸⁰ Se fodnote 147 ovenfor.

¹⁸¹ I henhold til artikel 31, litra a), skal centralmyndigheden i en kontraherende stat enten direkte eller gennem offentlige myndigheder eller andre organer tage alle nødvendige forholdsregler for at fremme de henvendelser og yde den bistand, der er omhandlet i artikel 8 og 9. Se nærmere i **kapitel 11**

- 5.18 De to involverede myndigheder (ofte to retslige myndigheder) kan bruge mange forskellige midler til at udveksle synspunkter. Kontakten mellem dem kan f.eks. ske pr. e-mail eller telefon. Hvis de har brug for tolke, eller hvis parterne eller deres repræsentanter skal være til stede, kan de eventuelt anvende telefon- eller videokonference.

c) Andre aspekter af overførsler, hvor kommunikation mellem myndighederne kan være hensigtsmæssigt

- 5.19 Eftersom overførsel af kompetence ikke udgør en permanent overførsel af kompetencen (se pkt. 5.7 ovenfor), og en overførsel af kompetencen kan være begrænset til en konkret del af en sag (se pkt. 5.5 ovenfor), er det vigtigt, at begge kompetente myndigheder er så præcise som muligt i deres kommunikation vedrørende omfanget af en eventuel overførsel af kompetencen.
- 5.20 Det betyder, at en kompetent myndighed, **som indgiver en anmodning**, (uanset om den anmoder om at overtage eller overføre kompetencen) bør sikre, at dens anmodning udtrykkeligt angiver:
- omfanget af den påtænkte overførsel (dvs. hvilke spørgsmål det drejer sig om, og under hvilke omstændigheder den kompetente myndighed, som overtager kompetencen, skal fortsætte med at udøve kompetence vedrørende sådanne spørgsmål fremover), og
 - hvorfor den finder, at denne overførsel af kompetencen er til barnets bedste.
- 5.21 Det kan være nyttigt i nogle tilfælde, at parterne udveksler synspunkter om omfanget af overførslen. Hvis det er muligt, og efter parternes bidrag, hvor det er nødvendigt, bør det tilstræbes at afslutte disse sager mellem de kompetente myndigheder, og den enkelte kompetente myndighed skal registrere udfaldet på den måde, der foreskrives i det pågældende retsområde.
- 5.22 En udtrykkelig beskrivelse af udfaldet og/eller registrering af ovennævnte betingelser kan forhindre, at der senere opstår forvirring omkring, hvilken myndighed der har kompetence og for hvilke spørgsmål.

Eksempel 5 (B)¹⁸²

Et ugift par og deres børn bor og er statsborgere i kontraherende stat A. Parrets forhold går i stykker, og moren indgiver en anmodning i kontraherende stat A for at få lov at flytte til kontraherende stat B med børnene. Anmodningen imødekommes, og moren flytter med børnene til kontraherende stat B. Retten i kontraherende stat A fastslår også, at børnene skal tilbringe sommerferien med deres far i kontraherende stat A på den betingelse, at børnene ikke ser deres farmor og farfar (som ifølge moren har mishandlet børnene fysisk).

Da børnene vender hjem efter deres første sommerferie hos deres far, fortæller de deres mor, at de har besøgt deres farmor og farfar sammen med faren. Moren anmoder kontraherende stat B om at ophæve fremtidigt samvær. Faren anmoder kontraherende stat A om, at den tidligere samværsafgørelse skal ændres, så denne betingelse udgår.

nedenfor.

¹⁸² I pkt. 13.51-13.57 nedenfor og navnlig i pkt. 13.55 beskrives det, hvordan bestemmelserne om overførsel af kompetencen kan anvendes i internationale børnebortførelser, hvis der indgås en aftale mellem parterne efter en mindelig tvistbilæggelsesproces.

Kontraherende stat A anmoder om overførsel af kompetencen (artikel 9) fra kontraherende stat B, hvor børnene nu har deres sædvanlige opholdssted. De myndigheder, der behandler sagen i de enkelte kontraherende stater, udveksler synspunkter om spørgsmålet om overførsel med bistand fra de to centralmyndigheder. De aftaler, at parterne skal indgive skriftlige redegørelser om dette spørgsmål til hver af dem, og at de vil drøfte sagen på et telefonmøde, hvor parterne er til stede. Efter denne drøftelse beslutter kontraherende stat B, at betingelserne for overførsel er opfyldt, og at det er til børnenes bedste, at samværsspørgsmålet behandles i kontraherende stat A¹⁸³. Begge myndigheder i kontraherende stat A og B registrerer, at overførslen af kompetencen kun omfatter spørgsmålet om børnenes samvær med deres far, farmor og farfar, og at de mener, at det er til børnenes bedste, at myndighederne i kontraherende stat A afgør dette spørgsmål, fordi:

- faren stadig har sit sædvanlige opholdssted i kontraherende stat A,
- samværet udøves der,
- der er et problem med overtrædelse af rettens kendelse, og
- der er et problem med bedsteforældrenes samvær, og bedsteforældrene bor i denne stat.

Kontraherende stat A afslutter til sidst sagen og beslutter, at børnene fortsat kan have samvær med deres far, farfar og farmor.

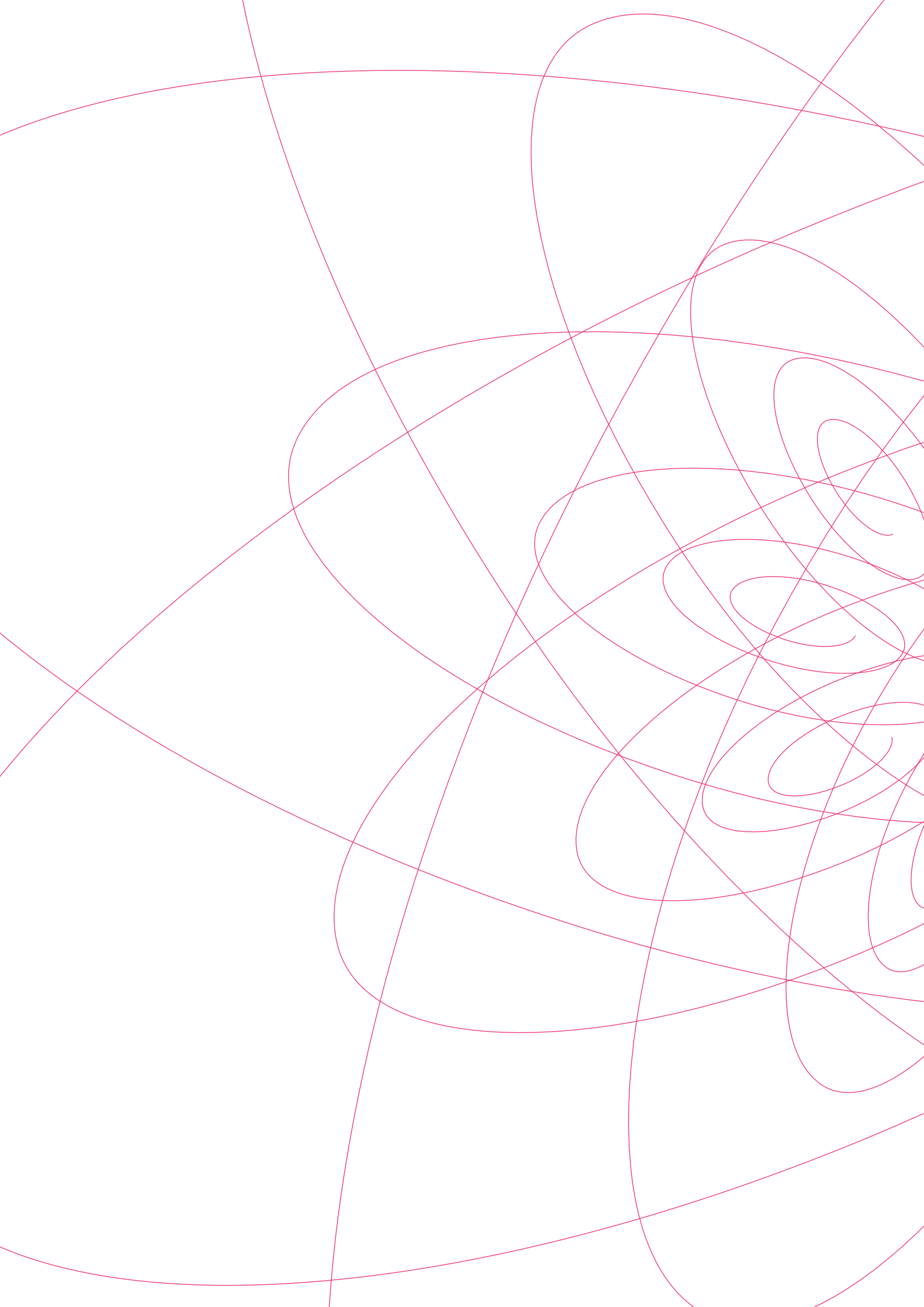
Et år senere afslutter moren ensidigt samværet og gør gældende, at faren misbruger børnene under samværet. Faren anlægger sag om forældremyndighed i kontraherende stat A med påstand om, at moren vender børnene mod ham. Kontraherende stat A giver afkald på kompetencen, fordi den tidligere overførsel af kompetencen fra kontraherende stat B var udtrykkeligt begrænset til spørgsmålet om samvær. Faren anmoder derfor om, at kontraherende stat A anmoder om overførsel af kompetencen med hensyn til spørgsmålet om forældremyndighed. Kontraherende stat A afviser dette, fordi den ikke mener, at den er bedre egnet til at vurdere, hvad der er til barnets bedste med hensyn til forældremyndigheden. Den vurderer, at spørgsmål om forældremyndighed bør behandles i henhold til de almindelige regler om kompetence (dvs. i den stat, hvor børnene har deres sædvanlige opholdssted, i henhold til artikel 5, hvilket vil sige i kontraherende stat B).

183

Bemærk, at ifølge en anden fremgangsmåde kunne myndighederne i kontraherende stat B bevare kompetencen og i stedet opfordre faren til at anmode om, at myndighederne i kontraherende stat A, i overensstemmelse med konventionens artikel 35, stk. 2, fremsender oplysninger om farens situation (og muligvis også farmoren og farfarens situation) samt udtaler sig om hans (eller deres) egnethed til at have samvær og om vilkårene for udøvelsen af samvær, til myndighederne i kontraherende stat B. I henhold til artikel 35, stk. 3, kan kontraherende stat B udsætte behandlingen, mens den afventer resultatet af behandlingen af farens anmodning. Der findes flere oplysninger om artikel 35 i **kapitel 11** og **13** nedenfor.

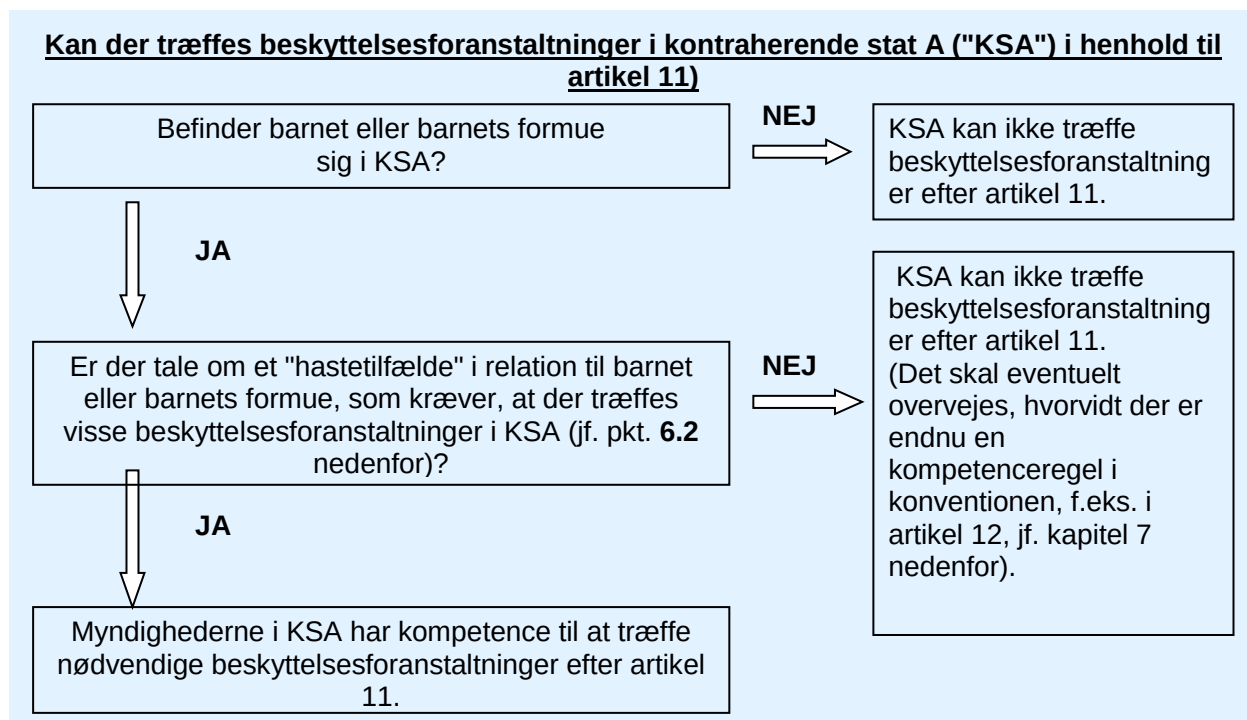
6

BESKYTTELSESFORANSTALTNINGER I HASTETILFÆLDE



A. Nødvendige beskyttelsesforanstaltninger i hastetilfælde Artikel 11

- 6.1 I alle hastetilfælde har myndighederne i en kontraherende stat, på hvis område barnet **befinder sig** eller har formue, kompetence til at træffe alle nødvendige beskyttelsesforanstaltninger¹⁸⁴.



a) Hvornår "haster" en sag?

- 6.2 Konventionen indeholder ikke en præcis definition af, hvad "hastetilfælde" er¹⁸⁵. Det vil derfor være de retslige/administrative myndigheder i den pågældende kontraherende stat, der skal afgøre, om det drejer sig om et "hastetilfælde". Det angives i den forklarende rapport, at der er tale om et hastetilfælde, hvis der kun blev anmodet om beskyttelsesforanstaltninger gennem de normale kanaler i artikel 5-10 (de generelle kompetencegrundlag), kan der ske uoprettelig skade på barnet, eller beskyttelsen af barnet eller hensynet til barnets bedste kan bringes i fare¹⁸⁶. Det kan derfor være nyttigt, hvis myndighederne overvejer, om det er sandsynligt, at barnet vil lide uoprettelig skade, hvis der ikke træffes foranstaltninger til at beskytte barnet i den periode, der sandsynligvis vil gå, før de myndigheder, som har generel kompetence i henhold til artikel 5-10, kan træffe de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger.
- 6.3 Det skal bemærkes, at det er det, at der er tale om et "hastetilfælde", som gør, at det er muligt at fravige de generelle kompetenceregler i konventionen (artikel 5-10). I lyset af dette er det blevet anført, at hastebegrebet bør fortolkes

¹⁸⁴ Artikel 11 er næsten en nøjagtig gengivelse af artikel 9, stk. 1, i Haagerkonventionen af 1961 om beskyttelse af mindreårige.

¹⁸⁵ Begrebet "haster" blev heller ikke defineret i Haagerkonventionen af 1961 om beskyttelse af mindreårige.

¹⁸⁶ Forklarende rapport, pkt. 68.

"temmelig strengt"¹⁸⁷.

- 6.4 Eksempler på "hastetilfælde": 1) Barnet befinder sig uden for den stat, hvor det har sædvanligt opholdssted, og det har behov for lægebehandling for at redde barnets liv (eller for at forhindre uoprettelig skade på barnet, eller at hensynet til barnets bedste bringes i fare), og det ikke er muligt at få forældrenes samtykke til behandlingen. 2) Barnet udøver samvær med en ikke-hjemmehørende forælder uden for den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, og kommer med anklager om fysisk/seksuelt misbrug mod denne forælder, så samværet skal indstilles omgående, og/eller der kan findes alternativ pleje til barnet. 3) Det er nødvendigt at foretage et hurtigt salg af letfordærlige varer, som tilhører barnet. 4) Barnet er blevet fjernet eller tilbageholdt ulovligt¹⁸⁸, og i forbindelse med en sag anlagt i henhold til Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser skal der træffes foranstaltninger til at sikre sikker tilbagegivelse af barnet¹⁸⁹ til den kontraherende stat, hvor det har sit sædvanlige opholdssted¹⁹⁰.
- 6.5 Der findes endnu ikke nogen fast retspraksis for, hvad der udgør "hastetilfælde", men under disse omstændigheder er det klart den kompetente myndighed, som behandler anmodningen om tilbagegivelse, der skal vurdere, hvorvidt der er tale om et hastetilfælde, på grundlag af sagens kendsgerninger, således at artikel 11 kan anvendes som grundlag for at træffe beskyttelsesforanstaltninger for at sikre barnets sikre tilbagegivelse. Dette spørgsmål er også beskrevet i **kapitel 13** i pkt. **13.5-13.12** nedenfor.

b) Hvad er "nødvendige" beskyttelsesforanstaltninger?

- 6.6 De beskyttelsesforanstaltninger, der er truffet efter konventionens artikel 11, har det samme væsentlige anvendelsesområde som de foranstaltninger, der kan træffes efter konventionens artikel 5-10, hvilket vil sige, at de er foranstaltninger, der har til formål at beskytte barnets person eller formue. Der findes en ikke-udtømmende liste over disse i artikel 3 samt en udtømmende liste over undtagelser i artikel 4¹⁹¹.
- 6.7 Ophavsmændene til konventionen undgik bevidst at fastlægge, hvilke "nødvendige" beskyttelsesforanstaltninger der kan træffes i hastetilfælde efter artikel 11. Det blev besluttet, at karakteren af det pågældende hastetilfælde skulle

¹⁸⁷ Ibid.

¹⁸⁸ Jf. artikel 7, stk. 2.

¹⁸⁹ I forhold til eksempel 4) blev det på mødet i den særlige kommission (del I) i 2011 foreslået, at foranstaltninger til at sikre sikker tilbagegivelse af et barn i forbindelse med en anmodning om tilbagegivelse i henhold til konventionen af 1980 er yderst værdifulde, men de betyder ikke altid, at der er tale om et "hastetilfælde" (sådan at artikel 11 kan anvendes som kompetencegrundlag for disse foranstaltninger). Dette ville især være tilfældet, hvis "hastetilfælde" fortolkes strengt, som der opfordres til i den forklarende rapport. I modsætning hertil blev det påpeget, at anvendelsen af artikel 11 i sådanne tilfælde var et vigtigt supplement til den "værktøjskasse", som myndighederne har til deres rådighed for at sikre "sikker tilbagegivelse" af barnet efter ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse. Det blev desuden angivet, at et tilfælde, hvor der er behov for at træffe foranstaltninger til at sikre et barns sikre tilbagegivelse til den stat, hvor barnet har sit sædvanligt opholdssted, normalt vil være "hastetilfælde", således at artikel 11 kan anvendes.

I konklusionerne og henstillingerne fra mødet i den særlige kommission (del I) i 2011 (kan findes på engelsk på < www.hcch.net > (se link i fodnote 16 ovenfor)) hed det følgende (pkt. 41): "Konventionen af 1996 giver kompetencegrundlag for at træffe beskyttelsesforanstaltninger i hastetilfælde for et barn, også i forbindelse med tilbagegivelsessager i henhold til konventionen af 1980. Sådanne foranstaltninger anerkendes og kan erklæres eksigible eller registreres med henblik på fuldbyrdelse i den stat, som barnet tilbagegives til, forudsat at begge de pågældende stater er parter i konventionen af 1996."

¹⁹⁰ Se nærmere i **eksemplerne** i slutningen af dette kapitel. Se også pkt. **13.5-13.12** nedenfor vedrørende eksempel 4).

¹⁹¹ Se **kapitel 3** ovenfor vedrørende konventionens anvendelsesområde.

i hver enkelt situation være bestemmende for, hvad der udgjorde "nødvendige" foranstaltninger¹⁹². Det vil derfor være op til de retslige eller administrative myndigheder i de enkelte kontraherende stater på grundlag af de faktiske omstændigheder i hver enkelt sag at vurdere, hvilke foranstaltninger (inden for rammerne af konventionen) der er "nødvendige" for at håndtere det pågældende "hastetilfælde").

c) *Hvor længe varer de beskyttelsesforanstaltninger, der træffes efter artikel 11?*

6.8 En kontraherende stats kompetence i hastetilfælde er konkurrerende kompetence,¹⁹³ dvs. at den overlapper med den stat, som har **generel** kompetence i henhold til artikel 5-10, men er underordnet den sidstnævnte stats kompetence. Dette sikres i artikel 11, stk. 2 og 3, som fastlægger, at de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger, der træffes efter artikel 11, er begrænsede i tid¹⁹⁴. Hvis barnet har sit sædvanlige opholdssted i en **kontraherende** stat, bortfalder de nødvendige foranstaltninger, der er truffet efter artikel 11, så snart den kontraherende stat, der har generel kompetence, (normalt myndighederne i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted) har truffet de efter forholdene nødvendige foranstaltninger¹⁹⁵. Hvis barnet har sit sædvanlige opholdssted i en **ikke-kontraherende** stat, bortfalder de nødvendige foranstaltninger, der er truffet efter artikel 11, så snart de efter forholdene nødvendige foranstaltninger, der er truffet af myndighederne i en anden stat, anerkendes i den pågældende kontraherende stat¹⁹⁶.

6.9 Det skal bemærkes, at hvis der er indledt en sag om beskyttelsesforanstaltninger i hastetilfælde i én kontraherende stat (efter artikel 11), behøver de kompetente myndigheder, der har modtaget en anden anmodning i en anden kontraherende stat på grundlag af artikel 5-10, **ikke** at udsætte sagen, indtil der er truffet en foranstaltning¹⁹⁷. Endvidere gælder det, at eftersom de foranstaltninger, som den første kontraherende stat kan træffe efter artikel 11, vil bortfalde, så snart de myndigheder, der har kompetence efter artikel 5-10, har truffet en afgørelse (artikel 11, stk. 2). I denne situation bør de kontraherende stater sammen drøfte, hvilke skridt der skal tages for bedst at kunne beskytte barnet (enten via centralmyndighederne eller gennem direkte kommunikation mellem de retslige myndigheder)¹⁹⁸.

d) *Når en kontraherende stat har truffet foranstaltninger efter artikel 11, hvilke andre skridt skal den da tage for at sikre fortsat beskyttelse af barnet?*

6.10 I sager, hvor der er truffet nødvendige beskyttelsesforanstaltninger efter artikel 11, vil den retslige eller administrative myndighed, som har truffet disse foranstaltninger, måske gerne kommunikere eller samarbejde med andre stater,

¹⁹² Se den forklarende rapport, pkt. 70.

¹⁹³ Artikel 13 (litispens) finder ikke anvendelse, hvis der er truffet nødvendige beskyttelsesforanstaltninger efter artikel 11 (se teksten i artikel 13, som henviser til kontraherende stater med kompetence "efter artikel 5 til 10", jf. pkt. 4.34 ovenfor. Se nærmere i pkt. 4.29-4.35 ovenfor vedrørende anvendelsen af artikel 13.

¹⁹⁴ Fortsatte foranstaltninger er beskrevet nærmere i **kapitel 8** nedenfor.

¹⁹⁵ Artikel 11, stk. 2.

¹⁹⁶ Artikel 11, stk. 3.

¹⁹⁷ Dette skyldes, at reglerne om litispens i konventionens artikel 13 ikke finder anvendelse på sager efter artikel 11. Se fodnote 193 ovenfor.

¹⁹⁸ Se nærmere i **kapitel 11** nedenfor.

hvis den mener, at det er nødvendigt for at sikre fortsat beskyttelse af barnet¹⁹⁹. Kommunikation og samarbejde kan ske direkte mellem de kompetente myndigheder²⁰⁰ eller, hvor det er relevant, med bistand fra de relevante centralmyndigheder²⁰¹. De kompetente myndigheder i den kontraherende stat, hvor foranstaltningerne er truffet efter artikel 11, kan f.eks. underrette de kompetente myndigheder i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, (eller i givet fald centralmyndigheden i denne stat) om barnets situation og de foranstaltninger, der er truffet²⁰². Dette ville give den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, mulighed for at sikre, at barnets situation om nødvendigt undersøges til bunds, samt at eventuelle nødvendige beskyttelsesforanstaltninger træffes for at sikre den langsigtede beskyttelse af barnet.

- 6.11 De enkelte samarbejdsbestemmelser i konventionen kan også være relevante i disse tilfælde (f.eks. artikel 36) og bør altid overvejes nøje.

B. Skal de beskyttelsesforanstaltninger, der er truffet efter artikel 11, anerkendes og fuldbyrdes i henhold til konventionen af 1996?

- 6.12 Ja, de beskyttelsesforanstaltninger, der træffes i hastetilfælde, skal anerkendes og fuldbyrdes i overensstemmelse med konventionens kapitel IV²⁰³. Det skal bemærkes, at artikel 23, stk. 2, udtrykkeligt begrænser de grunde, der kan påberåbes for ikke at anerkende i hastetilfælde (jf. artikel 23, stk. 2, litra b) og c))²⁰⁴.

Eksempel 6 (A)

Et barn, som har sit sædvanlige opholdssted i ikke-kontraherende stat A, tager på klassetur til kontraherende stat B uden sine forældre. Han bliver syg og har brug for akut lægehjælp, som normalt vil kræve forældrenes samtykke. Hans forældre kan imidlertid ikke kontaktes. Myndighederne i kontraherende stat B har kompetence til at træffe de nødvendige foranstaltninger, der er tilladt i henhold til deres egen lovgivning, for at sikre, at barnet kan modtage lægehjælp uden forældrenes samtykke.

Eksempel 6 (B)

Tre børn har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A, hvor de bor med deres mor og har regelmæssigt samvær med deres far. I sommerferien besøger moren og børnene mormoren og morfaren i kontraherende stat B. Mens de er i kontraherende stat B, forulykker de i deres bil, og moren ligger i koma på intensivafdelingen. Myndighederne i stat B har kompetence til at træffe en hasteforanstaltning og anbringe børnene midlertidigt hos deres

¹⁹⁹ Denne sætning er ikke begrænset til kommunikation og samarbejde mellem de **kontraherende** stater i konventionen af 1996, hvilket er i overensstemmelse med filosofien bag konventionens bestemmelser. Se pkt. **11.18** ff. nedenfor.

²⁰⁰ For de retslige myndigheder kan dette omfatte direkte kommunikation mellem dem, jf. fodnote 147 ovenfor.

²⁰¹ Se nærmere i **kapitel 11** nedenfor.

²⁰² I pkt. 72 i den forklarende rapport anføres det bl.a., at "[t]eksten [i konventionen] ikke tager sigte mod at pålægge den myndighed, der har kompetence i et hastetilfælde, en forpligtelse til at underrette myndighederne i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, om de trufne foranstaltninger. Dette kunne skabe en for stor byrde i forbindelse med anvendelsen af konventionen og give et påskud for at afvise at anerkende en sådan foranstaltning i de andre kontraherende stater i tilfælde, hvor disse oplysninger ikke ville være blevet afgivet". På trods af, at konventionens tekst ikke indeholder en udtrykkelig forpligtelse i denne henseende, er det stadig vurderingen, at det normalt vil være god praksis for de kontraherende stater at samarbejde og kommunikere på denne måde for at sikre fortsat beskyttelse af barnet, hvor sådanne foranstaltninger er truffet.

²⁰³ Artikel 23 ff.

²⁰⁴ Se nærmere i **kapitel 10** nedenfor.

mormor og morfar²⁰⁵. En uge senere dør moren. En ret i kontraherende stat A afsiger efterfølgende en kendelse om, at børnene skal bo hos deres far²⁰⁶. Kendelsen fra kontraherende stat B bortfalder derfor (har ikke længere virkning), eftersom de efter forholdene nødvendige foranstaltninger nu er truffet i kontraherende stat A²⁰⁷.

Eksempel 6 (C)

To børn, som har deres sædvanlige opholdssted i kontraherende stat A, rejser lovligt med deres far på ferie til kontraherende stat B. Mens de er i kontraherende stat B, bliver faren anholdt på mistanke om narkotikahandel. Han sigtes derefter for en strafbar handling og varetægtsfængsles. Myndighederne i kontraherende stat B har kompetence til at træffe hasteforanstaltninger for at sikre, at der drages omsorg for børnene²⁰⁸.

Eksempel 6 (D)

Et barn har sædvanligt opholdssted i ikke-kontraherende stat A og ejer en ejendom, som er i kontraherende stat B. Denne ejendom er i forfald og vil sandsynligvis kollapse på grund af alvorlige bygningsskader, hvis den ikke reparerer. Myndighederne i kontraherende stat B træffer hasteforanstaltninger og hyrer et firma til at udføre de nødvendige reparationer (hvilket vurderes at ville tage 5-6 måneder). En måned efter at myndighederne i kontraherende stat B har truffet disse foranstaltninger, giver myndighederne i ikke-kontraherende stat A barnets forældre bemyndigelse til at sælge ejendommen i den nuværende stand til en køber, som de allerede har fundet. Forældrene anmoder om anerkendelse i kontraherende stat B af ikke-kontraherende stat A's afgørelse. Denne foranstaltning anerkendes i kontraherende stat B (i henhold til dens nationale lovgivning, som ikke er baseret på konventionen²⁰⁹). Hasteforanstaltningen, som kontraherende stat B har truffet, bortfalder derfor, og ejendommen kan sælges²¹⁰.

Eksempel 6 (E)

Et barn har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A, hvor hun bor med sine forældre. Hendes forældre ejer en ejendom i kontraherende stat B, som hun skal arve, når de dør. Familien rejser til kontraherende stat C på ferie. Mens de er i kontraherende stat C, er de involveret i en alvorlig ulykke. Begge forældre bliver dræbt, og barnet kommer alvorligt til skade. Barnet kræver akut og dyr lægebehandling, som kun kan finansieres ved hjælp af ejendommen i kontraherende stat B. Myndighederne i kontraherende stat C kontakter myndighederne i kontraherende stat A og B for at underrette dem om barnets situation²¹¹. Myndighederne i kontraherende stat B, som behandler sagen som et hastetilfælde, træffer beskyttelsesforanstaltninger efter artikel 11: 1) De udpeger en retlig repræsentant for barnet, som skal tage sig af ejendommen i kontraherende stat B. 2) De sikrer, at der hurtigt kan frigives midler fra ejendommen (ved at omlægge et lån) til at finansiere barnets behandling. Disse foranstaltninger anerkendes som en følge af loven i kontraherende stat

²⁰⁵ Artikel 11.

²⁰⁶ Som den kontraherende stat, hvor børnene har deres sædvanlige opholdssted, i henhold til artikel 5. Det skal bemærkes, at en række af samarbejdsbestemmelserne i konventionen også kan være relevante i en sag som denne (f.eks. artikel 32 og 34). Se nærmere i **kapitel 11** nedenfor.

²⁰⁷ Artikel 11, stk. 2, hvor kontraherende stat A er den kontraherende stat, som har generel kompetence over børnene i henhold til artikel 5.

²⁰⁸ Artikel 11. Konventionens samarbejdsbestemmelser kan også bruges i denne situation til hurtigt at informere myndighederne i kontraherende stat A om børnenes situation og give dem alle relevante oplysninger. Myndighederne i kontraherende stat A (hvor børnene har deres sædvanlige opholdssted) vil derefter kunne træffe beskyttelsesforanstaltninger for børnene (som, hvis børnene havde en mor med forældremyndighed i kontraherende stat A, kan omfatte hjemsendelse til kontraherende stat A til deres mor).

²⁰⁹ Eftersom dette er en **ikke-kontraherende** stats afgørelse.

²¹⁰ Artikel 11, stk. 3.

²¹¹ Artikel 30, stk. 1. Se nærmere i **kapitel 11** nedenfor.

C²¹². Kontraherende stat C, som behandler sagen som et hastetilfælde, træffer de nødvendige foranstaltninger efter artikel 11 til at sikre, at barnet kan få sin behandling. Kontraherende stat B og C kommunikerer for at underrette hinanden samt kontraherende stat A om de truffe foranstaltninger, der er truffet for barnet.

Kontraherende stat A kan træffe de efter forholdene nødvendige langsigtede beskyttelsesforanstaltninger, hvorefter de foranstaltninger, der er truffet efter artikel 11 i kontraherende stat B og C bortfalder²¹³.

Eksempel 6 (F)

Et barn har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A, hvor han bor med sin mor og far. Forholdet mellem forældrene går i stykker, og moren fjerner ulovligt²¹⁴ barnet fra kontraherende stat A til kontraherende stat B. Faren indgiver straks en anmodning om tilbagegivelse af barnet i henhold til Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser (som begge stater er part i). Moren vil ikke tillade nogen form for samvær mellem barnet og faren, og tilbagegivelsessagen i kontraherende stat B vil tilsyneladende tage et par måneder. Myndighederne i kontraherende stat A kan ikke træffe foranstaltninger vedrørende farens midlertidige samvær inden for denne tidsramme.

Afhængigt af sagens faktiske omstændigheder kan myndighederne i kontraherende stat B vurdere, at det manglende samvær mellem faren og barnet vil medføre uoprettelig skade på barnet eller på anden måde bringe hensynet til barnets bedste i fare²¹⁵. Myndighederne kan derfor vurdere, at dette er et hastetilfælde, som kræver, at der træffes foranstaltninger til at sikre en form for midlertidigt samvær mellem faren og barnet, indtil tilbagegivelsessagen er afsluttet²¹⁶.

²¹² Se pkt. 6.12 ovenfor.

²¹³ Se imidlertid pkt. 72 i den forklarende rapport, vedrørende det, at en handling, der **er udført**, i overensstemmelse med en beskyttelsesforanstaltning, der er truffet efter artikel 11, naturligvis fortsat vil have virkning. Som det anføres i pkt. 72: "[d]et er indlysende, [...] at man ikke kan lave om på en operation eller et ejendomssalg, som allerede har fundet sted".

²¹⁴ I overensstemmelse med betydningen af "ulovlig fjernelse" i artikel 7, stk. 2, i konventionen af 1996.

²¹⁵ Se pkt. 6.2 ovenfor.

²¹⁶ Se også "General Principles and Guide to Good Practice – Transfrontier Contact Concerning Children" ("Generelle principper og retningslinjer for god praksis – Grænseoverskridende samvær vedrørende børn") (Jordan Publishing, 2008) ("Retningslinjer for god praksis om grænseoverskridende samvær"), navnlig pkt. 5.1 om samvær for en forælder, hvis barn er blevet ulovligt fjernet/ulovligt tilbageholdes. Denne publikation kan også findes på Haagerkonferencens websted på < www.hcch.net > under "Child Abduction Section" ("Børnebortførelser") og "Guides to Good Practice" ("Retningslinjer for god praksis").

Hvorvidt manglende samvær mellem far og barn kan medføre uoprettelig skade på barnet eller bringe hensynet til barnets bedste i fare, og hvorvidt situationen derfor er et hastetilfælde, vil være noget, som den kompetente myndighed skal vurdere i den enkelte sag på grundlag af dens faktiske omstændigheder. Dette spørgsmål blev drøftet på mødet i den særlige kommission (del I) i 2011, hvor eksperterne var uenige om, hvorvidt manglende midlertidigt samvær var et hastetilfælde. Nogle eksperter udtalte, at midlertidigt samvær mellem barnet og den forladte forælder under sådanne omstændigheder er vigtigt og bør sikres, hvor det er muligt, men at manglende midlertidigt samvær sjældent udgør et "hastetilfælde", således at artikel 11 kan anvendes til at give kompetence til at træffe sådanne foranstaltninger, især i lyset af den strenge fortolkning, der skal anlægges i forbindelse med artikel 11 (se pkt. 6.4 ovenfor). Andre eksperter var stærkt uenige og udtalte, at det afhænger fuldstændigt af omstændighederne i den enkelte sag, om manglende midlertidigt samvær udgør et "hastetilfælde": Hvis f.eks. tilbagegivelsessagen forsinkes af en eller anden årsag, kan det manglende samvær med den forladte forælder have risiko for at medføre uoprettelig skade på barnet. Hvis det er tilfældet, så drejer det sig om et "hastetilfælde", og der kan, og bør, træffes foranstaltninger efter artikel 11.

Det skal bemærkes, at en vurdering foretaget af myndigheden i den kontraherende stat, hvor tilbagegivelsessagen verserer, ikke vil berøre en afgørelse, som den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, kan træffe, når og hvis den kan. Kontraherende stat B's afgørelse vedrørende farens samvær vil bortfalde, så snart kontraherende stat A træffer en afgørelse i sagen (artikel 11, stk. 2).

Eksempel 6 (G)²¹⁷

Tre børn barn har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A, hvor de bor med deres mor og far. Forholdet går i stykker, og moren fjerner ulovligt²¹⁸ børnene til kontraherende stat B. Faren indgiver en anmodning om tilbagegivelse i henhold til Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser (som begge stater er parter i). Der fremsættes anklager om seksuelt misbrug mod faren under tilbagegivelsessagen i kontraherende stat B, og moren påberåber sig artikel 13, stk. 1, litra b), i konventionen af 1980 til støtte for sit krav om tilbagegivelse.

*Dommeren i kontraherende stat B, som behandler anmodningen om tilbagegivelse, mener, at der efter sagens faktiske omstændigheder ikke er alvorlig risiko for at skade børnene, hvis de tilbagegives til kontraherende stat A, **forudsat at** børnene ikke lades alene med deres far, mens anklagerne om seksuelt misbrug efterforskes i kontraherende stat A. Dommeren finder det nødvendigt, at alt samvær mellem børnene og deres far bliver overvåget, indtil der er truffet afgørelse i sagen om forældremyndighed, herunder samvær, i kontraherende stat A²¹⁹. Dommeren afsiger derfor kendelse om, at børnene skal tilbagegives, men træffer også en hasteforanstaltning for at beskytte børnene ved at bestemme, at farens samvær med børnene skal være overvåget, indtil der er truffet en afgørelse i sagen i kontraherende stat A²²⁰. Denne hasteforanstaltning vil blive anerkendt som en følge af loven i kontraherende stat A og vil kunne fuldbyrdes i henhold til konventionens kapitel IV²²¹. Den vil bortfalde, så snart kontraherende stat A træffer de efter forholdene nødvendige beskyttelsesforanstaltninger²²².*

²¹⁷ Se pkt. 6.4 ovenfor, som gengiver drøftelsen på mødet i den særlige kommission (del I) i 2011 vedrørende, hvilke foranstaltninger, som sikrer "sikker tilbagegivelse" i forbindelse med tilbagegivelsessager, der er anlagt i henhold til konventionen af 1880, der kan træffes efter artikel 11 i konventionen af 1996.

²¹⁸ I overensstemmelse med betydningen af "ulovlig fjernelse" i artikel 7, stk. 2, i konventionen af 1996.
²¹⁹ Kontraherende stat A, som er den kontraherende stat, hvor børnene havde deres sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse/tilbageholdelse, bevarer kompetencen til at træffe beskyttelsesforanstaltninger for børnene, indtil betingelserne i artikel 7 er opfyldt (se **kapitel 4**, pkt. 4.20-4.25, ovenfor om konventionens artikel 7 og **kapitel 13**, pkt. 13.1-13.14, nedenfor om internationale børnebortførelser). Det betyder, at det er kontraherende stat A, der træffer afgørelse i sagen om forældremyndighed over børnene. I dette tilfælde ville kontraherende stat B træffe en foreløbig afgørelse i et hastetilfælde, indtil kontraherende stat A kan træffe afgørelse i sagen.

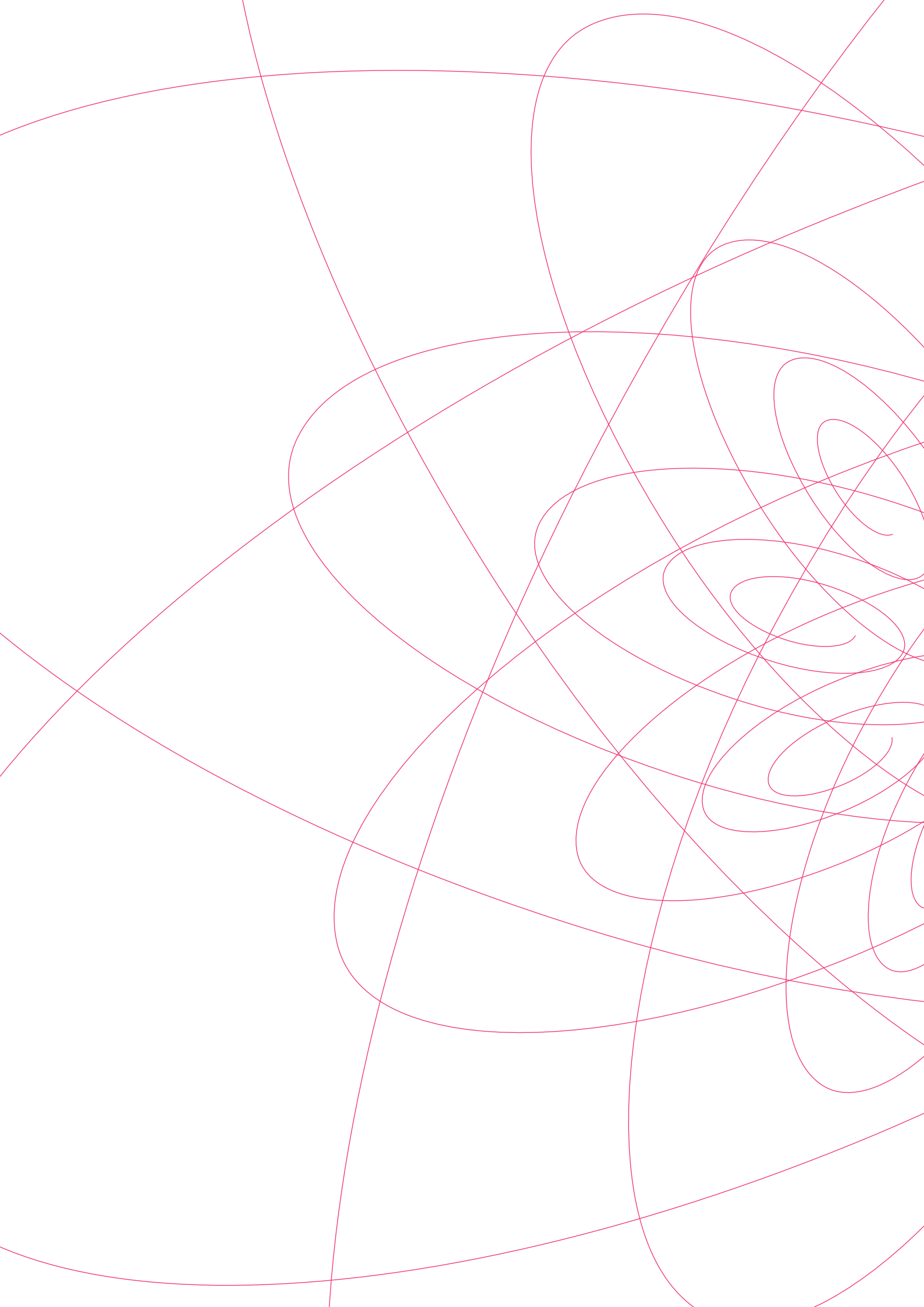
²²⁰ De samarbejds mekanismer, som konventionen indeholder, vil også være af afgørende betydning i en sag som denne (se **kapitel 11** nedenfor). Hvis myndighederne i kontraherende stat A f.eks. ønsker at træffe en afgørelse om farens midlertidige samvær, kan de i henhold til artikel 34 bede de kompetente myndigheder i kontraherende stat B om at fremsende alle oplysninger vedrørende anklagerne om seksuelt misbrug samt alle andre oplysninger af relevans for spørgsmålet om samvær.

²²¹ Se **kapitel 10** nedenfor.

²²² Artikel 11, stk. 2.



FORELØBIGE FORANSTALTNINGER



A. Hvornår kan der træffes foreløbige foranstaltninger?

Artikel 12

7.1 I andre tilfælde end hastetilfælde indeholder artikel 12 en specifik kompetenceregulering, hvor myndighederne i en kontraherende stat, på hvis område barnet eller barnets formue **befinder sig**, har kompetence til at træffe foreløbige foranstaltninger til beskyttelse af barnets person eller formue. Der er tre punkter, der skal bemærkes i forbindelse med disse "foreløbige foranstaltninger":

- Den territoriale virkning af foreløbige foranstaltninger, der træffes efter artikel 12, begrænser sig til den kontraherende stat, hvis myndigheder træffer foranstaltningerne²²³.
- Myndighederne i en kontraherende stat kan kun træffe foranstaltninger efter artikel 12, som ikke er uforenelige med foranstaltninger, som allerede er truffet af de myndigheder, der har kompetence efter artikel 5-10²²⁴.
- I et tilfælde, hvor et barn er blevet ulovligt fjernet eller ulovligt tilbageholdes²²⁵, kan den kontraherende stat, hvortil barnet er blevet fjernet, eller hvor det tilbageholdes, ikke træffe en foreløbig foranstaltning, hvis den kontraherende stat, som barnet blev fjernet eller tilbageholdt fra, stadig har kompetence²²⁶. Dette er udtrykkeligt udelukket i henhold til artikel 7, stk. 3.

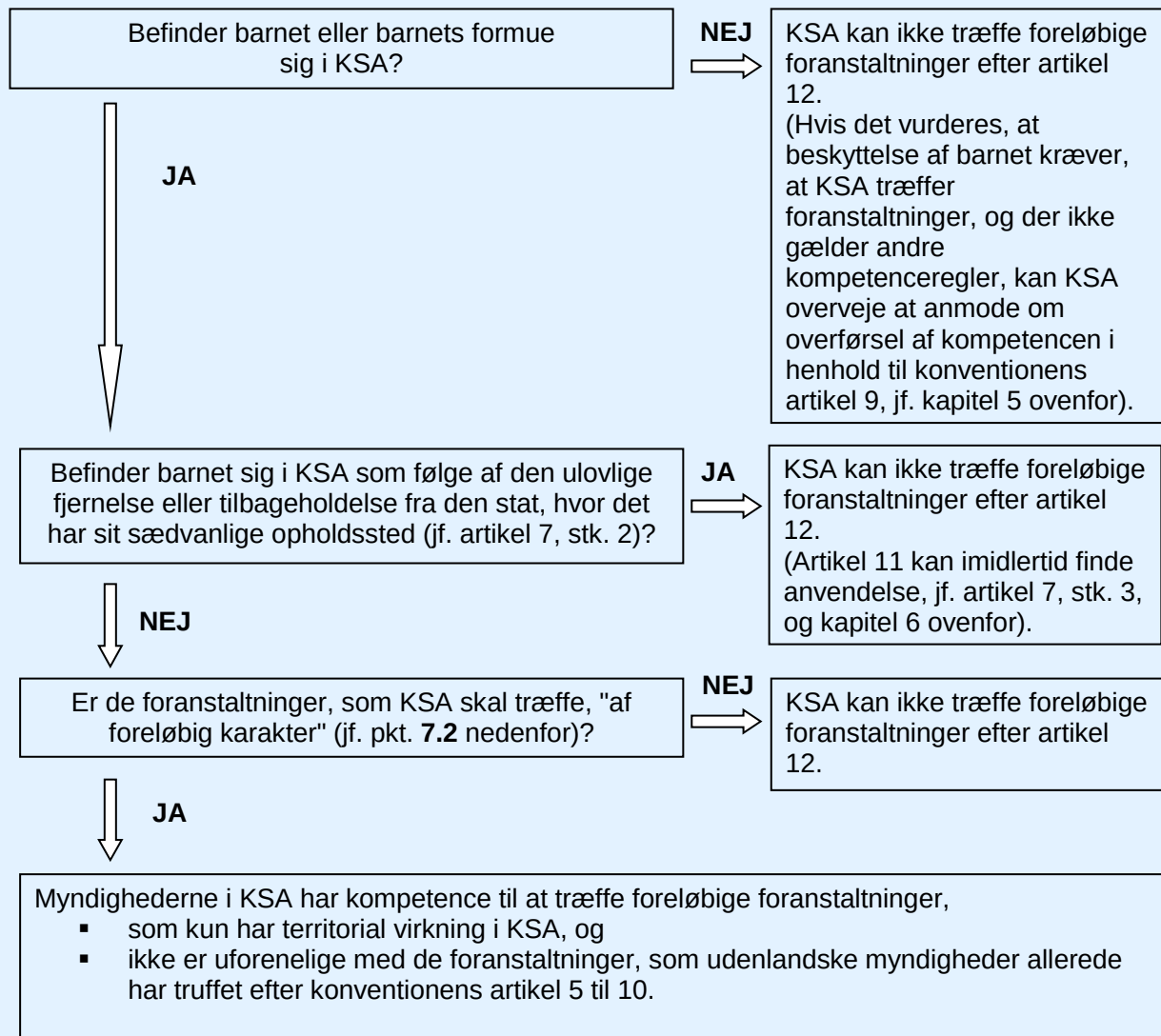
²²³ Artikel 12, stk. 1.

²²⁴ Artikel 12, stk. 1. I modsætning dertil gælder det i henhold til artikel 11, at den kontraherende stat, der udøver kompetence, i et hastetilfælde kan tilsidesætte de foranstaltninger, der tidligere er truffet af de myndigheder, der normalt har kompetence.

²²⁵ I henhold til konventionens artikel 7, stk. 2.

²²⁶ Se artikel 7, stk. 1, og pkt. **4.20-4.25** ovenfor med hensyn til om myndigheden i den kontraherende stat, som barnet blev fjernet fra (eller som det blev tilbageholdt fra), stadig har kompetence.

Kan kontraherende stat A ("KSA") træffe foreløbige foranstaltninger efter artikel 12?



a) Hvad er foranstaltninger "af foreløbig karakter"?

7.2 Konventionen indeholder ingen definition af, hvad foranstaltninger "af foreløbig karakter" omfatter. I den forklarende rapport forklares det, at artikel 12 var inspireret af behovet for at sikre beskyttelse af børn, som befinder sig i en udenlandsk stat som følge af et ophold af begrænset varighed (f.eks. på ferie, på korte skoleophold eller i høstsæsonen osv.)²²⁷. Det anføres, at nogle stater var bekymrede for, at hvis der strengt taget ikke var tale om et hastetilfælde (såsom artikel 11 fandt anvendelse), kunne det være hensigtsmæssigt for den kontraherende stat, hvor barnet befandt sig, at kunne træffe beskyttelsesforanstaltninger, hvis den familie, som barnet boede hos, blev overbebyrdet, og barnet skulle anbringes i alternativ pleje under de lokale myndigheders tilsyn²²⁸.

²²⁷

Forklarende rapport, pkt. 74.

²²⁸

Ibid.

b) Hvor længe varer de foreløbige foranstaltninger, der træffes efter artikel 12?

7.3 På samme måde som artikel 11 er artikel 12 en sideløbende, men underordnet kompetenceregulering i forhold til den generelle kompetenceregulering i konventionens artikel 5-10. Derfor indeholder artikel 12 tilsvarende bestemmelser vedrørende bortfald af foreløbige foranstaltninger truffet af en kontraherende stat. Hvis det pågældende barns sædvanlige opholdssted er i en **kontraherende** stat, bortfalder de foreløbige foranstaltninger, når myndighederne i en kontraherende stat, som har kompetence i henhold til artikel 5-10, træffer de efter forholdene nødvendige beskyttelsesforanstaltninger²²⁹. Hvis barnets sædvanlige opholdssted er i en **ikke-kontraherende** stat, bortfalder den foreløbige foranstaltning først, når de efter forholdene nødvendige foranstaltninger træffes af myndighederne i den anden stat, som har kompetence, og disse sidstnævnte foranstaltninger anerkendes i den kontraherende stat, hvor de foreløbige foranstaltninger er truffet²³⁰.

7.4 Det skal bemærkes, at hvis der er indledt en sag om foreløbige foranstaltninger i én kontraherende stat, behøver de kompetente myndigheder, der har modtaget en anden anmodning i en anden kontraherende stat på grundlag af artikel 5-10, **ikke** at udsætte sagen, indtil der er truffet en foranstaltning²³¹. I denne situation gælder det, at fordi eventuelle foreløbige foranstaltninger, som træffes af den første kontraherende stat, bortfalder, så snart de myndigheder, der har kompetence efter artikel 5-10, har truffet en afgørelse (artikel 12, stk. 2), vil de kompetente myndigheder i begge kontraherende stater i givet fald med bistand fra centralmyndighederne måske ønske at kommunikere og samarbejde med hinanden for at undgå dobbeltarbejde og vurdere, hvilke skridt der skal tages for bedst at kunne beskytte barnet²³².

c) Når en kontraherende stat har truffet foreløbige foranstaltninger efter artikel 12, hvilke andre skridt kan den da tage for at sikre fortsat beskyttelse af barnet?

7.5 Hvis der er truffet foreløbige foranstaltninger efter artikel 12 i en kontraherende stat, vil den retslige eller administrative myndighed, som har truffet disse foranstaltninger, måske gerne kommunikere og samarbejde med de kompetente myndigheder i andre stater, hvis den mener, at det er nødvendigt for at sikre fortsat beskyttelse af barnet²³³. Myndigheden kan f.eks. orientere om situationen for barnet og barnets formue og de foreløbige foranstaltninger, der er truffet. Kommunikation og samarbejde kan ske direkte mellem de kompetente myndigheder²³⁴ eller, hvor det er relevant, med bistand fra centralmyndighederne²³⁵. Kommunikationen kan f.eks. ske ved, at de kompetente myndigheder i den kontraherende stat, hvor foranstaltningerne er truffet efter artikel 12, underretter de kompetente myndigheder i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, (eller centralmyndigheden i denne stat) om barnets situation og de foranstaltninger, der er truffet. Dette ville give den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, mulighed for at sikre, at barnets situation

²²⁹ Artikel 12, stk. 2.

²³⁰ Artikel 12, stk. 3.

²³¹ Dette skyldes, at reglerne om litispendens i konventionens artikel 13 ikke finder anvendelse på foreløbige foranstaltninger. Se nærmere i **kapitel 4**, pkt. **4.29-4.35**, ovenfor.

Se nærmere i **kapitel 11** nedenfor.

²³² Denne sætning er ikke begrænset til kommunikation og samarbejde mellem de **kontraherende** stater i konventionen af 1996, hvilket er i overensstemmelse med filosofien bag konventionens bestemmelser. Se pkt. **11.18** ff. nedenfor.

²³³ For de retslige myndigheder kan dette omfatte direkte kommunikation mellem dem, jf. fodnote 147 ovenfor.

²³⁴ Se nærmere i **kapitel 11** nedenfor.

om nødvendigt undersøges til bunds, samt at eventuelle nødvendige beskyttelsesforanstaltninger træffes for at sikre den langsigtede beskyttelse af barnet.

- 7.6 De enkelte samarbejdsbestemmelser i konventionen kan også være relevante i disse tilfælde og bør altid overvejes nøje²³⁶.

B. Skal de foreløbige foranstaltninger, der er truffet efter artikel 12, anerkendes og fuldbyrdes i henhold til konventionen af 1996?

- 7.7 Ja, foreløbige beskyttelsesforanstaltninger skal anerkendes og fuldbyrdes i overensstemmelse med konventionens kapitel IV²³⁷.

Eksempel 7 (A)

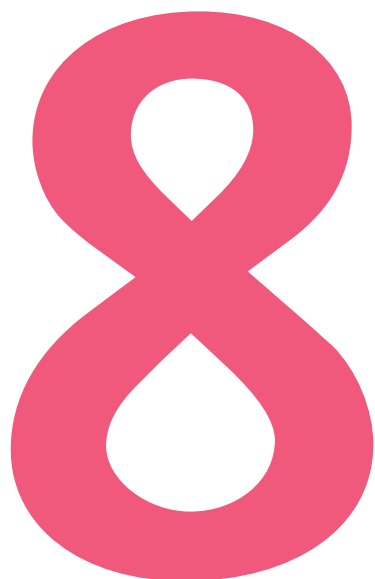
Et barn, som bor med sine forældre i kontraherende stat A, sendes på skilejr i kontraherende stat B i to måneder. Det viser sig hurtigt, at barnet ikke ønsker at deltage i nogen af lejrens aktiviteter. Barnet nægter at stå på ski, og der er ikke nok personale på lejren til, at en af dem kan blive i skihytten med barnet hele dagen. Desværre er barnets forældre selv på ferie og kan ikke hente barnet. De har ikke nogen anden familie, som barnet kan bo hos, og ønsker, at barnet skal blive på lejren. Den organisation, der er ansvarlig for skilejren, beder myndighederne i kontraherende stat B om at arrangere alternativ pleje til barnet. I overensstemmelse med artikel 12 kan myndighederne i kontraherende stat B træffe foreløbige foranstaltninger til at få barnet anbragt hos en plejefamilie eller i alternativ pleje, indtil forældrene kan hente barnet i kontraherende stat B.

²³⁶

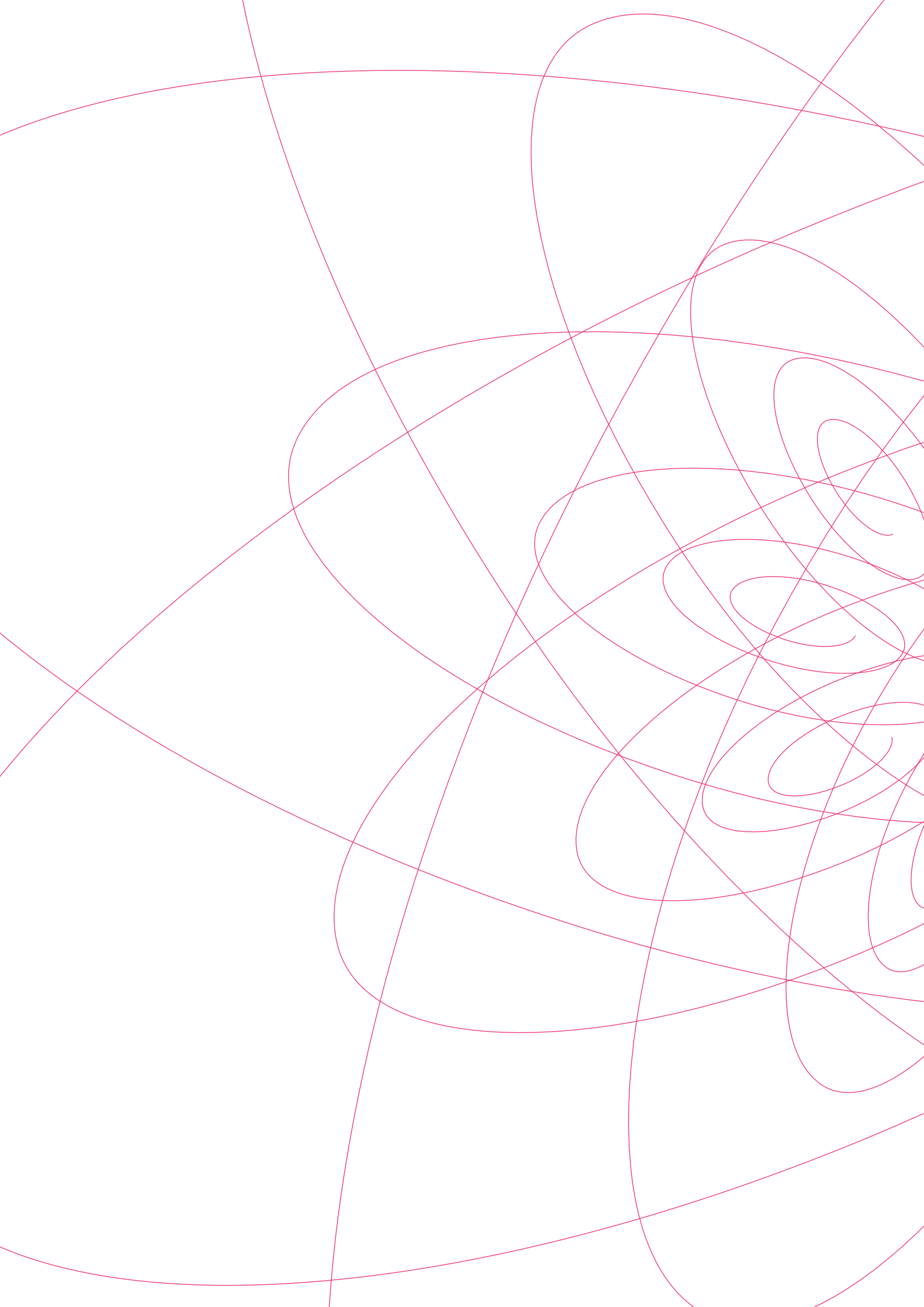
Idem.

²³⁷

Artikel 23 ff. Se **kapitel 10** nedenfor.



*FORTSÆTTELSE AF
FORANSTALTNINGER*



A. Forbliver beskyttelsesforanstaltninger i kraft på trods af, at ændrede omstændigheder betyder, at grundlaget for kompetencen ikke længere består?

Artikel 14

- 8.1 Konventionens artikel 14 sikrer, at foranstaltninger truffet af en myndighed med kompetence i henhold til konventionens artikel 5-10 forbliver i kraft, selv om grundlaget for kompetencen ikke længere eksisterer som følge af ændrede omstændigheder. De foranstaltninger, som myndigheden har truffet på grundlag af artikel 5-10, vil forblive gældende, så længe de ikke er blevet ændret, erstattet eller ophævet af myndigheder, som har kompetence i henhold til konventionen som følge af de nye omstændigheder.
- 8.2 Artikel 14 har til formål at give en grad af sikkerhed og kontinuitet for børn og deres familier. Familier behøver ikke at frygte, at de, hvis de flytter til et andet rets område, derfor behøver at ændre de aftaler, der er indgået vedrørende omsorgen for barnet.²³⁸ Artikel 14 sikrer også, at beskyttelsen af børn er kontinuerlig, også efter faktuelle ændringer i deres omstændigheder.

B. Hvad udgør "ændrede omstændigheder" i artikel 14?

- 8.3 De "ændrede omstændigheder", der henvises til i artikel 14, afhænger af, hvilken artikel i konventionen kompetencen var baseret på, da beskyttelsesforanstaltningerne blev truffet. Derfor gælder følgende:

- Hvis kompetencen til at træffe en bestemt foranstaltning var baseret på artikel 5, er "ændrede omstændigheder" ændringer i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted.
- Hvis foranstaltningen til at træffe en bestemt foranstaltning var baseret på artikel 6, vil det være ændringer i den stat, hvor barnet befinder sig.
- I henhold til artikel 10 kan ændringerne være afslutningen af en skilsmisssag.
- I henhold til artikel 8 og 9 vil ændringerne være den tilknytning til barnet, som den kontraherende stat, som kompetencen blev overført til, støttede sig til med henblik på overførsel af kompetencen, eller afslutning af den sag, som blev henvist²³⁹.
- Endelig bestemmes det også i artikel 7, hvilke ændringer der skal ske, for at kompetencen kan overføres fra myndighederne i den kontraherende stat, hvorfra et barn er blevet ulovligt fjernet, eller hvorfra det tilbageholdes ulovligt.

I alle tilfælde vil de beskyttelsesforanstaltninger, der er truffet tidligere, forblive i kraft på trods af disse "ændrede omstændigheder".

- 8.4 De tidligere foranstaltninger forbliver kun i kraft "på de fastsatte vilkår" (artikel 14). Dette tager højde for, at beskyttelsesforanstaltningerne i nogle tilfælde har en begrænset varighed i henhold til vilkårene for disse foranstaltninger. En forebyggende foranstaltning, som har til formål at sikre, at et barn bliver

²³⁸ I sager om internationale flytninger bør den kontraherende stat, som de pågældende er flyttet til, ikke tillade revision eller ændring af samværsafgørelsen, medmindre den i den givne situation ville tillade revision eller ændring af en indenlandsk samværsafgørelse. Internationale flytninger og samvær i henhold til konventionen er beskrevet nærmere i pkt. **13.23-13.27** nedenfor. Se også retningslinjerne for god praksis for grænseoverskridende samvær (op.cit. fodnote 216), herunder især kapitel 8.

²³⁹ Afhængigt af betingelserne for overførslen. Se **kapitel 5** vedrørende behovet for tæt samarbejde og klar kommunikation mellem kontraherende stater om dette spørgsmål.

tilbagegivet efter en bestemt rejse til udlandet med én forælder, kan f.eks. angive, at foranstaltningen ikke længere har virkning, når barnet er blevet tilbagegivet. Tilsvarende kan det gælde, at foranstaltninger, som har til formål at sørge for omsorg af barnet, når en forælder er syg eller indlagt på hospitalet, kan ophøre med at gælde, når forælderen er blevet rask. Disse foranstaltninger bortfalder derfor ifølge deres egne vilkår²⁴⁰.

- 8.5 I relation til artikel 11 og 12, der omhandler hastetilfælde og foreløbige foranstaltninger, som er blevet beskrevet i **kapitel 6** og **7** ovenfor, angiver bestemmelserne i disse artikler, at foranstaltningerne er begrænset i tid²⁴¹, og artikel 14 finder derfor ikke anvendelse på foranstaltninger, der træffes efter disse kompetenceregler²⁴².

Eksempel 8 (A)

Et barn har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A. Myndighederne i kontraherende stat A afsiger kendelse om, at barnet skal have regelmæssigt samvær med sin mormor og morfar, som også bor der²⁴³. Barnet og forældrene flytter til kontraherende stat B, og barnet får sædvanligt opholdssted der. På trods af at barnet ikke længere har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A, og at der ikke er nogen regler, som myndighederne i kontraherende stat A, kunne have baseret deres kompetence på, vil de foranstaltninger, som myndighederne i kontraherende stat A har truffet, forblive i kraft, indtil myndighederne med kompetence i henhold til konventionen (f.eks. myndighederne i kontraherende stat B) ændrer, erstatter eller ophæver de pågældende afgørelser²⁴⁴. Derfor kan mormoren og morfaren, efter at barnet er flyttet til kontraherende stat B, hvis afgørelsen fra kontraherende stat A ikke efterkommes, anmode om fuldbyrdelse af samværsafgørelsen i kontraherende stat B²⁴⁵.

Eksempel 8 (B)

Et barn har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A, men hendes forældres skilsmissegang behandles af myndighederne i kontraherende stat B. Kravene i artikel 10 er opfyldt²⁴⁶, og myndighederne i kontraherende stat B udsteder en afgørelse om forældremyndighed. Efter skilsmissegangen er afsluttet, vil myndighederne i kontraherende stat B ikke længere have kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger vedrørende barnet. Den afgørelse om forældremyndighed, som de allerede har afsagt, vil imidlertid forblive i kraft og vil blive anerkendt som en følge af loven og fuldbyrdet i andre kontraherende stater i henhold til konventionens kapitel IV²⁴⁷. Afgørelsen vil forblive i kraft, indtil myndighederne med kompetence i henhold til konventionen (f.eks. myndighederne i kontraherende stat A som den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted) ændrer, erstatter eller ophæver afgørelsen.

²⁴⁰ Se også den forklarende rapport, pkt. 83.

²⁴¹ Artikel 11, stk. 2, og artikel 12, stk. 2 og 3. Se **kapitel 6** ovenfor vedrørende det at træffe nødvendige foranstaltninger i hastetilfælde og **kapitel 7** vedrørende foreløbige foranstaltninger.

²⁴² Som det fremgår af ordlyden af artikel 14, som henviser til foranstaltninger, der er truffet **efter artikel 5 til 10**, (fremhævelse tilføjet) i konventionen.

²⁴³ Eftersom barnet har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A, vil kompetencen til at træffe beskyttelsesforanstaltninger være baseret på konventionens artikel 5.

²⁴⁴ Artikel 14. "Vilkårene for gennemførelsen" af de foranstaltninger, der er truffet i kontraherende stat A, er undergivet lovgivningen i den kontraherende stat, hvor barnet har sit nye sædvanlige opholdssted, (i dette tilfælde lovgivningen i kontraherende stat B) (artikel 15, stk. 3, jf. **kapitel 9**, pkt. **9.3-9.8**, nedenfor).

²⁴⁵ Afgørelsen vil blive anerkendt som en følge af loven i kontraherende stat B (artikel 23, medmindre der er grund til ikke at anerkende den). Hvis kendelsen ikke efterkommes, kan mormoren og morfaren anmode om fuldbyrdelse af afgørelsen i henhold til artikel 26 ff. Se nærmere i **kapitel 10** nedenfor.

²⁴⁶ Disse krav er beskrevet nærmere i pkt. **4.26-4.28** ovenfor.

²⁴⁷ Konventionens artikel 14 og kapitel IV (beskrevet i **kapitel 10** nedenfor).

Eksempel 8 (C)

Moren ønsker at flytte fra kontraherende stat A til kontraherende stat B med børnene. Faren gør indsigelse, men moren får tilladelse af den kompetente myndighed i kontraherende stat A til at flytte²⁴⁸. Den kompetente myndighed i kontraherende stat A udsteder som betingelse for flytningen en kendelse om samværsordningen mellem faren og børnene. Denne kendelse anerkendes som en følge af loven i kontraherende stat B²⁴⁹, og denne samværsordning forbliver gældende efter flytningen til kontraherende stat B, og efter at børnene får sædvanligt opholdssted der, og indtil den kompetente myndighed i kontraherende stat B ændrer ordningen²⁵⁰.

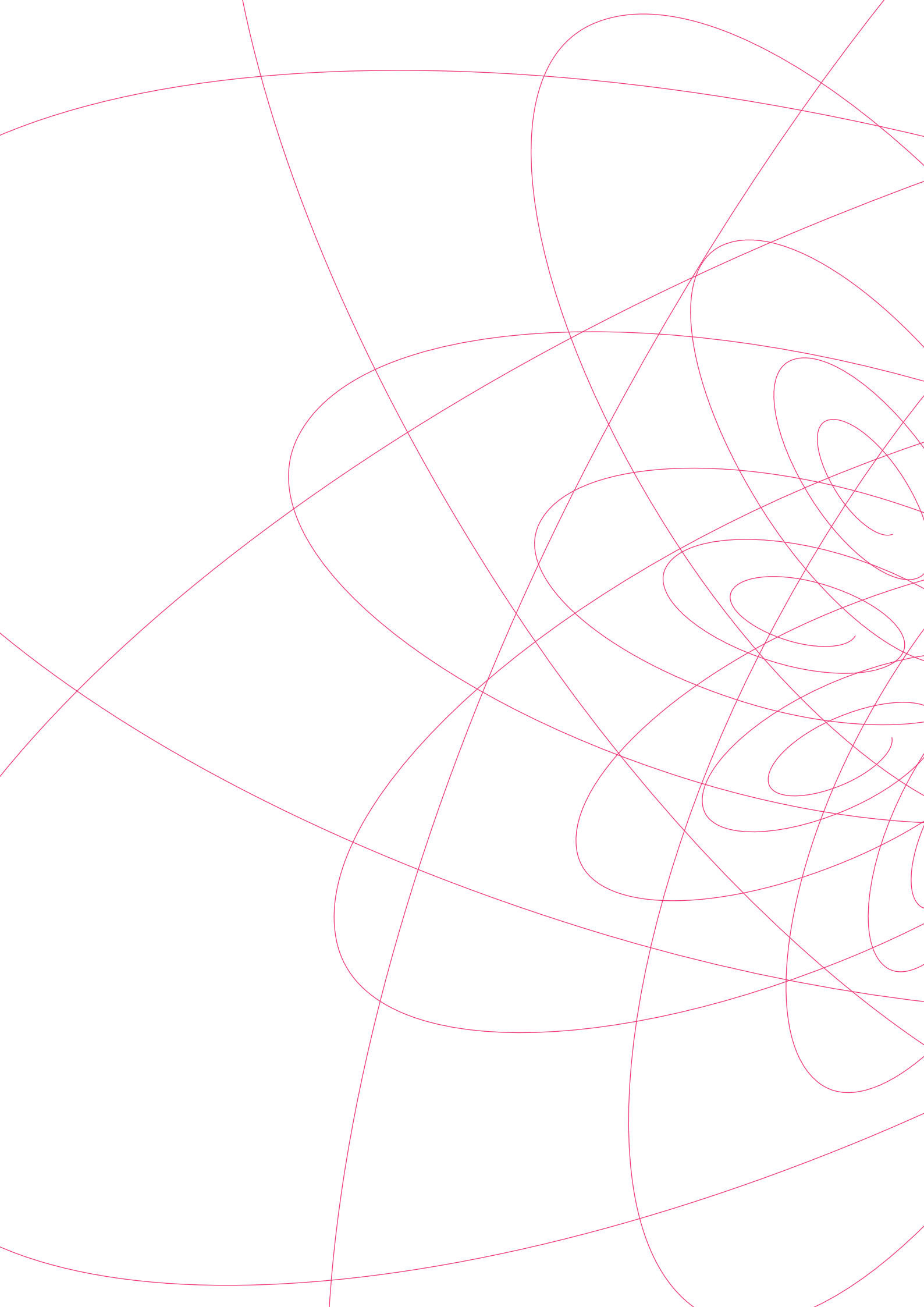
²⁴⁸ Kompetence i henhold til artikel 5.

²⁴⁹ Artikel 23.

²⁵⁰ Se fodnote 238 ovenfor vedrørende international flytning. Se også fodnote 233 vedrørende artikel 15, stk. 3, ovenfor og **kapitel 9**, pkt. **9.3-9.8**, nedenfor.

9

*LOVVALG FOR
BESKYTTELSESFORANSTALT
NINGER*



A. Lovvalg for beskyttelsesforanstaltninger truffet af en retslig eller administrativ myndighed

a) *Hvilken lovgivning skal anvendes af myndighederne i en kontraherende stat, som træffer foranstaltninger til beskyttelse af et barns person eller formue?*

Artikel 15, stk. 1, og artikel 15, stk. 2

9.1 Når myndighederne i de kontraherende stater udøver deres kompetence²⁵¹ til at træffe beskyttelsesforanstaltninger for barnet, anvender de "loven i deres egen stat" (artikel 15, stk. 1), dvs. deres nationale, indenlandske lov²⁵². Denne regel gælder, uanset hvilken regel i konventionen kompetencen er baseret på. Fordelen ved denne regel er, at myndighederne i de kontraherende stater anvender den lovgivning, som de kender bedst²⁵³.

9.2 Artikel 15, stk. 2, indeholder imidlertid en undtagelse til denne hovedregel. Heri fastlægges det, at myndighederne undtagelsesvis, for så vidt dette måtte være påkrævet for at beskytte barnets person eller formue, kan 1) anvende eller 2) tage hensyn til loven i en anden stat, som sagen har en væsentlig tilknytning til. Som en undtagelse til hovedreglen bør man "være forsigtig med at anvende denne regel"²⁵⁴. Myndighederne bør sikre, at det er til barnets bedste at anvende eller tage hensyn til loven i en anden stat²⁵⁵.

Eksempel 9 (A)

Et barn bor med sin mor i kontraherende stat A og har regelmæssigt samvær med sin far. Moren ønsker at flytte med barnet til kontraherende stat B, og faren gør indsigelse. Moren anmoder om tilladelse til at flytte. Den myndighed, som behandler sagen, giver tilladelse til flytningen og vil afsige en afgørelse om forældremyndighed og samvær efter flytningen. Selv om den gældende lovgivning i denne sag vil være loven i kontraherende stat A²⁵⁶, bemærker myndigheden, at den terminologi, der bruges om forældremyndighed og samvær i kontraherende stat B, er en anden end i kontraherende stat A. I henhold til artikel 15, stk. 2, er myndigheden i kontraherende stat A berettiget til at tage hensyn til loven i kontraherende stat B og kan overveje at bruge terminologien fra kontraherende stat B i afgørelsen²⁵⁷.

²⁵¹ Det skal bemærkes, at artikel 15, stk. 1, henviser til myndigheder, som udøver deres kompetence "efter bestemmelserne i kapitel II" i konventionen. Artikel 15 skal dog ikke fortolkes restriktivt. Hvis artikel 52, stk. 2, eksempelvis finder anvendelse, og de kontraherende stater har indgået en aftale, der, for så vidt angår børn, der har deres sædvanlige opholdssted i deres kontraherende stater (f.eks. for EU-medlemsstater, bortset fra Danmark, Bruxelles IIa-forordningen), hvis kompetencen udøves på grundlag af aftalen, men den kompetenceregulering, der anvendes, findes i konventionens kapitel II, bør konventionens artikel 15 finde anvendelse. Det bør undgås at fortolke konventionen bogstaveligt og for snævert i denne henseende, så det sikres, at et af konventionens overordnede formål opfyldes, jf. det tredje afsnit i præamblen: "ønsker at undgå konflikt mellem deres retssystemer for så vidt angår [...] lovvalg [...]".

²⁵² I artikel 21 gøres det klart, at denne nationale lov er den lov, der er gældende i en stat, bortset fra den pågældende stats regler om lovvalg (dvs. renvoi anvendes ikke). Se nærmere i pkt. **9.23-9.24** nedenfor.

²⁵³ Se den forklarende rapport, pkt. 86.

²⁵⁴ Ibid., pkt. 89.

²⁵⁵ Ibid.: "Denne bestemmelse er en undtagelse, som ikke er baseret på nærhedsprincippet (den nærmeste tilknytning), men på hensynet til barnets bedste".

²⁵⁶ Artikel 15, stk. 1.

²⁵⁷ Internationale flytninger er beskrevet nærmere i pkt. **13.23-13.27** nedenfor.

- b) *Hvis et barns sædvanlige opholdssted ændres fra én kontraherende stat til en anden, hvilken lov finder da anvendelse på "vilkårene for gennemførelsen" af en beskyttelsesforanstaltning der, hvor barnet har sit nye sædvanlige opholdssted, hvis foranstaltningen blev truffet der, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted*²⁵⁸?

Artikel 15, stk. 3

- 9.3 Vi har allerede konstateret i denne håndbog, at en ændring i et barns sædvanlige opholdssted betyder, at det er andre myndigheder, som har kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger for barnet²⁵⁹, men at ændringen i det sædvanlige opholdssted ikke vil medføre nogen ændringer af de beskyttelsesforanstaltninger, der allerede er truffet for barnet²⁶⁰. Det fremgik imidlertid ikke af de tidligere bestemmelser, hvilken lov der regulerer "vilkårene for gennemførelsen" af beskyttelsesforanstaltningen i den kontraherende stat, hvor barnet har sit nye sædvanlige opholdssted.
- 9.4 Dette fastlægges så i artikel 15, stk. 3, ifølge hvilken "vilkårene for gennemførelsen" af beskyttelsesforanstaltningen er undergivet loven i den kontraherende stat, hvor barnet har sit **nye** sædvanlige opholdssted.
- 9.5 Konventionen definerer ikke "vilkårene for gennemførelsen" af beskyttelsesforanstaltninger. Den forklarende rapport beskriver²⁶¹, at "vilkårene for gennemførelsen" henviser til, hvordan beskyttelsesforanstaltningen skal **udøves** i den kontraherende stat, som barnet er flyttet til.
- 9.6 Den forklarende rapport henviser til, at det er vanskeligt at trække en linje mellem eksistensen af en beskyttelsesforanstaltning (som vil blive opretholdt: artikel 14) og "vilkårene for gennemførelsen" af foranstaltningen (som vil blive undergivet loven i den kontraherende stat, hvor barnet har sit nye sædvanlige opholdssted, og derfor kan ændres: artikel 15, stk. 3)²⁶². Hvis beskyttelsesforanstaltningen f.eks. består i udpegelse af en værge for et barn, men værgeren er forpligtet til at indhente rettens godkendelse til visse handlinger i henhold til den oprindelige beskyttelsesforanstaltning, er kravet om godkendelse da en del af selve foranstaltningen eller et "vilkår for gennemførelsen" af foranstaltningen, således at dette kan ændres, når barnet flytter? Endvidere gælder det, at hvis en beskyttelsesforanstaltning ifølge vilkårene gælder, indtil barnet fylder 18 år, men foranstaltningen i den stat, hvor barnet har sit nye sædvanlige opholdssted, ville udløbe, når barnet fylder 16 år, er foranstaltningens varighed da en del af foranstaltningen eller et "vilkår for gennemførelsen" af foranstaltningen²⁶³?

²⁵⁸ Eftersom beskyttelsesforanstaltningen forbliver i kraft (i henhold til artikel 14) i den kontraherende stat, hvor barnet har sit **nye** sædvanlige opholdssted, jf. **kapitel 8** ovenfor.

²⁵⁹ Artikel 5, stk. 2 – se **kapitel 4**, pkt. **4.8-4.11**, ovenfor.

²⁶⁰ Artikel 14, se **kapitel 8** ovenfor.

²⁶¹ Op.cit. fodnote 19, pkt. 90, hvor artikel 15, stk. 3, sammenholdes med artikel 17 med hensyn til forældresansvar (jf. pkt. **9.16** nedenfor), og det anføres, at "den foranstaltning, der er truffet før ændringen, opretholdes efter ændringen, men hvordan den "udøves" afhænger fra ændringstidspunktet af loven i den stat, hvor barnet har sit nye sædvanlige opholdssted".

²⁶² Forklarende rapport, pkt. 91.

²⁶³ Ibid.

- 9.7 Det angives i den forklarende rapport, at disse spørgsmål kun kan forklares fra sag til sag²⁶⁴. I sidste ende gælder det, at hvis foranstaltningen viser sig at være vanskelig at udøve i den kontraherende stat, hvor barnet har sit **nye** sædvanlige opholdssted, eller hvis den undermineres af "vilkårene for gennemførelsen" der, kan myndighederne i denne kontraherende stat overveje, om foranstaltningen skal tilpasses, eller om der skal træffes en ny foranstaltning (og de vil have kompetence til dette som den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, artikel 5). Under sådanne omstændigheder kan konventionens samarbejdsbestemmelser være afgørende for at sikre, at formålet med den oprindelige beskyttelsesforanstaltning opfyldes.²⁶⁵
- 9.8 Det skal bemærkes, at artikel 15, stk. 3, ikke finder anvendelse, hvis barnet får et nyt sædvanligt opholdssted i en **ikke-kontraherende** stat. I denne situation vil den ikke-kontraherende stats regler om lovvalg skulle anvendes til at bestemme, om beskyttelsesforanstaltningen kan anvendes i den stat, samt vilkårene for gennemførelsen.²⁶⁶

Eksempel 9 (B)

To børn fjernes fra hjemmet af myndighederne i kontraherende stat A, fordi deres far er kommet i fængsel, og moren er stofmisbruger. Begge forældre opretholder et godt samvær med børnene, og moren gennemfører et behandlingsprogram. Den offentlige myndighed samarbejder med moren for at få børnene tilbage til hende. Efter farens løsladelse vil familien flytte til kontraherende stat B for at starte et nyt liv. Myndighederne i kontraherende stat A er villige til at give tilladelse til flytningen på den betingelse, at børnene forbliver under offentligt tilsyn efter flytningen til udlandet. De kompetente myndigheder i kontraherende stat A kommunikerer derfor gennem centralmyndigheden i kontraherende stat A med de kompetente myndigheder i kontraherende stat B (artikel 30). De konstaterer, at det er muligt at arrangere tilsyn ved de offentlige myndigheder i kontraherende stat B. Kontraherende stat A træffer derfor afgørelse om, at børnene kan blive hos deres forældre på den betingelse, at det sker under en offentlig myndigheds tilsyn. Afgørelsen om tilsyn, som er truffet i henhold til lovgivningen i kontraherende stat A, forbliver i kraft efter familiens flytning²⁶⁷. Vilkårene for gennemførelsen af foranstaltningen er imidlertid underlagt den nationale lovgivning i kontraherende stat B²⁶⁸.

Et eksempel på en mulig forskel i vilkårene for gennemførelsen i de to stater kunne være, at den offentlige myndighed i kontraherende stat A har beføjelse til at besøge familiens hjem uanmeldt til enhver tid, mens den offentlige myndighed i kontraherende stat B kun kan kræve, at forældrene indvilliger i regelmæssigt at mødes med tilsynet²⁶⁹. Hvis den foranstaltning,

²⁶⁴ Ibid.

²⁶⁵ Hvis den kontraherende stat, hvor barnet har sit nye sædvanlige opholdssted, modtager en anmodning om tilpasning af en beskyttelsesforanstaltning, som er truffet tidligere, kan den anmode om oplysninger fra den kontraherende stat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, om hvilke forhold i barnets liv der gav anledning til foranstaltningen, samt det specifikke formål med foranstaltningen (f.eks. i henhold til artikel 34, jf. **kapitel 10** nedenfor, som indeholder en nærmere beskrivelse af konventionens samarbejdsbestemmelser). Dette kan hjælpe den kontraherende stat, der modtog anmodningen, til at træffe en afgørelse, der er i overensstemmelse med den oprindelige beskyttelsesforanstaltnings formål.

²⁶⁶ Se den forklarende rapport, pkt. 92.

²⁶⁷ Artikel 14, se **kapitel 8** ovenfor. Det bør imidlertid bemærkes, at det i pkt. 83 i den forklarende rapport blev vurderet, at en sådan foranstaltning ikke ville forblive i kraft i henhold til artikel 14. Det er fordi den nationale myndighed kun vil kunne udøve sine beføjelser i dens egen stat, og det fremgår udtrykkeligt af artikel 14, at foranstaltninger forbliver i kraft "på de fastsatte vilkår". Dette synes at være en meget restriktiv fortolkning af artikel 14, og der kan anlægges en formålsfortolkning af "på de fastsatte vilkår", således at foranstaltningen forbliver i kraft på de fastsatte vilkår, hvis den offentlige (statslige) myndigheds tilsyn med familien/barnet kunne fortsætte i den stat, familien flytter til.

²⁶⁸ Artikel 15, stk. 3 – se pkt. **9.3-9.8** ovenfor.

²⁶⁹ I denne situation bør der være et tæt samarbejde og kommunikation mellem myndighederne i begge

som de offentlige myndigheder i kontraherende stat A træffer, viser sig at være vanskelig at gennemføre eller undermineres af lovgivningen i kontraherende stat B, kan myndighederne i kontraherende stat B træffe en ny foranstaltning²⁷⁰.

B. Lovvalg for forældreansvar uden en retslig eller administrativ myndigheds mellemkomst

a) Hvilken lov finder anvendelse ved tildeling eller ophør af forældreansvar uden en retslig eller administrativ myndigheds mellemkomst?

Artikel 16, stk. 1, og artikel 16, stk. 2

9.9 Tildeling eller ophør af forældreansvar som en følge af loven uden en retslig eller administrativ myndigheds mellemkomst er undergivet loven i den stat²⁷¹, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted.²⁷²

9.10 I nogle tilfælde kan tildeling eller ophør af forældreansvar ske ved en aftale eller en ensidig handling, som igen ikke kræver den retslige eller administrative myndigheds mellemkomst. Dette er undergivet loven i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted **på det tidspunkt, hvor aftalen eller den ensidige handling får virkning**²⁷³. Et eksempel på en ensidig handling, som tildeler forældreansvar, kan være et testamente eller en erklæring om barnets sidste forældres sidste vilje, hvor der udpeges en værge for barnet²⁷⁴.

9.11 Det skal bemærkes, at hvis tildeling eller ophør af forældreansvar ved aftale eller en ensidig handling skal vurderes eller godkendes af en retslig eller administrativ myndighed, skal denne vurdering eller godkendelse karakteriseres som en "beskyttelsesforanstaltning", der skal træffes af de myndigheder, der har kompetence i henhold til konventionens kapitel II, under anvendelse af den lov, der gælder efter konventionens artikel 15²⁷⁵. Hvis den retslige eller administrative myndigheds mellemkomst er passiv, f.eks. blot registrering af en erklæring, en aftale eller en ensidig handling uden at udøve kontrol over sagens genstand, vil dette ikke anses for en "beskyttelsesforanstaltning", og tildelingen af forældreansvar falder stadig ind under artikel 16 som en handling, der sker "uden en retslig eller administrativ myndigheds mellemkomst".²⁷⁶

Eksempel 9 (C)

Et ugift par, som bor i kontraherende stat A, går fra hinanden før fødslen af deres barn. Faren flytter til kontraherende stat B for at arbejde. I henhold til lovgivningen i kontraherende stat B får en ugift far ikke automatisk forældreansvar for et barn, når det bliver født. Derimod siger lovgivningen i kontraherende stat A, at en ugift far får forældreansvar automatisk ved

kontraherende stater, **før** kontraherende stat A giver tilladelse til flytningen, for at sikre, at alle relevante oplysninger om familien udveksles, samt for at sikre, at der fortsat vil blive ført et passende tilsyn med familien i kontraherende stat B.

²⁷⁰ Myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted – artikel 5. Se fodnote 265, som beskriver anvendelsen af de samarbejdsmekanismer i konventionen, der kan anvendes i denne situation.

²⁷¹ Dette behøver ikke at være en kontraherende stat i konventionen af 1996, da det fastlægges i kapitel 20, at bestemmelserne i kapitel III om lovvalg også finder anvendelse, selv om den lov, der udpeges efter disse bestemmelser, er loven i en ikke-kontraherende stat (dvs. de er universelle). Se pkt. **9.22** nedenfor.

²⁷² Artikel 16, stk. 1.

²⁷³ Artikel 16, stk. 2.

²⁷⁴ Se den forklarende rapport, pkt. 103.

²⁷⁵ Ibid.

²⁷⁶ Ibid., pkt. 98.

barnets fødsel.

Da barnet bliver født, skal spørgsmålet om, hvorvidt faren har forældreansvar for barnet, afgøres efter loven i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted²⁷⁷, i dette tilfælde loven i kontraherende stat A. Faren får derfor automatisk forældreansvar for barnet i henhold til denne lovgivning²⁷⁸.

Eksempel 9 (D)

En teenager bor i ikke-kontraherende stat A med sin far og stedmor. Lovgivningen i denne ikke-kontraherende stat tildeler forældreansvar i henhold til loven til faren, men ikke til stedmoren. Lovgivningen i ikke-kontraherende stat A tillader forældre med forældreansvar at indgå en formel aftale om deling af forældreansvaret med visse andre uden at skulle anmode om godkendelse fra de statslige myndigheder. Faren og stepmoren indgår en sådan formel aftale i overensstemmelse med lovgivningen i ikke-kontraherende stat A.

På en sommerlejr i kontraherende stat B bliver teenageren arresteret af politiet for at male graffiti og udøve hærværk på et tog. Hans forældre bliver bedt om at møde for ungdomsdomstolen i denne stat. Ifølge loven i kontraherende stat B hæfter personer med forældreansvar for børn for eventuelle skader.

I overensstemmelse med artikel 16 anvender kontraherende stat B loven i ikke-kontraherende stat A (den stat, hvor teenageren har sit sædvanlige opholdssted) ved afgørelsen af spørgsmålet om, hvem der har forældreansvar for teenageren (i medfør af loven, fordi der er indgået en aftale).

Eftersom både faren og stedmoren har forældreansvar for teenageren i henhold til loven i ikke-kontraherende stat A, vil de begge være økonomisk ansvarlige for teenagerens handlinger i kontraherende stat B.

b) Hvad sker der med tildeling eller ophør af forældreansvar, når et barn ændrer sit sædvanlige opholdssted?

Artikel 16, stk. 3, og artikel 16, stk. 4

- 9.12** Forældreansvar, der følger af loven i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, består fortsat efter en flytning af barnets sædvanlige opholdssted til en anden stat²⁷⁹. Dette er tilfældet, selv om den stat, hvor barnet har sit nye sædvanlige opholdssted, ikke ville tildele forældreansvar under samme omstændigheder²⁸⁰.
- 9.13** Tildelingen af forældreansvar som en følge af loven til en person, der ikke allerede har et sådant forældreansvar, er undergivet loven i den stat, hvor barnet har fået nyt sædvanligt opholdssted²⁸¹.

²⁷⁷ Artikel 16, stk. 1. Dette ville også være tilfældet, hvis barnet havde sædvanligt opholdssted i **ikke-kontraherende** stat A: Se artikel 20 og pkt. **9.22** nedenfor.

²⁷⁸ I dette tilfælde vil farens **udøvelse** af sit forældreansvar også være undergivet loven i kontraherende stat A: Artikel 17. Se nærmere i pkt. **9.16** nedenfor.

²⁷⁹ Artikel 16, stk. 3.

²⁸⁰ Det er også tilfældet, hvis barnet flytter fra en **ikke-kontraherende** stat til en kontraherende stat: Se artikel 20 og pkt. **9.22** nedenfor.

²⁸¹ Artikel 16, stk. 4.

- 9.14 Formålet med disse regler er at sikre kontinuitet i forældre-barn-forhold²⁸². Resultatet af disse regler er, at en ændring i et barns sædvanlige opholdssted ikke i sig selv kan medføre, at en person **mister** forældreansvar for et barn, men det kan medføre, at en anden person **får** forældreansvar for et barn.
- 9.15 At have flere indehavere af forældreansvar samtidig, hvilket kan ske, når disse bestemmelser anvendes, fungerer kun, hvis de generelt kan blive enige²⁸³. Hvis der er uenigheder mellem dem, kan det løses ved en foranstaltning, som en eller flere af dem anmoder den kompetente myndighed med kompetence om (jf. **kapitel 4** ovenfor)²⁸⁴.

Eksempel 9 (E)

Et barn bliver født i kontraherende stat A, hvor begge ugifte forældre har forældreansvar for barnet efter loven. Moren flytter med barnet til kontraherende stat B, hvor en ugift far ifølge loven kun kan få tildelt forældreansvar ved en retskendelse. Farens forældreansvar, som han har erhvervet i kontraherende stat A efter loven, vil bestå efter flytningen²⁸⁵.

Eksempel 9 (F)

Et barn bliver født i kontraherende stat A. Barnets forældre bliver skilt kort tid efter fødslen. I henhold til loven i kontraherende stat A bevarer begge forældre forældreansvaret for barnet efter skilsmissen. To år senere gifter moren sig igen, og det nye par og barnet flytter til kontraherende stat B. Kontraherende stat B har en regel, som dikterer, at en stedfar har forældreansvar for sit stedbarn efter loven. I dette tilfælde vil der, efter barnet får sædvanligt opholdssted i kontraherende stat B, være tre personer med forældreansvar for hende: hendes mor, far og stedfar²⁸⁶.

Eksempel 9 (G)

Et barn bor i kontraherende stat A med sin far og hans anden hustru, barnets stedmor. Barnets mor og far aftaler, at stedmoren skal have forældreansvar over barnet. I henhold til loven i kontraherende stat A er det muligt for forældre at tildele forældreansvar til en stedforælder skriftligt. Aftalen behøver ikke at blive godkendt af en statslig myndighed, men den skal registreres hos det relevante ministerium. Moren, faren og stedmoren registrerer deres aftale.

Et år senere flytter faren, stedmoren og barnet fra kontraherende stat A til kontraherende stat B. I henhold til loven i kontraherende stat B kan en stedforælder ikke få forældreansvar for et barn uden en retskendelse.

Eftersom aftalen mellem parterne, som blev indgået i kontraherende stat A, ikke kræver en retslig eller administrativ myndigheds mellemkomst (se pkt. 9.11 ovenfor), finder artikel 16, stk. 2, anvendelse, således at tildelingen af forældreansvar til stedmoren er undergivet loven i den stat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor aftalen trådte i kraft (dvs. på det tidspunkt, hvor aftalen blev registreret). Barnet havde sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A på det tidspunkt, hvor aftalen blev registreret, hvorfor loven i kontraherende stat A finder anvendelse på dette spørgsmål.

²⁸² Se den forklarende rapport, pkt. 105-107.

²⁸³ Ibid., pkt. 108.

²⁸⁴ Ibid.

²⁸⁵ Artikel 16, stk. 3.

²⁸⁶ Artikel 16, stk. 4.

Artikel 16, stk. 3, sikrer, at stedmorens forældreansvar opretholdes i kontraherende stat B.

c) Hvilken lov finder anvendelse på udøvelsen af forældreansvar?
Artikel 17

- 9.16 De foregående regler omhandler **tildeling** eller **ophør** af forældreansvar. **Udøvelsen** af forældreansvar er imidlertid altid undergivet loven i den stat, hvor barnet har sit **nuværende** sædvanlige opholdssted.

Eksempel 9 (H)

I kontraherende stat A skal en indehaver af forældreansvar bruge alle andre indehaveres samtykke, før han eller hun kan aftale en ikke-akut operation af barnet. Hvis barnet nu har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A, kræves dette samtykke, selv om barnet tidligere havde sædvanligt opholdssted i kontraherende stat B, hvor forældreansvaret for barnet oprindeligt blev tildelt, og hvor der ikke gjaldt et sådant krav.

d) Ændring eller ophør af forældreansvar ved beskyttelsesforanstaltninger truffet af retslige eller administrative myndigheder
Artikel 18

- 9.17 Ovenfor beskrives de gældende regler for forældreansvar, der tildeles eller ophører uden en retslig eller administrativ myndigheds mellemkomst. Disse regler forhindrer dog ikke den relevante retslige eller administrative myndighed i at træffe beskyttelsesforanstaltninger, som ændrer eller ophæver forældreansvar.
- 9.18 En foranstaltning, som er truffet af den retslige eller administrative myndighed i en kontraherende, og som ophæver eller ændrer forældreansvar, er en foranstaltning, der har til formål at beskytte barnets person, og falder derfor inden for konventionens materielle anvendelsesområde. Det betyder, at den bør træffes i overensstemmelse med konventionens regler om kompetence og lovvalg.

Eksempel 9 (I)

Et ugift par og deres barn har deres sædvanlige opholdssted i kontraherende stat A. I henhold til loven i kontraherende stat A er det kun moren, der har forældreansvaret for barnet som en følge af loven. Familien flytter til kontraherende stat B, og barnet får sædvanligt opholdssted der. I henhold til loven i kontraherende stat B får en ugift far også forældreansvar for sit barn som en følge af loven. Anvendelse af artikel 16, stk. 4, sikrer derfor, at loven i kontraherende stat B (barnets nye sædvanlige opholdssted) vil gælde for tildelingen af forældreansvar som en følge af loven til den ugifte far (som ikke tidligere havde forældreansvar).

Forholdet går i stykker, og forældrene kan ikke blive enige om noget i forhold til barnet. De konstante skænderier og spændinger gør barnet ængsteligt og utilpas. Barnet er for nyligt blevet henvist til en psykiatrisk overlæge med akut stress.

Moren anmoder retten i kontraherende stat B om, at farens forældreansvar bliver ophævet. Kontraherende stat B har kompetence til at behandle denne anmodning som den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted²⁸⁷. Den vil normalt anvende domslandets lov i denne tvist²⁸⁸. I

²⁸⁷

Artikel 5.

²⁸⁸

Artikel 15, stk. 1 (medmindre den beslutter, at det er nødvendigt for at beskytte barnet undtagelsesvis at anvende eller tage hensyn til loven i en anden stat, som sagen har en væsentlig tilknytning til:

henhold til artikel 18 kan kontraherende stat B desuden ophæve farens forældreansvar, selv om det blev tildelt som en følge af loven i henhold til konventionens artikel 16²⁸⁹.

C. Beskyttelse af tredjemand

Artikel 19

- 9.19 Hvis en tredjemand indgår en retshandel med en person, der ville have været beføjet til at handle som barnets retlige repræsentant efter loven i den stat, hvor retshandelen blev indgået, kan den pågældende tredjemand ikke ifalde ansvar alene af den grund, at den anden person ikke var beføjet til at handle som barnets retlige repræsentant efter den lov, der udpeges efter bestemmelserne i konventionen²⁹⁰.
- 9.20 Denne beskyttelse finder imidlertid ikke anvendelse, hvis den pågældende tredjepart vidste eller burde have vidst, at forældreansvaret var underlagt den lov, der er udpeget. Beskyttelsen finder også kun anvendelse, hvis retshandelen blev indgået mellem personer, der befandt sig på samme stats område.
- 9.21 Denne regel blev indsat i konventionen, fordi "[f]ra det tidspunkt, hvor man valgte, at konventionen ved en ændring i barnets sædvanlige opholdssted skulle være underlagt princippet om kontinuitet for forældreansvar, der er tildelt som en følge af loven i henhold til loven i den stat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, betød det, at tredjemænd, som indgår retshandler i den stat, hvor barnet har sit nye sædvanlige opholdssted, risikerer at begå en fejl med hensyn til identiteten på eller beføjelserne for barnets juridiske repræsentant"²⁹¹.

D. Generelle bestemmelser om lovvalg

a) *Finder reglerne om lovvalg anvendelse, selv om den udpegede lov ikke er den kontraherende stats lov?*

Artikel 20

- 9.22 Ja, konventionens regler om lovvalg finder generel anvendelse, hvilket betyder, at de gælder i alle tilfælde, herunder hvis den udpegede lov er loven i en stat, som ikke er kontraherende stat i konventionen.

Eksempel 9 (J)

Et barn bor med sin far og stedmor i ikke-kontraherende stat A. Ifølge loven i ikke-kontraherende stat A fik stedmoren automatisk forældreansvar for barnet, da hun blev gift med barnets far.

Faren får tilbudt et nyt job i kontraherende stat B, og familien flytter til denne kontraherende stat. I henhold til loven i kontraherende stat B ville stedmoren ikke automatisk have fået forældreansvar, da hun giftede sig med barnets far.

Ved anvendelse af konventionens artikel 16, stk. 3, og 20 vil stedmorens forældreansvar, som er tildelt i henhold til loven i ikke-kontraherende stat

²⁸⁹ artikel 15, stk. 2 – se pkt. 9.2 ovenfor.

²⁹⁰ Om den kan gøre det og under hvilke omstændigheder den vil gøre det, vil imidlertid i sidste ende afhænge af domslandets lov (artikel 15, stk. 1, eller en anden lovgivning, som anvendes undtagelsesvis i henhold til artikel 15, stk. 2).

²⁹¹ Se pkt. 13.80 nedenfor, hvor denne bestemmelse beskrives nærmere.

Forklarende rapport, pkt. 111.

A, blive opretholdt, efter at barnet skifter sædvanligt opholdssted til kontraherende stat B.

b) Omfatter en henvisning til loven i en anden stat en henvisning til denne anden stats lovvalgsregler?

Artikel 21

- 9.23 Nej, det fremgår udtrykkeligt af artikel 21, at renvoi ikke anvendes. Det betyder, at hvis der henvises til loven i en anden stat, er det kun denne stats nationale lov, der henvises til, og ikke dens lovvalgsregler.
- 9.24 Der er én undtagelse til denne regel, nemlig hvis den lov, der finder anvendelse efter artikel 16, er loven i en ikke-kontraherende stat. I dette tilfælde gælder det, at hvis den pågældende stats lovvalgsregler peger på loven i en anden ikke-kontraherende stat, som ville anvende sine egne regler, så finder loven i sidstnævnte stat anvendelse. Hvis den anden ikke-kontraherende stat **ikke** ville anvende sin egen lov, finder den lov, der udpeges efter artikel 16, anvendelse. Dette har til formål ikke at gribe ind i de lovvalgsregler, der gælder mellem ikke-kontraherende stater.

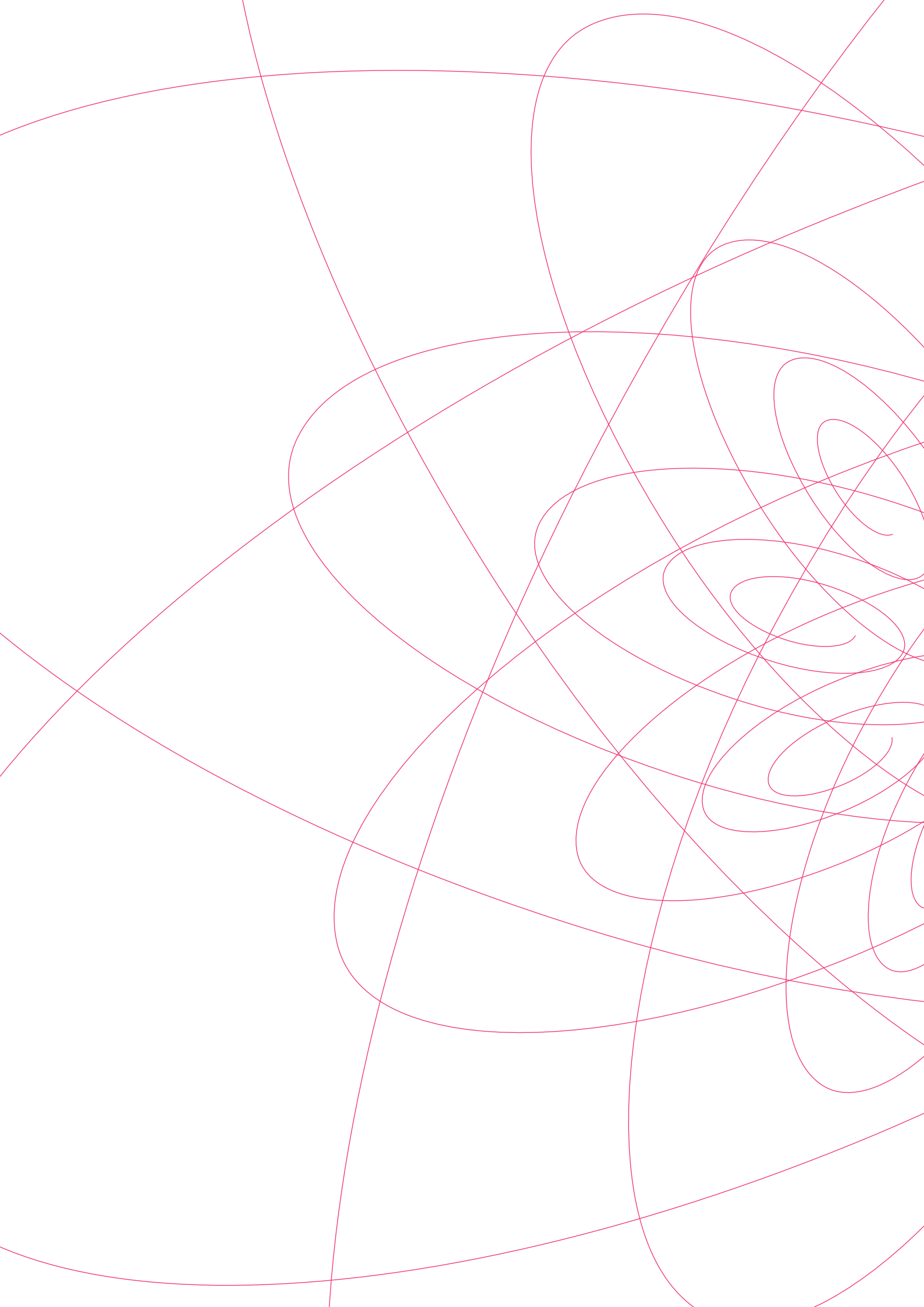
c) Er der nogen situationer, hvor den lov, der udpeges i henhold til reglerne i konventionen af 1996, ikke skal anvendes?

Artikel 22

- 9.25 Artikel 22 indeholder en undtagelse om hensynet til grundlæggende retsprincipper. Det betyder, at hvis anvendelsen af den lov, der udpeges efter de regler, der er beskrevet ovenfor, åbenbart ville stride mod grundlæggende retsprincipper i den kontraherende stat under hensyntagen til barnets bedste, kan myndighederne i den pågældende stat afvise at anvende den.
- 9.26 Det skal bemærkes, at grundlæggende retsprincipper kun kan anvendes som grundlag for at afvise at anvende den udpegede lov, hvis der tages hensyn til barnets bedste.

10

*ANERKENDELSE OG FULDBYRDELSE AF
EN BESKYTTELSESFORANSTALTNING*



A. Hvornår vil en beskyttelsesforanstaltning, der er truffet i én kontraherende stat, blive anerkendt i en anden kontraherende stat?

Artikel 23

- 10.1 Beskyttelsesforanstaltninger, der træffes af myndighederne i én kontraherende stat, anerkendes som en følge af loven i alle andre kontraherende stater²⁹². Anerkendelse "som en følge af loven" betyder, at det ikke er nødvendigt at anlægge sag for at få foranstaltningen anerkendt i den ønskede kontraherende stat²⁹³, og for at den kan få virkning der.
- 10.2 For at en foranstaltning kan anerkendes, skal det dokumenteres over for den kontraherende stat, som anmodningen rettes til, at den eksisterer. For at undgå at opstille bureaukratiske forhindringer for beskyttelsen af børn indeholder konventionen ikke nogen formelle krav i denne henseende. Normalt vil det være tilstrækkeligt at fremvise det skriftlige dokument, hvor foranstaltningen er beskrevet²⁹⁴. Under visse omstændigheder, og navnlig i hastetilfælde, kan myndighederne i den kontraherende stat, som har truffet foranstaltningen, oplyse den kontraherende stat, som anmodningen rettes til, om foranstaltningen over telefonen²⁹⁵. Under sådanne omstændigheder kan det være hensigtsmæssigt så hurtigt som muligt at følge op med et skriftligt dokument, som bekræfter foranstaltningen²⁹⁶.
- 10.3 Anerkendelse af beskyttelsesforanstaltningen som en følge af loven er tilstrækkelig til, at foranstaltningen får virkning i situationer, hvor den frivilligt efterkommes eller ikke bestrides²⁹⁷.

Eksempel 10 (A)

En familie har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A. Da forældrenes forhold går i stykker, giver retten i kontraherende stat A moren forældremyndigheden over barnet med farens samtykke. Et år senere flytter moren lovligt med barnet til kontraherende stat B. Hendes forældremyndighed over barnet vil blive anerkendt som en følge af loven i kontraherende stat B, uden at hun skal foretage sig yderligere. Hun skal ikke anmode de retslige eller administrative myndigheder i kontraherende stat B om at anerkende afgørelsen om forældremyndighed.

Eksempel 10 (B)

Myndighederne i kontraherende stat A, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, udpeger en retlig repræsentant til at forvalte barnets formue. Dette omfatter formue i kontraherende stat B. Anerkendelsen af denne udpegelse som en følge af loven betyder, at den retlige repræsentant kan indgå retshandler på vegne af barnet i kontraherende stat B uden at skulle foretage sig andet for at få dette anerkendt i kontraherende stat B²⁹⁸.

²⁹² Anerkendelse kan imidlertid nægtes i de få, begrænsede tilfælde, der er beskrevet i **afsnit B** nedenfor.

²⁹³ I dette kapitel bruges "den kontraherende stat, som anmodningen er indgivet til" for den kontraherende stat, som anmodes om at anerkende og/eller fuldbyrde den beskyttelsesforanstaltning, der er truffet i en anden kontraherende stat.

²⁹⁴ Udstedt af myndigheden i den kontraherende stat, som traf afgørelsen.

²⁹⁵ Se den forklarende rapport, pkt. 120.

²⁹⁶ Ibid.

²⁹⁷ Se **afsnit D** om fuldbyrdelse, hvis en foranstaltning ikke efterkommes frivilligt eller ikke bestrides.

²⁹⁸ I dette tilfælde gælder det, at hvis kontraherende stat A udsteder attester i henhold til konventionens artikel 40, kan det være hensigtsmæssigt for den retlige repræsentant at indhente en sådan attest, jf. også **kapitel 11** nedenfor.

Eksempel 10 (C)

En teenager bliver fundet sovende på gaden i en by i kontraherende stat A. Retten i kontraherende stat A afsiger kendelse om, at teenageren midlertidigt skal anbringes i myndighedernes varetægt, mens man undersøger hendes situation²⁹⁹. Teenageren stikker imidlertid af fra institutionen, og man finder ud af, at hun er på vej til kontraherende stat B. Myndighederne i kontraherende stat A ringer til myndighederne i kontraherende stat B for at underrette dem om den akutte og farlige situation, teenageren befinder sig i, og den foranstaltning de har truffet³⁰⁰. Myndighederne i kontraherende stat A bekræfter, at de vil fremsende retskendelsen så hurtigt som muligt. Senere bekræfter de kendelsen pr. fax.

Foranstaltningen anerkendes som en følge af loven i kontraherende stat B uden yderligere krav. På grund af det tætte samarbejde mellem de kontraherende stater venter myndighederne i kontraherende stat B på teenageren, da hun kommer, og kan straks anbringe hende midlertidigt i myndighedernes varetægt i overensstemmelse med kontraherende stat A's beskyttelsesforanstaltning³⁰¹.

B. Hvornår kan anerkendelse af en beskyttelsesforanstaltning, der er truffet i én kontraherende stat, afvises i en anden?

10.4 Artikel 23, stk. 2, indeholder en udtømmende liste over de situationer, hvor anerkendelse kan afvises. Det skal bemærkes, at artiklen giver mulighed for at afvise anerkendelse, men det er ikke et krav³⁰². Anerkendelse **kan** derfor afvises under følgende omstændigheder:

a) **Foranstaltningen er truffet af en myndighed i en kontraherende stat, hvis kompetence ikke var baseret på en af bestemmelserne i artikel 5-14 i konventionen af 1996**³⁰³

10.5 Det betyder, at myndighederne i den kontraherende stat, som anmodningen rettes til, ikke er forpligtet til at anerkende foranstaltninger, der er baseret på andre end konventionens kompetenceregler i den kontraherende stat, som traf foranstaltningerne, **hvis** disse regler ikke er i overensstemmelse med kompetencereglerne i konventionens kapitel II.

²⁹⁹ Denne kendelse er baseret på konventionens artikel 11.

³⁰⁰ Det skal bemærkes, at det i henhold til konventionens artikel 36 gælder, at hvis kontraherende stat A mener, at barnet er "udsat for alvorlig fare", er de kompetente myndigheder i kontraherende stat A, som i denne sag er blevet underrettet om, at barnet har skiftet (eller vil skifte) sædvanligt opholdssted, og/eller barnet snart vil befinde sig i kontraherende stat B, **forpligtet** til at underrette myndighederne i kontraherende stat B om den fare, barnet er udsat for, og de foranstaltninger, de har truffet. Se nærmere i **kapitel 11** nedenfor.

³⁰¹ Kontraherende stat B vil derefter om nødvendigt, og hvis den betragter sagen som et hastetilfælde, kunne træffe yderligere/andre nødvendige foranstaltninger for teenageren i henhold til konventionens artikel 11. Det kan være hensigtsmæssigt, hvis det tætte samarbejde fortsætter mellem kontraherende stat B, kontraherende stat A og den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, (hvis denne kan identificeres), således at det kan afgøres, hvilken stat der har generel kompetence og kan træffe langsigtede beskyttelsesforanstaltninger for hende. Se nærmere i **kapitel 11** nedenfor.

³⁰² Se den forklarende rapport, pkt. 121. Det betyder, at selv om det konstateres, at der findes en grund til ikke-ankendelse i henhold til artikel 23, stk. 2, kan den kontraherende stat stadig beslutte at anerkende beskyttelsesforanstaltningen

³⁰³ Artikel 23, stk. 2, litra a): Denne bestemmelse kræver, at den myndighed, som anmodningen rettes til, for at kunne anerkende foranstaltningen har beføjelse til at bekræfte, at den myndighed, som traf foranstaltningen, har kompetence. Den er imidlertid bundet af de faktuelle forhold, hvorpå den myndighed, som traf foranstaltningen, støttede sin kompetence (se artikel 25 og pkt. **10.14** nedenfor).

b) Foranstaltningen blev, bortset fra i hastetilfælde, truffet i forbindelse med en retslig eller administrativ behandling, uden at barnet havde haft mulighed for at blive hørt, i modstrid med grundlæggende retsplejeprincipper i den kontraherende stat, som anmodningen rettes til³⁰⁴

10.6 Konventionen har ikke til formål at ændre de nationale procesregler om høring af børn, og i henhold til denne bestemmelse kan en kontraherende stat, som en anmodning rettes til, sikre, at dens grundlæggende principper herom ikke bringes i fare, når den skal anerkende en afgørelse fra en anden kontraherende stat. Bestemmelsen er inspireret af artikel 12 i UNCRC, som beskriver barnets ret til at blive hørt i alle forhold, der vedrører det. Det er imidlertid vigtigt at fremhæve, at det kun er i de tilfælde, hvor den manglende høring af barnet er i strid med de grundlæggende retsplejeprincipper i den kontraherende stat, som anmodningen er rettet til, at det kan begrunde et afslag på anerkendelse.

10.7 Dette gælder ikke i hastetilfælde, da det accepteres, at kravene til en retfærdig procedure skal fortolkes mere fleksibelt i sådanne situationer³⁰⁵.

c) Foranstaltningen blev truffet, bortset fra i hastetilfælde, uden at den person, der gør gældende, at foranstaltningen krænker den pågældendes forældreansvar, havde mulighed for at blive hørt³⁰⁶

10.8 Denne begrundelse for at afslå anerkendelse afspejler hensyn til retten til en retfærdig procedure for enhver person, hvis forældreansvar krænkes af foranstaltningen.

d) Anerkendelsen vil åbenbart stride mod grundlæggende retsprincipper i den kontraherende stat, som anmodningen rettes til, under hensyntagen til barnets bedste³⁰⁷

10.9 Afslag på anerkendelse på grundlag af de grundlæggende retsprincipper er en standardbestemmelse i international privatret. Denne undtagelse anvendes dog sjældent i international privatret generelt samt i Haagerkonventionerne om international familieret.

10.10 I henhold til denne konvention samt de andre Haagerkonventioner om international familieret kan denne undtagelse kun anvendes, når anerkendelse **åbenbart vil stride** mod grundlæggende retsprincipper. Endvidere skal der tages hensyn til barnets bedste, når man overvejer at anvende denne regel³⁰⁸.

³⁰⁴ Artikel 23, stk. 2, litra b).

³⁰⁵ Forklarende rapport, pkt. 123. Se også konklusionerne og henstillingerne fra mødet i den særlige kommission (del I) i 2011 (kan findes på engelsk på < www.hcch.net > (se link i fodnote 16 ovenfor)).

³⁰⁶ Artikel 23, stk. 2, litra c): Hvis f.eks. den kompetente myndighed på grundlag af konventionens artikel 18 har ophævet en persons forældreansvar uden at høre vedkommende, kan den pågældende gøre gældende, at forældreansvaret er blevet krænket, og at foranstaltningen derfor ikke bør anerkendes i en anden kontraherende stat.

³⁰⁷ Artikel 23, stk. 2, litra d).

³⁰⁸ Som i Haagerkonventionen af 1993 om internationale adoptioner.

e) Foranstaltningen er uforenelig med en senere foranstaltning truffet i en ikke-kontraherende stat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted, og denne senere foranstaltning opfylder betingelserne for at blive anerkendt i den kontraherende stat, som anmodningen rettes til³⁰⁹

10.11 Denne begrundelse for at afslå anerkendelse giver forrang til en senere foranstaltning, som er truffet af myndighederne i en **ikke-kontraherende** stat, hvis foranstaltningen er truffet i overensstemmelse med konventionens primære kompetenceprincip (dvs. det er den ikke-kontraherende stat, hvor barnet har sit **sædvanlige opholdssted**).

10.12 Den foranstaltning, der er truffet af den ikke-kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, skal være truffet senere end den afgørelse, for hvilken anerkendelse skal afslås. Den skal også kunne anerkendes i den kontraherende stat, som anmodningen er rettet til.

f) Proceduren i artikel 33 er ikke blevet fulgt³¹⁰

10.13 Proceduren i artikel 33 henviser til proceduren i grænseoverskridende anbringelser af børn. Den kræver samarbejde mellem myndighederne i alle de involverede stater og beskrives nærmere i pkt. **11.13-11.17** nedenfor³¹¹.

10.14 Det skal bemærkes, at myndighederne i den kontraherende stat, som en anmodning er rettet til, når de skal vurdere, om der er en grund til at afslå anerkendelse, er bundet af de faktuelle forhold, hvorpå den myndighed, som traf foranstaltningen, støttede sin kompetence³¹². Hvis kompetencen f.eks. var baseret på sædvanligt opholdssted, kan den kontraherende stat, som anmodningen er rettet til, ikke efterprøve de faktuelle forhold, som den myndighed, der traf beskyttelsesforanstaltningen, baserede sin vurdering af sædvanligt opholdssted på. Tilsvarende gælder det, at når kompetencen er baseret på en foreløbig vurdering af barnets bedste³¹³, binder denne vurdering myndigheden i den kontraherende stat, som anmodningen var rettet til. Derfor kan de retslige eller administrative myndigheder, som træffer beskyttelsesforanstaltninger i henhold til konventionen, hvor det er muligt klart angive, hvilke faktuelle forhold, de støttede deres kompetence på.

10.15 Der skal heller ikke foretages nogen efterprøvelse med hensyn til sagens realitet ud over det, der er nødvendigt for at vurdere, hvorvidt der er grund til at afslå anerkendelse³¹⁴.

Eksempel 10 (D)

I henhold til de nationale kompetenceregler i kontraherende stat A, som ikke er baseret på konventionen, har myndighederne i kontraherende stat A kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger for et barn, som har sædvanligt opholdssted i en kontraherende stat, men er statsborger i kontraherende stat A³¹⁵. Myndighederne i kontraherende stat A afsiger

³⁰⁹ Artikel 23, stk. 2, litra e).

³¹⁰ Artikel 23, stk. 2, litra f).

³¹¹ Se pkt. **11.1** og **13.31-13.42** nedenfor.

³¹² Artikel 25.

³¹³ Se f.eks. artikel 8, stk. 4, artikel 9, stk. 1, og artikel 10, stk. 1, litra b). Se også den forklarende rapport, pkt. 131.

³¹⁴ Artikel 27.

³¹⁵ Det er klart, at myndighederne i kontraherende stat A ikke vil kunne udøve kompetence på dette grundlag for et barn, som har sædvanligt opholdssted i en anden **kontraherende** stat, jf. pkt. **3.11-3.13** ovenfor.

derfor en kendelse vedrørende et barn, som er statsborger i kontraherende stat A, men som har sædvanligt opholdssted i ikke-kontraherende stat B. Kontraherende stat A er berettiget til at træffe denne beskyttelsesforanstaltning³¹⁶, men myndighederne i kontraherende stat C (eller enhver anden kontraherende stat) kan nægte at anerkende den, eftersom den var baseret på kompetence, som ikke er omfattet af konventionen³¹⁷.

Eksempel 10 (E)

Et barn på 11 år har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A. Myndighederne i kontraherende stat A afsiger kendelse om, at samværet mellem barnet og hans far, som bor i kontraherende stat B, skal begrænses. Myndighederne i kontraherende stat A har ikke en direkte samtale med barnet, da de træffer denne beskyttelsesforanstaltning. En socialarbejder taler **kun** med forældrene, men har hverken observeret eller talt med barnet. Forfatningen i kontraherende stat B indeholder en bestemmelse om børns rettigheder, ifølge hvilken børn skal høres om afgørelser, der vedrører dem, hvis de er gamle og modne nok. Myndighederne i kontraherende stat B afgør, at barnet er gammelt og modent nok og derfor i henhold til deres forfatning skulle have været hørt om denne afgørelse. De kan derfor afslå at anerkende den foranstaltning, der er truffet i kontraherende stat A, fordi barnet ikke fik mulighed for at blive hørt, hvilket var i strid med kontraherende stat B's egne grundlæggende retsprincipper³¹⁸.

Eksempel 10 (F)

Myndighederne i kontraherende stat A træffer en afgørelse om ophævelse af morens forældreansvar for hendes to børn. Moren var i kontraherende stat B på det tidspunkt, hvor afgørelsen blev truffet, og fik ikke mulighed for at blive hørt før da. Alle andre kontraherende stater kan afvise at anerkende denne afgørelse³¹⁹.

Eksempel 10 (G)

Et barn og hendes mor har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat B. Faren har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A. Forældrene beslutter sig for at blive skilt i kontraherende stat A og giver deres samtykke til, at retterne i kontraherende stat A behandler alle spørgsmål vedrørende forældremyndigheden over barnet³²⁰. I løbet af skilsmisssagen beslutter retten i kontraherende stat A at ophæve farens forældreansvar samt indstille alt samvær mellem faren og barnet udelukkende på det grundlag, at faren er ansvarlig for ægteskabets forlis. Foranstaltningen vil muligvis ikke blive anerkendt i kontraherende stat B, fordi det åbenbart vil stride mod kontraherende stat B's grundlæggende retsprincipper under hensyntagen til barnets bedste at anerkende en foranstaltning, som ikke er baseret på en vurdering af, hvad der er til barnets bedste³²¹.

³¹⁶ Se pkt. **3.11-3.13** ovenfor.

³¹⁷ Artikel 23, stk. 2, litra a).

³¹⁸ Artikel 23, stk. 2, litra b) (og sagen var ikke et hastetilfælde).

³¹⁹ Artikel 23, stk. 2, litra b) (forudsat at sagen ikke var et hastetilfælde).

³²⁰ Artikel 10, se også **kapitel 4** ovenfor.

³²¹ Artikel 23, stk. 2, litra d): Under disse omstændigheder gælder det, at hvis myndighederne i kontraherende stat B afviste anerkendelse, kunne faren anmode myndighederne i kontraherende stat B om beskyttelsesforanstaltninger for barnet (herunder forældremyndighed og samvær), eftersom kontraherende stat B er den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted (artikel 5).

Eksempel 10 (H)

En familie har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A. Ægteskabet går i stykker og moren og barnet vender med farens samtykke tilbage til den stat, hvor de er statsborgere, nemlig ikke-kontraherende stat B. Forældrene aftaler, at myndighederne i kontraherende stat A, som behandler skilsmisssagen, også skal afgøre spørgsmålet om forældremyndigheden over barnet³²². Retten i kontraherende stat A afsiger kendelse om, at forældrene skal dele forældremyndigheden over barnet, og at barnet skal dele sin tid mere eller mindre ligeligt mellem forældrene.

To år senere fungerer denne ordning ikke længere, og myndighederne i kontraherende stat B træffer afgørelse om, at faren skal give forældremyndigheden over barnet til moren og kun have begrænset samværsret.

Moren og barnet flytter derefter til kontraherende stat C. Faren anmoder (i henhold til konventionens artikel 24³²³) om anerkendelse af kontraherende stat A's afgørelse i kontraherende stat C. I henhold til loven i kontraherende stat C skal den anerkende afgørelser fra ikke-kontraherende stater, så længe visse betingelser er opfyldt. Afgørelsen fra ikke-kontraherende stat B opfylder disse kriterier. Derfor kan kontraherende stat C afvise at anerkende afgørelsen fra myndighederne i kontraherende stat A, fordi den er uforenelig med en senere afgørelse truffet af ikke-kontraherende stat B³²⁴.

C. Hvordan kan en person være sikker på, at en afgørelse vil blive anerkendt i en anden kontraherende stat? ("Forudgående anerkendelse"³²⁵)

Artikel 24

- 10.16** Hvis der er nogen som helst tvivl om, hvorvidt beskyttelsesforanstaltninger, der er truffet i én kontraherende stat, vil blive anerkendt som en følge af loven i en anden kontraherende stat, skal dette spørgsmål muligvis løses ved hjælp af mekanismen i konventionens artikel 24.
- 10.17** Eftersom anerkendelse af foranstaltninger fra andre kontraherende stater sker som en følge af loven, er det først på det tidspunkt, hvor foranstaltningen bringes i anvendelse, at en mulig tvist om, hvorvidt der er en grund til ikke at anerkende den, skal afgøres ved en kendelse. Det kan være besværligt og hårdt at vente indtil dette tidspunkt på at få afgjort, om en afgørelse kan anerkendes, og forskellige mennesker kan have en legitim interesse i at fordrive enhver tvivl, der måtte være om anerkendelsen. Derfor kan en berettiget person anmode den kompetente myndighed i en kontraherende stat om en afgørelse vedrørende anerkendelsen af foranstaltninger truffet i en anden kontraherende stat.
- 10.18** Artikel 24 kan f.eks. anvendes af en forælder, hvis barn flytter til en anden kontraherende stat, eller af en forælder, hvis barn i en kort periode rejser til en anden kontraherende stat med den anden forælder³²⁶.

³²² Artikel 10, se også **kapitel 4** ovenfor.

³²³ Se pkt. **10.16-10.21** nedenfor.

³²⁴ Artikel 23, stk. 2, litra e).

³²⁵ Anvendelsen af "forudgående anerkendelse" i internationale samværsager er beskrevet nærmere i pkt. **13.19-13.22**.

³²⁶ Se *ibid.*

- 10.19 Denne procedure giver mulighed for, at der kan træffes en afgørelse vedrørende anerkendelse eller ikke-anerkendelse af **beskyttelsesforanstaltninger**. Det betyder, at der ikke kan indhentes en erklæring om tildeling eller ophør af forældreansvar, som er afsagt uden en retslig eller administrativ myndigheds mellemkomst (f.eks. i overensstemmelse med artikel 16, stk. 3 eller 4, efter en ændring i barnets sædvanlige opholdssted)³²⁷.
- 10.20 Det er op til loven i den kontraherende stat, som anmodningen er rettet til, hvilken procedure der kan anvendes til at indhente en sådan afgørelse³²⁸.
- 10.21 Effektiv gennemførelse af konventionens artikel 24 vil normalt kræve, at en kontraherende stat udpeger og klart identificerer den eller de kompetente myndigheder, som vil behandle anmodninger om "forudgående anerkendelse" af beskyttelsesforanstaltninger³²⁹.

Eksempel 10 (I)

Tre børn har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A. Deres mor ønsker at få lov at flytte til kontraherende stat B med dem. Faren gør ikke indsigelse mod flytningen, forudsat at hans samvær med børnene fortsætter. Han får en retskendelse i kontraherende stat A, hvorefter børnene skal tilbringe en stor del af deres ferie med ham. Faren er bekymret for, at moren ikke vil overholde denne ordning efter flytningen, og ønsker at sikre, at myndighederne i kontraherende stat B vil anerkende retskendelsen. I henhold til artikel 24 kan faren indgive en anmodning til kontraherende stat B for at finde ud af, om kendelsen vil blive anerkendt, før moren flytter med børnene til kontraherende stat B. Hvis afgørelsen er, at kendelsen vil blive anerkendt, ved alle involverede, at den anerkendte retskendelse kan erklæres eksigibel eller registreres med henblik på fuldbyrdelse³³⁰ og fuldbyrdes i henhold til loven i kontraherende stat B, hvis moren ikke frivilligt overholder den³³¹. Hvis afgørelsen er, at retskendelsen ikke vil blive anerkendt³³², vil faren vide det før flytningen, så han kan sørge for at få rettet den mangel, der måtte være i retskendelsen fra kontraherende stat A, så den kan anerkendes i kontraherende stat B³³³.

³²⁷ Se nærmere i **kapitel 9, afsnit B**, og pkt. 129 i den forklarende rapport, hvori det hedder, at artikel 24 "ikke fungerer, hvis der ikke er truffet en afgørelse".

³²⁸ Ibid., pkt. 130.

³²⁹ På mødet i den særlige kommission (del I) i 2011 blev det drøftet, hvorvidt der skulle indsættes en særlig regel om dette i gennemførelseslovgivningen. Se i denne henseende "Tjekliste til gennemførelsen" i bilaget under kapitel IV nedenfor.

³³⁰ Artikel 26.

³³¹ Artikel 28, jf. også **afsnit D** nedenfor.

³³² Artikel 23, stk. 2.

³³³ I denne henseende kan samarbejde mellem de involverede kontraherende staters centralmyndigheder eller de involverede beslutningstagende myndigheder (f.eks. direkte kommunikation mellem retslige myndigheder) være hensigtsmæssigt for at rette enhver mangel for at sikre anerkendelse i den kontraherende stat, som anmodningen er indgivet til, jf. også **kapitel 11** nedenfor.

D. Hvornår vil en beskyttelsesforanstaltning, der er truffet i én kontraherende stat, blive fuldbyrdet i en anden kontraherende stat?

Artikel 26 og 28

- 10.22 Hvis en beskyttelsesforanstaltning truffet af én kontraherende stat ikke respekteres i en anden kontraherende stat, kan det være nødvendigt at indlede en fuldbyrdesprocedure i den sidstnævnte kontraherende stat³³⁴.
- 10.23 Den procedure, der er fastlagt i konventionen, er, at en interesseret part under disse omstændigheder skal anmode om, at beskyttelsesforanstaltningen erklæres eksigibel eller registreres med henblik på fuldbyrdelse i den kontraherende stat, som anmodningen er indgivet til, ifølge den procedure, der er foreskrevet i den pågældende stats lovgivning³³⁵.
- 10.24 Der skal anvendes en enkel og hurtig procedure i forbindelse med en erklæring om eksigibilitet eller registrering³³⁶. Det er vigtigt, at denne afgørelse eller registrering kun kan afvises af den kontraherende stat, som anmodningen er indgivet til, af de grunde, der er angivet ovenfor i forbindelse med ikke-anerkendelse af en foranstaltning³³⁷.
- 10.25 Når afgørelsen er truffet eller registreringen er foretaget, skal foranstaltningerne fuldbyrdes i den kontraherende stat, som anmodningen er indgivet til, som om de var blevet truffet af myndighederne i den pågældende stat³³⁸.
- 10.26 Fuldbyrdelsen foretages efter loven i den kontraherende stat, som anmodningen rettes til, inden for denne lovs grænser under hensyntagen til barnets bedste³³⁹. Henvisningen til "inden for dennes lovs grænser", som er loven i den håndhævende kontraherende stat, anerkender, at kontraherende stater har forskellige nationale love om fuldbyrdelse. Fuldbyrdelse kan kun finde sted i det omfang, det er tilladt i henhold til den nationale lovgivning³⁴⁰.
- 10.27 Henvisningen til "barnets bedste" i artikel 28 bør ikke fortolkes som en opfordring til at foretage en yderligere undersøgelse af sagens realitet.
- 10.28 Som ved anerkendelse af beskyttelsesforanstaltninger (se pkt. **10.15** ovenfor) skal der ikke ske nogen efterprøvelse med hensyn til sagens realitet ud over det, der er nødvendigt for at vurdere, om foranstaltningen kan erklæres for eksigibel eller registreres med henblik på fuldbyrdelse³⁴¹.

³³⁴ Artikel 26.

³³⁵ Artikel 26, stk. 1.

³³⁶ Artikel 26, stk. 2.

³³⁷ Artikel 26, stk. 3.

³³⁸ Artikel 28.

³³⁹ *Idem*.

³⁴⁰ F.eks. gives der i pkt. 134 i den forklarende rapport et eksempel med et modent barn, som fuldstændig nægter at bo sammen med den forælder, der i beskyttelsesforanstaltningen er udpeget som værg for barnet. Det anføres, at hvis den nationale lovgivning i den kontraherende stat, som anmodningen er rettet til, i en sådan sag tillader, at en retslig eller administrativ afgørelse ikke fuldbyrdes, kan denne regel også anvendes på en retslig eller administrativ afgørelse truffet i en anden kontraherende stat.

³⁴¹ Artikel 27.

Eksempel 10 (J)

Et barn har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A. Da hans forældres forhold går i stykker, anmoder faren om rettens tilladelse til at flytte med barnet til kontraherende stat B. Retten giver tilladelse til flytningen, men arrangerer en omfattende samværsordning for moren³⁴². Da moren rejser til kontraherende stat B for at udøve samvær med barnet i overensstemmelse med afgørelsen fra kontraherende stat A, vil faren ikke lade barnet se moren.

I henhold til konventionens artikel 26 kan moren anmode om, at samværsafgørelsen fra kontraherende stat A erklæres for eksigibel eller registreres med henblik på fuldbyrdelse i kontraherende stat B³⁴³. Når afgørelsen er blevet erklæret for eksigibel eller registreret med henblik på fuldbyrdelse i kontraherende stat B, vil den blive fuldbyrdet i kontraherende stat B i overensstemmelse med loven der og i det omfang, det er muligt i henhold til loven, under hensyntagen til barnets bedste³⁴⁴.

Eksempel 10 (K)

En mor og hendes barn har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A. Faren har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat B. Efter forældrenes skilsmisse giver en ret i kontraherende stat A moren forældremyndighed over barnet og faren regelmæssigt samvær med barnet. Afgørelsen om samvær med faren skal finde sted i kontraherende stat B. Denne afgørelse vil blive anerkendt som en følge af loven i kontraherende stat B. Efter det første samvær i kontraherende stat B beholder faren barnet i kontraherende stat B i strid med afgørelsen fra kontraherende stat A. Moren kan anmode om, at afgørelsen fra kontraherende stat A erklæres for eksigibel eller registreres med henblik på fuldbyrdelse i kontraherende stat B³⁴⁵. Når afgørelsen er blevet erklæret for eksigibel eller registreret med henblik på fuldbyrdelse i kontraherende stat B, vil den blive fuldbyrdet der i overensstemmelse med loven i kontraherende stat B og i det omfang, det er muligt i henhold til loven, under hensyntagen til barnets bedste³⁴⁶.

Eksempel 10 (L)

En pige på 11 år har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat X. Hendes far døde, da hun var meget lille, og for nyligt døde hendes mor af aids. Myndighederne i kontraherende stat X vurderer, at pigen bør bo hos sin moster, som gerne vil tage sig af hende. To måneder senere bliver pigen væk efter skole. Mosteren melder det straks til myndighederne. Politiet har mistanke om, at hun er blevet bortført af et kendt børnehandelnetværk til kontraherende stat Z, hvor pigerne sælges til børneprostitution. Med centralmyndighedens bistand³⁴⁷ bliver hun endelig fundet i kontraherende

³⁴² Hvis moren var bekymret for, om afgørelsen kunne anerkendes, før faren og barnet flyttede til kontraherende stat B, kunne hun anmode om at få den anerkendt, før de flyttede. Se pkt. **10.16-10.21** ovenfor.

³⁴³ Artikel 26.

³⁴⁴ Artikel 28. Det skal bemærkes, at hvis faren anmodede myndighederne i kontraherende stat B om en efterprøvelse af samværsafgørelsen i denne sag, ville myndighederne i kontraherende stat B have kompetence (som den kontraherende stat, hvor barnet har sit nye sædvanlige opholdssted, i henhold til artikel 5) til at afgøre dette spørgsmål. Under sådanne omstændigheder bør myndighederne i kontraherende stat B ikke haste med at efterprøve samværsafgørelsen, jf. pkt. **13.23-13.27** nedenfor.

³⁴⁵ Dette eksempel er især relevant, hvis Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser ikke finder anvendelse på sagen (f.eks. fordi én stat ikke er en kontraherende stat til konventionen af 1980), fordi det viser den mulighed, der gives med konventionen af 1996 i denne bortførelsessag. Hvis begge stater var kontraherende stater i konventionen af 1980 i dette scenarie (samt i konventionen af 1996), ville det være op til moren (og hendes juridiske rådgivere), om hun ville indlede en tilbagegivelsesprocedure i henhold til konventionen af 1980 i kontraherende stat B eller en fuldbyrdelsesprocedure i henhold til konventionen af 1996 i den stat vedrørende afgørelsen fra kontraherende stat A eller begge. Når hun skal træffe denne afgørelse, kan moren bl.a. overveje følgende: tidshorizonten for begge procedurer i kontraherende stat B og sagsomkostningerne (og eventuel retshjælp) for hver procedure. Se nærmere om internationale børnebortførelser i **kapitel 13**, pkt. **13.1-13.14**, nedenfor.

³⁴⁶ Artikel 28.

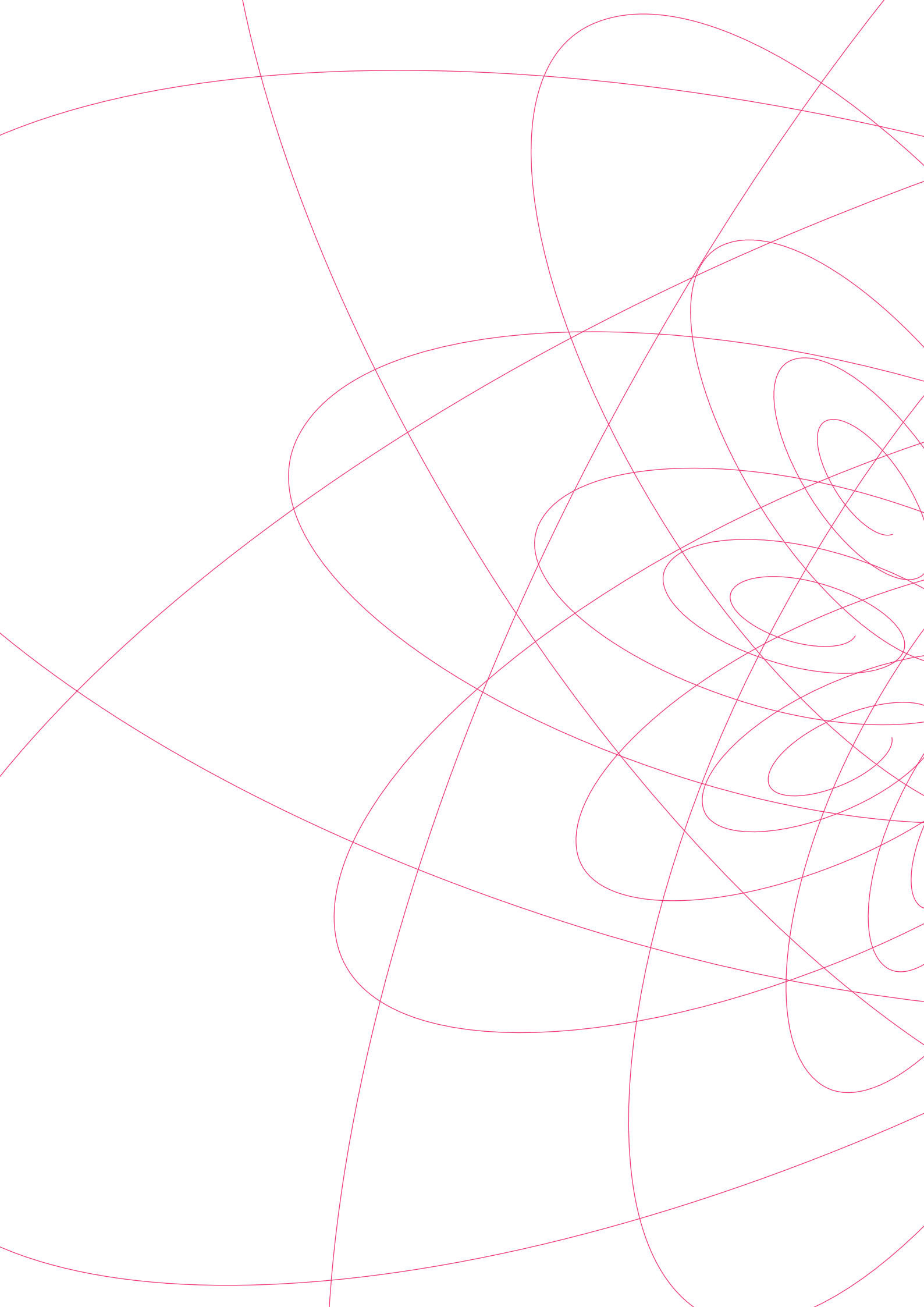
³⁴⁷ Artikel 31, litra c) – se også **kapitel 11** nedenfor.

stat Z. Den beskyttelsesforanstaltning, der blev truffet i kontraherende stat X, anerkendes som en følge af loven i kontraherende stat Z. Pigen nægter imidlertid at samarbejde med myndighederne og hævder, at hun bor med sin far (en mand, som myndighederne i kontraherende stat Z frygter er med i netværket). Myndighederne i kontraherende stat Z mener, at pigen er i umiddelbar fare og træffer foranstaltninger i henhold til artikel 11 til at anbringe pigen midlertidigt i myndighedernes varetægt.

Mosteren anmoder om, at den afgørelse fra kontraherende stat X, der gav hende forældremyndigheden, erklæres for eksigibel. Mosterens anmodning behandles af myndighederne i kontraherende stat Z, og den imødekommes. Afgørelsen om forældremyndighed fuldbyrdes i overensstemmelse med loven i kontraherende stat Z, og pigen sendes tilbage til mosteren i kontraherende stat X.



*CENTRALMYNDIGHEDER OG
SAMARBEJDE*



A. Centralmyndighedens rolle i konventionen af 1996

Artikel 29 til 39

- 11.1** Centralmyndighederne vil spille en vigtig rolle i anvendelsen af konventionen af 1996 i praksis. Især kræver konventionens samarbejdsbestemmelser, som er afgørende for, at konventionen virker efter hensigten (og dermed opfylder sit formål om at forbedre beskyttelsen af børn i internationale situationer), at centralmyndighederne enten direkte anvender dem i praksis eller bistår og fremmer andre af konventionens aktørers samarbejde. Kompetente, samarbejdsvillige og lydhøre centralmyndigheder er derfor af central betydning for denne konvention.
- 11.2** Hvis man kender til de centralmyndigheder, der er udpeget i henhold til konventionen af 1980, skal man dog være opmærksom på, at centralmyndighedernes funktion efter konventionen af 1996 har et andet fokus. I henhold til konventionen af 1996 har de færre forpligtelser til at iværksætte eller behandle anmodninger i forhold til i konventionen af 1980³⁴⁸. En af centralmyndighedernes primære funktioner i forbindelse med konventionen af 1996 er at fremme kommunikation og samarbejde mellem de kompetente myndigheder i deres respektive kontraherende stater. Desuden spiller de en vigtig rolle med hensyn til at sende anmodninger og oplysninger til den eller de relevante kompetente myndigheder i deres stat samt sende anmodninger og oplysninger til andre centralmyndigheder³⁴⁹. Som det vil blive beskrevet nedenfor, er der i konventionen af 1996 også flere muligheder for, at visse af centralmyndighedernes funktioner kan varetages af andre organer³⁵⁰. Centralmyndighedens rolle kan derfor siges at være mere fleksibel i konventionen af 1996 i forhold til konventionen af 1980 (hvilket kan forklares ved, at konventionen af 1996 har et langt bredere materielt anvendelsesområde end konventionen af 1980 og derfor potentielt dækker et langt større antal børn³⁵¹).
- 11.3** På trods af det forskellige fokus for centralmyndighedernes rolle i de to konventioner bør stater, som er parter i begge konventioner, stadig overveje nøje, om det er hensigtsmæssigt at udpege det samme organ som centralmyndighed for begge konventioner (grundene hertil er beskrevet i pkt. **11.6** nedenfor).

³⁴⁸ Se artikel 7 og 21 i konventionen af 1980.

³⁴⁹ Se den forklarende rapport, pkt. 137, hvor det forklares, at kommissionen valgte en institution i hver enkelt kontraherende stat i form af en central myndighed, som på en måde skulle fungere som en slags midtpunkt, som myndighederne i de andre kontraherende stater kunne kontakte, som kunne svare på deres anmodninger, men som i princippet ikke var forpligtet til at tage initiativ, til at afgive oplysninger eller til på forhånd at koordinere foranstaltninger (artikel 29-32), bortset fra i ét tilfælde (artikel 33).

³⁵⁰ Se f.eks. artikel 31, som foreskriver, at opgaverne kan udføres direkte af centralmyndigheden eller indirekte gennem "offentlige myndigheder eller andre organer".

³⁵¹ Se den forklarende rapport, pkt. 136, hvor det forklares, at kommissionen så en fordel i at have en centralmyndighed, som skulle sikre dette samarbejde, men den så også en risiko for overdrevent bureaukrati, som ville have den dobbelte konsekvens, at beskyttelsen af barnet ville blive hæmmet, og at staterne ville blive afskrækket fra at ratificere den fremtidige konvention, fordi de ville skulle bære byrden. Denne sidstnævnte risiko var ifølge den forklarende rapport endnu mere farlig, fordi antallet af børn, som var sikret beskyttelse under konventionen, var helt ude af proportioner med det antal børn, der var omfattet af konventionerne om børnebortførelser og internationale adoptioner.

B. Udpegelse og etablering af en centralmyndighed

Artikel 29

- 11.4 I konventionens artikel 29 forpligtes de kontraherende stater til at udpege en centralmyndighed til at varetage de opgaver, der pålægges en sådan myndighed ved konventionen.
- 11.5 Hvis den kontraherende stat er 1) en forbundsstat, (2) en stat med mere end ét retssystem eller 3) en stat, der har selvstyrende territoriale enheder, kan den udpege mere end én centralmyndighed. I dette scenarie skal den kontraherende stat udpege én centralmyndighed, som henvendelser fra udlandet skal rettes til (med henblik på videresendelse til den kompetente centralmyndighed i den pågældende stat)³⁵².
- 11.6 Hvis den kontraherende stat også er part i Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser, skal det overvejes, hvorvidt den centralmyndighed, der er udpeget efter konventionen af 1996, skal være den samme som den centralmyndighed, der allerede er udpeget efter konventionen af 1980. Den erfaring, som centralmyndigheden har erhvervet med konventionen af 1980, kan være til stor gavn i arbejdet med konventionen af 1996. Endvidere vil sager om internationale børnebortførelser og/eller internationalt samvær ofte omhandle de samme spørgsmål vedrørende **både** konventionen af 1996 **og** konventionen af 1980. Derfor skal centralmyndighederne for begge konventioner ofte involveres i de samme sager³⁵³. Hvis disse to centralmyndigheder skal være forskellige organer, bør de i det mindste samarbejde tæt og kunne kommunikere hurtigt og effektivt.
- 11.7 Oplysningerne om den udpegede centralmyndighed (og, hvis en kontraherende stat har udpeget mere end én centralmyndighed, den centralmyndighed, som vil modtage henvendelser fra udlandet) skal meddeles Det Permanente Bureau under Haagerkonferencen om International Privatret³⁵⁴. Oplysningerne vil blive lagt på Haagerkonferencens websted (< www.hcch.net >, under "Convention 34" ("Konvention 34") og "Authorities" ("Myndigheder").
- 11.8 "Guide to Good Practice under the Hague Convention of 25 October 1980 on the Civil Aspects of International Child Abduction, Part I – Central Authority Practice"³⁵⁵ ("Retningslinjer for god praksis vedrørende Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser, Del I – Centralmyndighedernes praksis") indeholder mange principper og eksempler på god praksis, som også er relevante i forbindelse med konventionen af 1996. Især vil de vigtige arbejdsprincipper ("key operating principles") også finde anvendelse på centralmyndigheder, der er udpeget i henhold til konventionen af 1996:

- **Ressourcer og beføjelser**

Centralmyndighederne skal have passende beføjelser, kvalificeret personale og tilstrækkelige materielle ressourcer, herunder moderne kommunikationsmidler, til at udføre deres funktioner effektivt.

³⁵² Se artikel 29, stk. 2.

³⁵³ Hvis der er to forskellige centralmyndigheder, skal de med denne overlapning begge have viden om **begge** konventioner.

³⁵⁴ Artikel 45, stk. 1.

³⁵⁵ Der findes nyttige oplysninger om etablering og drift af centralmyndigheder i "Guide to Good Practice on Central Authority Practice" ("Retningslinjer for god praksis om centralmyndighedernes praksis") (Jordan Publishing, 2003). Kan findes på engelsk på < www.hcch.net > under "Child Abduction Section" ("Børnebortførelser") og "Guides to Good Practice" ("Retningslinjer for god praksis").

- **Samarbejde**
Centralmyndighederne bør samarbejde effektivt med hinanden samt med andre myndigheder i deres egne kontraherende stater.
- **Kommunikation**
Centralmyndighederne bør sikre, at de let kan kontaktes, ved at sørge for, at deres kontaktoplysninger er opdateret, at kommunikationen er klar og effektiv, at henvendelser fra andre centralmyndigheder eller andre organer besvares hurtigt, samt at der om muligt anvendes hurtige kommunikationsmidler.
- **Konsekvens**
Centralmyndighederne bør være konsekvente i deres tilgang til forespørgsler og/eller anmodninger.
- **Hurtige procedurer**
Selv om det især er vigtigt at handle hurtigt i forbindelse med Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser, bør centralmyndighederne altid bestræbe sig på at besvare og reagere på anmodninger hurtigt, når det drejer sig om beskyttelse af børn³⁵⁶.
- **Gennemsigtighed**
Hvis centralmyndighederne skal afgive oplysninger i forbindelse med anvendelsen af konventionen, bør disse oplysninger afgives på en klar og let forståelig måde til gavn for alle interesserede parter, herunder andre centralmyndigheder og domstole. Centralmyndighederne bør være åbne omkring de administrative procedurer, de anvender i forbindelse med konventionen. Dette kræver, at interesserede parter har let adgang til oplysninger om disse procedurer.
- **Gradvis gennemførelse**
Centralmyndighederne bør gennemgå og revidere deres procedurer for at forbedre anvendelsen af konventionen, efterhånden som de får flere praktiske erfaringer med konventionen og flere oplysninger om praksis i andre lande.

11.9 Det skal bemærkes, at kontraherende stater kan indgå aftaler med en eller flere kontraherende stater med henblik på at lette anvendelsen af samarbejdsbestemmelserne i konventionen (kapitel V) i deres indbyrdes forhold. De kontraherende stater, der har indgået en sådan aftale, skal fremsende en genpart heraf til konventionens depositar³⁵⁷.

³⁵⁶ Se retningslinjerne for god praksis om grænseoverskridende samvær (op.cit. fodnote 216), som anerkender, at der er forskel mellem en anmodning om tilbagegivelse og samvær i denne henseende, men som også bekræfter, hvor vigtigt det er at handle hurtigt i samværssager, navnlig når et forældre-barn-forhold er afbrudt, og navnlig i en international sag, som kan kræve endnu hurtigere handling. Det beskrives i retningslinjerne, at som følge af de store afstande og omkostninger, der kan være involveret i udøvelsen af samvær på tværs af grænser, kan det nogle gange betyde, at samværsforælderen lider stor uret og store omkostninger, hvis vedkommende ikke hurtigt får adgang til en domstol.

³⁵⁷ Artikel 39.

C. Hvilken bistand skal en centralmyndighed yde?

Artikel 30 og 31

11.10 Centralmyndighederne har ifølge konventionen to opgaver, som ikke kan varetages gennem andre organer:

- at samarbejde og fremme samarbejdet mellem de kompetente myndigheder³⁵⁸ i deres stater for at opfylde formålet med konventionen³⁵⁹
og
- i forbindelse med anvendelsen af denne konvention skal de tage de forholdsregler, der er hensigtsmæssige for at formidle oplysninger om retsforskrifter og om de tjenester, der er til rådighed i deres stater vedrørende beskyttelsen af børn³⁶⁰.

11.11 Centralmyndighederne har flere specifikke opgaver i henhold til konventionens artikel 31. Efter denne bestemmelse skal centralmyndighederne **enten direkte eller gennem offentlige myndigheder eller andre organer** tage alle nødvendige forholdsregler for:

- at fremme de henvendelser og yde den bistand, der er omhandlet i konventionens artikel 8 og 9 (bestemmelser om overførsel af kompetence³⁶¹) og i kapitel V (samarbejdsbestemmelser)³⁶²
- ved mediation, mægling eller tilsvarende midler at fremme mindelige aftaler om beskyttelse af et barns person eller formue i situationer, der er omfattet af konventionen³⁶³
- efter anmodning fra en kompetent myndighed i en anden kontraherende stat at yde bistand ved opklaringen af, hvor et barn befinder sig, når der er tegn på, at barnet befinder sig på den pågældende stats område og har behov for beskyttelse³⁶⁴.

Disse opgaver kan udføres direkte af centralmyndigheden eller indirekte "gennem offentlige myndigheder eller andre organer"³⁶⁵. Konventionens tekst definerer helt bevidst ikke, hvilken offentlig myndighed eller hvilke andre organer der kan udføre disse opgaver³⁶⁶. Dette skyldes, at forfatterne mente, at på et område så bredt som international beskyttelse af børn, var det uhensigtsmæssigt at fastsætte begrænsninger for, hvilke organer der kan yde bistand³⁶⁷. Som det påpeges i den forklarende rapport, udelukker det, at der ikke er angivet nogen kriterier for disse organer (f.eks. akkreditering), imidlertid ikke, at centralmyndighederne kan

³⁵⁸ Begrebet "kompetent myndighed" defineres ikke i konventionen. Det er imidlertid klart, at det er den myndighed, som i henhold til loven i den pågældende kontraherende stat har kompetence til at træffe de foranstaltninger, der kræves i konventionen.

³⁵⁹ Artikel 30, stk. 1. Denne generelle og altomfattende bestemmelse giver centralmyndighederne et grundlag for samarbejde, når samarbejdet vil "opfylde formålet med konventionen". Den kan derfor anvendes, hvis ingen af konventionens samarbejdsbestemmelser finder anvendelse i en sag.

³⁶⁰ Artikel 30, stk. 2. Se også den forklarende rapport, pkt. 139.

³⁶¹ Se **kapitel 5** ovenfor.

³⁶² Artikel 31, litra a).

³⁶³ Artikel 31, litra b).

³⁶⁴ Artikel 31, litra c). Ifølge den forklarende rapport bør denne bestemmelse gøre det lettere at finde bortførte børn, bortløbne børn eller mere generelt børn i vanskeligheder. Se den forklarende rapport, pkt. 141. Se også pkt. **13.61-13.64** nedenfor.

³⁶⁵ Sammenlign med den strengere ordlyd i artikel 7 i Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser.

³⁶⁶ Dvs. at der ikke er noget krav om, at centralmyndighederne kun kan uddelegere opgaver til behørigt akkrediterede organer, som under Haagerkonventionen af 1993 om internationale adoptioner (artikel 9 i konventionen af 1993).

³⁶⁷ Se den forklarende rapport, pkt. 140.

anvende organer, som har ubestridt kompetence på området, såsom International Social Service³⁶⁸.

Eksempel 11 (A)

Børnene bor i kontraherende stat A med deres mor. Deres far, som har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat B, ønsker samvær med børnene. Moren vil ikke tillade samværet, fordi hun er bekymret for, at hvis børnene har samvær med deres far, vil han ikke overholde aftalen og muligvis ikke aflevere dem til hende igen efter endt samvær. Faren mener ikke, at morens frygt er rationel, men vil gerne finde frem til en fælles løsning. Han kontakter derfor centralmyndigheden i kontraherende stat B³⁶⁹ for at få oplysninger om lovgivningen vedrørende samvær i kontraherende stat A og navnlig de foranstaltninger, som kan træffes i begge kontraherende stater for at dæmpe morens frygt. Centralmyndigheden i kontraherende stat B kontakter centralmyndigheden i kontraherende stat A for at få bekræftet oplysninger om loven i den pågældende stat. Centralmyndighederne giver begge nyttige generelle oplysninger om disse spørgsmål, som centralmyndigheden i kontraherende stat B videresender til faren³⁷⁰. Centralmyndigheden i kontraherende stat A foreslår også mediation som en mulig løsning for familien og fortæller, at de kan arrangere dette i kontraherende stat A.

Eksempel 11 (B)

Et barn på 14 år stikker af hjemmefra i kontraherende stat A efter at have været udsat for særlig grov mobning i skolen. Moren kontakter centralmyndigheden i kontraherende stat A. Hun er meget bekymret for hans velbefindende. Hun siger, at hun tror, at han måske forsøger at rejse til en ven i kontraherende stat B, men venen har fortalt, at han ikke er kommet, og at han ikke ved, hvor han er. Centralmyndigheden i kontraherende stat A bør udover selv at undersøge, om barnet stadig er der, også kontakte centralmyndigheden i kontraherende stat B, som derefter vil være forpligtet til at bistå (enten direkte eller gennem offentlige myndigheder eller andre organer) ved opklaringen af, hvor barnet befinder sig³⁷¹. Når barnet er fundet, kommunikerer centralmyndighederne (og andre involverede myndigheder) for at drøfte, hvad der er til barnets bedste (herunder om det er nødvendigt, at kontraherende stat B træffer de nødvendige foranstaltninger efter artikel 11, eller hvorvidt kontraherende stat A kan træffe de nødvendige foranstaltninger til hurtigt at bringe barnet hjem til moren samt begynde at undersøge situationen på skolen og træffe de nødvendige foranstaltninger i den henseende).

³⁶⁸ Ibid.

³⁶⁹ Der er ikke noget krav om, at faren skal kontakte centralmyndigheden i den kontraherende stat, som han bor i, men han kan kontakte centralmyndigheden i kontraherende stat A direkte for at få oplysninger, hvis han ønsker det.

³⁷⁰ Med hensyn til de forebyggende foranstaltninger, der kan træffes i denne sag for at afhjælpe morens bekymringer og forhindre ulovlig fjernelse/tilbageholdelse af barnet, se "Guide to Good Practice under the Hague Convention of 25 October 1980 on the Civil Aspects of International Child Abduction, Part III – Preventive Measures" ("Retningslinjer for god praksis vedrørende Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser, Del III – Forebyggende foranstaltninger") (Jordan Publishing, 2003), som kan findes på engelsk på < www.hcch.net > under "Child Abduction Section" ("Børnebortførelser") og "Guides to Good Practice" ("Retningslinjer for god praksis").

³⁷¹ Artikel 31, litra c).

D. Situationer, hvor det er obligatorisk for myndighederne³⁷² at samarbejde / kommunikere

11.12 I to konkrete situationer, som er beskrevet i konventionen, er myndighederne i de kontraherende stater **forpligtet** til at samarbejde/kommunikere. Det skal bemærkes, at disse forpligtelser ikke lægges specifikt på centralmyndighederne, men på de myndigheder, som ønsker at træffe, eller har truffet (i forbindelse med artikel 36), en vis beskyttelsesforanstaltning i henhold til konventionen³⁷³. Det forventes imidlertid, at den kommunikation og det samarbejde, der kræves i disse bestemmelser, kan finde sted gennem eller med bistand fra den eller de relevante centralmyndigheder³⁷⁴.

a) Når en myndighed overvejer at anbringe et barn i udlandet³⁷⁵ Artikel 33

11.13 Artikel 33 etablerer en procedure for obligatorisk høring, når en myndighed med kompetence efter konventionens artikel 5-10 påtænker at anbringe et barn hos en plejefamilie eller på en institution, i et kafala-plejeforhold eller lignende plejeforhold, og denne anbringelse eller dette plejeforhold skal iværksættes i en anden kontraherende stat.³⁷⁶

11.14 I dette scenarie skal den myndighed, der påtænker denne anbringelse eller dette plejeforhold, først rådføre sig med centralmyndigheden eller anden kompetent myndighed i den anden kontraherende stat. Den skal fremsende:

- en rapport om barnet sammen med
- en begrundelse for den påtænkte anbringelse eller det påtænkte plejeforhold³⁷⁷.

11.15 Enhver kontraherende stat kan³⁷⁸ udpege den myndighed, som anmodninger efter artikel 33 skal rettes til³⁷⁹. Hvis en sådan myndighed udpeges, skal dette meddeles Det Permanente Bureau under Haagerkonferencen om International Privatrecht. Det Permanente Bureau lægger disse oplysninger på den relevante side på sit websted (< www.hcch.net >, under "Convention 34" ("Konvention 34") og "Authorities" ("Myndigheder"). Hvis en sådan myndighed ikke udpeges, kan henvendelser rettes til centralmyndigheden i den relevante kontraherende stat.

³⁷² Denne overskrift henviser helt bevidst ikke til centralmyndigheder – se pkt. 11.12 nedenfor.

³⁷³ Konventionen henviser i artikel 33 til den "myndighed, der har kompetence efter artikel 5 til 10", og i artikel 36 henvises til de "kompetente myndigheder" i den relevante kontraherende stat. I begge tilfælde henvises der derfor til den myndighed, der overvejer, om der skal træffes (eller i forbindelse med artikel 36 den myndighed, som allerede har truffet) en beskyttelsesforanstaltning for barnet.

³⁷⁴ I artikel 33 nævnes det specifikt, at det er "centralmyndigheden eller en anden kompetent myndighed" i den kontraherende stat, som anmodningen rettes til, som skal høres.

³⁷⁵ Se også pkt. 13.31-13.42 nedenfor.

³⁷⁶ Hvilke beskyttelsesforanstaltninger, der er omfattet af artikel 33, er beskrevet nærmere i pkt. 13.31-13.42 nedenfor.

³⁷⁷ Artikel 33, stk. 1.

³⁷⁸ Dette er ikke obligatorisk, men det kan gøre kommunikationen lettere. Se i denne henseende EU-Domstolens afgørelse i sagen Health Services Executive mod S.C., A.C. (sag C-92/12 af 26. april 2012), hvor Domstolen (i præmis 82) vedrørende artikel 56 i Bruxelles IIa-forordningen udtalte følgende: "Medlemsstaterne skal således fastsætte klare regler og procedurer med henblik på den i forordningens artikel 56 omhandlede godkendelse for at garantere retssikkerheden og sikre hurtighed. Procedurerne skal bl.a. gøre det muligt for den ret, der påtænker anbringelsen, let at identificere den kompetente myndighed og den myndighed, der har kompetence til at meddele eller nægte godkendelsen, inden for en kort frist."

³⁷⁹ Artikel 44. I Health Services Executive mod S.C., A.C. (sag C-92/12 af 26. april 2012) bekræftede EU-Domstolen, at dette i henhold til Bruxelles IIa-forordningen skal være "en kompetent offentligretlig myndighed" (præmis 95). På samme måde antyder brugen af "kompetent myndighed" i konventionen af 1996, at der skal være tale om en offentlig myndighed.

11.16 Der må **ikke** træffes afgørelse om anbringelse af barnet i den anden kontraherende stat, hvis centralmyndigheden eller en anden kompetent myndighed i den anden kontraherende stat har godkendt anbringelsen eller plejeforholdet under hensyntagen til barnets bedste³⁸⁰.

11.17 Hvis denne procedure ikke følges, kan anerkendelse afslås i henhold til konventionen³⁸¹.

b) Tilvejebringelse af oplysninger, hvis barnet er udsat for alvorlig fare og skifter opholdssted/befinder sig et andet sted

Artikel 36

11.18 Er barnet udsat for alvorlig fare, skal de kompetente myndigheder i den kontraherende stat, hvor der er truffet foranstaltninger til beskyttelse af barnet, eller hvor sådanne foranstaltninger er under overvejelse, hvis de får oplysning om, at barnets opholdssted er ændret til en anden stat, eller at barnet befinder sig i en anden stat, underrette myndighederne i denne anden stat om den pågældende fare og om de foranstaltninger, der er truffet eller overvejes truffet³⁸².

11.19 Det skal bemærkes, at denne forpligtelse gælder i de tilfælde, hvor et barn har fået opholdssted eller befinder sig i en **ikke-kontraherende** stat.

11.20 Det vil være de relevante myndigheder, der skal afgøre, om det pågældende barn i den foreliggende sag er "udsat for en alvorlig fare". I den forklarende rapport angives følgende eksempler: Hvis barnet har en sygdom, som kræver konstant behandling, eller hvis barnet er eksponeret for narkomisbrug eller usund påvirkning som f.eks. en sekt³⁸³. Andre eksempler kan være: Hvis barnets omsorgsperson har været under myndighedernes tilsyn i den første kontraherende stat på grund af påstande om omsorgssvigt eller misbrug, eller hvis barnet er en uledsaget mindreårig³⁸⁴.

11.21 Hvis de relevante myndigheder ikke er sikre på, hvor barnet befinder sig, men har **mistanke** om, at barnet har fået opholdssted eller befinder sig i en anden **kontraherende** stat, kan artikel 31, litra c), anvendes³⁸⁵ til at finde ud af, hvor barnet befinder sig, så oplysningerne kan videregives til den relevante stat i overensstemmelse med artikel 36.

11.22 Det skal imidlertid bemærkes, at hvis myndigheden mener, at fremsendelse af disse oplysninger vil kunne bringe barnets person eller formue i fare eller udgøre en alvorlig trussel mod et af barnets familiemedlemmers liv eller frihed, må den ikke fremsende dem³⁸⁶.

³⁸⁰ Artikel 33, stk. 2.

³⁸¹ Artikel 23, stk. 2, litra f), og se **kapitel 10** om anerkendelse og fuldbyrdelse af beskyttelsesforanstaltninger ovenfor.

³⁸² Artikel 36.

³⁸³ Forklarende rapport, pkt. 150.

³⁸⁴ Se også pkt. **13.61-13.64** nedenfor.

³⁸⁵ Se pkt. **11.11** ovenfor.

³⁸⁶ Artikel 37.

Eksempel 11 (C)

Børnene har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A. Deres forældre dør i en ulykke. Børnene har ingen familiemedlemmer i kontraherende stat A, men deres tante og onkel i kontraherende stat B vil gerne være plejeforældre for dem. Myndighederne i kontraherende stat A accepterer deres forslag. I overensstemmelse med artikel 33 kontakter de centralmyndigheden, eller en anden myndighed, i kontraherende stat B og sender den en rapport om børnene og baggrunden for den påtænkte plan for deres pleje. Myndighederne i kontraherende stat B overvejer den foreslåede plan og konkluderer, at tante og onkel er i stand til at drage omsorg for børnene, og at dette ville være til børnenes bedste. De kontakter myndighederne i kontraherende stat A for at godkende den påtænkte plan. Myndighederne i kontraherende stat A træffer derefter afgørelse om, at børnene skal anbringes hos deres tante og onkel. Denne afgørelse anerkendes som en følge af loven i kontraherende stat B.

Eksempel 11 (D)

En ung, ugift mor, som har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A (men som er statsborger i kontraherende stat B), føder et barn. Faren vil ikke have noget at gøre med barnet. Moren synes, at hun er for ung til at have et barn. Hun har en storesøster i kontraherende stat B, som er gift, og som gerne vil tage sig af barnet med sin mand i et kafala-plejeforhold. I overensstemmelse med artikel 33 rådfører kontraherende stat A sig med centralmyndigheden eller en anden kompetent myndighed i kontraherende stat B og fremsender en rapport om barnets situation sammen med en begrundelse for den påtænkte anbringelse. Kontraherende stat B gennemgår rapporten, undersøger søsterens situation og godkender den påtænkte plan under hensyntagen til barnets bedste. Myndighederne i kontraherende stat A kan derfor afsige en afgørelse om, at barnet skal anbringes hos storesøsteren og hendes mand i et kafala-plejeforhold. Denne afgørelse vil blive anerkendt som en følge af loven i kontraherende stat B.

Eksempel 11 (E)

En familie bor i kontraherende stat A. De offentlige myndigheder får at vide af den skole, som børnene går på, at børnene ofte kommer i skole beskidte, meget trætte og med blå mærker på arme og ben. Forældrene hævder, at børnene er uartige, ikke gider at vaske sig eller gå i seng, og at de blå mærker stammer fra slåskampe mellem børnene. Myndighederne foretager en indledende undersøgelse af familien og konstaterer, at der ikke er behov for hasteforanstaltninger. De vil imidlertid fortsat overvåge familien tæt og udelukker ikke muligheden for senere at gribe ind, hvis det bliver nødvendigt. Forældrene bliver meget bekymrede for, at børnene skal blive taget fra dem. De beslutter derfor at flygte til nabolandet, kontraherende stat B, hvor de har familie. De offentlige myndigheder i kontraherende stat A opdager, at familien er flygtet, og at forældrene måske har valgt at tage til deres slægtninge i kontraherende stat B. Centralmyndigheden i kontraherende stat A kontakter derfor centralmyndigheden i kontraherende stat B og anmoder om bistand til at finde ud af, hvor børnene befinder sig³⁸⁷. Med hjælp fra centralmyndigheden i kontraherende stat B finder man familien i denne stat. Centralmyndigheden i kontraherende stat A underrettes af de kompetente myndigheder der om, at de mener, at børnene kan være udsat for alvorlig fare på grund af deres bekymringer for, om forældrene er i stand til at tage sig af børnene, og for at børnene i øjeblikket ikke er under tilsyn. Derfor mener centralmyndigheden i kontraherende stat A, at den er forpligtet til at underrette centralmyndigheden i kontraherende stat B om sagen³⁸⁸, den fare, børnene er udsat for, og de foranstaltninger, der var under overvejelse i kontraherende stat A³⁸⁹. Efter at have modtaget disse oplysninger beslutter

³⁸⁷ Artikel 31, litra c).

³⁸⁸ Artikel 36.

³⁸⁹ Før den sender oplysningerne, skal centralmyndigheden sikre, at artikel 37 ikke finder anvendelse i

de relevante myndigheder i kontraherende stat B, at det er et hastetilfælde, og at de i henhold til artikel 11 bør fortsætte den tætte overvågning, som myndighederne i kontraherende stat A var i gang med, for at vurdere, om der er behov for at træffe yderligere nødvendige beskyttelsesforanstaltninger for børnene. I mellemtiden vurderer kontraherende stat A, at børnene på nuværende tidspunkt stadig har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A, og at de derfor har kompetence i henhold til artikel 5 til at træffe beskyttelsesforanstaltninger for børnene. I lyset af sine tidligere bekymringer vedrørende børnene og forældrenes efterfølgende handlinger, beslutter den kompetente myndighed, at børnene straks skal sendes tilbage til kontraherende stat A og anbringes midlertidigt i myndighedernes varetægt, mens der foretages en fuld undersøgelse af børnenes situation. En sådan foranstaltning vil blive anerkendt som en følge af loven og kan fuldbyrdes i kontraherende stat B (og kontraherende stat B's foranstaltning bortfalder dermed – artikel 11, stk. 2).

Eksempel 11 (F)

Tre børn har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A med deres mor, som er narkoman og alkoholiker. Hendes tilstand er for nyligt blevet værre, og myndighederne i kontraherende stat A træffer afgørelse om, at børnene skal fjernes fra moren og anbringes i en plejefamilie, fordi de ikke mener, at hun er i stand til at tage sig af dem på nuværende tidspunkt. Moren bortfører børnene fra plejefamilien. Myndighederne i kontraherende stat A bliver underrettet om, at moren har taget børnene med til kontraherende stat B. I overensstemmelse med artikel 31, litra c), anmoder de om bistand fra centralmyndigheden i kontraherende stat B ved opklaringen af, hvor børnene befinder sig. Da børnene er blevet fundet i den stat, skal myndighederne i kontraherende stat A underrette myndighederne i kontraherende stat B om den fare, børnene er udsat for, og de foranstaltninger, der er truffet for børnene³⁹⁰. Myndighederne i kontraherende stat B kan derefter bruge disse oplysninger til at sikre, at der straks træffes beskyttelsesforanstaltninger for børnene³⁹¹.

Eftersom kontraherende stat A's afgørelse vil blive anerkendt som en følge af loven og kan fuldbyrdes i kontraherende stat B³⁹², skal myndighederne i kontraherende stat A derefter overveje, om de vil anmode om fuldbyrdelse af foranstaltningen for at sikre, at børnene sendes tilbage til deres plejefamilie i kontraherende stat A. Det bør imidlertid også bemærkes, at hvis afgørelsen om anbringelse af børnene hos en plejefamilie gav de offentlige myndigheder forældremyndighed over børnene i henhold til loven i kontraherende stat A, **og** kontraherende stat A og B begge også er parter i konventionen af 1980, kan kontraherende stat A i denne sag muligvis også anmode om, at børnene tilbagegives til den stat i henhold til konventionen af 1980. Det er kontraherende stat A, der skal afgøre, hvilken procedure der skal anvendes i denne situation. (Kontraherende stat A kan overveje at indhente oplysninger fra centralmyndigheden i kontraherende stat B³⁹³ om, hvilken procedure der vil være hurtigst og mest omkostningseffektiv og derfor vil være til børnenes bedste.)

sagen, og at fremsendelse af oplysningerne ikke vil bringe barnets person eller formue i fare eller udgøre en alvorlig trussel mod et af barnets familiemedlemmer.

³⁹⁰ Det skal bemærkes, at i henhold til artikel 37 må myndighederne ikke fremsende oplysninger, hvis de skønner, at dette vil kunne bringe barnets person eller formue i fare eller udgøre en alvorlig trussel mod et af barnets familiemedlemmers liv eller frihed.

³⁹¹ Dette gøres ved anvendelse af artikel 11.

³⁹² Se **kapitel 10** ovenfor om anerkendelse og fuldbyrdelse af foranstaltninger samt **kapitel 8** om fortsættelse af foranstaltninger.

³⁹³ Artikel 30, stk. 2.

E. Konkrete situationer, hvor myndighederne bør samarbejde

11.23 Ud over forpligtelserne i **afsnit C** og **D** ovenfor, beskriver konventionen konkrete situationer, hvor myndighederne bør samarbejde³⁹⁴ (og hvor det betragtes som god praksis), men hvor det ikke er obligatorisk. Selv om det er disse konkrete situationer, der nævnes i konventionen, er der ikke noget, der forhindrer myndighederne i at samarbejde i andre situationer³⁹⁵.

a) *Anmodning til en anden kontraherende stat om at tilvejebringe en rapport om et barns situation eller træffe beskyttelsesforanstaltninger for et barn*

Artikel 32

11.24 Efter en begrundet anmodning fra en centralmyndighed eller en anden kompetent myndighed i en kontraherende stat, som et barn har en væsentlig tilknytning til, kan centralmyndigheden i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted og befinder sig, direkte eller gennem offentlige myndigheder eller andre organer:

- tilvejebringe en rapport om barnets situation³⁹⁶
- anmode den kompetente myndighed i sin egen stat om at overveje behovet for foranstaltninger med henblik på beskyttelse af barnets person eller formue³⁹⁷.

Følgende skal bemærkes:

- Anmodningen skal fremsættes af en centralmyndighed eller anden kompetent myndighed i en kontraherende stat, som barnet har en "væsentlig tilknytning" til. Begrebet "væsentlig tilknytning" er beskrevet nærmere i **kapitel 13**.
- Anmodningen skal indeholde en begrundelse (dvs. at den skal beskrive grundene til, at anmodningen fremsendes, og hvorfor den menes at være nødvendig for at beskytte det pågældende barn).
- Anmodningen skal rettes til centralmyndigheden i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted og befinder sig.
- Centralmyndigheden kan udføre den ønskede opgave eller uddelegere den til en offentlig myndighed eller et andet organ.
- Ifølge den forklarende rapport **bemyndiger** denne bestemmelse den centralmyndighed, som anmodningen rettes til, til at besvare en sådan anmodningen enten direkte eller gennem offentlige myndigheder eller andre organer, men den **forpligtes** ikke til det³⁹⁸.

³⁹⁴ Som i **afsnit C** ovenfor begrænser dette samarbejde sig ikke til centralmyndighedernes foranstaltninger. Udgangspunktet er dog, at samarbejdet kan finde sted gennem eller med bistand fra centralmyndighederne. Faktisk angives det i artikel 34, stk. 2, at en kontraherende stat kan erklære, at anmodninger efter artikel 34, stk. 1, **kun** kan fremsendes til dens myndigheder **gennem dens centralmyndighed** (se også pkt. **11.25-11.26** nedenfor).

³⁹⁵ Den generelle forpligtelse for centralmyndigheder til at samarbejde i henhold til artikel 30 er beskrevet nærmere i **afsnit A** ovenfor.

³⁹⁶ Artikel 32, litra a).

³⁹⁷ Artikel 32, litra b). De kompetente myndigheder i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, kan eventuelt også overveje at overføre kompetencen i henhold til konventionens artikel 8, navnlig hvis barnet ikke befinder sig på den pågældende anden stats område. Se **kapitel 5** ovenfor.

³⁹⁸ Forklarende rapport, pkt. 142 (fremhævelse tilføjet).

b) Anmodning om oplysninger af betydning for beskyttelsen af et barn, når en myndighed påtænker at træffe en beskyttelsesforanstaltning
Artikel 34

11.25 Hvis en kompetent myndighed påtænker at træffe en beskyttelsesforanstaltning, og hvis barnets situation tilsiger det, kan den anmode enhver myndighed i en anden kontraherende stat, der ligger inde med oplysninger af betydning for beskyttelsen af barnet, om at fremsende disse oplysninger.

11.26 En kontraherende stat kan erklære, at sådanne anmodninger kun kan fremsendes til dens myndigheder gennem dens centralmyndighed.

Følgende skal bemærkes:

- Denne anmodning om oplysninger kan kun fremsættes, hvis den kompetente myndighed:
 - påtænker at træffe en beskyttelsesforanstaltning for barnet og
 - mener, at barnets situation tilsiger det.
 Det er den myndighed, der fremsætter anmodningen, som skal tage stilling til den sidstnævnte betingelse og dokumentere i sin begrundelse for anmodningen, at denne betingelse er opfyldt.
- Den kompetente myndighed kan fremsætte anmodningen over for enhver anden kontraherende stat, der ligger inde med oplysninger af betydning for beskyttelsen af barnet.
- Anmodningen kan rettes til enhver myndighed i den pågældende kontraherende stat. De myndigheder, der omtales her, er "offentlige myndigheder"³⁹⁹. Dette er imidlertid underlagt artikel 34, stk. 2, ifølge hvilken en kontraherende stat kan erklære, at sådanne anmodninger **kun** kan fremsendes til dens myndigheder **gennem dens centralmyndighed**. En sådan anmodning skal afgives over for konventionens depositar⁴⁰⁰. Depositaren underretter staterne om en sådan erklæring⁴⁰¹. Det Permanente Bureau under Haagerkonferencen om International Privatret vil sørge for, at oplysningerne lægges på dets websted (< www.hcch.net >, under "Convention 34" ("Konvention 34") og "Authorities" ("Myndigheder").
- Hensynet til barnets bedste bør fungere som rettesnor i forbindelse med denne bestemmelse, både for den myndighed, der fremsætter anmodningen, (som under alle omstændigheder kun kan gøre det, hvis barnets situation tilsiger det) og for den myndighed, som den rettes til⁴⁰².
- Den myndighed, som anmodningen rettes til, er aldrig forpligtet til at tilvejebringe de ønskede oplysninger, selv om betingelserne for at fremsætte anmodningen er opfyldt. Den har skønsbeføjelse i denne henseende⁴⁰³.
- Hvis myndigheden mener, at fremsendelse af oplysninger vil kunne bringe barnets person eller formue i fare eller udgøre en alvorlig trussel mod et af barnets familiemedlemmers liv eller frihed, må den ikke anmode om eller fremsende dem⁴⁰⁴.

³⁹⁹ Ibid., pkt. 144.

⁴⁰⁰ Artikel 45, stk. 2. Konventionens depositar er Nederlandenes Udenrigsministerium.

⁴⁰¹ Artikel 63, litra d).

⁴⁰² Se den forklarende rapport, pkt. 144.

⁴⁰³ Ibid.

⁴⁰⁴ Artikel 37.

- Endvidere skal de pågældende myndigheder overholde de generelle regler om oplysninger, der er indhentet eller videregivet, i konventionens artikel 41 og 42⁴⁰⁵.

c) Anmodning om bistand ved gennemførelsen af beskyttelsesforanstaltninger i udlandet
Artikel 35, stk. 1

11.27 Når der er truffet beskyttelsesforanstaltninger efter konventionen, kan myndighederne i én kontraherende stat anmode myndighederne i en anden kontraherende stat om deres bistand ved gennemførelsen af foranstaltningerne.

11.28 Det gælder især for foranstaltninger, der skal sikre den faktiske udøvelse af samvær samt retten til at bevare en regelmæssig direkte kontakt.

Følgende skal bemærkes:

- Artikel 35, stk. 1, forskriver gensidig bistand mellem de kompetente myndigheder i de kontraherende stater ved gennemførelsen af beskyttelsesforanstaltninger. Den udgør derfor et generelt grundlag for samarbejde mellem myndighederne om gennemførelsen.
- Bestemmelsen gælder udtrykkeligt "især" for foranstaltninger, der skal sikre den faktiske udøvelse af samvær samt retten til at bevare en regelmæssig direkte kontakt. Den supplerer og styrker dermed samarbejdet mellem centralmyndighederne i kontraherende stater til konventionen af 1980 (se artikel 21 i konventionen af 1980)⁴⁰⁶.
- Bevarelse af regelmæssig direkte kontakt er omhandlet i artikel 10 i UNCRC.

d) Anmodning om /ydelse af bistand i internationale sager om samvær
Artikel 35, stk. 2

11.29 Hvis en forælder med bopæl i en kontraherende stat søger at opnå eller at bevare samvær med et barn, som har sædvanligt opholdssted i en anden kontraherende stat, kan den pågældende anmode myndighederne i bopælsstaten om at indhente oplysninger eller beviser og udtale sig om den pågældendes egnethed til at have samvær og om vilkårene for udøvelsen af samvær.

11.30 En myndighed, der har kompetence til at behandle en anmodning om samvær, skal⁴⁰⁷, inden den træffer sin afgørelse, inddrage og tage hensyn til sådanne oplysninger, beviser og udtalelser.

Følgende skal bemærkes:

- Den myndighed, der har kompetence til at træffe afgørelse om samvær, kan⁴⁰⁸ udsætte behandlingen, mens den afventer resultatet af behandlingen af en sådan anmodning, navnlig hvis den behandler en anmodning om ændring eller ophævelse af samvær, der er tilkendt af myndighederne i den

⁴⁰⁵ Se nærmere i pkt. **11.32-11.33** nedenfor.

⁴⁰⁶ Se den forklarende rapport, pkt. 146.

⁴⁰⁷ Når oplysningerne, beviserne og udtalelserne er indhentet i den kontraherende stat, hvor forælderen har bopæl, er den kontraherende stat, som behandler sagen, **forpligtet** til at tage stilling til oplysningerne, beviserne og udtalelserne.

⁴⁰⁸ Myndigheden er ikke forpligtet til at udsætte behandlingen – se den forklarende rapport, pkt. 148.

stat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted⁴⁰⁹.

- Dette er dog ikke til hinder for, at en myndighed, der har kompetence, kan træffe foreløbige foranstaltninger, mens den afventer resultatet af behandlingen af anmodningen⁴¹⁰.

e) Tilvejebringelse af dokumentation for, at en person har forældreansvar eller er ansvarlig for beskyttelsen af barnet⁴¹¹

Artikel 40

11.31 Myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, eller i den kontraherende stat, hvor der er truffet en beskyttelsesforanstaltning, kan efter anmodning fra den person, der har forældreansvar, eller som er betroet beskyttelsen af barnets person eller formue, udstede en attest, der angiver, i hvilken egenskab den pågældende har ret til at handle, og hvilke beføjelser der er tillagt den pågældende.

Følgende skal bemærkes:

- Der er ikke krav, om at de kontraherende stater skal udstede sådanne attester. Hver enkelt kontraherende stat skal derfor beslutte, om den vil gøre det.
- Hvis den beslutter at udstede en attest, skal den udpege de myndigheder, der er kompetente til at udstede sådanne attester⁴¹².
- Den kontraherende stat med kompetence til at udstede en attest er den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, eller den kontraherende stat, hvor beskyttelsesforanstaltningen blev truffet.
- Attesten vil normalt angive:
 - hvem der er indehaver af forældreansvar
 - hvorvidt dette er en følge af loven (den lov, som finder anvendelse i henhold til artikel 16) eller en beskyttelsesforanstaltning, som er truffet af en kompetent myndighed efter konventionens kapitel II
 - de beføjelser, som indehaveren af forældreansvar har
 Hvis det er relevant, kan den i stedet angive, hvilke beføjelser den pågældende ikke har⁴¹³.
- Den pågældende formodes at besidde den egenskab og de beføjelser, der er angivet i attesten, medmindre andet bevises⁴¹⁴. Ifølge den forklarende rapport vil det derfor være muligt for enhver berettiget person at bestride rigtigheden af oplysningerne i attesten, men hvis oplysningerne ikke bestrides, kan en tredjepart have tillid til den person, der er angivet i attesten, inden for de beføjelser, der er beskrevet deri⁴¹⁵.

Eksempel 11 (G)

En mor og et barn på syv år har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A. Faren har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat B. Moren og barnet flyttede til kontraherende stat A med farens samtykke for seks måneder siden. Barnet har samvær med faren i kontraherende stat B én gang om måneden. Faren er bekymret, fordi barnet ved de to sidste besøg har klaget til faren over, at han tit er alene i huset om natten, mens moren

⁴⁰⁹ Artikel 35, stk. 3.

⁴¹⁰ Artikel 35, stk. 4.

⁴¹¹ Artikel 40 findes ikke i kapitel V som en samarbejdsbestemmelse, men i kapitel 41, "Almindelige bestemmelser".

⁴¹² Artikel 40, stk. 3.

⁴¹³ Se den forklarende rapport, pkt. 154.

⁴¹⁴ Artikel 40, stk. 2.

⁴¹⁵ Forklarende rapport, pkt. 155.

går i byen, og at der altid er forskellige mænd i huset, når han kommer hjem fra skole. Faren henvender sig til centralmyndigheden i kontraherende stat B med barnets kommentarer. Han ved ikke, hvad han skal gøre, for barnet plejer ikke at finde på historier for at få opmærksomhed. Centralmyndigheden i kontraherende stat B beslutter derfor at kontakte centralmyndigheden i kontraherende stat A for at anmode om en rapport om barnets situation⁴¹⁶. Centralmyndigheden i kontraherende stat A har fået forelagt barnets kommentarer og er bekymret for barnets velbefindende. Derfor indvilliger den i at undersøge sagen nærmere og tilvejebringe en sådan rapport⁴¹⁷.

Eksempel 11 (H)

En familie har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A, efter at de for et år siden flyttede fra kontraherende stat B. Mormoren og morfaren bor i kontraherende stat B. Børnene (en dreng på otte år og en pige på 10 år) besøger deres mormor og morfar regelmæssigt. Bedsteforældrene er blevet bekymret for børnene, fordi børnenes adfærd havde ændret sig ved deres sidste besøg. De udviste seksualiseret adfærd og kom med upassende seksuelle bemærkninger. Da bedsteforældrene talte med børnene om dette, kom børnene med anklager om, at deres far flere gange havde rørt ved dem på en upassende måde. Bedsteforældrene er bange for at fortælle forældrene om denne adfærd, fordi de er bekymrede for, at deres samvær så vil ophøre. Bedsteforældrene er usikre på, hvad de skal gøre, så de kontakter centralmyndigheden i kontraherende stat A. Centralmyndigheden er bekymret for børnenes velbefindende og kontakter centralmyndigheden i kontraherende stat B og anmoder om, at den (eller dens offentlige myndigheder eller andre organer) overvejer, om der er behov for at træffe foranstaltninger til at beskytte børnene⁴¹⁸. Centralmyndigheden i kontraherende stat B iværksætter straks en undersøgelse af børnenes situation gennem sine relevante offentlige myndigheder. Børnene har en samtale med en børnepsykolog og gentager anklagerne mod deres far. De kompetente myndigheder i kontraherende stat B træffer straks efter en samtale med faren og moren foranstaltninger til at fjerne faren fra hjemmet, mens sagen undersøges nærmere, og indtil der indledes en eventuel sag vedrørende børnene.

Eksempel 11 (I)

Et barn fjernes ulovligt fra kontraherende stat A til kontraherende stat B. Begge kontraherende stater er også parter i Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser. Der indgives en anmodning om tilbagegivelse af børnene til myndighederne i kontraherende stat B. Anmodningen afvises på grund af en alvorlig risiko for skade på barnet. Myndighederne i kontraherende stat A har stadig kompetence til at træffe en afgørelse om forældremyndighed, hvis betingelserne for ændring af kompetencen i artikel 7 ikke er opfyldt⁴¹⁹. Før de træffer en afgørelse, vil de imidlertid gerne kende begrundelsen for, at anmodningen om tilbagegivelse er blevet afvist. Dette er fordi disse oplysninger vil være afgørende for afgørelsen om forældremyndigheden over barnet. I henhold til artikel 34, stk. 1, kan myndighederne i kontraherende stat A anmode myndighederne i kontraherende stat B om disse oplysninger⁴²⁰.

⁴¹⁶ Artikel 32, litra a).

⁴¹⁷ I denne sag kan myndighederne i kontraherende stat B også anmode om, at myndighederne i kontraherende stat A anmoder de kompetente myndigheder i kontraherende stat A om at overveje, om der er behov for at træffe beskyttelsesforanstaltninger for barnet (artikel 32, litra b)).

⁴¹⁸ Artikel 32, litra b).

⁴¹⁹ Se **kapitel 4**, pkt. **4.20-4.25** ovenfor.

⁴²⁰ Sammenhold med artikel 11, stk. 6, i Bruxelles IIa-forordningen, som beskrives nedenfor i pkt. **13.10**.

Eksempel 11 (J)

Et barn har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A. Moren ønsker at flytte til kontraherende stat B med barnet. Faren gør indsigelse, men den tilsidesættes ved en retskendelse. Retskendelsen beskriver den konkrete ordning for samværet mellem faren og barnet. Ifølge den skal skiftet ske på neutral grund og på en sådan måde, at forældrene ikke behøver at møde hinanden (på grund af konflikten mellem forældrene, og hvordan den påvirker barnet). Myndighederne i kontraherende stat A kontakter med bistand fra centralmyndighederne i begge stater de relevante myndigheder i kontraherende stat B for at anmode om bistand ved gennemførelsen af samværsordningen⁴²¹. Myndighederne i kontraherende stat B arrangerer overvåget skift for familien, så barnet kan afleveres og hentes på neutral grund, hvor der er en tredjepart til stede, så forældrene ikke behøver at møde hinanden.

Eksempel 11 (K)

To børn har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A med deres far. Moren bor i kontraherende stat B. Siden børnene og faren flyttede til kontraherende stat A for et år siden, har moren kæmpet for at få samvær med børnene. Moren indgiver en anmodning om samvær til myndighederne i kontraherende stat A⁴²². Faren modsætter sig denne anmodning, idet han gør gældende, at det ikke er til børnenes bedste at have samvær med moren på grund af hendes ustabile psykiske tilstand. Moren ønsker at bestride hans påstand, og at børnene skal have samvær med hende i hendes hjem i kontraherende stat B i alle skoleferier. Hun anmoder i henhold til artikel 35, stk. 2, myndighederne i kontraherende stat B om at indhente oplysninger og beviser og udtale sig om 1) hendes egnethed til at have samvær med sine børn, og 2) at sådant samvær kunne finde sted i hendes hjem i kontraherende stat B. Myndighederne i kontraherende stat A, som træffer afgørelse om samvær, bliver enige om at udsætte behandlingen af sagen, indtil de modtager en rapport med udtalelserne fra myndighederne i kontraherende stat B⁴²³. Myndighederne i kontraherende stat B udfærdiger en rapport, hvori de bl.a. skriver, 1) at ifølge morens journal har hun ikke og har aldrig haft nogen kendt psykisk lidelse, 2) at de efter en række samtaler med hende ikke kan finde nogen grund til, hvorfor hun ikke skulle være egnet til at have samvær med sine børn, og 3) at de efter at have besøgt hendes hjem mere end én gang vurderer, at det er et egnet miljø for børn, og at børnene har deres eget værelse i hendes hjem. Rapporten og dokumentationen optages som beviser og indgår i behandlingen af sagen i kontraherende stat B⁴²⁴.

Eksempel 11 (L)

Barnets værge blev udpeget i kontraherende stat A, hvor barnet har sædvanligt opholdssted. Han er ansvarlig for at forvalte barnets formue og ønsker at sælge en del af barnets formue i kontraherende stat B. Potentielle købere i kontraherende stat B er bekymret for, om værgen har bemyndigelse til at sælge formuen på vegne af barnet. Hvis kontraherende stat A udsteder attester i henhold til artikel 40, kan værgen anmode om en attest fra myndighederne i denne stat om, at han har ret til at handle, og hvilke beføjelser der er tillagt ham.

⁴²¹ Artikel 35, stk. 1.

⁴²² Som har kompetence efter artikel 5 – se **kapitel 4** ovenfor.

⁴²³ Artikel 35, stk. 3.

⁴²⁴ Artikel 35, stk. 2.

F. Myndighedernes videregivelse af personoplysninger og oplysninger

Artikel 41 og 42

- 11.32 Det skal bemærkes, at personoplysninger, der indsamles eller videregives i medfør af konventionen, udelukkende må bruges til de formål, til hvilke de er indsamlet eller videregivet⁴²⁵.
- 11.33 Endvidere skal de myndigheder, der modtager oplysninger, sikre, at disse behandles fortroligt i overensstemmelse med loven i den pågældende stat⁴²⁶.

G. Centralmyndighedens / den offentlige myndigheds omkostninger

- 11.34 Generelt skal centralmyndigheden og andre offentlige myndigheder afholde deres egne omkostninger til udførelsen af deres opgaver i henhold til konventionen⁴²⁷. Disse omkostninger kan omfatte: faste omkostninger til myndighedernes drift, omkostningerne til korrespondance og fremsendelse af oplysninger, omkostninger til indhentning af oplysninger om et barn, omkostningerne til at yde bistand ved opklaringen af, hvor et barn befinder sig, omkostningerne til tilrettelæggelse af mediation eller mægling samt omkostninger til gennemførelse af foranstaltninger, der er truffet i en anden kontraherende stat, herunder især anbringelsesforanstaltninger⁴²⁸.
- 11.35 I artikel 38 anerkendes det imidlertid, at myndighederne i kontraherende stater bevarer "muligheden for at opkræve rimelige gebyrer for bistand". Hvis en sådan kontraherende stat ikke opkræver sådanne gebyrer, uanset om dette er til dækning af omkostninger, der allerede er afholdt eller til dækning af omkostninger, før ydelsen udføres, bør gebyret også fastsættes "til et rimeligt beløb"⁴²⁹. Desuden bør myndighederne oplyse klart om sådanne gebyrer på forhånd.
- 11.36 Begrebet "offentlige myndigheder" i artikel 38 henviser til de administrative myndigheder i kontraherende stater og ikke til domstolene⁴³⁰. Retsudgifter og mere generelt sagsomkostninger og advokatsalærer er ikke omfattet af artikel 38.
- 11.37 En kontraherende stat kan også indgå en aftale med en eller flere andre kontraherende stater om fordelingen af udgifter til anvendelse af konventionen⁴³¹. Denne bestemmelse kan være nyttig f.eks. i sager om grænseoverskridende anbringelser af børn.

⁴²⁵ Artikel 41.

⁴²⁶ Artikel 42.

⁴²⁷ Artikel 38, stk. 1.

⁴²⁸ Se den forklarende rapport, pkt. 152.

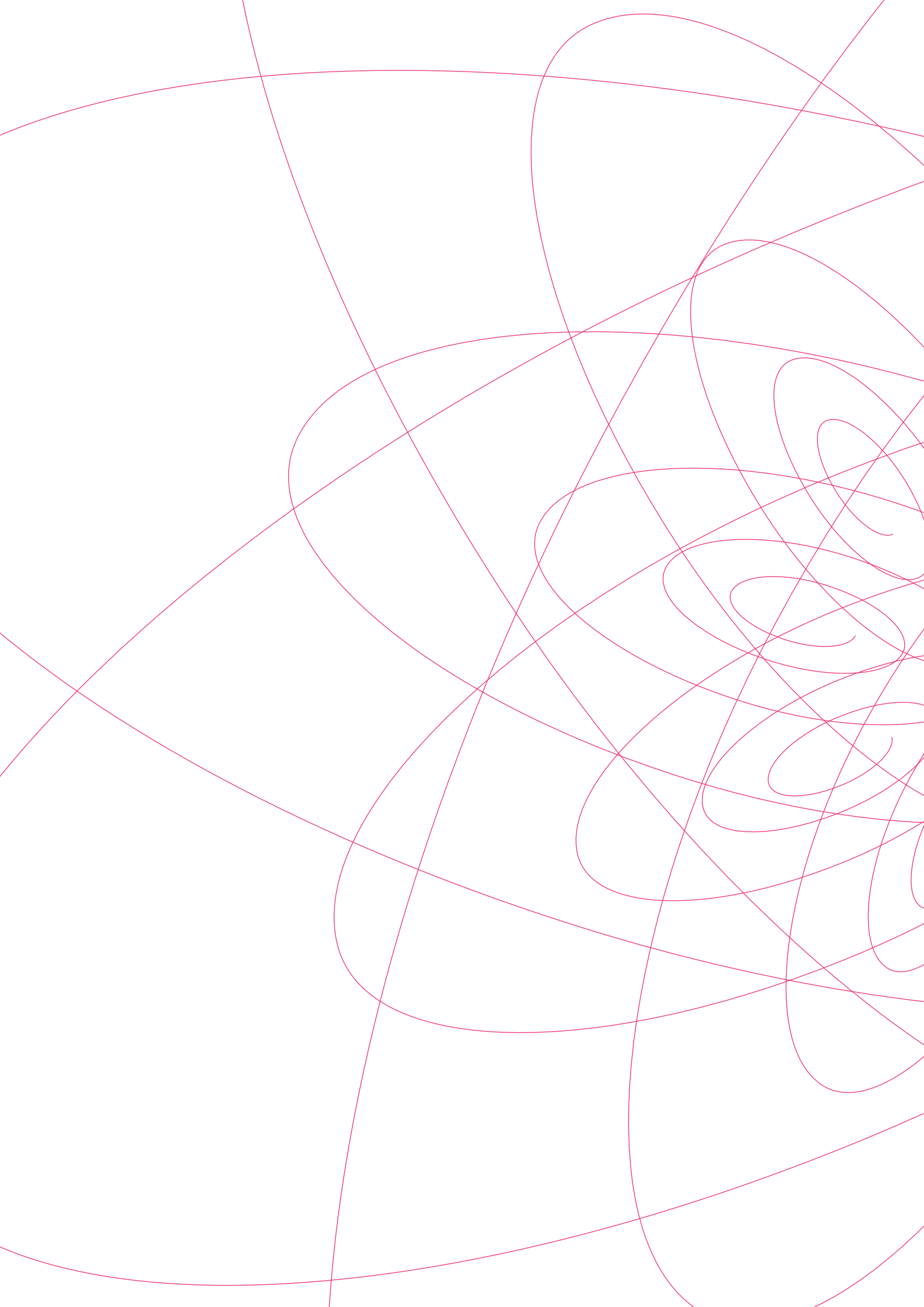
⁴²⁹ Ibid.

⁴³⁰ Ibid.

⁴³¹ Artikel 38, stk. 2.

12

*FORHOLDET MELLEM KONVENTIONEN
AF 1996 OG ANDRE INSTRUMENTER*



A. Hvordan påvirker konventionen af 1996 anvendelsen af Haagerkonventionen af 12. juni 1902 om værgemål for mindreårige⁴³²?

Artikel 51

- 12.1 I forholdet mellem kontraherende stater i Haagerkonventionen af 1996 træder konventionen af 1996 i stedet for konventionen af 1902.

B. Hvordan påvirker konventionen af 1996 anvendelsen af Haagerkonventionen af 5. oktober 1961 om myndighedernes kompetence og lovvalget i sager vedrørende beskyttelse af mindreårige⁴³³?

Artikel 51

- 12.2 I forholdet mellem de kontraherende stater i konventionen af 1996 træder konventionen af 1996 i stedet for Haagerkonventionen af 1961 om beskyttelse af mindreårige. Dette berører dog ikke anerkendelse af de foranstaltninger, der tidligere er truffet i henhold til konventionen af 1961.
- 12.3 Det betyder, at hvis en foranstaltning blev truffet af en kontraherende stat i konventionen af 1961 i henhold til artikel 4 i den konvention (som gav kompetence til myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet var statsborger), skal denne foranstaltning anerkendes i henhold til konventionen af 1961 (artikel 7 i konventionen af 1961) af enhver anden stat, som var part i konventionen af 1961 på det tidspunkt, hvor foranstaltningen blev truffet. Dette gælder, selv om de to pågældende stater i mellemtiden er blevet parter i konventionen af 1996.

Eksempel 12 (A)

Stat A og stat B er kontraherende stater i Haagerkonventionen af 1961 om beskyttelse af mindreårige. I 2007 træder konventionen af 1996 i kraft i stat B. I 2008 afsiger myndighederne i stat A en afgørelse om barnet, som har sædvanligt opholdssted i stat C, fordi barnet er statsborger i stat A. Afgørelsen opfylder kriterierne for anerkendelse i konventionen af 1961. Konventionen af 1996 træder i kraft i stat A i 2009. I 2010 anmodes der om anerkendelse af foranstaltningen i stat B. Selv om afgørelsen ikke er berettiget til anerkendelse i henhold til artikel 23 i konventionen af 1996,⁴³⁴ bør den i medfør af artikel 51 i konventionen af 1996 blive anerkendt i stat B i henhold til konventionen af 1961.

⁴³² Pr. august 2013 er de kontraherende stater Østrig, Belgien, Italien, Luxembourg, Portugal, Rumænien og Spanien. I forholdet mellem kontraherende stater i Haagerkonventionen af 1961 om beskyttelse af mindreårige trådte konventionen af 1961 i stedet for konventionen af 1902. Det skal bemærkes, at alle resterende kontraherende stater i konventionen af 1902 er EU-medlemsstater, som derfor er bundet af Bruxelles IIa-forordningen, som har forrang i henhold til forordningens artikel 59, stk. 1.

⁴³³ Pr. august 2013 er de kontraherende stater Østrig, Kina (konventionen finder kun anvendelse på Det Særlige Administrative Område Macao), Frankrig, Tyskland, Italien, Letland, Litauen, Luxembourg, Nederlandene, Polen, Portugal, Spanien, Schweiz og Tyrkiet.

⁴³⁴ Artikel 53, stk. 2 – se **kapitel 3** ovenfor. Også selv om det tidsmæssige aspekt ikke var et problem, kunne anerkendelse stadig afslås på grundlag af konventionens artikel 23, stk. 2, – se **kapitel 10** ovenfor.

C. Hvordan påvirker konventionen af 1996 anvendelsen af Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser?

Artikel 50

- 12.4 I henhold til artikel 50 berører denne konvention ikke anvendelsen af konventionen af 1980 i forholdet mellem stater, der er parter i begge konventioner. Det anføres dog også i artikel 50, at dette ikke er til hinder for, at bestemmelser i konventionen af 1996 kan gøres gældende "med henblik på at opnå tilbagegivelsen af et barn, der er blevet ulovligt fjernet eller ulovligt tilbageholdes, eller med henblik på at tilrettelægge samvær". Disse to instrumenter beskrives nærmere i pkt. **13.1-13.14** nedenfor.

D. Hvordan berører konventionen af 1996 anvendelsen af andre instrumenter?

Artikel 52

- 12.5 Denne konvention berører ikke internationale instrumenter, som de kontraherende stater har tiltrådt, og som indeholder bestemmelser om spørgsmål, der er omfattet af denne konvention, medmindre en erklæring om det modsatte er afgivet af instrumenternes kontraherende stater⁴³⁵.
- 12.6 Denne konvention berører ikke muligheden for, at en eller flere kontraherende stater kan indgå aftaler, der, for så vidt angår børn, der har deres sædvanlige opholdssted i en af disse aftalers kontraherende stater, indeholder bestemmelser om spørgsmål, der er omfattet af denne konvention⁴³⁶. Eventuelle aftaler, der indgås af de kontraherende stater om spørgsmål, der er omfattet af denne konvention, berører ikke anvendelsen af denne konvention i forholdet mellem de pågældende kontraherende stater og andre kontraherende stater, der er part i denne aftale⁴³⁷.
- 12.7 I øjeblikket er det vigtigste instrument, der hører under denne kategori, Bruxelles IIa-forordningen⁴³⁸, som gælder mellem Den Europæiske Unions medlemsstater, bortset fra Danmark. Det materielle anvendelsesområde for forordningen og konventionen af 1996 er næsten det samme, selv om forordningen ikke indeholder lovvalgsregler⁴³⁹. Hvad angår forholdet til konventionen af 1996, vil konventionen for Den Europæiske Unions medlemsstater (bortset fra Danmark) være gældende, hvis et barn har sit sædvanlige opholdssted i en EU-medlemsstat (bortset fra Danmark), eller hvis der anmodes om anerkendelse eller fuldbyrdelse af en afgørelse, der er truffet af de kompetente myndigheder i en medlemsstat (bortset fra Danmark), i en anden medlemsstat (bortset fra Danmark), uanset hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted⁴⁴⁰.

⁴³⁵ Artikel 52, stk. 1.

⁴³⁶ Artikel 52, stk. 2. Se også den forklarende rapport, pkt. 172.

⁴³⁷ Artikel 52, stk. 3.

⁴³⁸ Se fodnote 8 ovenfor.

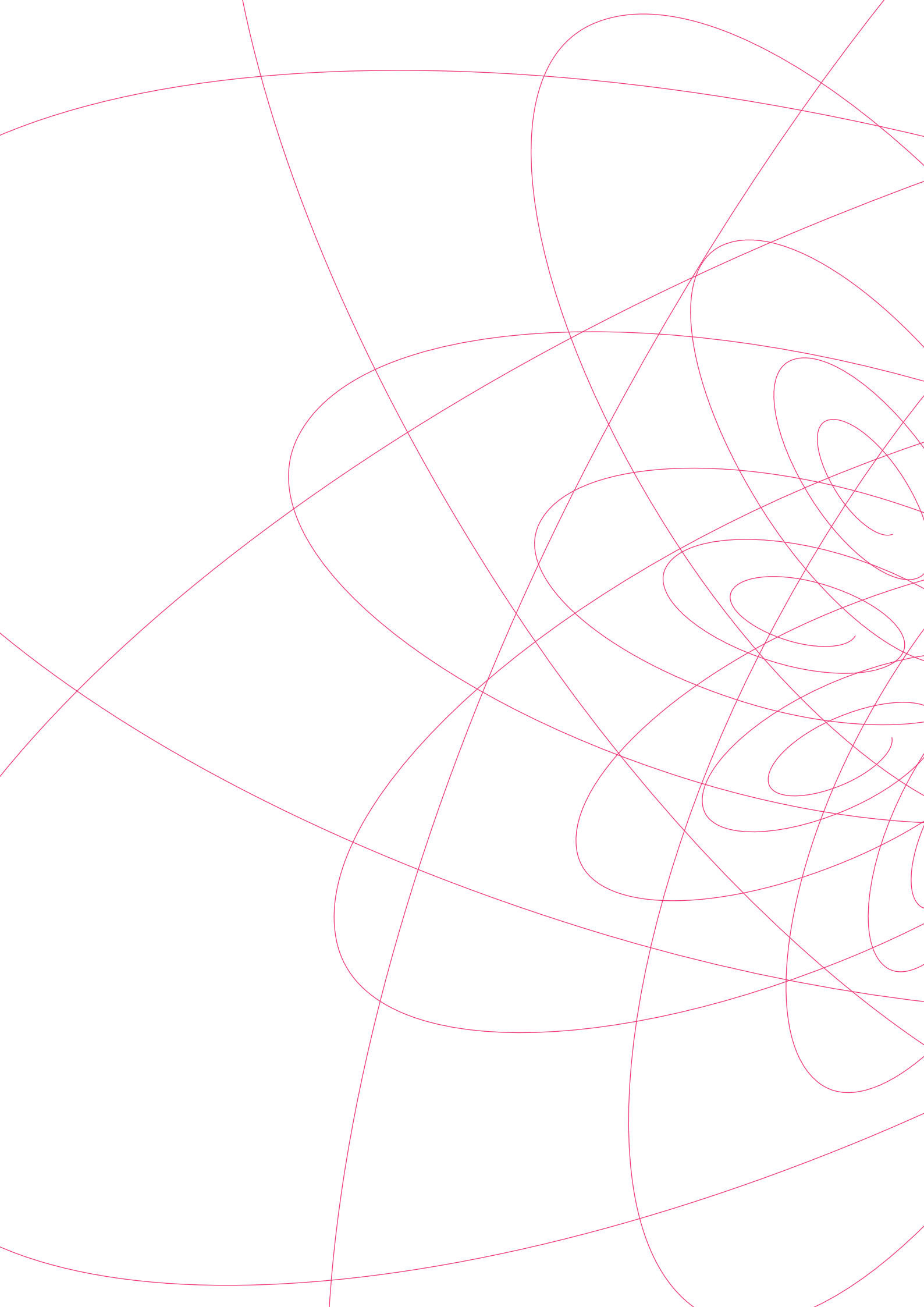
⁴³⁹ Det skal bemærkes, at lovvalgsreglerne i konventionen af 1996 finder anvendelse på børn, som har sædvanligt opholdssted i en EU-medlemsstat. Navnlig artikel 15 i konventionen af 1996 vil finde anvendelse, hvis en domstol i en EU-medlemsstat, som er omfattet af forordningen udøver kompetence i henhold til forordningens regler (hvis kompetencereglen findes i kapitel II i konventionen af 1996) – se **kapitel 9**, pkt. **9.1**, ovenfor.

⁴⁴⁰ Artikel 61 i forordningen.

- 12.8 Disse regler finder også anvendelse på ensartede lovgivninger baseret på særlig tilknytning af regional eller anden art mellem de berørte stater. Et eksempel på, hvor denne bestemmelse kan anvendes, er mellem de nordiske lande, som har ensartede lovgivninger.

13

SÆRLIGE EMNER



A. Internationale børnebortførelser

- 13.1 Konventionen af 1996 ændrer eller erstatter ikke den mekanisme, der blev indført med konventionen af 1980 for behandling af sager om internationale børnebortførelser⁴⁴¹. I stedet supplerer og styrker konventionen af 1996 konventionen af 1980 på visse områder. Det betyder, at en række af bestemmelserne kan være nyttige som supplement til mekanismen i konventionen af 1980, hvis konventionen af 1980 ikke finder anvendelse på en sag. Endvidere kan bestemmelserne i konventionen af 1996 også være nyttige som den eneste kilde til retsmidler ved internationale børnebortførelser i stater eller situationer, hvor konventionen af 1996 **ikke** finder anvendelse. Disse to forskellige situationer drøftes nedenfor.
- 13.2 Som et generelt punkt i forhold til konventionen af 1996 og internationale børnebortførelser, og hvorvidt konventionen af 1980 finder anvendelse på en sag eller ej, bør det bemærkes, at kompetencereglerne i kapitel II i konventionen af 1996 skaber en fælles tilgang til kompetence, som giver parterne sikkerhed og kan forhindre forsøg på forumshopping gennem internationale børnebortførelser. Reglen i artikel 5, som fastlægger, at barnets sædvanlige opholdssted er det primære grundlag for tildeling af kompetence, opmuntrer forældrene til at føre proces (eller indgå en aftale) om forældremyndighed, samvær og flytning i den kontraherende stat, hvor barnet bor i øjeblikket, i stedet for at tage barnet til en anden stat for at afgøre disse spørgsmål.
- 13.3 Som det beskrives i **kapitel 4** ovenfor fastlægger artikel 7 i konventionen af 1996 endvidere en særlig kompetenceregel for sager om internationale børnebortførelser⁴⁴². Myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted lige før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, bevarer kompetencen for foranstaltninger, som har til formål at beskytte barnets person og formue, indtil en række betingelser er opfyldt. Denne regel har til formål at afveje to hensyn. Det første er, at en person som fjerner eller tilbageholder et barn ulovligt, ikke bør kunne udnytte dette til at flytte kompetencen til at træffe foranstaltninger vedrørende forældremyndighed eller samvær. Det andet er, at man som oftest ikke kan se bort fra, at barnet er flyttet til et nyt bopælsland, hvis barnet bliver der, så myndighederne i den nye stat aldrig får kompetence⁴⁴³. Kompetencen forbliver hos myndighederne i den kontraherende stat, hvorfra barnet er blevet fjernet, eller hvorfra det tilbageholdes, men myndighederne i den kontraherende stat, hvortil barnet er blevet fjernet, eller hvor det tilbageholdes, kan kun træffe de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger i henhold til artikel 11 (hvis sagen betragtes som et hastetilfælde⁴⁴⁴) og kan ikke træffe foreløbige foranstaltninger efter konventionens artikel 12⁴⁴⁵.
- 13.4 Den definition af ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse, der bruges i konventionen, er den samme som den i konventionen af 1980, hvilket afspejler de to konventionernes komplementaritet⁴⁴⁶. Fortolkningen og anvendelsen af bestemmelserne i konventionen af 1980 vedrørende ulovlig fjernelse og tilbageholdelse kan hjælpe til at bestemme kompetencen i henhold til konventionen af 1996⁴⁴⁷.

⁴⁴¹ Dette fremgår klart af artikel 50 i konventionen af 1996, som beskrives i pkt. **12.4** ovenfor.

⁴⁴² Dette beskrives i pkt. **4.20-4.25** ovenfor.

⁴⁴³ Se den forklarende rapport, pkt. 46.

⁴⁴⁴ Dette er beskrevet nærmere i **kapitel 6** ovenfor.

⁴⁴⁵ Se artikel 7, stk. 3, i konventionen og den forklarende rapport, pkt. 51.

⁴⁴⁶ Artikel 7, stk. 2, i konventionen af 1996 og artikel 3 i konventionen af 1980. Se pkt. **4.21** ovenfor.

⁴⁴⁷ Se pkt. **4.21** ovenfor. Der findes retspraksis og kommentarer om fortolkningen af begrebet ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse på engelsk i INCADAT (< www.incadat.com >).

a) Hvilken rolle spiller konventionen af 1996 i situationer, hvor Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser finder anvendelse på bortførelse af et barn?

- 13.5** Konventionen af 1980 vil fortsat finde anvendelse mellem kontraherende stater i konventionen af 1996, som også er parter i konventionen af 1980⁴⁴⁸.
- 13.6** Konventionen af 1996 supplerer og forstærker konventionen af 1980 ved at fastlægge et klart grundlag for kompetencen, herunder i særlige tilbage, hvor tilbagegivelse af barnet nægtes, eller der ikke anmodes om tilbagegivelse. Konventionen forstærker konventionen af 1980 ved at understrege den centrale rolle, som myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, spiller med hensyn til at træffe afgørelse om foranstaltninger, der kan være nødvendige for at beskytte barnet på lang sigt⁴⁴⁹. Det gør den ved at sikre, at den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, bevarer kompetencen, indtil visse betingelser er opfyldt⁴⁵⁰.
- 13.7** Konventionen af 1996 indeholder også bestemmelser, som kan være til hjælp, når en retslig eller administrativ myndighed ønsker at træffe afgørelse om, at et barn skal tilbagegives i henhold til konventionen af 1980, men **kun forudsat**, at visse nødvendige hasteforanstaltninger træffes for at sikre sikker tilbagegivelse af barnet og sikre, at barnet fortsat vil nyde beskyttelse i den kontraherende stat, der indgiver anmodningen (indtil myndighederne i den kontraherende stat kan træffe foranstaltninger til at beskytte barnet). I denne henseende indeholder konventionen af 1996 en specifik kompetenceregulering, hvis der er tale om et hastetilfælde, hvor den kontraherende stat, som anmodningen rettes til, kan træffe "nødvendige beskyttelsesforanstaltninger" for barnet⁴⁵¹. Konventionen af 1996 sikrer, at sådanne beskyttelsesforanstaltninger bliver mere effektive, fordi de kan anerkendes som en følge af loven i den kontraherende stat, hvortil barnet skal tilbagegives, og kan fuldbyrdes i den kontraherende stat efter anmodning fra en berettiget part (indtil myndighederne i den kontraherende stat, der indgiver anmodningen, kan træffe eventuelle nødvendige beskyttelsesforanstaltninger)⁴⁵².
- 13.8** Konventionen af 1996 kan også afgøre spørgsmål om midlertidigt samvær i bortførelsessager, hvor der verserer en tilbagegivelsessag i henhold til konventionen af 1980⁴⁵³. Hvis den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, ikke kan afgøre spørgsmålet om midlertidigt samvær, **og** hvis det drejer sig om et hastetilfælde, kan konventionens artikel 11 udgøre grundlag for, at myndighederne i den kontraherende stat kan behandle

⁴⁴⁸ Artikel 50. Se pkt. **12.4** ovenfor.

⁴⁴⁹ Vedrørende konventionen af 1980 se artikel 16 og 19 i den konvention samt pkt. 16 og 19 i "Explanatory Report on the 1980 Hague Child Abduction Convention" ("Forklarende rapport om Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser") af E. Pérez-Vera, i "Proceedings of the Fourteenth Session (1980)" ("Forhandlinger på det 14. møde (1980)"), bind III, "Child abduction" ("Børnebortførelser"), Haag, Imprimerie Nationale, 1982, s. 425-476. I den forklarende rapport angives det, at konventionen af 1980 implicit hviler på det princip, at enhver drøftelse om forældremyndighed bør finde sted ved de kompetente myndigheder i den kontraherende stat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted før den ulovlige fjernelse/tilbageholdelse (pkt. 19).

⁴⁵⁰ Artikel 7 – se pkt. **4.20-4.25** ovenfor.

⁴⁵¹ Artikel 11 – se **kapitel 6** ovenfor (og især **eksempel 6 (G)**).

⁴⁵² Se pkt. **6.12** ovenfor om anerkendelse og fuldbyrdelse af beskyttelsesforanstaltninger truffet efter artikel 11 og mere generelt beskrivelsen i **kapitel 10**.

⁴⁵³ Se i denne forbindelse **kapitel 6** ovenfor og især **eksempel 6 (F)** samt beskrivelsen i fodnote 216. Se også retningslinjerne for god praksis om grænseoverskridende samvær (op.cit. fodnote 216) i punkt 4.6.2, hvor det i forbindelse med artikel 21 i konventionen af 1980 forklares, at "i nogle lande har man været af den opfattelse, at artikel 21 ikke omfatter anmodninger om midlertidigt samvær, indtil der er truffet afgørelse om tilbagegivelse. Dette er igen uforeneligt med det underliggende princip om, at samvær skal opretholdes under alle omstændigheder, hvis barnet ikke er i fare. Hvis der ikke genskabes kontakt til en efterladt forælder under de nogle gange meget lange tilbagegivelsessager, risikerer det at skade barnet yderligere og skabe større afstand mellem det og den efterladte forælder."

tilbagegivelsessagen og træffe en sådan afgørelse⁴⁵⁴. Denne afgørelse bortfalder, når myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, har truffet de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger i denne henseende⁴⁵⁵.

13.9 Bestemmelserne om samarbejde i konventionen af 1996 kan også anvendes til støtte for samarbejdskravet i konventionen af 1980. I henhold til konventionen af 1980 skal centralmyndigheden "fremskaffe generelle oplysninger vedrørende deres egen stats lovgivning, som har forbindelse med anvendelsen af konventionen"⁴⁵⁶, mens centralmyndigheden i henhold til konventionen af 1996 skal tage de forholdsregler, der er hensigtsmæssige for at formidle "oplysninger om retsfor skrifter og om de tjenester, der er til rådighed i deres stater vedrørende beskyttelsen af børn"⁴⁵⁷. Dette vil give en anden centralmyndighed eller en forælder mulighed for at indhente flere oplysninger om retsfor skrifter i den kontraherende stat, hvortil barnet er blevet ulovligt fjernet, eller hvor det tilbageholdes ulovligt.

13.10 Artikel 34 i konventionen af 1996, ifølge hvilken kompetente myndigheder, der påtænker at træffe en beskyttelsesforanstaltning, hvis barnets situation tilsiger det, kan anmode enhver myndighed i en anden kontraherende stat, der ligger inde med oplysninger af betydning for beskyttelsen af barnet, om at fremsende disse oplysninger⁴⁵⁸, kan især være nyttig i situationer, hvor en afgørelse om tilbagegivelse **afvises** i henhold til konventionen af 1980⁴⁵⁹. I denne situation, hvor der anlægges sag om forældremyndighed ved en myndighed i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, og denne myndighed ikke allerede har de oplysninger, som ligger til grund for afvisningen, kan den i henhold til artikel 34 anmode om disse oplysninger fra den myndighed, der afviste tilbagegivelsen. Denne kan forhindre, at der opstår en situation, hvor myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, behandler sagen om forældremyndighed og ikke har de oplysninger, som de myndigheder, der behandlede anmodningen om tilbagegivelse, har baseret deres afgørelse på. Det skal bemærkes, at der her bør skelnes mellem anvendelsen af konventionen af 1996 og anvendelsen af Bruxelles IIa-forordningen⁴⁶⁰. I henhold til artikel 11, stk. 6, i Bruxelles IIa-forordningen har en ret, der i medfør af artikel 13 i konventionen af 1980 har bestemt, at et barn ikke skal tilbagegives, en **forpligtelse** til at fremsende alle dokumenter vedrørende sagen til myndighederne i den stat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse. Konventionen af 1996 indeholder ikke en sådan forpligtelse. Som det er beskrevet i **kapitel 11** ovenfor, foreskriver den dog bestemmelser om samarbejde og kommunikation mellem myndigheder⁴⁶¹.

⁴⁵⁴ Pkt. **6.2-6.5** ovenfor beskriver, hvornår en sag kan betragtes som et "hastetilfælde" med henblik på artikel 11.

⁴⁵⁵ Artikel 11, stk. 2 – se pkt. **6.8-6.9** ovenfor. Anvendelsen af artikel 11 til at tildele kompetence til at træffe nødvendige beskyttelsesforanstaltninger til at sikre sikker tilbagegivelse af barnet eller midlertidigt samvær under tilbagegivelsessager (som nævnt her og i pkt. **13.7** samt i **kapitel 6** ovenfor) blev drøftet på mødet i den særlige kommission (del I) i 2011. Man diskuterede, hvorvidt sådanne situationer ville udgøre et "hastetilfælde", så artikel 11 kunne anvendes. Som angivet ovenfor i **kapitel 6**, vil det altid være den kompetente myndighed, der skal afgøre, om der kan træffes en foranstaltning på grundlag af artikel 11 – hvorvidt situationen reelt kan beskrives som et "hastetilfælde", på grundlag af den konkrete sags faktiske omstændigheder.

⁴⁵⁶ Artikel 7, stk. 2, litra e).

⁴⁵⁷ Artikel 30, stk. 2.

⁴⁵⁸ Artikel 34. Se også pkt. **11.25-11.26** ovenfor.

⁴⁵⁹ Det gælder navnlig, hvis tilbagegivelse afvises, fordi der er en alvorlig risiko for, at det ville udsætte barnet for fysisk eller psykisk skade eller på anden måde sætte barnet i en situation, som det ikke bør tåle – artikel 13, stk. 1, litra b), i konventionen af 1980.

⁴⁶⁰ Se fodnote 8 ovenfor.

⁴⁶¹ Artikel 34. Se også pkt. **11.25-11.26** ovenfor. Se også **eksempel 11 (I)**.

- 13.11** Artikel 34 i konventionen af 1996 kan også anvendes af den kontraherende stat, **som en anmodning rettes til**, og som behandler tilbagegivelsessagen i henhold til konventionen af 1980. Hvis oplysninger fra den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, er relevante for afgørelsen om, hvorvidt et barn skal tilbagegives eller ej⁴⁶², eller for enhver anden hasteforanstaltning, som den retslige eller administrative myndighed i den kontraherende stat, som anmodningen er rettet til, påtænker at træffe (f.eks. hasteforanstaltninger til sikker tilbagegivelse af barnet), kan myndigheden bruge mekanismen i artikel 34 til at indhente disse relevante oplysninger fra den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted.
- 13.12** Endelig skal det bemærkes, at hverken konventionen af 1996 eller konventionen af 1980 foreskriver en procedure, der skal følges, hvis der anlægges sag om tilbagegivelse af et barn samtidig i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, (i henhold til artikel 5 og 7 i konventionen af 1996) og i den kontraherende stat, hvortil barnet er blevet ulovligt fjernet, eller hvor det tilbageholdes ulovligt (i henhold til artikel 12 i konventionen af 1980). Artikel 13 i konventionen af 1996 løser ikke dette problem, da kompetencen i konventionen af 1980 ikke er baseret på artikel 5-10 i konventionen af 1996 (se artikel 13 i konventionen af 1996). Under sådanne omstændigheder skal de pågældende kontraherende stater kommunikere og samarbejde (med bistand fra centralmyndighederne og/eller ved direkte kommunikation mellem de retslige myndigheder) om at finde ud af, hvad der er til barnets bedste⁴⁶³.

Eksempel 13 (A) *I følgende eksempel er stat A og B kontraherende stater i både konventionen af 1996 og konventionen af 1980.*

Et barn har sædvanligt opholdssted i stat A. Efter at barnets forældre går fra hinanden, beholder begge forældre forældremyndigheden over barnet, men forældrene er enige om, at barnet skal bo hos moren og have regelmæssigt samvær med faren. Tre måneder senere flytter moren til stat B med barnet uden farens samtykke.

Faren anmoder om tilbagegivelse af barnet i henhold til konventionen af 1980. Moren anklager faren for at have misbrugt barnet seksuelt, og retten i stat B afviser anmodningen om tilbagegivelse af barnet, fordi der er en alvorlig risiko for, at det ville udsætte barnet for fysisk eller psykisk skade⁴⁶⁴.

Faren anmoder derfor myndighederne i stat A om tilbagegivelse af barnet (eftersom myndighederne i stat A bevarer kompetencen i henhold til artikel 7 i konventionen af 1996, medfører afslaget på tilbagegivelse efter konventionen af 1980 ikke i sig selv, at kompetencen ændres⁴⁶⁵). I henhold til artikel 34, stk. 1, kan retterne i stat A, og bør om nødvendigt, anmode myndighederne i stat B om oplysninger om begrundelsen for afslaget på anmodningen om tilbagegivelse og de oplysninger, som afgørelsen hviler på.

Myndighederne i stat A gennemgår sagen og konstaterer, at der ikke er risiko for skade på barnet, hvis det tilbagegives til stat A, og at retten i stat B ikke fik forelagt alle relevante oplysninger. De træffer afgørelse om, at barnet skal tilbagegives til stat A.

⁴⁶² F.eks. for en indsigelse fremsat i henhold til artikel 13 i konventionen af 1980. Med hensyn til hvorvidt fjernelsen eller tilbageholdelsen af et barn var "ulovlig" i henhold til artikel 3 i konventionen af 1980, se den specifikke mekanisme i artikel 15 i konventionen af 1980.

⁴⁶³ Én relevant faktor for denne problemstilling kan være, at tilbagegivelsessager i henhold til konventionen af 1980 (se artikel 2 og 11 i konventionen af 1980) skal afvikles hurtigt.

⁴⁶⁴ Artikel 13, stk. 1, litra b), i konventionen af 1980.

⁴⁶⁵ Se pkt. **4.20-4.25** ovenfor.

Stat A's afgørelse skal anerkendes som en følge af loven i stat B, hvis der ikke er noget grundlag for at afslå anerkendelse i henhold til artikel 23, stk. 2. Den omstændighed, at en afgørelse om ikke at tilbagegive barnet henhold til artikel 13 i konventionen af 1980, er blevet truffet i stat B er i sig selv ikke grundlag for at afslå anerkendelse efter artikel 23. Hvis moren ikke er villig til at efterkomme stat A's afgørelse frivilligt, kan afgørelsen fuldbyrdes i henhold til artikel 26 og 28 i konventionen af 1996⁴⁶⁶.

*Retterne i kontraherende stat B har (afhængigt af den konkrete sags faktiske omstændigheder) også mulighed for at træffe afgørelse om, at barnet skal tilbagegives i henhold til artikel 12 i konventionen af 1980, men samtidig træffe de nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af barnet i henhold til artikel 11 for at sikre sikker tilbagegivelse af barnet og barnets fortsatte beskyttelse i stat A (indtil myndighederne der kan handle). Disse foranstaltninger kunne f.eks. gå ud på, at indtil myndighederne i stat A kan træffe de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger, 1) må faren ikke have samvær med barnet, og 2) skal han sørge for en separat bolig i stat A til barnet og moren. Disse afgørelser skal derefter anerkendes i stat A (medmindre der konstateres en grund til ikke at anerkende dem – se artikel 23, stk. 2), indtil myndighederne i stat A kan træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre beskyttelse af barnet. Stat B vil muligvis sikre så vidt muligt, at disse beskyttelsesforanstaltninger gennemføres i stat A, **før** de tillader gennemførelse af afgørelsen om tilbagegivelse (i dette scenarie kan gennemførelsen af kravet om bolig bekræftes, før tilbagegivelsen gennemføres, men gennemførelsen af afgørelsen om, at faren ikke skal have samvær, skal fuldbyrdes af stat A, hvor det er nødvendigt, når barnet vender tilbage til stat A).*

b) Hvilken rolle spiller konventionen af 1996 i situationer, hvor Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser ikke finder anvendelse på bortførelse af et barn?

13.13 Der er en række situationer, hvor konventionen af 1980 muligvis ikke finder anvendelse på en sag, selv om konventionen af 1996 gør. Konventionen af 1980 finder eksempelvis ikke anvendelse på børn over 16 år, mens konventionen af 1996 gælder for børn op til 18 år⁴⁶⁷. Hvad vigtigere er, konventionen af 1980 vil kun finde anvendelse på sager, som omfatter to stater, der er kontraherende stater i den konvention, og mellem hvilke konventionen er trådt i kraft. Hvis en stat f.eks. har tiltrådt konventionen af 1980, vil konventionen af 1980 kun finde anvendelse mellem den og en anden kontraherende stat, som har **accepteret** tiltrædelsen⁴⁶⁸. To stater, der er involveret i en sag om en international børnebortførelse, kan derfor begge være kontraherende stater i konventionen af 1996, mens konventionen af 1980 ikke gælder mellem dem.

13.14 Mange af de situationer, hvor konventionen af 1996 kan anvendes i sager om ulovlig fjernelse/tilbageholdelse, hvor konventionen af 1980 **ikke** finder anvendelse, er beskrevet i de foregående kapitler i denne håndbog. Det gælder for eksempel:

- Kompetencebestemmelserne, som sikrer, at kompetencen bliver hos den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, indtil strenge betingelser er opfyldt⁴⁶⁹, blev beskrevet i pkt. **4.20-4.25** samt i pkt. **13.2-13.4** ovenfor.

⁴⁶⁶ Se pkt. **10.22-10.28** ovenfor.

⁴⁶⁷ Artikel 2 i konventionen af 1996. Artikel 4 i konventionen af 1980.

⁴⁶⁸ Se artikel 38 i konventionen af 1980.

⁴⁶⁹ Artikel 7 i konventionen af 1996.

- Samarbejdsbestemmelserne, som sikrer, at en lang række tjenester, der er til rådighed i sager om internationale børnebortførelser, ydes til forældre i kontraherende stater i konventionen af 1996, blev beskrevet i **kapitel 11** ovenfor. De bestemmelser, der især kan anvendes, når et barn er blevet ulovligt fjernet/tilbageholdt, omhandler centralmyndighedernes forpligtelser til at yde bistand ved opklaringen af, hvor barnet befinder sig, samt til at tilvejebringe forligsmæssige løsninger til beskyttelse af barnets person⁴⁷⁰.
- Bestemmelserne om anerkendelse og fuldbyrdelse, som er beskrevet i **kapitel 10** ovenfor, kan også i kombination med kompetencereglerne anvendes i nogle situationer til at sikre, at barnet faktisk gives tilbage til den kontraherende stat, hvor det har sit sædvanlige opholdssted. Forælderen i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, kan f.eks. allerede have en eksigibel afgørelse om forældremyndighed eller tilbagegivelse af barnet eller hurtigt kunne få en i denne kontraherende stat. Denne afgørelse kan derefter forelægges den kontraherende stat, hvortil barnet er blevet ulovligt fjernet, eller hvor det tilbageholdes ulovligt, med henblik på anerkendelse og fuldbyrdelse i henhold til konventionen. Når afgørelsen er blevet erklæret for eksigibel eller er blevet registreret med henblik på fuldbyrdelse, skal den fuldbyrdes i sidstnævnte kontraherende stat, som om den var blevet truffet af myndighederne i den stat, medmindre en af grundene for at afslå anerkendelse gælder⁴⁷¹.

Eksempel 13 (B)

I følgende eksempel er både stat A og stat B kontraherende stater i konventionen af 1996. Stat B har imidlertid ikke undertegnet konventionen af 1980⁴⁷².

Et barn har sædvanligt opholdssted i stat A. Efter at barnets forældre går fra hinanden, beholder begge forældre forældremyndigheden over barnet, men forældrene er enige om, at barnet skal bo hos moren og have regelmæssigt samvær med faren. Tre måneder senere flytter moren til stat B med barnet uden farens samtykke.

I henhold til konventionen af 1996 kan faren anmode centralmyndigheden i stat A om at anmode centralmyndigheden i stat B om at yde bistand ved opklaringen af, hvor barnet befinder sig⁴⁷³.

Han kan også anmode centralmyndigheden i stat A om at indhente oplysninger fra centralmyndigheden i stat B om retsfor skrifter og om de tjenester, der er til rådighed i stat B vedrørende beskyttelsen af børn⁴⁷⁴.

Kompetencen til at træffe beskyttelsesforanstaltninger for barnet forbliver hos myndighederne i stat A⁴⁷⁵. Efter anmodning fra faren kan disse myndigheder derfor træffe afgørelse om, at barnet straks skal tilbagevises til stat A's kompetence (enten til moren eller, hvis moren ikke vil vende tilbage til stat A, til faren). Denne afgørelse skal fuldbyrdes i stat B efter anmodning fra faren eller enhver berettiget person⁴⁷⁶. Afhængigt af sagens faktiske omstændigheder kan retterne i stat A alternativt afsige afgørelse om, at barnet skal forblive hos moren i stat B, indtil sagen om

⁴⁷⁰ Artikel 31, litra b), og artikel 31, litra c) – som kan udføres direkte af centralmyndigheden eller indirekte gennem offentlige myndigheder eller andre organer. Se pkt. **11.11** ovenfor.

⁴⁷¹ Fuldbyrdelse er beskrevet nærmere i pkt. **10.22-10.28** ovenfor.

⁴⁷² Konventionen af 1980 gælder derfor ikke mellem de to stater og kan ikke anvendes i denne sag.

⁴⁷³ Artikel 31, litra c). Se pkt. **11.11** ovenfor.

⁴⁷⁴ Artikel 30, stk. 2: Faren kan anmode centralmyndigheden i kontraherende stat B, hvor han har sædvanligt opholdssted, om at indgive anmodningen om oplysninger, eller han kan henvende sig direkte til centralmyndigheden i kontraherende stat A. Se pkt. **11.10** ovenfor.

⁴⁷⁵ Artikel 7 i konventionen af 1996 beskrives i pkt. **4.20-4.25** ovenfor.

⁴⁷⁶ Medmindre der konstateres en af grundene til ikke at anerkende afgørelsen i konventionen – se artikel 26, stk. 3, som beskrives ovenfor i pkt. **10.24**.

forældremyndighed over barnet er afgjort (hvilket skal ske i stat A), men at barnet skal have midlertidigt samvær med faren, mens denne sag kører.

B. Samvær⁴⁷⁷

a) Hvad er "retten til samvær"?

- 13.15** Ifølge artikel 3, litra b), kan "foranstaltninger med henblik på beskyttelse af barnets person eller formue" navnlig vedrøre "retten til samvær". Konventionen indeholder ikke nogen fuldstændig definition af "retten til samvær", men det angives udtrykkeligt, at disse rettigheder omfatter "retten til at bringe barnet til et andet sted end dets sædvanlige opholdssted for et begrænset tidsrum"⁴⁷⁸. Denne formulering er taget fra definitionen af "samværsret" i artikel 5, litra b), i konventionen af 1980⁴⁷⁹. Det er bevidst, at der bruges de samme formuleringer i de to konventioner, og begreberne bør fortolkes på den samme selvstændige⁴⁸⁰ måde i begge konventioner for at sikre konventionernes komplementaritet. Det skal bemærkes, at den forklarende rapport til konventionen af 1996 præciserer, at "retten til samvær" omfatter kontakt på afstand, som en forælder kan have med sit barn pr. brev, telefon eller fax⁴⁸¹.
- 13.16** Eksemplerne i denne håndbog har illustreret betydningen af alle kapitler i konventionen af 1996 for sager om internationalt samvær. Dette afsnit samler nogle af de særligt vigtige bestemmelser i konventionen af 1996 for disse sager.

b) Administrativt samarbejde mellem stater⁴⁸² i internationale sager om samvær

- 13.17** Ud over centralmyndighedernes generelle opgaver, hvoraf nogle, herunder at yde bistand ved opklaringen af, hvor barnet befinder sig, og at tilvejebringe forligsmæssige løsninger, også vil være nyttige for at sikre udøvelse af samvær, omhandler artikel 35 i konventionen af 1996 specifikt samarbejde i internationale sager om samvær. I henhold til artikel 35 kan de kompetente myndigheder i en kontraherende stat anmode myndighederne i en anden kontraherende stat om bistand ved gennemførelsen af beskyttelsesforanstaltninger, der er truffet efter denne konvention, navnlig foranstaltninger, der skal sikre den faktiske udøvelse af samvær samt retten til at bevare en regelmæssig direkte kontakt⁴⁸³.
- 13.18** Artikel 35 indeholder også en mekanisme for en forælder, der bor i en anden kontraherende stat end barnet, som kan anmode myndighederne i sin egen stat om at indhente oplysninger og beviser og udtale sig om den pågældende forælders egnethed til at have samvær og om vilkårene for udøvelsen af samvær⁴⁸⁴. De myndigheder, der har kompetence, skal inddrage disse oplysninger, beviser og denne udtalelse, når de træffer en afgørelse om samvær med barnet. Denne artikel giver også de myndigheder, der har kompetence, beføjelse til at udsætte behandlingen af samværs sagen, mens den afventer resultatet af en sådan

⁴⁷⁷ Der findes flere oplysninger i retningslinjerne for god praksis (op.cit. fodnote 216). Terminologiske spørgsmål (f.eks. "kontakt" og "samvær") drøftes på side xxvi.

⁴⁷⁸ Artikel 3, litra b). Se også pkt. **3.22** ovenfor om betydningen af artikel 3, litra b).

⁴⁷⁹ Formuleringen "retten til samvær" i artikel 3, litra b), i konventionen af 1996 er også en gengivelse af artikel 5, litra b), i konventionen af 1980.

⁴⁸⁰ Det betyder, at begreberne skal fortolkes selvstændigt uden hensyntagen til de nationale lovgivninger.
⁴⁸¹ Forklarende rapport, pkt. 20. I dag ville denne indirekte kontakt formentlig også omfatte kontakt via e-mail og internet, herunder videokonferencefaciliteter.

⁴⁸² Samarbejdsbestemmelserne er beskrevet nærmere i **kapitel 11** ovenfor.

⁴⁸³ Artikel 35, stk. 1. Se pkt. **11.27-11.30** ovenfor.

⁴⁸⁴ Artikel 35, stk. 2.

anmodning⁴⁸⁵. Det understreges i konventionen, at denne udsættelse, indtil disse oplysninger er modtaget, kan være særligt vigtig, hvis myndigheden behandler en anmodning om ændring eller ophævelse af samvær, der er tilkendt af myndighederne i den stat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted⁴⁸⁶.

Eksempel 13 (C)

Moren og barnet flyttede lovligt til kontraherende stat A fra kontraherende stat B for flere år siden, mens faren blev i kontraherende stat B. Der blev indgået en samværsordning, og barnet og faren havde regelmæssigt samvær. Moren ønsker nu at reducere eller ophæve samværsordningen mellem barnet og faren og anmoder myndighederne i kontraherende stat A om dette. Faren anmoder myndighederne i kontraherende stat B om at indhente oplysninger/beviser og udtale sig om hans egnethed til at have samvær og vilkårene for udøvelsen af samvær⁴⁸⁷. Han anmoder om, at de myndigheder, der behandler sagen i kontraherende stat A, udsætter behandlingen af sagen, indtil de har modtaget kontraherende stat B's udtalelse⁴⁸⁸. Myndighederne efterkommer denne anmodning, og behandlingen af sagen udsættes i kontraherende stat A. Myndighederne i kontraherende stat B undersøger situationen og udarbejder en rapport, som viser, at faren er egnet til at have samvær. Denne rapport og dokumentationen optages som bevis, og myndighederne i kontraherende stat A tager hensyn til dem i deres afgørelse om samvær⁴⁸⁹.

c) Forudgående anerkendelse⁴⁹⁰

13.19 I henhold til konventionen vil en afgørelse om samvær, der er afsagt i én kontraherende stat, generelt blive anerkendt som en følge af loven i alle andre kontraherende stater⁴⁹¹. Der er kun få grunde til at afslå anerkendelse, og de er alle angivet i konventionens artikel 23, stk. 2⁴⁹².

13.20 Muligheden for "forudgående anerkendelse" i konventionens artikel 24 er et særligt nyttigt værktøj til at fremme internationalt samvær. Dette er fordi det kan mindske forældrenes bekymring for, om samværsafgørelser vil blive overholdt i andre kontraherende stater. To situationer omhandlende internationalt samvær kan illustrere dette:

- Hvis et barn skal rejse til en anden stat for at have samvær, kan barnets primære omsorgsperson(er) være bekymret for, om samværsafgørelsen vil blive efterkommet af den person, der udøver samværet, og at barnet måske ikke vil blive tilbagegivet til dem efter endt samvær. Forudgående anerkendelse af afgørelserne om både forældremyndighed og samvær afsagt af den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, vil sikre, at tilbagegivelsen af barnet til den primære omsorgsperson kan fuldbyrdes (i henhold til artikel 26 og 28 i konventionen af 1996), hvis samværsafgørelsen ikke efterkommes i den kontraherende stat, hvor samværet udøves. Denne retssikkerhed kan måske få den primære omsorgsperson til at tillade samværet⁴⁹³.

⁴⁸⁵ Artikel 35, stk. 3.

⁴⁸⁶ *Idem.*

⁴⁸⁷ Artikel 35, stk. 2.

⁴⁸⁸ Artikel 35, stk. 3.

⁴⁸⁹ Artikel 35, stk. 2.

⁴⁹⁰ Dette beskrives nærmere i **kapitel 10**, pkt. **10.16-10.21**, ovenfor.

⁴⁹¹ Artikel 23, stk. 1.

⁴⁹² Se pkt. **10.4-10.15** ovenfor.

⁴⁹³ Hvis konventionen af 1980 er gældende mellem de relevante stater, ville muligheden for tilbagegivelse også kunne berolige den primære omsorgsperson i denne situation. Her ville den primære

- Hvis en forælder ønsker at flytte til et andet land med et barn, kan den "efterladte" forælder være bekymret for, at tilkendt samvær ikke vil blive overholdt efter flytningen af den forælder, der flytter. Forudgående anerkendelse vil give denne forælder sikkerhed for, at hvis samværsafgørelsen ikke efterkommes af den forælder, der flytter, vil den blive fuldbyrdet i den kontraherende stat, som forælderen og barnet er flyttet til, som om den var blevet afsagt der⁴⁹⁴.

13.21 Et system med forudgående anerkendelse kan også give garanti for, at **vilkårene** for samvær, som fastlægges af de myndigheder, der har den primære kompetence, vil kunne fuldbyrdes fra det øjeblik, hvor barnet ankommer til en anden kontraherende stat på besøg eller efter at have flyttet dertil.

13.22 Hvis konventionen af 1996 **ikke** er gældende mellem de pågældende stater, anvendes ofte en tilsvarende afgørelse ("mirror order"), som et middel til at sikre, at en afgørelse truffet i én stat kan fuldbyrdes i en anden stat. En sådan afgørelse er en afgørelse, der træffes af retterne i f.eks. den stat, hvor samværet skal udøves, eller i den stat, som barnet skal flytte til, og som er identisk med eller ligner en afgørelse truffet i den anden stat. En afgørelse, der er truffet i den sidstnævnte stat, bliver som sådan fuld eksigibel og retsgyldig i begge stater. I nogle stater og situationer har parterne imidlertid oplevet problemer med at få udstedt sådanne tilsvarende afgørelser. Dette skyldes ofte, at den pågældende stat ikke har ment, at den har kompetence til at udstede en sådan afgørelse, fordi barnet ikke har sædvanligt opholdssted i den stat (f.eks. hvis barnet blot besøger staten med henblik på samvær). Konventionen af 1996 undgår dette problem ved at indføre en langt mere enkel og hurtigere metode til anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse fra én kontraherende stat i den anden kontraherende stat.

d) International flytning⁴⁹⁵

13.23 Myndighederne i mange stater har et stigende fokus på problemerne med internationale flytninger. Ved en "international flytning" flytter barnet permanent fra én stat til en anden, normalt sammen med den primære omsorgsperson. Resultatet er ofte, at barnet vil bo meget længere væk fra den anden forælder, så det bliver svært og dyrt for den pågældende at have samvær med barnet.

13.24 Det er vigtigt, at vilkårene for en afgørelse om samvær, der er afsagt i forbindelse med en international flytning, overholdes fuldt ud i den stat, som barnet er flyttet til. Det er der to grunde til: 1) Myndighederne, som skal træffe afgørelse om flytningen, vil have været bedst egnede til at bestemme, hvad der er til barnets bedste med hensyn til fortsat samvær med den anden forælder, og 2) hvis afgørelser i disse situationer ikke efterkommes i en bestemt stat, kan dette have en negativ indflydelse på dommere, som skal tage stilling til, om de skal tillade flytning til den stat i fremtiden (dvs. de kan nægte at give tilladelse til at flytte, fordi samvær ikke kan garanteres).

⁴⁹⁴ omsorgsperson vide, at der findes et hurtigt retsmiddel, hvis barnet tilbageholdes ulovligt i strid med retskendelsen. På denne måde fremmer konventionen af 1980 også internationalt samvær. Se imidlertid pkt. **13.23-13.27** nedenfor vedrørende internationale flytninger, og at den kontraherende stat, som barnet er flyttet til, vil blive den kontraherende stat, der har generel kompetence vedrørende barnet, når barnet har fået sædvanligt opholdssted der (artikel 5, stk. 2, se pkt. **4.8-4.11** ovenfor).

⁴⁹⁵ International flytning og internationalt samvær er beskrevet nærmere i kapitel 8 i retningslinjerne for god praksis om grænseoverskridende samvær (op.cit. fodnote 216).

- 13.25 Når der træffes en samværsafgørelse i forbindelse med en international flytning (af myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted), skal denne afgørelse efter konventionens artikel 23, stk. 1, anerkendes som en følge af loven i den kontraherende stat, som barnet flytter til. Den skal efter artikel 26 og 28 fuldbyrdes i den pågældende stat, som om den var truffet i den kontraherende stat. Hvis der er tvivl om, hvorvidt afgørelsen vil blive anerkendt efter flytningen, bør der indgives en anmodning om forudgående anerkendelse i henhold til artikel 24⁴⁹⁶.
- 13.26 Et problem i forbindelse med internationale flytninger kan imidlertid være, at det gælder i henhold til konventionen af 1996, at så snart barnet får sædvanligt opholdssted i den kontraherende stat, som det lovligt⁴⁹⁷ er flyttet til, vil den primære kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger for barnet flytte til de kompetente myndigheder i den kontraherende stat (se artikel 5, stk. 2, og **4.8-4.11** ovenfor). Bekymringen kan derfor være, at den forælder, der flytter, kan udnytte denne ændring af kompetencen og senere anmode om at ændre, begrænse eller endda ophæve samværsretten for den forælder, som blev tilbage i oprindelsesstaten. Se i denne forbindelse nærmere i kapitel 8 i retningslinjerne for god praksis om grænseoverskridende samvær⁴⁹⁸.
- 13.27 Som nævnt ovenfor, ville en af mulighederne for denne forælder være at anmode om "forudgående anerkendelse"⁴⁹⁹ af samværsafgørelsen i den nye kontraherende stat med henblik på at sikre den pågældendes ret til samvær. Når den er anerkendt, vil myndighederne i den kontraherende stat, som barnet er flyttet til, betragte afgørelsen som havende samme status som en afgørelse, der er truffet i denne kontraherende stat. Selv om afgørelsen ikke er blevet gjort til genstand for "forudgående anerkendelse", bør den kontraherende stat, som barnet er flyttet til, ikke give tilladelse til prøvelse og ændring af afgørelsen, medmindre den under omstændighederne ville give tilladelse til prøvelse og ændring af en national afgørelse om samvær⁵⁰⁰. Endvidere gælder det, at hvis den kontraherende stat, som barnet er flyttet til, behandler en anmodning om prøvelse eller ændring af en samværsafgørelse, der er blevet truffet **kort tid efter** en flytning, som er godkendt af en domstol, bør den domstol, som behandler anmodningen om prøvelse, være meget forsigtig med at gribe ind i den samværsordning, som de myndigheder, der traf afgørelse om flytningen, har indgået⁵⁰¹. Hvis det findes at være nødvendigt at træffe foranstaltninger til at prøve eller ændre afgørelsen, bør det overvejes at anvende mekanismerne i konventionen til at indhente de relevante oplysninger fra myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet havde sit tidligere sædvanlige opholdssted, (f.eks. anvendelse af konventionens artikel 9 til at overføre kompetencen til den kontraherende stat, eller anvendelse af mekanismen i artikel 35)⁵⁰².

⁴⁹⁶ Dette er beskrevet i pkt. **13.19-13.22** ovenfor.

⁴⁹⁷ Hvis flytningen ikke var lovlig, men var en ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af barnet, se artikel 7 og pkt. **4.20-4.25** ovenfor.

⁴⁹⁸ Op.cit. fodnote 216, pkt. 8.5.4.

⁴⁹⁹ Forudgående anerkendelse beskrives i pkt. **13.19-13.21** ovenfor.

⁵⁰⁰ Se retningslinjerne for god praksis for grænseoverskridende samvær (op.cit. fodnote 216), kapitel 8 og navnlig pkt. 8.5.

⁵⁰¹ Ibid., pkt. 8.5.3.

⁵⁰² Disse mekanismer kan også vise sig nyttige i situationer, hvor en samværsafgørelse ikke er truffet i forbindelse med en påtænkt flytning, men en lovlig flytning kort tid efter, at der er afsagt en samværsafgørelse. Ibid.

e) *Internationalt samvær i sager, hvor konventionen af 1980 og konventionen af 1996 finder anvendelse*

- 13.28** Det skal bemærkes, at i stater og situationer, hvor konventionen af 1980 også finder anvendelse, indeholder artikel 7, stk. 2, litra f), og 21 i konventionen af 1980 vigtige forpligtelser vedrørende samvær⁵⁰³. Disse bestemmelser skal ikke drøftes nærmere her, men der henvises til retningslinjerne for god praksis om grænseoverskridende samvær⁵⁰⁴ (navnlig kapitel 4) samt til retningslinjerne for god praksis om centralmyndighedernes praksis⁵⁰⁵ (navnlig kapitel 5).
- 13.29** De kontraherende stater bør bemærke, at bestemmelserne i konventionerne af 1980 og 1996 har forskelligt fokus med hensyn til retten til samvær. Artikel 21 i konventionen af 1980 fastlægger specifikt, at en centralmyndighed enten direkte eller gennem mellemlid kan "tage initiativ til eller bistå med sagsanlæg med henblik på at tilrettelægge eller sikre respekt for samværsretten og de bestemmelser, der måtte gælde for udøvelsen af retten". Hvis begge konventioner gælder, har bestemmelserne i konventionen af 1996 om aktindsigt til formål at "supplere og styrke" samarbejdet vedrørende retten til samvær i konventionen af 1980⁵⁰⁶.
- 13.30** Hvis en anmodning om internationalt samvær indgives i tilfælde, hvor begge konventioner gælder, foreslås det, at begge konventioner nævnes i anmodningen, hvor det er relevant⁵⁰⁷.

C. *Anbringelse i familiepleje, i et kafala-plejeforhold og på institution*

- 13.31** Afgørelser om anbringelse af et barn i en plejefamilie eller på en institution⁵⁰⁸ eller i et kafala-plejeforhold eller lignende plejeforhold er omfattet af definitionen af foranstaltninger, der har til formål at beskytte børn, og er omfattet af konventionen⁵⁰⁹. Kompetencen til at foretage sådanne anbringelser eller træffe sådanne afgørelser er derfor underlagt konventionens kompetenceregler⁵¹⁰, og anbringelser eller afgørelser i én kontraherende stat skal anerkendes og fuldbyrdes i andre kontraherende stater, medmindre en af grundene til ikke-anerkendelse er gældende⁵¹¹.
- 13.32** Hvad der er nok så vigtigt, foreskriver konventionen også, at staterne skal samarbejde om det stigende antal sager, hvor børn, som er anbragt i alternative plejeforhold, flytter til udlandet, herunder f.eks. i familiepleje eller langsigtede ordninger, som ikke er adoption. Dette omfatter ordninger, der er omfattet af det

⁵⁰³ Som angivet i fodnote 493 ovenfor, skal det også bemærkes, at muligheden for tilbagegivelse i konventionen af 1980 er et meget vigtigt redskab til at fremme internationalt samvær. Ved at give omsorgspersonen den bedste garanti mod ulovlig tilbageholdelse af barnet skabes retsgrundlag for internationalt samvær, som giver tryghed.

⁵⁰⁴ Op.cit. fodnote 216.

⁵⁰⁵ Op.cit. fodnote 355.

⁵⁰⁶ Se den forklarende rapport, pkt. 146.

⁵⁰⁷ Se også pkt. **11.2** og **11.6** ovenfor om udpegelse af den samme centralmyndighed efter konventionerne af 1980 og 1996, hvis en stat er part i begge konventioner. Dette er et eksempel på en situation, hvor det kan være hensigtsmæssigt at udpege det samme organ under begge konventioner.

⁵⁰⁸ I forbindelse med alternativ omsorg for børn henvises der til fodnote 83 ovenfor om retningslinjerne for alternativ omsorg for børn, som formelt blev godkendt ved FN's Generalforsamlings resolution /RES/64/142 af 24. februar 2010.

⁵⁰⁹ Artikel 3, litra e). Se pkt. **3.25-3.28** ovenfor.

⁵¹⁰ Artikel 5-10. Se **kapitel 4** ovenfor.

⁵¹¹ Artikel 23, stk. 2. Se pkt. **10.4-10.15** ovenfor.

muslimske kafala-system⁵¹².

Eksempel 13 (D)

Et barn har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A. Myndighederne i kontraherende stat A træffer afgørelse om, at barnet skal være hos sin onkel og hans kone i et kafala-plejeforhold. Parret og barnet flytter senere til kontraherende stat B. Da den afgørelse, der er truffet af myndighederne i kontraherende stat A, opfylder alle kravene for anerkendelse, vil myndighederne i kontraherende stat B anerkende kafala-plejeforholdet som en følge af loven⁵¹³.

13.33 Hvis en myndighed overvejer at anbringe et barn i en plejefamilie eller på en institution eller i et kafala-plejeforhold eller et lignende plejeforhold, **og dette skal være i en anden kontraherende stat**, indeholder konventionen strenge regler, som skal være opfyldt, før denne anbringelse kan blive sat i kraft. Disse regler omfatter samarbejde mellem myndighederne i begge kontraherende stater og sikrer, at hensynet til barnets bedste varetages. Hvis disse regler ikke overholdes, vil anbringelsen muligvis ikke blive anerkendt i udlandet i henhold til konventionen⁵¹⁴.

13.34 Disse regler er beskrevet i konventionens artikel 33⁵¹⁵. Denne artikel finder anvendelse, hvis:

- en myndighed har kompetence efter konventionens artikel 5-10, og
- myndigheden overvejer anbringelse af barnet hos en plejefamilie eller på en institution eller i et kafala-plejeforhold eller lignende plejeforhold i en anden kontraherende stat.

13.35 Den myndighed, som ønsker at foretage anbringelsen, skal sende en rapport til myndigheden i den anden kontraherende stat med nærmere oplysninger om barnet og begrundelsen for den påtænkte anbringelse eller det påtænkte plejeforhold⁵¹⁶. Den myndighed, der har kompetence efter artikel 5-10, må ikke træffe afgørelse om anbringelse af barnet i udlandet, medmindre myndigheden i den anden kontraherende stat har godkendt anbringelsen eller plejeforholdet under hensyntagen til barnets bedste⁵¹⁷. Hvis denne procedure ikke følges, kan anerkendelse afslås i henhold til konventionen⁵¹⁸.

13.36 Enhver kontraherende stat kan⁵¹⁹ udpege den myndighed, som anmodninger efter artikel 33 skal rettes til, se pkt. **11.15** ovenfor.

⁵¹² Som beskrevet tidligere i denne håndbog, er kafala-plejeforhold ikke omfattet af konventionen af 1993 om internationale adoptioner: se pkt. **3.25-3.28** ovenfor.

⁵¹³ Artikel 23. Se pkt. **10.1-10.3** ovenfor.

⁵¹⁴ Artikel 23, stk. 2, litra f). Se pkt. **10.4-10.15** ovenfor.

⁵¹⁵ Se pkt. **11.13-11.17** ovenfor.

⁵¹⁶ Artikel 33, stk. 1.

⁵¹⁷ Artikel 33, stk. 2.

⁵¹⁸ Artikel 23, stk. 2, litra f).

⁵¹⁹ Dette er ikke obligatorisk, men det kan gøre kommunikationen lettere. Se i denne henseende EU-Domstolens afgørelse i sagen Health Services Executive mod S.C., A.C. (sag C-92/12 af 26. april 2012), hvor Domstolen (i præmis 82) vedrørende artikel 56 i Bruxelles IIa-forordningen udtalte følgende: "Medlemsstaterne skal således fastsætte klare regler og procedurer med henblik på den i forordningens artikel 56 omhandlede godkendelse for at garantere retssikkerheden og sikre hurtighed. Procedurerne skal bl.a. gøre det muligt for den ret, der påtænker anbringelsen, let at identificere den kompetente myndighed og den myndighed, der har kompetence til at meddele eller nægte godkendelsen, inden for en kort frist." Se nærmere i pkt. **13.31-13.42**.

- 13.37 Der hersker nogen tvivl om, hvilke beskyttelsesforanstaltninger der er omfattet af konventionens artikel 33 (hvor proceduren i artikel 33 derfor skal gennemføres)⁵²⁰. Hvis der opstår et spørgsmål om, hvorvidt en kompetent myndighed har truffet en beskyttelsesforanstaltning, hvor barnet skal bo i en anden kontraherende stat hos slægtninge (f.eks. bedsteforældre eller en tante eller onkel), falder ind under artikel 33. Der findes ikke noget endeligt svar på dette spørgsmål i forhandlingerne på det 18. diplomatiske møde. Idéen bag artikel 33 blev oprindeligt foreslået i arbejdsdokument nr. 59, som blev indgivet af Nederlandene, og hvori man anførte følgende: "Hvis et barns anbringes uden for sin oprindelige familie, og dette omfatter fjernelse til en anden kontraherende stat, bør en procedure som den i konventionen af 29. maj 1993 følges."⁵²¹ Dette rejser så spørgsmål om, hvorvidt det var hensigten, at "oprindelige familie" blot henviser til barnets "kernefamilie", som det tidligere har boet hos, eller mere bredt til alle slægtninge⁵²².
- 13.38 På mødet i den særlige kommission (del I) i 2011 blev anvendelsesområdet for artikel 33 drøftet. Nogle eksperter udtrykte bekymring for, at hvis en sådan beskyttelsesforanstaltning blev omfattet af artikel 33, ville det skabe unødvendige forhindringer ved anbringelsen af børn hos slægtninge i andre kontraherende stater. Andre eksperter udtrykte bekymring for, at hvis sådanne foranstaltninger falder uden for anvendelsesområdet for artikel 33, vil der ikke være nogen obligatoriske foranstaltninger til at sikre, at den kontraherende stat, som barnet skal anbringes i, på forhånd er bekendt med, at barnet flytter til den stat, samt til at sikre, at spørgsmål som immigration eller adgang til offentlige tjenester er blevet overvejet og løst, før barnet flytter⁵²³. Endvidere har de relevante offentlige myndigheder i den kontraherende stat, hvor barnet skal bo, muligvis stadig ikke kendskab til vigtige ting som barnets baggrund (f.eks. eventuelle hensyn til beskyttelse af barnet, som førte til det alternative plejeforhold) og anbringelsens art – og disse kan kræve, at barnets situation overvåges løbende⁵²⁴. Der findes endnu ikke nogen fast retspraksis om dette.
- 13.39 Det skal bemærkes, at selve konventionen ikke indeholder nøjagtige oplysninger om, hvordan proceduren i artikel 33 skal anvendes i praksis, men kun grundlæggende regler. De kontraherende stater skal selv fastlægge en procedure for gennemførelse af disse grundlæggende regler. De kan eventuelt overveje at fastlægge klare og effektive regler og procedurer, som navnlig kan give den myndighed, der påtænker anbringelse, mulighed for nemt at identificere den kompetente myndighed i den anden kontraherende stat, hvis godkendelse skal indhentes.

⁵²⁰ I denne forbindelse bør det bemærkes, at der er en vigtig forskel mellem ordlyden i konventionens artikel 33 og artikel 56 i Bruxelles IIa-forordningen. I forordningens artikel 56 angives det, at dette gælder, når en ret "påtænker at anbringe barnet på en institution eller hos en plejefamilie". På den anden side anføres det i konventionens artikel 33, at den finder anvendelse, når en kompetent myndighed "påtænker at anbringe barnet hos en plejefamilie eller på en institution eller i et **kafala-plejeforhold** eller **lignende plejeforhold**" (fremhævelse tilføjet).

⁵²¹ Se "Proceedings of the Eighteenth Session (1996)" ("Forhandlinger på den 18. samling (1996)"), bind II, "Protection of children" ("Beskyttelse af børn"), s. 249, op.cit. fodnote 19.

⁵²² I forhandlingerne i protokol nr. 16 fra forhandlingerne på den 18. samling om det mere detaljerede arbejde. Dokument nr. 89 (indsendt af Nederlandene, Spanien, Irland, Schweiz, Belgien, Luxembourg og Sverige). Det præcise anvendelsesområde for den foreslåede artikel blev ikke drøftet.

⁵²³ Se pkt. 143 i den forklarende rapport, hvor det anføres, at artikel 33 giver den modtagende stat beføjelse til at prøve afgørelsen og giver myndighederne mulighed for på forhånd at fastlægge vilkårene for barnets ophold i den modtagende stat, navnlig med hensyn til de gældende immigrationslove i den stat, eller endog vedrørende fordelingen af omkostningerne til anbringelsen.

⁵²⁴ Igen eftersom der ikke vil være nogen forpligtelse (som i artikel 33) for de kontraherende stater til at kommunikere i denne henseende. Det bør imidlertid bemærkes, at andre samarbejdsbestemmelser i konventionen kan foreskrive metoder til indhentning af oplysninger fra den kontraherende stat, hvor barnet ønskes anbragt, (f.eks. artikel 34) samt metoder til videregivelse af oplysninger til denne kontraherende stat. Disse bestemmelser er imidlertid ikke obligatoriske. Se også **kapitel 11** ovenfor.

13.40 Konventionen af 1996 udelukker udtrykkeligt adoption fra sit materielle anvendelsesområde, men Haagerkonventionen af 1993 om internationale adoptioner indeholder en lignende procedure i sager om internationale adoptioner, som kan bidrage til fortolkningen (og/eller gennemførelsen) af artikel 33 i konventionen af 1996. Selv om retsvirkningerne og kravene er forskellige for adoption og andre plejeformer, kan samarbejdsmekanismerne og nogle af de generelle principper i konventionen af 1993 stadig være nyttige i forbindelse med grænseoverskridende plejeforhold. Retningslinjerne for god praksis om Haagerkonventionen af 1993 om internationale adoptioner⁵²⁵ indeholder en klar forklaring på disse mekanismer og principper.

13.41 Ét eksempel, hvor proceduren i Haagerkonventionen af 1993 om internationale adoptioner, kunne fungere som rettesnor for fastlæggelsen af regler for anvendelsen af artikel 33 i konventionen af 1996, er gennemførelseslovgivningen i Nederlandene, som indeholder et kapitel om fastlæggelse af den procedure, der skal anvendes i de tilfælde, hvor et barn fra Nederlandene skal anbringes i en anden kontraherende stat, eller et barn fra en anden kontraherende stat skal anbringes i Nederlandene⁵²⁶. I henhold til disse regler er centralmyndigheden i Nederlandene den kompetente myndighed, som skal træffe beslutning om at anbringe et barn, som har sædvanligt opholdssted i Nederlandene, i en plejefamilie, på en institution eller i et andet plejeforhold i en anden kontraherende stat. Før beslutningen træffes, skal den fremsende en begrundet anmodning ledsaget af en rapport om barnet til centralmyndigheden eller anden kompetent myndighed i den kontraherende stat, hvor anbringelsen eller plejeforholdet skal finde sted. Centralmyndigheden skal derefter høre denne anden myndighed. Før den træffer afgørelsen, skal centralmyndigheden modtage:

- en skriftlig samtykkeerklæring fra de personer eller den institution, hvor barnet skal anbringes eller i pleje
- hvis det ønskes, en rapport udarbejdet af centralmyndigheden eller anden kompetent myndighed i den land, hvor barnet skal anbringes, som viser, at plejeforælderen er egnet til at drage omsorg for barnet
- samtykke fra centralmyndigheden eller anden kompetent myndighed i den anden stat
- hvis det er relevant, dokumenter, som viser, at barnet har fået eller vil få tilladelse til at rejse ind i den anden kontraherende stat og har fået eller vil få opholdsrettigheder i denne kontraherende stat.

13.42 Hvis et udenlandsk barn skal anbringes i Nederlandene, skal den nederlandske centralmyndighed udstede det påkrævede samtykke. Før den giver sit samtykke, skal centralmyndigheden have modtaget en begrundet anmodning ledsaget af en rapport om barnet. Den skal også have indhentet alle de dokumenter, der er nævnt ovenfor, og sendt dem til den kompetente myndighed i barnets oprindelsesland. Den nederlandske lovgivning foreskriver også, hvad der sker, hvis denne procedure ikke følges. Den offentlige anklager eller centralmyndigheden kan anmode retten om, at en organisation bliver midlertidig værge for barnet i henhold til anden lovgivning. Generelt vil dette midlertidige værgemål være gyldigt i seks uger, mens børneværnet søger spørgsmålet om forældremyndigheden over barnet afgjort.

⁵²⁵

Op.cit. fodnote 2, retningslinje nr. 1, navnlig kapitel 7, s. 79 ff.

⁵²⁶

Gennemførelseslov om international beskyttelse af børn, 16. februar 2006, kapitel 3.

Eksempel 13 (E)

Et barn har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A med sine forældre, som dør i en bilulykke. Barnets nærmeste slægtinge, hans mors fætter og hans hustru, bor i kontraherende stat B. Myndighederne i kontraherende stat A ønsker at anbringe barnet hos parret i et kafala-plejeforhold.

Eftersom myndighederne i kontraherende stat A har kompetence til at træffe foranstaltninger til at beskytte barnet og overvejer, om barnet skal anbringes i et kafala-plejeforhold i kontraherende stat B, skal de fremsende en rapport til myndighederne i kontraherende stat B med oplysninger om barnet og begrundelsen for det påtænkte plejeforhold⁵²⁷. Myndighederne i kontraherende stat B skal derefter overveje, om de skal give deres samtykke til den påtænkte foranstaltning under hensyntagen til barnets bedste⁵²⁸. Hvis myndighederne i kontraherende stat B giver deres samtykke til den påtænkte foranstaltning, kan myndighederne i kontraherende stat A træffe afgørelsen. Hvis myndighederne i kontraherende stat B afviser den påtænkte foranstaltning, eller hvis myndighederne i kontraherende stat A ikke anvender denne procedure, kan anerkendelse af enhver afgørelse, som de træffer vedrørende anbringelsen af barnet hos morens fætter og hans hustru i kontraherende stat B, afslås i kontraherende stat B (og alle andre kontraherende stater) i henhold til konventionen⁵²⁹.

Eksempel 13 (F)

Et barn på 16 måneder har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat C. De kompetente myndigheder har for nyligt taget barnet i deres varetægt, fordi de separerede forældre ikke kunne eller ville drage omsorg for ham. Faren er tidligere blevet vurderet til at være uegnet til at drage omsorg for barnet på grund af hans psykiske problemer. Barnet var hos moren under myndighedernes tilsyn, men hun er nu blevet dømt for en voldsforbrydelse og skal i fængsel i fem år. Hun har sagt, at hun ikke længere ønsker at tage sig af barnet.

De kompetente myndigheder i kontraherende stat C overvejer, hvilke alternative løsninger der er for barnet⁵³⁰, og får kendskab til en grandtante, som bor i kontraherende stat D, og som gerne vil tage barnet på længere sigt.

Konventionen af 1996 indeholder en klar, gennemsigtig og effektiv procedure:

1) Myndighederne i kontraherende stat C har kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger for barnet efter artikel 5 (som den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted) og overvejer at anbringe barnet i langtidspleje i kontraherende stat C. Begge kontraherende stater er bekendte med forpligtelserne i artikel 33.

2) I overensstemmelse med konventionens artikel 44 har kontraherende stat D meddelt Det Permanente Bureau under Haagerkonferencen om International Privatret, at der bør indgives en anmodning efter artikel 33 til dens centralmyndighed. Myndighederne i kontraherende stat C kontakter derfor med bistand fra deres centralmyndighed centralmyndigheden i kontraherende stat D for at underrette den om den påtænkte anbringelse. De fremsender en detaljeret rapport om barnet til centralmyndigheden i kontraherende stat D med begrundelsen for den påtænkte anbringelse (navnlig hvorfor de mener, at anbringelsen er til barnets bedste, og med

⁵²⁷ Artikel 33, stk. 1. Se pkt. **13.39** nedenfor vedrørende behovet for klare og effektive regler og procedurer i denne henseende.

⁵²⁸ Artikel 33, stk. 2. *Idem.*

⁵²⁹ Artikel 23, stk. 2, litra f).

⁵³⁰ I forbindelse med alternativ omsorg for børn henvises der til fodnote 83 ovenfor om retningslinjerne for alternativ omsorg for børn, som formelt blev godkendt ved FN's Generalforsamlings resolution /RES/64/142 af 24. februar 2010.

angivelse af alle relevante oplysninger, som de har om den påtænkte omsorgsperson).

3) Myndighederne i begge kontraherende stater aftaler, at myndighederne i kontraherende stat D skal mødes med grandtanten for at undersøge hendes levevilkår. Myndigheder i kontraherende stat D fremsender en rapport om vurderingen til myndighederne i kontraherende stat C og bekræfter derefter, at de giver deres samtykke til den påtænkte anbringelse.

4) Myndighederne i begge kontraherende stater vil efterfølgende samarbejde vedrørende de nærmere omstændigheder omkring barnets flytning samt eventuelle krav (f.eks. immigration), som skal opfyldes før flytningen. Dette omfatter også en samværsordning, som kan etableres for barnet i kontraherende stat C (f.eks. samvær med forældrene via breve og telefonopkald).

5) I henhold til konventionen anerkendes afgørelsen om anbringelse af barnet hos hans grandtante og enhver afgørelse om samvær med hans forældre som en følge af loven i kontraherende stat D og alle andre kontraherende stater.

Hvis myndighederne i kontraherende stat D ikke vil give deres samtykke til den påtænkte anbringelse, eller hvis myndighederne i kontraherende stat C ikke anvender proceduren i artikel 33, kan anerkendelse af enhver afgørelse, som de træffer vedrørende anbringelsen af barnet hos grandtanten i kontraherende stat C, afslås i kontraherende stat D (og alle andre kontraherende stater) i henhold til konventionen⁵³¹.

Hvis anbringelsen gennemføres, vil kontraherende stat D i fremtiden have kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger for barnet efter artikel 5, stk. 2.

D. Adoption

13.43 Som nævnt i **kapitel 3** ovenfor er afgørelser om adoption, adoptionsforberedende foranstaltninger, omstødelse af adoption eller ophævelse af adoptivforhold alle udelukket fra anvendelsesområdet for konventionen af 1996⁵³². Det bør imidlertid bemærkes, at når først en adoption er **gennemført**, falder foranstaltninger til beskyttelse af barnets person og formue inden for konventionens anvendelsesområde på samme måde som for alle andre børn.

Eksempel 13 (G)

Barnet adopteres af sine adoptivforældre i kontraherende stat A, hvor både barnet og adoptivforældrene har sædvanligt opholdssted. Seks år senere går forældrene fra hinanden, og moren flytter til kontraherende stat B med barnet. Før flytningen træffer myndighederne i kontraherende stat A en afgørelse om, at moren skal varetage den daglige omsorg for barnet, men at der skal være regelmæssigt samvær mellem barnet og faren. Denne foranstaltning vil blive anerkendt som en følge af loven i kontraherende stat B.

⁵³¹ Artikel 23, stk. 2, litra f).

⁵³² Artikel 4, litra b). Se også pkt. **3.38-3.39** ovenfor.

- 13.44 Endvidere er der visse situationer med **internationale** adoptioner, hvor bestemmelserne i konventionen af 1996 kan være nyttige⁵³³. Ét eksempel på en temmelig sjælden situation er, hvis adoptionsafgørelsen kort tid efter gennemførelsen af en international adoption erklæres ugyldig eller ophæves i den modtagende kontraherende stat. I denne situation skal der træffes foranstaltninger til at drage omsorg for barnet. Den kontraherende stat, som er barnets oprindelsesland, kan stadig have en væsentlig interesse i beskyttelsen af barnet. En af de mekanismer, der muligvis kan anvendes til at inddrage myndighederne i den kontraherende stat, som barnet er statsborger i, er overførselsmekanismen i konventionen af 1996 (artikel 8 og 9⁵³⁴). Overførsel af kompetencen sker efter anmodning fra myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, (artikel 8) som normalt vil være den modtagende kontraherende stat under disse omstændigheder, eller efter anmodning fra myndighederne i den kontraherende stat, som barnet er statsborger i (artikel 9). Kravene til overførsel af kompetencen i konventionen af 1996 skal naturligvis være opfyldt (se **kapitel 5** ovenfor). Overførsel af kompetencen betyder, at myndighederne i den kontraherende stat, som barnet er statsborger i, vil have kompetence til at træffe foranstaltninger vedrørende, hvem der skal drage omsorg for barnet, og sådanne foranstaltninger vil blive anerkendt som en følge af loven i den modtagende kontraherende stat⁵³⁵.
- 13.45 Samarbejdsbestemmelserne i konventionen af 1996 kan også i nogle tilfælde anvendes efter en international adoption. I den meget sjældne situation, hvor myndighederne i barnets oprindelsesstat f.eks. er meget bekymrede for, om barnet er i fare hos sine nye forældre, kan artikel 32 anvendes til at anmode den modtagende stat (hvor barnet nu har sit sædvanlige opholdssted og befinder sig) om at overveje at træffe beskyttelsesforanstaltninger for barnet (se artikel 32, litra b)). Et andet eksempel kan være, hvor den modtagende stat påtænker at træffe en beskyttelsesforanstaltning for barnet, og oprindelsesstaten har oplysninger, som er relevante for beskyttelsen af barnet. Hvis barnets situation tilsiger det, kan den modtagende stat anvende artikel 34 til at anmode oprindelsesstaten om at fremsende sådanne oplysninger⁵³⁶.

⁵³³ Naturligvis hvis begge stater er kontraherende stater i konventionen af 1996 samt i konventionen af 1993. "**Kontraherende stater**" i dette afsnit henviser til konventionen af **1996**.

⁵³⁴ Bestemmelserne om overførsel er beskrevet nærmere i **kapitel 5** ovenfor.

⁵³⁵ Artikel 23, stk. 1 – se også **kapitel 5** ovenfor om bestemmelserne om overførsel af kompetencen.

⁵³⁶ Se også pkt. **11.25-11.26** ovenfor vedrørende anvendelsen af artikel 34.

E. Mediation,⁵³⁷ mægling og tilsvarende midler til at fremme mindelige aftaler

a) *Fremme af mindelige aftaler om beskyttelse af et barns person eller formue i situationer, der er omfattet af konvention af 1996* **Artikel 31, litra b)**

- 13.46 Konventionen af 1996 indeholder en forpligtelse for centralmyndighederne til enten direkte eller gennem offentlige myndigheder at træffe alle passende skridt til ved mediation, mægling eller tilsvarende midler at fremme mindelige aftaler om beskyttelse af et barns person eller formue i situationer, der er omfattet af konventionen⁵³⁸.
- 13.47 Mediation bruges i stigende grad som tvistbilæggelsesløsning i familiesager. Det betragtes som en god løsning i sager, hvor det er nødvendigt, at parterne bevarer et godt forhold, hvilket ofte er tilfældet i familiesager, hvor børn er involveret. Det giver også parterne mulighed for at udarbejde løsninger, som passer til netop deres behov, det lægger ansvaret for beslutningstagningen på parterne og kan bidrage til at skabe et fundament for det fremtidige samarbejde og reducere konflikter mellem parterne.
- 13.48 Anvendelsen af **mediation** i grænseoverskridende familietvister er stigende, men er dog stadig forbundet med visse udfordringer. Forskellige sprog, forskellige kulturer og geografisk afstand skaber nye og vanskelige udfordringer, som der skal tages højde for ved valg af mediationsmetode. Det at mere end én stat og mere end ét retssystem er involveret, betyder desuden, at det skal sikres, at mediationen og den efterfølgende aftale opfylder lovkravene til og vilkårene for eksigibilitet i den eller de relevante stater⁵³⁹.
- 13.49 Hvis de pågældende stater er parter i konventionen af 1996, kan konventionen være særligt nyttig i denne forbindelse. Som følge af dens bestemmelser om anerkendelse og fuldbyrdelse af beskyttelsesforanstaltninger vil det generelt være tilstrækkeligt at få konverteret en mediationsaftale til en retskendelse i én kontraherende stat⁵⁴⁰, eftersom eksigibiliteten i den anden kontraherende stat vil være sikret (for så vidt som punkterne i afgørelsen falder ind under konventionens materielle anvendelsesområde – se pkt. **13.50** nedenfor). For at undgå tvivl om, hvorvidt der er en grund til ikke-anerkendelse, kan der anmodes om "forudgående anerkendelse" af en beskyttelsesforanstaltning⁵⁴¹.

⁵³⁷ Vedrørende mediation henvises til "Guide to Good Practice under the Hague Convention of 25 October 1980 on the Civil Aspects of International Child Abduction – Mediation" ("Retningslinjer for god praksis i henhold til Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser – Mediation") ("Retningslinjerne for god praksis om mediation"). Disse retningslinjer kan også findes på Haagerkonferencens websted på < www.hcch.net > under "Child Abduction Section" ("Børnebortførelser") og "Guides to Good Practice" ("Retningslinjer for god praksis"). Der findes flere oplysninger om mediation i forbindelse med Maltaprocesen i "Principles for the Establishment of Mediation Structures in the context of the Malta Process" ("Principper for oprettelse af mediationsstrukturer inden for rammerne af Maltaprocesen" og den ledsagende begrundelse, som kan findes på engelsk på < www.hcch.net > under "Child Abduction Section" ("Børnebortførelser") og "Cross-border family mediation" ("Grænseoverskridende familiemediation").

⁵³⁸ Artikel 31, litra b). Denne forpligtelse skal opfyldes direkte af centralmyndigheden eller indirekte gennem offentlige myndigheder eller andre organer – se også pkt. **11.11** ovenfor.

⁵³⁹ I denne forbindelse bør der henvises til kapitel 12 og 13 i retningslinjerne for god praksis om mediation (op.cit. fodnote 537).

⁵⁴⁰ Den kontraherende stat med kompetence efter konventionens kapitel II.

⁵⁴¹ Artikel 24 – se pkt. **10.16-10.21** ovenfor.

- 13.50 Det er vigtigt at bemærke, at mediationsaftaler i familiesager også kan omfatte foranstaltninger, som ikke vedrører beskyttelsen af barnets person eller formue, og som derfor ikke falder ind under anvendelsesområdet for konventionen af 1996⁵⁴². Disse andre foranstaltninger kan f.eks. omhandle ordningerne mellem forældrene vedrørende deres forhold, såsom skilsmissebegæring, økonomien efter skilsmissen eller aftaler om underholdsbidrag. Hvis en mediationsaftale indeholder sådanne bestemmelser, og den konverteres til en retskendelse, vil konventionen af 1996 ikke finde anvendelse på de dele af retskendelsen, der ikke ligger inden for konventionens materielle anvendelsesområde. De dele af retskendelsen, som udgør en beskyttelsesforanstaltning, der er omfattet af konventionen, skal imidlertid stadig anerkendes og fuldbyrdes efter konventionens bestemmelser.

Eksempel 13 (H)

En mor flyttede med to børn fra kontraherende stat A til kontraherende stat B for to år siden, og der blev indgået en ordning for samværet mellem børnene og deres far. Forældrene har nu fundet ud af, at den nuværende ordning er upraktisk på grund af omkostningerne til transport mellem staterne. Moren er enig i, at faren bør have samvær med børnene, men det er svært for forældrene at nå frem til en tilfredsstillende ny ordning. Mediation kan hjælpe forældrene til at forhandle sig frem til en brugbar samværsordning.

Enhver aftale, der indgås om disse samværsspørgsmål, vil kunne konverteres til en retskendelse i kontraherende stat B, hvor børnene har deres sædvanlige opholdssted⁵⁴³. I så fald vil en sådan retskendelse udgøre "beskyttelsesforanstaltninger" i henhold til konventionen af 1996 (truffet af de retslige myndigheder i kontraherende stat B) og vil som sådan blive anerkendt som en følge af loven og være eksigibel i alle kontraherende stater i henhold til bestemmelserne i kapitel IV i konventionen af 1996, herunder kontraherende stat A⁵⁴⁴.

b) Mediation i internationale børnebortførelser

- 13.51 Mediation er hurtigt ved at udvikle sig til en vigtig mekanisme til behandling af anmodninger efter Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser. Retningslinjerne for god praksis om mediation⁵⁴⁵ indeholder en detaljeret beskrivelse af god praksis ved mediation i sager om internationale børnebortførelser.
- 13.52 Et meget vigtigt princip ved anvendelse af mediation i disse sager er, at den ikke bør hindre eller forsinke tilbagegivelsessager i henhold til konventionen af 1980⁵⁴⁶.

Eksempel 13 (I)

I følgende eksempel er stat A og stat B kontraherende stater i både konventionen af 1980 og 1996.

Et barn fjernes ulovligt af sin mor fra kontraherende stat A til kontraherende stat B. Faren anlægger sag i kontraherende stat B om tilbagegivelse af barnet i henhold til konventionen af 1980. Faren er tilsyneladende villig til at acceptere, at moren flytter til kontraherende stat B med barnet, forudsat at han får tilstrækkelig garanti for samvær med barnet. I forbindelse med

⁵⁴² Se **kapitel 3, afsnit C**, ovenfor vedrørende konventionens materielle anvendelsesområde.

⁵⁴³ Artikel 5. Om dette er muligt afhænger af den nationale lovgivning i kontraherende stat B om konvertering af mediationsaftaler til retsligt bindende og eksigible instrumenter.

⁵⁴⁴ Se **kapitel 10** ovenfor. Se også pkt. 297 i retningslinjerne for god praksis om mediation (op.cit. fodnote 537).

⁵⁴⁵ Ibid.

⁵⁴⁶ Se mere i retningslinjerne for god praksis om mediation (ibid.).

tilbagegivelsessagen under Haagerkonventionen, og uden at den udsættes, iværksætter moren og faren mediation.

Mediationen resulterer i en aftale om, at barnet kan flytte til kontraherende stat B under morens forældremyndighed, og den indeholder også detaljerede bestemmelser om samværet mellem faren og barnet.

- 13.53** I dette eksempel skal moren og faren sikre sig, at den aftale, de har indgået, vil blive overholdt i både kontraherende stat A og B. Dette kan bl.a. sikres ved, at aftalen bliver godkendt eller på anden måde formaliseret af en domstol eller anden kompetent myndighed⁵⁴⁷. Hvis der anmodes om en sådan godkendelse eller formalisering, vil det være vigtigt, at parterne overvejer, om en sådan anmodning bør indgives til myndighederne i kontraherende stat A **eller** kontraherende stat B.
- 13.54** Den nemmeste løsning kan være, at myndighederne i kontraherende stat B, med parternes samtykke, gør aftalen juridisk bindende i henhold til deres nationale procedurer⁵⁴⁸, fordi tilbagegivelsessagen og mediationen er gennemført i kontraherende stat B. Både konventionen af 1980 og konventionen af 1996 er imidlertid bygget på den idé, at myndighederne i den kontraherende stat, som barnet er blevet bortført til ("den stat, som anmodningen er indgivet til"), i en sag om bortførelse af et barn skal have kompetence til at træffe afgørelse om spørgsmålet om tilbagegivelse af barnet, men **ikke** om forældremyndigheden⁵⁴⁹. Den ret, hvor tilbagegivelsessagen under Haagerkonventionen er anlagt i den stat, som anmodningen er indgivet til, kan derfor have svært ved at konvertere en mediationsaftale til en retskendelse, hvis denne aftale ud over spørgsmålet om tilbagegivelse også regulerer forældremyndigheden og andre spørgsmål, som den pågældende ret ikke har kompetence over (som i **eksempel 13 (H)** ovenfor). I henhold til konventionen af 1996 gælder det, at hvorvidt kontraherende stat B har kompetence til at konvertere en aftale om forældremyndighed og samvær til en retskendelse (og dermed træffe beskyttelsesforanstaltninger inden for rammerne af konventionen af 1996) i en sag om international børnebortførelse afhænger af, om kravene i artikel 7 er opfyldt⁵⁵⁰. I situationer som den, der er beskrevet i **eksempel 13 (I)** ovenfor, hvor en mediationsaftale er blevet indgået, bør det overvejes nøje, om betingelserne i artikel 7, stk. 1, litra a), er blevet opfyldt. Hvis f.eks. 1) det konstateres, at barnet har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat B, og 2) mediationsaftalen betragtes som bevis i kontraherende stat B for, at parterne, **hvis aftalen formaliseres ved en retskendelse**, har affundet sig med den ulovlige fjernelse af barnet (ved at acceptere, at barnet er flyttet)⁵⁵¹, vil kompetencen være flyttet til kontraherende stat B⁵⁵². Denne fortolkning af artikel 7 vil give myndighederne i kontraherende stat B, ved hvis ret tilbagegivelsessagen er anlagt, og hvor mediationen er gennemført, mulighed for at få kompetence til at konvertere mediationsaftalen til en retskendelse, som vil blive anerkendt og fuldbyrdet i kontraherende stat A.

⁵⁴⁷ De nationale bestemmelser i de enkelte stater vil afgøre, hvordan en mediationsaftale kan gøres juridisk bindende og eksigibel i den pågældende stat.

⁵⁴⁸ Retningslinjerne for god praksis om mediation (op.cit. fodnote 537).

⁵⁴⁹ Se artikel 16 i konventionen af 1980. Artikel 7 i konventionen af 1996.

⁵⁵⁰ Se pkt. **4.20-4.25** ovenfor. Se også kapitel 13 i retningslinjerne for god praksis om mediation (op.cit. fodnote 537) om kompetencen, når mediationsaftaler skal gøres juridisk bindende i sager om internationale børnebortførelser.

⁵⁵¹ Det er meget vigtigt i denne situation, at hvis den anden forælder affinder sig med flytningen, skal det være **betinget af**, at aftalen formaliseres ved en retskendelse (dvs. den anden forælder vil kun affinde sig med den ulovlige fjernelse, **forudsat** at aftalen bliver juridisk bindende og eksigibel i begge de pågældende retsområder). Dette skyldes, at hvis formaliseringsprocessen ikke lykkes, og der er ikke er opstillet nogen sådan betingelse for den anden forælders samtykke til flytningen, kan bortføreren anvende aftalen i en eventuel efterfølgende tilbagegivelsessag som bevis for den anden forælders samtykke. Dette kan afholde forældre fra at acceptere mediation.

⁵⁵² Artikel 7, stk. 1, litra a).

13.55 Hvis det konstateres, at kravene i artikel 7 til ændring af kompetencen **ikke** er opfyldt i den konkrete sag (f.eks. fordi barnet ikke kan siges at have fået sædvanligt opholdssted i kontraherende stat B), kan aftalen forelægges myndighederne i kontraherende stat A, som har generel kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger for barnet (artikel 5, stk. 1). En afgørelse fra disse myndigheder om at godkende eller på anden måde formalisere den indgåede aftale vil kunne anerkendes og fuldbyrdes i kontraherende stat B. Parterne vil dog måske overveje muligheden for at anvende bestemmelserne om overførsel af kompetencen i konventionen af 1996. I dette tilfælde kan myndighederne i kontraherende stat A overveje muligheden for at overføre kompetencen til myndighederne i kontraherende stat B i henhold til konventionens artikel 8, eller myndighederne i kontraherende stat B kunne anmode om at få tillagt kompetencen efter artikel 9⁵⁵³. Dette ville give mulighed for, at mediationsaftalen kan forelægges retten i kontraherende stat B til godkendelse⁵⁵⁴. De centralmyndigheder, der er udpeget i henhold til konventionen i kontraherende stat A og B, bør samarbejde om at hjælpe forældrene med at lave disse aftaler, **hvis** det anses for at være til barnets bedste⁵⁵⁵.

13.56 På trods af at konventionen af 1980 og konventionen af 1996 ikke beskriver, hvordan (og af hvem) mediation, mægling eller tilsvarende midler til at fremme mindelige aftaler skal udføres,⁵⁵⁶ er det klart, at disse tjenester skal kunne løse de konkrete udfordringer, der er forbundet med **grænseoverskridende** familietvister vedrørende børn. Det skal bemærkes, at retningslinjerne for god praksis om mediation⁵⁵⁷ beskriver de anbefalede sikkerhedsforanstaltninger og foranstaltninger til at løse disse udfordringer. Selv om retningslinjerne for god praksis fokuserer på mediation og lignende processer til at indgå aftale om løsninger i sager om internationale børnebortførelser, som falder ind under Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser, er meget af indholdet også relevant for mediation i internationale familietvister vedrørende børn generelt. Det skal imidlertid bemærkes, at det ikke er alle sager, som er egnet til mediation og lignende processer. Det er vigtigt, at det først vurderes, hvorvidt den konkrete sag er egnet til mediation, før mediationen påbegyndes⁵⁵⁸.

c) Inddragelse af børnene i mediationsprocessen

13.57 Endelig fremgår det af konventionen af 1996, at det er vigtigt, at barnet høres i sager om ham/hende, eftersom manglende høring af barnet angives som en grund til at afslå anerkendelse af en beskyttelsesforanstaltning, der er truffet for et barn⁵⁵⁹. Mediationsprocedurer er ikke forbundet med de samme formaliteter, som retssager, men det bør stadig overvejes at inddrage børnene i

⁵⁵³ Kravene til overførsel af kompetencen vil skulle opfyldes – se **kapitel 5** ovenfor.

⁵⁵⁴ Kravene for overførsel af kompetencen er beskrevet i **kapitel 5** ovenfor.

⁵⁵⁵ Et sådant samarbejde kan siges at henhøre under artikel 31, litra b), dvs. at fremme mindelige aftaler om beskyttelse af et barns person eller formue i situationer, der er omfattet af konventionen. Se pkt. **11.11** ovenfor.

⁵⁵⁶ Se artikel 7, stk. 2, i konventionen af 1980: "De skal særlig, enten direkte eller gennem mellemlid, tage alle passende forholdsregler for at: [...] c) [...] tilvejebringe en forligsmæssig løsning". Jf. artikel 31 i konventionen af 1996, ifølge hvilken mediation kan iværksættes af "[c]entralmyndigheden i en kontraherende stat [...] enten direkte eller gennem offentlige myndigheder eller andre organer [...]". Faktisk er mediationsordningerne i henhold til konventionen af 1980 meget forskellige i de forskellige kontraherende stater: I Argentina deltager centralmyndigheden f.eks. direkte i mediationen. Det franske MAMIF-program varetages af en offentlig myndighed, som er nedsat under det franske justitsministerium, men er for nyligt blevet indlemmet under den franske centralmyndighed. Det engelske Reunite-pilotprojekt varetages af en ikke-statlig organisation. Det tyske føderale justitsministerium både foreslår og støtter mediation i sager, som er omfattet af konventionen, men mediationen udføres af professionelle mediatorer fra ikke-statslige organisationer.

⁵⁵⁷ Op.cit. fodnote 537.

⁵⁵⁸ Retningslinjerne for god praksis om mediation (op.cit. fodnote 537).

⁵⁵⁹ Hvis foranstaltningen ikke er truffet i et hastetilfælde – se artikel 23, stk. 2, litra b), og pkt. **10.4-10.15** ovenfor.

mediationsprocessen⁵⁶⁰.

F. Særlige kategorier af børn

a) *Børn, som er flygtninge, internationalt fordrevne eller uden sædvanligt opholdssted*

- 13.58** For flygtningebørn og børn, som er internationalt fordrevne på grund af uroligheder i deres land, vil den kontraherende stat, hvor barnet befinder sig, have kompetence til at træffe foranstaltninger til beskyttelse af barnets person eller formue⁵⁶¹. Dette gælder også for børn, hvis sædvanlige opholdssted ikke kan fastlægges⁵⁶². Det skal bemærkes, at artikel 6 ikke tildeler kompetence ved hasteforanstaltninger eller foreløbige foranstaltninger: I denne situation har myndighederne i den kontraherende stat, på hvis område barnet befinder sig, generel kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger vedrørende den langsigtede omsorg for barnet.
- 13.59** De Forenede Nationers Højkommissariat for Flygtninge (UNHCR) og andre internationale organer har bemærket, at nogle lande, især når de står over for store strømme af internationalt fordrevne personer, har indskrænket definitionen af "flygtning" eller brugt andre metoder til at nægte flygtninge den standard, som er forbundet med anerkendelse af flygtningestatus⁵⁶³. Når artikel 6 omfatter børn, der som følge af uroligheder i deres land, er "internationalt fordrevne", er det for at sikre en bred anvendelse af denne artikel.
- 13.60** For børn uden et sædvanligt opholdssted (artikel 6, stk. 2) gælder det, at hvis det senere konstateres, at barnet faktisk har et sædvanligt opholdssted i en stat, vil kompetencen for den kontraherende stat, hvor barnet befinder sig, i henhold til konventionen kun omfatte anvendelsen af artikel 11 og 12⁵⁶⁴.

⁵⁶⁰ Se retningslinjerne for god praksis om mediation (op.cit. fodnote 537) vedrørende høring af barnet i mediationsprocessen.

⁵⁶¹ Der findes retningslinjer om internationale adoptioner for internationalt fordrevne børn i "Recommendation concerning the application to refugee children and other internationally displaced children of the Hague Convention on Protection of Children and Co-operation in Respect of Intercountry Adoption" ("Anbefaling vedrørende anvendelsen af Haagerkonventionen om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner på flygtningebørn og andre internationalt fordrevne børn"), bilag A til "Report of the Special Commission on the Implementation of the Hague Convention of 29 May 1993 on Protection of Children and Co-operation in Respect of Intercountry Adoption" ("Rapport fra den særlige kommission om gennemførelsen af Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner") (Det Permanente Bureau, 1994). Dokumentet findes på engelsk på < www.hcch.net > under "Intercountry Adoption Section" ("Internationale adoptioner") og "Special Commissions" ("Særlige kommissioner") og "Previous Special Commissions" ("Tidligere særlige kommissioner"). Der findes flere oplysninger om anvendelsen af konventionen af 1993 om internationale adoptioner i retningslinjerne for god praksis om Haagerkonventionen af 1993 om internationale adoptioner (op.cit. fodnote 2).

⁵⁶² Artikel 6. Se pkt. **4.13-4.18** ovenfor.

⁵⁶³ Se f.eks. FN's Højkommissariat for Flygtninges notat om international beskyttelse, 13. september 2001, A/AC.96/951, som kan findes på engelsk på: < <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3bb1c6cc4.html> > (senest tilgået i august 2013), pkt. 85, og "Report of the Working Group [of April 1994] to study the application to refugee children of the Hague Convention of 29 May 1993 on Protection of Children and Co-operation in Respect of Intercountry Adoption" ("Rapport fra arbejdsgruppen [af april 1994] om undersøgelse af anvendelsen af Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner"), 1994, pkt. 12, som kan findes på engelsk på < www.hcch.net > (se link i fodnote 561 ovenfor).

⁵⁶⁴ Se pkt. **4.16-4.19** ovenfor og den forklarende rapport, pkt. 45.

Eksempel 13 (J)

Tusindvis af mennesker fordrives efter en naturkatastrofe i kontraherende stat A. Blandt andet en 10-årig dreng og hans 8-årige søster, hvis forældre er blevet dræbt, ankommer til kontraherende stat B. I henhold til artikel 6 har kontraherende stat B kompetence til at træffe langsigtede foranstaltninger til beskyttelse af disse børn. Før der træffes langsigtede beskyttelsesforanstaltninger, samarbejder myndighederne i både kontraherende stat A og B i et forsøg på at finde så mange oplysninger om børnenes baggrund som muligt, og for at finde ud af, om det er muligt at finde andre familiemedlemmer⁵⁶⁵. Mens denne undersøgelse er i gang, træffer kontraherende stat B de beskyttelsesforanstaltninger, den anser for at være passende for at sikre beskyttelsen af børnene. Da undersøgelsen er afsluttet, kan kontraherende stat B afhængigt af resultatet f.eks. overveje at give forældreansvaret til en slægtning, der bor i et tredjeland, eller anbringe børnene i langtidspleje. I henhold til konventionen skal de trufne foranstaltninger anerkendes og fuldbyrdes i alle andre kontraherende stater.

Eksempel 13 (K)

En 11-årig dreng kommer uledsaget til kontraherende stat A. Han siger, at han var nødt til at forlade kontraherende stat B på grund af borgerkrigen der, hvor hans forældre og søskende blev dræbt. I overensstemmelse med lovgivningen i kontraherende stat A får barnet en værge for at kunne ansøge om flygtningestatus. I henhold til artikel 6, stk. 1, har myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet befinder sig (i dette tilfælde kontraherende stat A), generel kompetence i relation til barnet. Dette omfatter kompetencen til at udpege en værge for barnet. Myndighederne i kontraherende stat B kan også træffe andre foranstaltninger for at sikre, at der drages omsorg for barnet, og at det beskyttes.

Eksempel 13 (L)

Et uledsaget barn ankommer i kontraherende stat A, og det er ikke muligt at fastlægge, i hvilken stat barnet har sit sædvanlige opholdssted. Myndighederne i kontraherende stat A træffer beskyttelsesforanstaltninger i henhold til artikel 6, stk. 2, for barnets pleje. En måned senere konstateres det, at barnets sædvanlige opholdssted er i ikke-kontraherende stat B, og at barnet ikke forlod denne stat, fordi det var internationalt fordrevet eller som flygtning. På trods af dette forbliver de beskyttelsesforanstaltninger, der tidligere blev truffet for barnet i henhold til artikel 6, i kraft, selv om de ændrede omstændigheder betyder, at grundlaget for kompetencen ikke længere findes⁵⁶⁶. Hvis myndighederne i ikke-kontraherende stat B træffer en afgørelse for barnet, vil kontraherende stat A's regler, som ikke er baseret på konventionen, vedrørende anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske afgørelser skulle anvendes til at bestemme retsvirkningen af den udenlandske afgørelse.

Eftersom man nu har fundet ud af, i hvilken stat barnet har sit sædvanlige opholdssted, har myndighederne i kontraherende stat A fremover ikke kompetence til at træffe yderligere beskyttelsesforanstaltninger for barnet på grundlag af artikel 6, stk. 2. I stedet vil de i henhold til konventionen kun kunne træffe beskyttelsesforanstaltninger på grundlag af konventionens artikel 11 og 12⁵⁶⁷. Se dog pkt. 3.11 til 3.13 ovenfor om den omstændighed, at eftersom det er blevet konstateret, at barnet har sædvanligt opholdssted i en ikke-kontraherende stat, kan kontraherende stat A træffe beskyttelsesforanstaltninger på grundlag af sine kompetenceregler, som ikke er baseret på konventionen. Hvis den gør det,

⁵⁶⁵ Artikel 30.

⁵⁶⁶ Artikel 14.

⁵⁶⁷ Hvis kontraherende stat A fremover træffer beskyttelsesforanstaltninger efter artikel 11 og 12, vil de blive anerkendt som en følge af loven og være eksigible i alle andre kontraherende stater. Hvorvidt de anerkendes/er eksigible i **ikke-kontraherende** stat B vil naturligvis afhænge af ikke-kontraherende stat B's egne lovvalgsregler.

vil sådanne foranstaltninger imidlertid ikke blive anerkendt og være eksigible i henhold til konventionen.

b) Bortløbne og forladte børn samt børn, der er ofre for menneskehandel

- 13.61** Det kan være, at barnets sædvanlige opholdssted kan fastlægges med henblik på konventionens artikel 5, men det er stadig nødvendigt, at den kontraherende stat, på hvis område barnet befinder sig, træffer foranstaltninger for barnet efter artikel 11 og 12. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis et barn er løbet væk, er blevet forladt eller er blevet offer for international menneskehandel⁵⁶⁸.
- 13.62** Kompetence baseret på artikel 11 og 12 betyder, at foranstaltningerne vil gælde i begrænset tid, og at myndighederne i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, har det endelige ansvar for at sørge for, at der drages omsorg for barnet⁵⁶⁹. Myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet befinder sig, bør samarbejde med myndighederne i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, om at finde den mest hensigtsmæssige langsigtede løsning for barnet.
- 13.63** Det skal bemærkes, at hvis myndighederne i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, ikke er i stand til at træffe beskyttelsesforanstaltninger for barnet, vil den kontraherende stat, på hvis område barnet befinder sig, skulle finde en mere langsigtet løsning for barnet. Indtil den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, træffer beskyttelsesforanstaltninger, ligger kompetencen til at beskytte disse børn, i hastetilfælde eller foreløbigt,⁵⁷⁰ hos myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet befinder sig. Endvidere og afhængigt af situationen kan myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet befinder sig, overveje muligheden for at anmode om at få tillagt generel kompetence i henhold til konventionens artikel 9. Dette vil naturligvis kun være muligt, hvis den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, er en anden **kontraherende** stat, og betingelserne for overførsel af kompetencen er opfyldt⁵⁷¹.
- 13.64** Konventionen foreskriver også samarbejde mellem myndighederne i de kontraherende stater om at finde børn, som har behov for beskyttelse⁵⁷².

Eksempel 13 (M)

En 14-årig pige fra kontraherende stat B findes i kontraherende stat A, efter at hun har været offer for menneskehandel og er blevet tvunget til at arbejde. Myndighederne i kontraherende stat A har kompetence til at træffe foranstaltninger efter artikel 11 og 12 for barnet, som f.eks. at udpege en midlertidig værge eller arrangere umiddelbar pleje af barnet, men bør kontakte og samarbejde med myndighederne i kontraherende stat B for at aftale, hvilke foranstaltninger der skal træffes til at drage omsorg for barnet på lang sigt⁵⁷³.

⁵⁶⁸ Se fodnote 3 ovenfor, hvor det er beskrevet, at bestemmelserne i konventionen af 1996 supplerer bestemmelserne i "Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography" ("Valgfri protokol til konventionen om barnets rettigheder vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi") (New York, 25. maj 2000).

⁵⁶⁹ Se **kapitel 6 og 7** ovenfor.

⁵⁷⁰ Dvs. i henhold til konventionens artikel 11 eller artikel 12.

⁵⁷¹ Se **kapitel 5** ovenfor om bestemmelserne om overførsel af kompetencen – bestemmelserne gælder kun mellem to **kontraherende stater**. Se også kravet i artikel 9, stk. 1, om, at den kontraherende stat, som anmoder om at få tillagt kompetencen, skal være en af de kontraherende stater, der er anført i artikel 8, stk. 2.

⁵⁷² Artikel 31, litra c), og se **kapitel 11** ovenfor.

⁵⁷³ Artikel 30.

Eksempel 13 (N)

En 13-årig dreng stikker af fra sit hjem i kontraherende stat A og ankommer til kontraherende stat B. Hans far har mistanke om, at han måske er i kontraherende stat B, da nogle familiemedlemmer i kontraherende stat B har fortalt, at de har set ham. Forældrene henvender sig til centralmyndigheden i kontraherende stat B for at anmode om bistand⁵⁷⁴. Centralmyndigheden oplyser om retsfor skrifterne og de tjenester, der er til rådighed i kontraherende stat B, og som kan hjælpe forældrene⁵⁷⁵. Centralmyndigheden yder også bistand ved opklaringen af, hvor barnet befinder sig⁵⁷⁶.

Da barnet er fundet, træffer kontraherende stat B en midlertidig beskyttelsesforanstaltning for barnet og anbringer det midlertidigt i myndighedernes varetægt⁵⁷⁷. Forældrene vil tage til kontraherende stat B for at hente barnet. Før da bør myndighederne i kontraherende stat A og B samarbejde tæt om dette for at sikre, at det er en sikker og hensigtsmæssig løsning for barnet. Afhængigt af omstændighederne i sagen kan det være, at barnet først skal tilbagegives, når myndighederne i kontraherende stat A (de myndigheder, som har generel kompetence i sagen) har truffet beskyttelsesforanstaltninger til at sikre, at barnet vil være i sikkerhed, når det er tilbagegivet⁵⁷⁸.

Eksempel 13 (O)

En 13-årig pige løber væk fra sit hjem i kontraherende stat A med sin kæreste på 20 år. Pigen og hendes kæreste rejser først til kontraherende stat B for at starte et liv sammen der. I kontraherende stat B får kæresten imidlertid problemer med politiet, og parret flygter til kontraherende stat C.

I mellemtiden har pigens forældre i kontraherende stat A meldt hende savnet. De er bekymrede for hendes velbefindende, fordi de ved, at hendes kæreste er tidligere straffet. Forældrene kontakter centralmyndigheden i kontraherende stat A for at få hjælp til at finde pigen⁵⁷⁹. Fordi forældrene kun har meget få oplysninger om, hvor pigen kan være, går det langsomt for centralmyndigheden i kontraherende stat A med at finde pigen.

Efter en måned i kontraherende stat C får kæresten problemer med politiet der, og pigen kommer i myndighedernes søgelys. Myndighederne undersøger sagen og anser pigen for at være i en farlig situation. Derfor træffer de de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger på grundlag af artikel 11 og anbringer hende i midlertidig familiepleje. Myndighederne kontakter centralmyndigheden i kontraherende stat A og underretter dem om, at pigen befinder sig på deres område, samt om de beskyttelsesforanstaltninger, der er truffet.

Pigen stikker imidlertid af fra sin plejefamilie og rejser hurtigt til kontraherende stat D med sin kæreste. Myndighederne i kontraherende stat C (som har konstateret, at pigen er rejst til kontraherende stat D) underretter i overensstemmelse med artikel 36 myndighederne i kontraherende stat D om den fare, pigen er udsat for, og om de foranstaltninger, de har truffet for hende. Disse foranstaltninger vil blive

⁵⁷⁴ I følgende eksempel henvender forældrene sig direkte til centralmyndigheden i kontraherende stat B, hvor de tror, at barnet er. Det vil også være muligt for forældrene at anmode centralmyndigheden i kontraherende stat A, hvor de bor, om bistand. Centralmyndigheden ville derefter fremsende anmodningen til centralmyndigheden i kontraherende stat B.

⁵⁷⁵ Artikel 30, stk. 2.

⁵⁷⁶ Artikel 31, litra c).

⁵⁷⁷ Artikel 11.

⁵⁷⁸ I forbindelse med et bortløbet barn vil det ofte være særligt vigtigt at høre barnet og især finde ud af, hvorfor barnet stak af, i forbindelse med vurderingen af, hvilke beskyttelsesforanstaltninger der skal træffes for barnet, enten som en hasteforanstaltning eller en langsigtet foranstaltning (se i denne henseende kravene i artikel 12 i UNCRC). Tæt samarbejde mellem myndighederne i begge kontraherende stater vil også være af yderste vigtighed for f.eks. at finde ud af, hvorvidt der tidligere har været problemer med hensyn til barnets sikkerhed, eller hvorvidt de offentlige myndigheder i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, tidligere har haft kontakt med familien.

⁵⁷⁹ Artikel 31, litra c).

anerkendt efter loven i kontraherende stat D og alle andre kontraherende stater. Myndighederne i kontraherende stat C underretter også, som det er god praksis, kontraherende stat A om, at pigen har forladt deres stat og befinder sig i kontraherende stat D.

I denne sag har alle de kontraherende stater, hvor pigen har befundet sig, kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger for hende på foreløbigt grundlag (i henhold til konventionens artikel 11 og 12). Pigens "sædvanlige opholdssted" forbliver i kontraherende stat A, og det er den eneste kontraherende stat, som kan træffe langsigtede beskyttelsesforanstaltninger for pigen (artikel 5). I dette eksempel kan myndighederne i kontraherende stat D derfor enten anerkende eller fuldbyrde den beskyttelsesforanstaltning, som kontraherende stat C har truffet, eller de kan træffe en anden beskyttelsesforanstaltning for pigen i henhold til artikel 11, hvis de finder det nødvendigt.

Hvis et barn har været væk i lang tid, og hvis situationen efter sagens faktiske omstændigheder udvikler sig, så barnet ikke længere kan siges at have "sædvanligt opholdssted", kan den kontraherende stat, hvor barnet befinder sig, beslutte, at den har generel kompetence til at træffe langsigtede beskyttelsesforanstaltninger for barnet efter konventionens artikel 6, stk. 2. Der bør imidlertid være strenge kriterier for, hvornår et barn ikke længere anses for at have sædvanligt opholdssted⁵⁸⁰.

Eksempel 13 (P)

Et 11-årig barn har sædvanligt opholdssted hos sine forældre i kontraherende stat E. Uden at de offentlige myndigheder i denne kontraherende stat ved det, sender forældrene barnet til kontraherende stat F, hvor hun skal bo i en længere periode sammen med sin tante for at hjælpe tanten og få en uddannelse. Barnet rejser på et 6-måneders besøgsvisum. Tanten forsøger ikke at lovliggøre barnets indvandrerstatus og sender hende ikke i skole – barnet fungerer i realiteten som hushjælp.

Fire år efter barnets ankomst til kontraherende stat F bliver myndighederne gjort bekendt med denne situation af tantens nye nabo. De kompetente myndigheder vurderer situationen og træffer øjeblikkelige foranstaltninger til at bringe barnet i myndighedernes varetægt. Barnet anbringes hos en plejefamilie, mens der foretages flere undersøgelser. Konventionen konstaterer i overensstemmelse med artikel 5 i konventionen af 1996, at barnet nu har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat F.

Den kompetente myndighed i kontraherende stat F kontakter med bistand fra sin centralmyndighed i henhold til artikel 32 centralmyndigheden i kontraherende stat E for at indhente oplysninger om barnet og hendes familie. Den kompetente myndighed i kontraherende stat F ønsker at vurdere, hvorvidt det kan være en langsigtet mulighed for barnet at tilbagegive det til forældrene i kontraherende stat E (f.eks. hvis forældrene slet ikke kender til hendes situation, og tanten har løjet for dem). Den kompetente myndighed i kontraherende stat E meddeler, at forældrene ikke ønsker få barnet tilbage. Myndigheden oplyser også, at der ikke er andre slægtninge i kontraherende stat E, som kunne være potentielle omsorgspersoner for barnet. Derefter kan myndighederne i kontraherende stat F begynde at overveje langsigtede beskyttelsesforanstaltninger for barnet.

⁵⁸⁰

Se pkt. 4.16-4.19 ovenfor og pkt. 13.83-13.87 nedenfor.

c) Børn, som flytter fra én stat til en anden, når de offentlige myndigheder har været involveret

13.65 Det sker oftere og oftere, at forældre flytter deres børn på tværs af internationale grænser for at undgå, at der rejses tvivl om børnenes beskyttelse og indledes procedurer i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted⁵⁸¹. Dette afsnit beskriver, hvordan konventionen af 1996 kan være til hjælp i disse situationer. Der er to forskellige scenarier:

13.66 1) Der er allerede truffet en beskyttelsesforanstaltning:

Hvis en kompetent myndighed i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, allerede har truffet en beskyttelsesforanstaltning for et barn (f.eks. hvis der findes allerede en afgørelse om, at barnet skal anbringes i myndighedernes varetægt), og forældrene senere flytter barnet til en anden kontraherende stat, f.eks. for at undgå at skulle efterkomme denne foranstaltning, kan begge kontraherende stater finde hjælp til at løse denne situation i konventionen af 1996. For det første kan beskyttelsesforanstaltningen anerkendes og fuldbyrdes i henhold til konventionen af 1996 i den kontraherende stat, som barnet er flyttet til⁵⁸². Dette kan sikre, at barnet hurtigt tilbagegives til myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted. For at beskyttelsesforanstaltningen kan anerkendes og fuldbyrdes hurtigt og effektivt, hvor de kompetente myndigheder har alle relevante oplysninger, kan samarbejdsbestemmelserne i konventionen af 1996 også bruges⁵⁸³. Endvidere indeholder konventionen af 1996 en kompetenceregulering i hastetilfælde, hvor den kontraherende stat, som barnet er flyttet til, får kompetence til at træffe nødvendige foranstaltninger til at beskytte barnet, mens barnet befinder sig i denne stat (artikel 11)⁵⁸⁴.

Hvis begge stater er parter i Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser, og denne konvention er trådt i kraft mellem dem⁵⁸⁵, kan det også afhængigt af sagens omstændigheder være muligt for den kompetente myndighed i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, at anmode om, at barnet tilbagegives i henhold til konventionen af 1980, hvis betingelserne i denne konvention er opfyldt.

13.67 2) Der er igangværende undersøgelser om barnet, men der er ikke truffet nogen beskyttelsesforanstaltning endnu, og der er ikke indledt nogen sag⁵⁸⁶:

I denne situation er der ingen eksisterende beskyttelsesforanstaltning, der skal anerkendes og fuldbyrdes i henhold til konventionen af 1996 af den kontraherende stat, som barnet er flyttet til. Endvidere gælder det, afhængigt af sagens omstændigheder og de skridt, den kompetente myndighed har taget før fjernelsen

⁵⁸¹ Eksempler, som illustrerer dette fænomen: den engelske sag *Tower Hamlets London Borough Council v. MK and others* [2012] EWHC 426 (Fam) og EU-Domstolens sager: sag C-435/06 af 27. november 2007 og sag C-523/07 af 2. april 2009.

På mødet i den særlige kommission (del I) bemærkede International Social Service ("ISS"), at der er et voksende fænomen med forældre, der flytter deres børn over internationale grænser for at undgå, at der rejses tvivl om børnenes beskyttelse og indledes procedurer i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted.

⁵⁸² Med hensyn til anvendelsen af bestemmelserne om anerkendelse og fuldbyrdelse i konventionen af 1996 se **kapitel 10** ovenfor.

⁵⁸³ Se i denne forbindelse også **kapitel 11** ovenfor.

⁵⁸⁴ Se i denne forbindelse også **kapitel 6** ovenfor.

⁵⁸⁵ Se artikel 38 i konventionen af 1980 vedrørende den procedure, der skal anvendes for, at konventionen af 1980 træder i kraft mellem kontraherende stater, hvis én kontraherende stat har tiltrådt konventionen.

⁵⁸⁶ Se **eksempel 11 (E)** ovenfor.

af barnet, at selv om begge de pågældende stater er parter i Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser, kan det være usandsynligt, at myndighedens undersøgelser er nok til at give den "forældremyndighed" (som dette begreb er selvstændigt fortolket i konventionen af 1980), således at der kan anmodes om tilbagegivelse af barnet i henhold til denne konvention⁵⁸⁷.

13.68 Konventionen af 1996 er stadig meget vigtig her og kan hjælpe begge kontraherende stater med at løse barnets situation. Det gælder for eksempel:

- **Samarbejdsbestemmelserne**⁵⁸⁸

I henhold til konventionens artikel 36 har de kontraherende stater, der har truffet eller overvejer at træffe foranstaltninger til beskyttelse af et barn, som er "udsat for alvorlig fare", hvis de får oplysning om, at barnets opholdssted er ændret til en anden stat, eller at barnet befinder sig i en anden stat⁵⁸⁹, en forpligtelse til underrette myndighederne i denne anden stat om "den pågældende fare og om de foranstaltninger, der er truffet eller overvejes truffet". Denne bestemmelse forpligter normalt den kontraherende stat, som barnet blev flyttet fra, til at underrette den stat, som barnet blev flyttet til, om barnets situation. Dette vil gøre den sidstnævnte stat opmærksom på, at det muligvis er nødvendigt at finde barnet⁵⁹⁰ og finde ud af, om der er behov for yderligere foranstaltninger til at beskytte barnet.

Konventionens artikel 34 kan også være til hjælp. Hvis ingen af de pågældende kontraherende stater overvejer at træffe beskyttelsesforanstaltninger for et barn (hvilket sandsynligvis vil være nødvendigt i denne situation for at sikre fortsat beskyttelse af barnet), kan de anmode de kompetente myndigheder i den anden kontraherende stat om oplysninger af betydning for beskyttelsen af barnet. Den kontraherende stat, som barnet er blevet fjernet til, skal f.eks. bruge oplysninger om barnets baggrund og familiehistorie for, at myndighederne kan vurdere, om der er tale om et hastetilfælde, og hvorvidt der er behov for hasteforanstaltninger.

Mere generelt vil det være meget vigtigt, at de relevante kompetente myndigheder i hver enkelt kontraherende stat, i givet fald med deres centralmyndigheders bistand, kommunikerer klart og effektivt med hinanden og koordinerer deres indsats for at sikre fortsat beskyttelse af barnet⁵⁹¹.

- **Kompetencebestemmelserne**

Konventionens kompetencebestemmelser indeholder klare og ensartede regler for, hvilken kontraherende stat der har kompetence med hensyn til barnet. Ifølge konventionen er det myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, der har generel kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger for barnet⁵⁹². I den faktuelle situation, der er beskrevet her, anses barnet ofte for at bevare sit sædvanlige opholdssted i den kontraherende stat, hvorfra forældrene fjernede det. Hvis

⁵⁸⁷ Se kommentaren under "Case Law Analysis" ("Analyse af retspraksis") i INCADAT (< www.incadat.com >) vedrørende, hvornår en offentlig myndighed kan siges at have "forældremyndighed" over et barn i henhold til konventionen af 1980, således at den kan anmode om tilbagegivelse.

⁵⁸⁸ Se i denne forbindelse pkt. **11.18-11.22** ovenfor.

⁵⁸⁹ Dette behøver med henblik på artikel 36 ikke at være en **kontraherende** stat i konventionen af 1996: se pkt. 11.18 ff. ovenfor.

⁵⁹⁰ I henhold til artikel 31, litra c), kan den anden kontraherende stat også anmode om dette direkte.

⁵⁹¹ Se artikel 30, stk. 1. Direkte kommunikation mellem retslige myndigheder kan også spille en vigtig rolle i denne forbindelse: se fodnote 147 ovenfor.

⁵⁹² Sædvanligt opholdssted er et faktisk begreb, se pkt. **13.83** ff. nedenfor.

dette er tilfældet, forbliver kompetencen til at træffe langsigtede beskyttelsesforanstaltninger for barnet hos denne kontraherende stat, som derfor kan træffe sådanne beskyttelsesforanstaltninger (og disse vil kunne anerkendes og fuldbyrdes i de andre kontraherende stater i konventionen). Det gælder dog imidlertid, at den kontraherende stat, som barnet befinder sig i, vil have kompetence til at træffe foranstaltninger til at beskytte barnet i mellemtiden, hvis sagen betragtes som et hastetilfælde. Sådanne foranstaltninger bortfalder, når den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, har handlet – artikel 11, stk. 2.

Endelig vil begge kontraherende stater også skulle tage stilling til artikel 7 i konventionen af 1996 i dette scenarie⁵⁹³.

▪ **Bestemmelserne om anerkendelse og fuldbyrdelse**

Disse bestemmelser i konventionen af 1996 er fortsat relevante, fordi de sikrer, at når én kontraherende stat træffer foranstaltninger, vil de blive anerkendt som en følge af loven i den anden kontraherende, og kan fuldbyrdes der.

13.69 Endelig skal det bemærkes, at det på alle trin i disse tilfælde vil være vigtigt, at begge kontraherende stater handler klart, effektivt og hurtigt for at sikre, at situationen løses så hurtigt som muligt og til barnets bedste.

Eksempel 13 (Q)

En mor og far bor i kontraherende stat A med deres barn. De er narkomaner og kan ikke tage sig af barnet, så barnet fjernes fra forældrene og anbringes i kontraherende stat A med henblik på adoption.

To år senere bliver moren gravid med deres andet barn. Forældrene påstår, at de er blevet stoffri, og de ønsker, at deres kommende barn skal blive hos dem. Den kompetente myndighed i kontraherende stat A undersøger deres situation, men før de træffer deres afgørelse, føder moren barnet før tid. Parret er bange for, at deres barn vil blive fjernet af myndighederne, og flygter straks til nabolandet, kontraherende stat B.

Myndighederne i kontraherende stat B underretter i overensstemmelse med artikel 36 (med bistand fra deres centralmyndighed) straks de kompetente myndigheder i kontraherende stat B (hvor de har mistanke om, at forældrene er flygtet til) om den mulige fare, som det nyfødte barn er udsat for, og de beskyttelsesforanstaltninger, som myndighederne i kontraherende stat A overvejede. De anmoder også i henhold til artikel 31, litra c), om, at det relevante organ i kontraherende stat B (enten centralmyndigheden eller det organ, som denne funktion er uddelegeret til i denne stat) yder bistand ved opklaringen af, hvor familien befinder sig.

Det nyfødte barn befinder sig i kontraherende stat B, hvor hun bor med sine forældre på et herberg. Myndighederne i kontraherende stat B videregiver disse oplysninger til myndighederne i kontraherende stat A. Kontraherende stat B beslutter, at det er nødvendigt at træffe hasteforanstaltninger (efter artikel 11) til at beskytte barnet ved at anbringe barnet i myndighedernes varetægt i kontraherende stat B. Den oplyser kontraherende stat A om dette. Myndighederne i kontraherende stat A er enige med kontraherende stat B om, at barnet stadig anses for at have sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A, og anmoder om en afgørelse (efter artikel 5) om, at barnet anbringes i myndighedernes varetægt i kontraherende stat A, mens det undersøges, hvad der skal gøres for barnet på lang sigt. Denne foranstaltning anerkendes som en følge af loven i kontraherende stat B og

⁵⁹³

Der findes flere oplysninger om anvendelsen af artikel 7 i **kapitel 4** ovenfor og navnlig pkt. **4.20-4.25**.

giver myndighederne i begge kontraherende stater mulighed for at koordinere en overdragelse af barnet til de kompetente myndigheder i kontraherende stat A (kontraherende stat B's hasteforanstaltning bortfalder derfor i henhold til artikel 11, stk. 2).

G. Barnets formue

- 13.70** I konventionens artikel 1 angives det, at foranstaltninger til beskyttelse af barnets **formue** ligger inden for konventionens anvendelsesområde. Formålet med konventionen i denne henseende var ifølge den forklarende rapport at fastlægge klare regler for udpegelse af og beføjelser for barnets retlige repræsentant i forhold til at forvalte barnets formue i en anden stat⁵⁹⁴. Man mente, at dette kan være særligt nyttigt i de tilfælde, hvor det er nødvendigt at træffe retlige foranstaltninger for formue, som barnet har arvet⁵⁹⁵.
- 13.71** I henhold til artikel 3, litra g), kan foranstaltninger til beskyttelse af barnets formue især omfatte "forvaltning eller bevarelse af et barns formue eller disponering herover". Det angives i den forklarende rapport, at denne meget brede formulering omfatter alle dispositioner over barnets formue, herunder erhvervelser, som betragtes som investeringer eller som overdragelser, hvorigennem den formue, som er overdraget til gengæld for erhvervelsen, afstås⁵⁹⁶. Beskyttelsesforanstaltninger, som har til formål at beskytte barnets formue, kan f.eks. omfatte de påkrævede tilladelser eller godkendelser til salg eller køb af barnets formue.
- 13.72** Det er vigtigt at bemærke, at konventionen ikke griber ind i de ejendomsretlige regler og ikke indeholder materiel ret vedrørende omfanget af rettigheder til barnets formue, herunder tvister vedrørende ejerskab/ejendomsret over formuen⁵⁹⁷. Hvis der f.eks. findes krav vedrørende køb eller salg af grunde eller bygninger, som en kontraherende stat generelt pålægger alle købere eller sælgere af visse grunde (f.eks. særlig tilladelse eller godkendelse til salg eller køb af grunde eller bygninger med særlig status som følge af deres kulturelle eller historiske betydning, eller som indgår i et lands oprindelige reserver, eller til udlændinges køb eller salg af grunde eller bygninger), og som ikke har noget at gøre med, at barnets repræsentant køber eller sælger barnets formue, vil udstedelse af disse tilladelser til salg ikke ligge inden for konventionens materielle anvendelsesområde.
- 13.73** I henhold til konventionens artikel 55 kan kontraherende stater tage to forbehold vedrørende et barns formue, som befinder sig på deres område. For det første kan de efter artikel 55, stk. 1, forbeholde sig deres myndigheders kompetence til at træffe foranstaltninger til beskyttelse af et barns formue, der befinder sig på deres område, **uanset** hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted. Det skal bemærkes, at et sådant forbehold ikke er til hinder for, at myndighederne i en anden kontraherende stat har kompetence i henhold til konventionen til at træffe foranstaltninger til beskyttelse af formuen. For det andet gælder det imidlertid i henhold til artikel 55, stk. 1, litra b), at en kontraherende stat også kan forbeholde

⁵⁹⁴ Forklarende rapport, pkt. 10.

⁵⁹⁵ Ibid. Det skal bemærkes, at udpegelsen af barnets repræsentant og omfanget af repræsentantens beføjelser falder ind under konventionens anvendelsesområde, men at det materielle spørgsmål om salg af ejendommen ikke gør. Spørgsmålet om arv ligger uden for konventionens anvendelsesområde (artikel 4, litra f). Se også **kapitel 3, afsnit C**, ovenfor vedrørende konventionens materielle anvendelsesområde.

⁵⁹⁶ Forklarende rapport, pkt. 25.

⁵⁹⁷ Se pkt. **3.30** og **3.31** ovenfor. I denne forbindelse skal det også bemærkes, at foranstaltninger vedrørende trusts også udtrykkeligt er udelukket fra konventionens anvendelsesområde. Se artikel 4, litra d), som er beskrevet i pkt. **3.43** ovenfor.

sig ret til ikke efter konventionen at anerkende et forældreansvar eller en foranstaltning, der er uforenelig med en foranstaltning, der er truffet af dens myndigheder vedrørende den pågældende formue.

- 13.74 Disse forbehold kan være begrænset til visse kategorier af formue, hvor den mest relevante sandsynligvis er fast ejendom.
- 13.75 Ethvert forbehold, der tages efter artikel 55, skal følge proceduren i artikel 60 og meddeles konventionens depositar. Dette forbehold vil blive opført på "statusoversigten" for konventionen af 1996, som er offentliggjort på Haagerkonferencens websted (< www.hcch.net > under "Conventions" ("Konventioner"), "Convention 34" ("Konvention 34") og "Status Table" ("Statusoversigt")).

Eksempel 13 (R)

Barnet har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat A og ejer formue i kontraherende stat B. Der udpeges en værge i kontraherende stat A, som skal forvalte barnets formue, og som får ansvaret for at forvalte noget jord i kontraherende stat B på barnets vegne. Afgørelsen om udpegelse af værgerne anerkendes som en følge af loven i alle kontraherende stater. Hvis kontraherende stat A udsteder attester, der angiver, i hvilken egenskab værgerne har ret til at handle, (efter konventionens artikel 49) kan det være hensigtsmæssigt, at værgerne indhenter en sådan attest⁵⁹⁸.

Eksempel 13 (S)

Barnet, som har sit sædvanlige opholdssted i kontraherende stat A, rejser på ferie til kontraherende stat B. Mens hun er i kontraherende stat B bliver hun kvæstet i en bilulykke. Da hun igen er kommet sig, vender hun tilbage til kontraherende stat A. Der anlægges sag i kontraherende stat B, og barnet får tilkendt en betydelig erstatning for de kvæstelser, hun pådrog sig i bilulykken. Den kompetente myndighed kan imidlertid ikke finde nogen i kontraherende stat B, som kan fungere som værge for barnet og modtage pengene på hendes vegne. I denne situation kan den kompetente myndighed udøve kompetence i henhold til konventionens artikel 12 og beslutte, at der skal udpeges en værge i kontraherende stat B, som midlertidigt skal forvalte pengene på barnets vegne. Denne afgørelse vil bortfalde, når en sådan værge er blevet udpeget af myndighederne i kontraherende stat A. Ellers kan den kompetente myndighed i kontraherende stat B indgive en anmodning i henhold til artikel 9 om, at en kompetent myndighed i kontraherende stat A accepterer, at retten i kontraherende stat B får tillagt kompetencen til at udpege en værge for barnet. Hvis den kompetente myndighed i kontraherende stat B modtager et positivt svar, kan den udpege en værge til at forvalte pengene på barnets vegne.

H. Repræsentation af børn

- 13.76 Det er ofte nødvendigt at udpege en repræsentant for børn, fordi de er umyndige. "Repræsentation" af et barn omfatter generelt det at handle på vegne af et barn eller i barnets navn i forhold til tredjeparter. Dette er bl.a. relevant i situationer som retssager, der omfatter barnet, samt ejendomshandler eller finansielle transaktioner og samtykke til medicinsk behandling.
- 13.77 Afgørelser vedrørende repræsentation af børn er klart inden for konventionens anvendelsesområde. I henhold til artikel 3, litra d), kan beskyttelsesforanstaltninger navnlig omfatte udpegelse af en person eller

⁵⁹⁸

Se pkt. 11.31 ovenfor.

myndighed, som skal repræsentere eller bistå barnet, samt fastlæggelse af en sådan person eller myndigheds opgaver. Desuden henviser begrebet "beføjelser" for forældre, værger eller andre retlige repræsentanter i definitionen af forældreansvar til repræsentation af børn⁵⁹⁹.

13.78 Det betyder, at hvis myndighederne i en kontraherende stat træffer en afgørelse om repræsentation af et barn, skal de sikre, at de har kompetence i henhold til konventionen til det. Hvis myndighederne ikke har kompetence i henhold til konventionen, kan de imidlertid, hvis de mener, at de er bedre egnede i en konkret sag til at vurdere, hvad der er til barnets bedste i denne henseende, overveje, om de skal anmode om overførsel af kompetencen (hvis kravene i artikel 9 er opfyldt)⁶⁰⁰. Der kan også være situationer, hvor det vil være hensigtsmæssigt for en kontraherende stat **med** kompetence at overveje muligheden for at overføre kompetencen til en anden kontraherende stat, herunder f.eks. hvis der skal udpeges en retlig repræsentant for barnet i en retssag i den anden kontraherende stat⁶⁰¹.

13.79 Når disse beskyttelsesforanstaltninger er truffet, skal de anerkendes og fuldbyrdes i alle andre kontraherende stater i henhold til konventionens regler.

13.80 Hvis "forældreansvar"⁶⁰² omfatter repræsentation af barnet, finder reglerne i artikel 16 og 17 anvendelse. Konventionens artikel 16 fastlægger, hvordan **indehaverne** af forældreansvar bestemmes⁶⁰³. I henhold til artikel 17 er **udøvelsen** af forældreansvar undergivet loven i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted. Det betyder, at reglerne i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, om repræsentation af barnet ved de personer, der har forældreansvaret, vil afgøre arten af repræsentationen samt beføjelser og forpligtelser.

Eksempel 13 (T)

I henhold til loven i stat A har forældre, der fungerer som retlige repræsentanter, bemyndigelse til hver for sig at beslutte at anlægge et civilt søgsmål på barnets vegne. Loven i kontraherende stat B foreskriver derimod, at forældrene skal være enige, før en sådan sag kan anlægges. Familien bor i stat A. Moren og barnet rejser til kontraherende stat B. Barnet er involveret i en ulykke i kontraherende stat B, og moren ønsker at anlægge retssag der. Det kan moren gøre uden farens samtykke, fordi loven i stat A ikke kræver det, og barnet har sædvanligt opholdssted i stat A.

13.81 Med alle de forskellige love kan der herske en vis usikkerhed med hensyn til i hvilken egenskab den person, der er ansvarlig for at drage omsorg for barnets person eller formue, har ret til at handle, og hvilke beføjelser der er tillagt den pågældende. Konventionens artikel 40 giver derfor mulighed for, at der kan udstedes en attest til den person, der har forældreansvar, eller som er betroet beskyttelsen af barnet, hvilket vil afklare denne usikkerhed. Denne attest kan udstedes af myndighederne⁶⁰⁴ i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, eller i den kontraherende stat, hvor der er truffet en beskyttelsesforanstaltning. Den bør angive, i hvilken egenskab den pågældende har ret til at handle, og hvilke beføjelser der er tillagt den pågældende. Den pågældende formodes at besidde den egenskab og de beføjelser, der er angivet i

⁵⁹⁹ Artikel 1, stk. 2. Se også pkt. **3.18-3.24** ovenfor.

⁶⁰⁰ Artikel 9. Se også **kapitel 5** ovenfor.

⁶⁰¹ Artikel 8. *Idem*.

⁶⁰² Artikel 1, stk. 2.

⁶⁰³ Dette er beskrevet i **kapitel 9** ovenfor.

⁶⁰⁴ I henhold til artikel 40, stk. 3, skal de kontraherende stater, der udsteder sådanne attester, udpege de myndigheder, der er beføjede til at udfærdige attesten.

attesten, medmindre andet bevises⁶⁰⁵.

13.82 Konventionens artikel 19 beskytter også en tredjemand, der har indgået en retshandel med barnets retlige repræsentant. Dette har til formål at beskytte en tredjemand, som ikke kan forventes at vide, at reglerne i den stat, hvor retshandelen indgås, om, hvem der kan fungere som barnets retlige repræsentant, ikke gælder for et bestemt barn i medfør af konventionens lovvalgsregler. Derfor gælder det, at hvis en retshandel opfylder visse kriterier, kan dens gyldighed ikke bestrides, og den pågældende tredjemand kan ikke ifalde ansvar alene af den grund, at den anden person ikke var beføjet til at handle som barnets retlige repræsentant efter den lov, der udpeges efter bestemmelserne i konventionen. De kriterier, der skal opfyldes, er:

- Retshandelen skal være indgået af en person, der ville have været beføjet til at handle som barnets retlige repræsentant efter loven i den stat, hvor retshandelen blev indgået.
- Den pågældende tredjemand vidste ikke eller burde ikke have vidst, at forældreansvaret var undergivet den lov, der udpeges efter konventionen.
- Retshandelen skal være indgået mellem personer, der befandt sig på samme stats område⁶⁰⁶.

Eksempel 13 (U)

I kontraherende stat A kan begge forældre fungere som barnets retlige repræsentant under alle omstændigheder, medmindre en kompetent myndighed har truffet anden afgørelse. I kontraherende stat B kan en ugift far ikke fungere som barnets retlige repræsentant, medmindre visse kriterier er opfyldt.

Barnet, som bliver født i kontraherende stat B, har ugifte forældre. Han bor der med sin mor. Kriterierne for, at faren kan fungere som barnets retlige repræsentant efter loven i kontraherende stat B, er ikke opfyldt. Barnets far er statsborger i kontraherende stat A og bor der, og barnet besøger ham ofte.

Farfaren dør og efterlader barnet sin sjældne bogsamling. Faren indgår en aftale i kontraherende stat A med en tredjemand, som også bor i kontraherende stat A, om salg af samlingen.

Hvis den pågældende tredjemand ikke burde have vidst, at spørgsmålet om forældreansvaret for barnet var undergivet loven i kontraherende stat B, kan gyldigheden af denne købsaftale ikke bestrides, og køberen kan ikke ifalde ansvar alene af den grund, at faren, som fungerede som barnets retlige repræsentant, ikke var berettiget til at indgå aftalen i henhold til den lov, der er udpeget efter konventionen.

I. Tilknytningsfaktorer

a) Sædvanligt opholdssted

13.83 Sædvanligt opholdssted er den primære tilknytningsfaktor og det vigtigste kompetencegrundlag i konventionen af 1996⁶⁰⁷. Alle de moderne Haagerkonventioner om børn anvender begrebet "sædvanligt opholdssted"⁶⁰⁸.

⁶⁰⁵ Se beskrivelsen af artikel 40 ovenfor i pkt. **11.31**.

⁶⁰⁶ Artikel 19, stk. 2.

⁶⁰⁷ Artikel 5, som beskrives i pkt. **4.4** ff. ovenfor.

⁶⁰⁸ De andre konventioner er Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser,

Ingen af disse konventioner indeholder dog en definition af "sædvanligt opholdssted", så dette skal afgøres af de relevante myndigheder i hvert enkelt tilfælde på grundlag af de faktiske omstændigheder. Det er et selvstændigt begreb og bør fortolkes i lyset af formålene med konventionen og ikke under hensyntagen til de begrænsninger, der gælder i henhold til den nationale lovgivning.

13.84 Det er særligt vigtigt i forbindelse med konventionen af 1980 og konventionen af 1996 at få fastlagt, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted. Det skal bemærkes, at konventionen af 1996 anvender begrebet "sædvanligt opholdssted" på en anden måde end konventionen af 1980. Ifølge konventionen af 1980 er det nødvendigt at konstatere, at barnet har sædvanligt opholdssted i den stat, der indgiver anmodningen, for at retsmidlerne i konventionen af 1980 finder anvendelse, og dette indgår i en større undersøgelse af, hvorvidt barnet er blevet ulovligt fjernet eller tilbageholdt. I konventionen af 1996 skal det bestemmes, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, fordi det skal vurderes, hvilken kontraherende stats myndigheder der har kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger, og hvorvidt deres afgørelser skal anerkendes og fuldbyrdes i andre kontraherende stater. Eftersom sædvanligt opholdssted er et faktisk begreb, kan der være forskellige overvejelser i forbindelse med bestemmelsen af et barns sædvanlige opholdssted i henhold til konventionen af 1996.

13.85 Den internationale retspraksis vedrørende begrebet "sædvanligt opholdssted" viser en række tendenser. Som anført ovenfor kan de være relevante for at få klarlagt sagens faktiske omstændigheder i enten konventionen af 1980 eller konventionen af 1996. Hvis der for det første er klare beviser for, at en person har til hensigt at starte et nyt liv i en anden stat, vil det nuværende sædvanlige opholdssted normalt blive ændret til det nye⁶⁰⁹. Hvis flytningen er eller kan være på ubestemt tid, kan det sædvanlige opholdssted på tidspunktet for flytningen også blive ændret til det nye relativt hurtigt⁶¹⁰. Hvis en flytning er tidsbegrænset, er det blevet accepteret i en række stater, at det nuværende sædvanlige opholdssted vil blive bevaret, også selv om den pågældende bliver i den nye stat i en længere periode⁶¹¹. Dette kan især være tilfældet, hvis forældrene har aftalt, at barnet midlertidigt skal bo i et andet land⁶¹². Der anvendes ofte en af to metoder til at vurdere andre situationer. Ved den ene ses der på forældrenes fælles hensigt med flytningen⁶¹³. Ved den anden fokuseres der på barnet og på barnets faktiske

Haagerkonventionen af 1993 om internationale adoptioner og Haagerkonventionen af 2007 om børnebidrag og protokollen dertil. Disse konventioner findes på engelsk på Haagerkonferencens websted på < www.hcch.net > under "Conventions" ("Konventioner").

⁶⁰⁹ Den relevante hensigt vil her være **forældrenes** hensigt. Se f.eks. *DeHaan v. Gracia* [2004] AJ No 94 (QL), [2004] ABQD 4 [INCADAT Reference: HC/E/CA 576], *Re J. (A Minor) (Abduction: Custody Rights)* [1990] 2 AC 562 [INCADAT Reference: HC/E/UK 2], *Re F. (A Minor) (Child Abduction)* [1992] 1 FLR 548, [1992] Fam Law 195 [INCADAT Reference: HC/E/UK 40]. Det skal bemærkes, at det er muligt i sjældne tilfælde, at et barn mister sit sædvanlige opholdssted og ikke får et nyt (i hvilket tilfælde artikel 6, stk. 2, i konventionen af 1996 finder anvendelse). Dette bør imidlertid så vidt muligt undgås – se pkt. **4.16-4.19** ovenfor.

⁶¹⁰ Se *Al Habtoor v. Fotheringham* [2001] EWCA Civ 186 [INCADAT Reference: HC/E/UK 875], *Callaghan v. Thomas* [2001] NZFLR 1105 [INCADAT Reference: HC/E/NZ 413], *Cameron v. Cameron*, 1996 SC 17, 1996 SLT 306, 1996 SCLR 25 [INCADAT Reference: HC/E/UK 71], *Callaghan v. Thomas* [1997] NZFLR 541 [INCADAT Reference: HC/E/UK 74], *Karkkainen v. Kovalchuk*, 445 F.3d 280 (3rd Cir. 2006) [INCADAT Reference: HC/E/USf 879].

⁶¹¹ Se *Re H (Abduction: Habitual Residence: Consent)* [2000] 3 FCR 412 [INCADAT Reference: HC/E/UK 478], *Morris v. Morris*, 55 F. Supp 2d 1156 (D. Colo., Aug. 30, 1999) [INCADAT Reference: HC/E/USf 306], *Mozes v. Mozes*, 239 F.3d 1067 (9th Cir. 2001) [INCADAT Reference: HC/E/USf 301].

⁶¹² Se *Denmark Ø.L.K.*, 5 April 2002, 16. afdeling, B-409-02 [INCADAT Reference: HC/E/DK 520].

⁶¹³ Se *Re B (Minors Abduction)* [1993] 1 FLR 993 [INCADAT Reference: HC/E/UK 173], *Mozes v. Mozes*, 239 F.3d 1067 (9th Cir. 2001) [INCADAT Reference: HC/E/USf 301], *Holder v. Holder*, 392 F.3d 1009, 1014 (9th Cir. 2004) [INCADAT Reference: HC/E/USf 777], *Ruiz v. Tenorio*, 392 F.3d 1247, 1253 (11th Cir. 2004) [INCADAT Reference: HC/E/USf 780], *Tsarbopoulos v. Tsarbopoulos*, 176 F. Supp.2d 1045 (E.D. Wash. 2001) [INCADAT Reference: HC/E/USf 482], *Gitter v. Gitter*, 396 F.3d 124, 129-30 (2d

livssituation⁶¹⁴. Dette omfatter aspekter som uddannelse, socialt samvær, familieforhold og generelt fokus for barnets liv. Der har også været sager, hvor de to metoder kombineres, således at der tages højde for både forældrenes hensigt og barnets livssituation⁶¹⁵. Nogle retter tager hensyn til barnets alder, når de skal vælge metode. Jo ældre barnet er, jo mere sandsynligt er det, at retten vil se på, hvad der er vigtigst i barnets liv.

13.86 Hvis barnet midlertidigt ikke opholder sig der, hvor det har sit sædvanlige opholdssted, fordi det er på ferie, på skoleophold eller udøver samvær, vil dette i princippet ikke ændre barnets sædvanlige opholdssted.

13.87 Begrebet "sædvanligt opholdssted" er blevet drøftet af EU-Domstolen⁶¹⁶ i forbindelse med Bruxelles IIa-forordningen⁶¹⁷. EU-Domstolen har udtalt, at et barns sædvanlige opholdssted skal bestemmes under hensyntagen til alle de faktiske omstændigheder i den konkrete sag. Begrebet skal navnlig "fortolkes således, at det svarer til det sted, som afspejler en vis familiemæssig og social tilknytning for barnet. Herved skal der bl.a. tages hensyn til opholdets varighed og lovlighed samt til vilkårene og baggrunden for opholdet på [et] område og for familiens flytning hertil, til barnets statsborgerskab, stedet og vilkårene for barnets skolegang, dets sprogkunderskab samt barnets familiemæssige og sociale relationer i nævnte stat"⁶¹⁸.

b) Tilstedeværelse

13.88 Der er en række tilfælde, hvor konventionen af 1996 bruger det sted, hvor barnet (eller barnets formue) befinder sig, som tilknytningsfaktor⁶¹⁹. Dette begreb betyder, at barnet skal befinde sig fysisk på den pågældende kontraherende stats område. Dette kræver ikke nogen form for bevis for barnets bopæl: Det er tilstrækkeligt, at barnet fysisk befinder sig på området.

Cir. 2005) [INCADAT Reference: HC/E/USf 776], *Koch v. Koch*, 450 F.3d 703 (7th Cir. 2006) [INCADAT Reference: HC/E/USf 878]. Det skal bemærkes, at retten i Mozes-sagen anerkendte, at barnets liv med tiden og efter positive oplevelser kunne blive så dybt forankret i det nye land, så barnet får sædvanligt opholdssted der, selv om forældrene har andre hensigter.

⁶¹⁴ *Friedrich v. Friedrich*, 983 F.2d 1396, (6th Cir. 1993) [INCADAT Reference: HC/E/USf 142], *Robert v. Tesson* (6th Cir. 2007) [INCADAT Reference: HC/E/US 935], *Re M (Abduction: Habitual Residence)* [1996] 1 FLR 887.

⁶¹⁵ Den vigtigste dom er her: *Feder v. Evans-Feder*, 63 F.3d 217, 222 (3d Cir. 1995) [INCADAT Reference: HC/E/USf 83]. Se også: *Karkkainen v. Kovalchuk*, 445 F.3d 280 (3rd Cir. 1995) [INCADAT Reference: HC/E/USf 879]. I denne sag blev der skelnet mellem små børns situation, hvor der skulle lægges stor vægt på forældrenes fælles hensigt, og større børns situation, hvor forældrenes hensigt skulle spille en mindre rolle. *Silverman v. Silverman*, 338 F.3d 886 (8th Cir. 2003) [INCADAT Reference: HC/E/USf 530].

⁶¹⁶ "EF-Domstolen" før den 1. januar 2011.

⁶¹⁷ Sag C-523/07, A, 2. april 2009. Se også EU-Domstolens dom, Barbara Mercredi mod Richard Chaffe, (C-497/10 PPU), 22. december 2010, som støtter denne tilgang.

⁶¹⁸ Sag C-523/07, A, 2. april 2009, præmis 37-39. Hvis de faktorer, der er beskrevet her, peger mod to eller flere forskellige stater som den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, vil det i sidste ende være den retslige/administrative myndighed, som behandler sagen, der skal afgøre, hvilke faktorer der er vigtigst i den konkrete sag.

⁶¹⁹ Se f.eks. artikel 6, 11 og 12, som beskrives ovenfor i kapitel 4, 6 og 7.

c) *Nationalitet*

- 13.89 Denne tilknytningsfaktor står ikke alene i konventionen af 1996, men er forbundet med mekanismen for overførsel af kompetencen i artikel 8 og 9⁶²⁰. Myndighederne i en kontraherende stat, hvor barnet er statsborger, kan anmode om at få tillagt kompetencen, ligesom de kan anmodes om at acceptere overførsel af kompetencen. Barnets statsborgerskab er ikke tilstrækkeligt, og myndighederne i den pågældende kontraherende stat skal også betragte dem selv som de bedst egnede til at vurdere, hvad der er til det pågældende barns bedste. Mange børn har mere end ét statsborgerskab. Enhver af de kontraherende stater, som barnet er statsborger i, kan opfylde de betingelser, der er angivet i artikel 8 for overførsel af kompetencen.
- 13.90 Artikel 47 omhandler situationen for kontraherende stater, som har en række territoriale enheder, der anvender forskellige love, og forklarer, at en henvisning til den stat, som barnet er statsborger i, skal forstås som en henvisning til den territoriale enhed, som loven i den pågældende stat udpeger, eller, hvis der ikke findes regler herom, til den territoriale enhed, som barnet har den nærmeste tilknytning til.

d) *Væsentlig tilknytning*

- 13.91 Hvis der er en "væsentlig tilknytning" mellem et barn og en kontraherende stat, kan myndighederne i den pågældende kontraherende stat enten anmode om at overtage kompetencen (så de kan træffe foranstaltninger til beskyttelse af barnets person eller formue – artikel 9), eller den kan anmodes om at **få tillagt** kompetencen (artikel 8). Dette gælder, hvis det vurderes, at myndighederne i den pågældende kontraherende stat er bedst egnede til at vurdere, hvad der er til det pågældende barns bedste⁶²¹.
- 13.92 Endvidere kan centralmyndigheden eller en anden kompetent myndighed i enhver kontraherende stat, som barnet har en "væsentlig tilknytning" til, i henhold til konventionens artikel 32 anmode om en rapport om barnets situation eller at overveje behovet for, at centralmyndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, træffer beskyttelsesforanstaltninger⁶²².
- 13.93 Endelig kan kriteriet om "væsentlig tilknytning" også bruges i forbindelse med konventionen af 1996 til at anvende en anden lov end den i myndighedernes egen stat, i henhold til artikel 15, stk. 2⁶²³.
- 13.94 Der er imidlertid en lille forskel mellem artikel 15 og artikel 8, 9 og 32 med hensyn til det kriterium, der skal anvendes i denne henseende. I artikel 15 kan den kontraherende stat, der udøver kompetence, undtagelsesvis anvende eller tage hensyn til loven i en anden stat, som **sagen** har en væsentlig tilknytning til. I bestemmelserne om overførsel af kompetencen og i artikel 32 skal den væsentlige tilknytning for den kontraherende stat, der modtager/indgiver en anmodning om overførsel (artikel 8 og 9), eller som anmoder om en rapport eller beskyttelsesforanstaltninger (artikel 32), være **med barnet**.

⁶²⁰ Dette er beskrevet i pkt. **5.9-5.12** ovenfor. I Haagerkonventionen af 1961 om beskyttelse af mindreårige bruges statsborgerskab som en tilknytningsfaktor. I henhold til artikel 4 kan den stat, som barnet er statsborger i, udøve kompetence til at træffe foranstaltninger til beskyttelse af barnets person eller formue, hvis den mener, at det er til barnets bedste, og efter at have underrettet myndighederne i den stat, hvor barnet har sædvanligt opholdssted.

⁶²¹ Se **kapitel 5** ovenfor, hvor bestemmelserne om overførsel af kompetencen er nærmere beskrevet.

⁶²² Se pkt. **11.24** ovenfor.

⁶²³ Se pkt. **9.2** ovenfor.

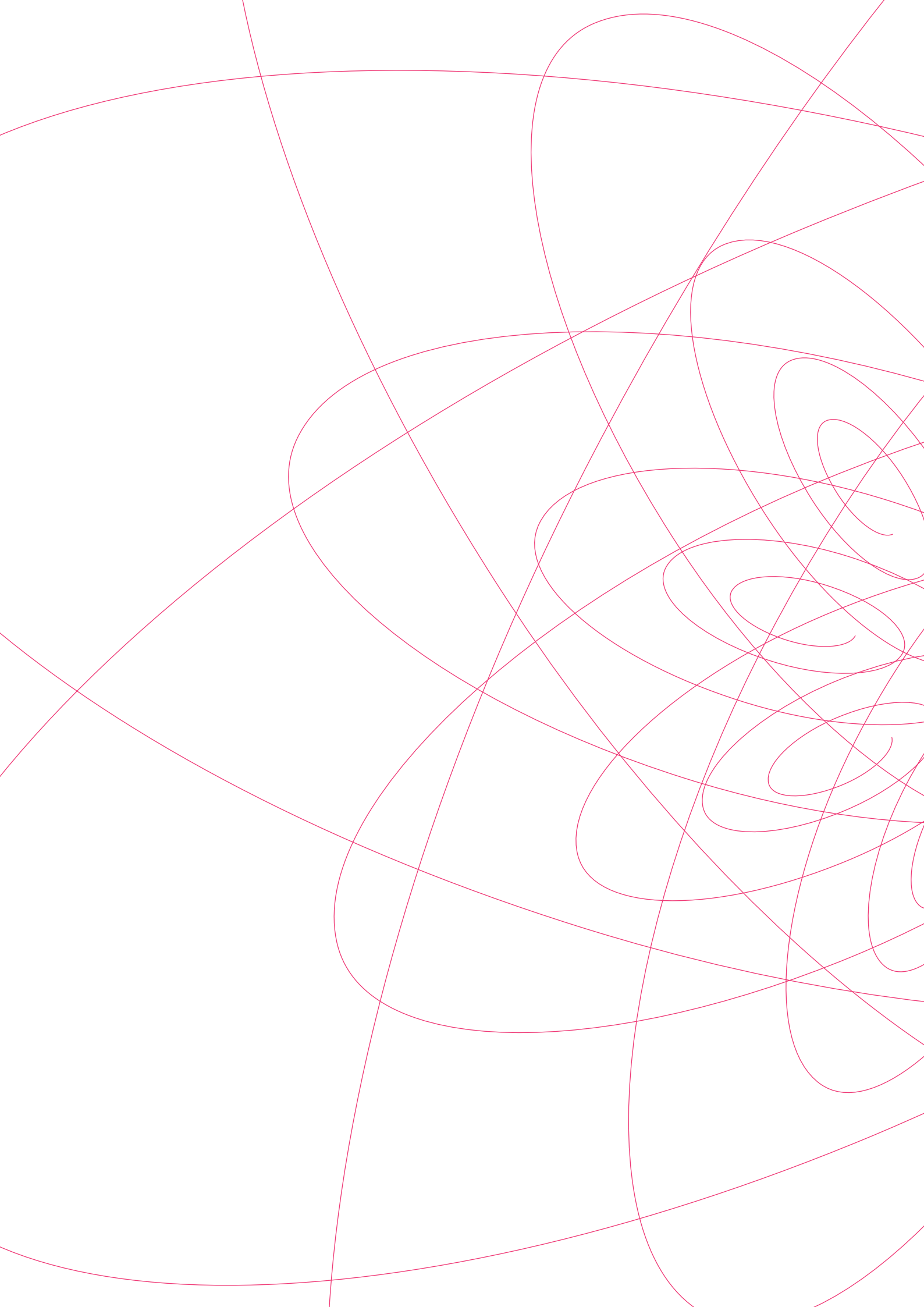
- 13.95 Hvorvidt et barn, eller en sag, har en "væsentlig tilknytning" til en stat, skal vurderes fra sag til sag. Eksempler på stater, som et barn kan have en "væsentlig tilknytning" til, er: den stat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, den stat, hvor familiemedlemmer, som er villige til at drage omsorg for barnet, bor, den stat, hvor den forælder, der har ret til samvær, bor, da forældrene går fra hinanden, eller den stat, hvor barnet har andre slægtninge, som barnet besøger regelmæssigt.

Eksempel 13 (V)

Der indgives en skilsmissebegæring til myndighederne i kontraherende stat A. Kriterierne i artikel 10 er opfyldt, og myndighederne har kompetence til at træffe foranstaltninger vedrørende de pågældende forældres børn. Børnene har sædvanligt opholdssted i kontraherende stat B, og der er enighed om, at de skal blive boende der. Det sædvanlige opholdssted udgør en "væsentlig tilknytning" i denne sag, og myndighederne i kontraherende stat A kan bruge dette til at anvende loven i kontraherende stat B på afgørelsen⁶²⁴.

⁶²⁴

Artikel 15, stk. 2, er beskrevet i pkt. 9.2 ovenfor.



BILAG I

Tekst til Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn

34. KONVENTION OM KOMPETENCE, LOVVALG, ANERKENDELSE, FULDBYRDELSE OG SAMARBEJDE VEDRØRENDE FORÆLDREANSVAR OG FORANSTALTNINGER TIL BESKYTTELSE AF BØRN

(Udfærdiget den 19. oktober 1996)

De stater, som har undertegnet denne konvention, og som

finder, at der er behov for at forbedre beskyttelsen af børn i internationale situationer,

ønsker at undgå konflikt mellem deres retssystemer for så vidt angår kompetence, lovvalg samt anerkendelse og fuldbyrdelse af foranstaltninger til beskyttelse af børn,

erindrer om betydningen af internationalt samarbejde med henblik på at beskytte børn,

erkender, at der er behov for en revision af konventionen af 5. oktober 1961 om myndighedernes kompetence og lovvalget i sager vedrørende beskyttelse af mindreårige,

ønsker at fastlægge fælles bestemmelser i dette øjemed under hensyntagen til De Forenede Nationers konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder,

er blevet enige om følgende bestemmelser:

KAPITEL I – KONVENTIONENS ANVENDELSESOMRÅDE

Artikel 1

1. Denne konvention har til formål:
 - a) at afgøre, hvilken stats myndigheder der har kompetence til at træffe foranstaltninger med henblik på beskyttelse af et barns person eller formue
 - b) at afgøre, hvilken lov der skal anvendes af de pågældende myndigheder under udøvelsen af deres kompetence
 - c) at afgøre, hvilken lov der skal anvendes på forældreansvar
 - d) at sikre anerkendelse og fuldbyrdelse af sådanne beskyttelsesforanstaltninger i alle kontraherende stater
 - e) at etablere det samarbejde mellem myndighederne i de kontraherende stater, der måtte være nødvendigt for at opfylde denne konventions formål.
2. I denne konvention omfatter udtrykket "forældreansvar" forældremyndighed eller ethvert tilsvarende myndighedsforhold, der er bestemmende for de rettigheder, beføjelser og forpligtelser, der gælder for forældre, værger eller andre retlige repræsentanter i forhold til et barns person eller formue.

Artikel 2

Denne konvention finder anvendelse på børn fra tidspunktet for deres fødsel, indtil de er fyldt 18 år.

Artikel 3

De i artikel 1 omhandlede foranstaltninger kan navnlig vedrøre:

- a) tildeling, udøvelse, hel eller delvis frakendelse af forældreansvar samt delegation heraf
- b) forældremyndighed, herunder retten til at drage omsorg for barnets person og navnlig retten til at bestemme, hvor barnet skal bo, samt samvær, herunder retten til at bringe barnet til et andet sted end dets sædvanlige opholdssted for et begrænset tidsrum
- c) værgemål, samværgemål og lignende retsinstitutter
- d) udpegelse af en person eller myndighed, der skal tage sig af barnets person eller formue, og som skal repræsentere eller bistå barnet, samt fastlæggelse af en sådan person eller myndigheds opgaver
- e) anbringelse af barnet hos en plejefamilie eller på en institution eller i et kafala-plejeforhold eller lignende plejeforhold
- f) en offentlig myndigheds tilsyn med den omsorg for et barn, der varetages af enhver person, der har barnet i sin varetægt
- g) forvaltning eller bevarelse af et barns formue eller disponering herover.

Artikel 4

Denne konvention finder ikke anvendelse på spørgsmål vedrørende:

- a) fastlæggelse eller anfægtelse af forældre-barn-forhold
- b) afgørelser om adoption, adoptionsforberedende foranstaltninger, omstødelse af adoption eller ophævelse af adoptivforhold
- c) barnets for- og efternavne
- d) myndighed
- e) underholdspligt
- f) trusts og arv
- g) social sikring
- h) offentligtretlige foranstaltninger af generel karakter vedrørende uddannelse og sundhed
- i) foranstaltninger, der er truffet som følge af strafbare handlinger begået af børn
- j) afgørelser om retten til asyl og om indvandring.

KAPITEL II – KOMPETENCE

Artikel 5

1. De retslige eller administrative myndigheder i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, har kompetence til at træffe foranstaltninger til beskyttelse af barnets person eller formue.
2. Hvis barnets sædvanlige opholdssted ændres til en anden kontraherende stat, tilfalder kompetencen, med forbehold af artikel 7, myndighederne i den stat, hvor barnet har fået nyt sædvanligt opholdssted.

Artikel 6

1. For flygtningebørn og børn, der er internationalt fordrevne på grund af uroligheder i deres land, har myndighederne i den kontraherende stat, på hvis område disse børn befinder sig som følge af deres fordrivelse, den i artikel 5, stk. 1, omhandlede kompetence.

2. Stk. 1 finder også anvendelse på børn, hvis sædvanlige opholdssted ikke kan fastslås.

Artikel 7

1. I tilfælde af ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af et barn bevarer myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før fjernelsen eller tilbageholdelsen, deres kompetence, indtil barnet har fået sædvanligt opholdssted i en anden stat, og
 - a) hver forældremyndighedsindehavende person, institution eller anden myndighed har affundet sig med fjernelsen eller tilbageholdelsen, eller
 - b) barnet har boet i denne anden stat i et tidsrum af mindst ét år, efter at den person, institution eller anden myndighed, der har forældremyndighed, har fået eller burde have fået kendskab til barnets opholdssted, og ingen anmodning om tilbagegivelse af barnet fremsat inden for dette tidsrum fortsat er under behandling, og barnet er faldet til i sine nye omgivelser.
2. En fjernelse eller tilbageholdelse af et barn skal anses for ulovlig:
 - a) når den strider mod en forældremyndighed, der tilkommer en person, institution eller anden myndighed, i fællesskab eller alene, i henhold til loven i den stat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før fjernelsen eller tilbageholdelsen, og
 - b) denne forældremyndighed faktisk blev udøvet, i fællesskab eller alene, da fjernelsen eller tilbageholdelsen fandt sted, eller ville være blevet udøvet, hvis ikke fjernelsen eller tilbageholdelsen var sket.

Den i litra a) omhandlede forældremyndighed kan navnlig følge af loven eller være tilkendt ved en retslig eller administrativ afgørelse eller en aftale, der er gyldig i henhold til loven i den pågældende stat.
3. Så længe de i stk. 1 omhandlede myndigheder bevarer deres kompetence, kan myndighederne i den kontraherende stat, hvortil barnet er blevet fjernet, eller hvor det tilbageholdes, kun træffe de hasteforanstaltninger efter artikel 11, der er nødvendige for at beskytte barnets person eller formue.

Artikel 8

1. Undtagelsesvis kan den myndighed i en kontraherende stat, der har kompetence efter artikel 5 eller 6, hvis den finder, at en myndighed i en anden kontraherende stat i en konkret sag er bedre egnet til at vurdere, hvad der er til barnets bedste, enten:
 - direkte eller med bistand fra centralmyndigheden i sin egen stat anmode den pågældende anden myndighed om at overtage kompetencen til at træffe de beskyttelsesforanstaltninger, den anser for nødvendige, eller
 - udsætte behandlingen af sagen og opfordre parterne til at indgive en sådan anmodning til myndigheden i den pågældende anden stat.
2. De kontraherende stater, til hvis myndigheder der kan indgives en anmodning som omhandlet i stk. 1, er:
 - a) en stat, som barnet er statsborger i
 - b) en stat, som barnet har formue i
 - c) en stat, hvis myndigheder har modtaget en anmodning om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab vedrørende barnets forældre
 - d) en stat, som barnet har en væsentlig tilknytning til.
3. De berørte myndigheder kan udveksle synspunkter.
4. Den myndighed, der modtager en anmodning som omhandlet i stk. 1, kan overtage kompetencen fra den myndighed, der har kompetence efter artikel 5 eller 6, hvis den finder, at dette er til barnets bedste.

Artikel 9

1. Hvis myndighederne i en kontraherende stat som omhandlet i artikel 8, stk. 2, finder, at de i en konkret sag er bedre egnede til at vurdere, hvad der er til barnets bedste, kan de enten:
 - direkte eller med bistand fra centralmyndigheden i den pågældende stat anmode den kompetente myndighed i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, om at få tillagt kompetencen til at træffe de beskyttelsesforanstaltninger, de anser for nødvendige, eller
 - opfordre parterne til at indgive en sådan anmodning til myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted.
2. De berørte myndigheder kan udveksle synspunkter.
3. Den myndighed, der foranlediger anmodningen, kan kun udøve kompetence i stedet for myndigheden i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, hvis sidstnævnte myndighed accepterer anmodningen.

Artikel 10

1. Uden at det berører artikel 5 til 9, kan myndighederne i en kontraherende stat, der udøver deres kompetence til at træffe afgørelse om en anmodning om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab vedrørende forældrene til et barn, der har sit sædvanlige opholdssted i en anden kontraherende stat, for så vidt dette er hjemlet i loven i deres egen stat, træffe foranstaltninger til beskyttelse af det pågældende barns person eller formue, hvis
 - a) en af forældrene på det tidspunkt, hvor sagen blev indledt, havde sit sædvanlige opholdssted i den pågældende stat, og en af forældrene havde forældreansvar over for barnet, og
 - b) disse myndigheds kompetence til at træffe sådanne foranstaltninger er accepteret af forældrene samt af enhver anden person med forældreansvar over for barnet, og dette er til barnets bedste.
2. Den i stk. 1 omhandlede kompetence til at træffe foranstaltninger til beskyttelse af barnet ophører, så snart der er truffet endelig afgørelse om imødekommelse eller afvisning af anmodningen om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskabet, eller sagen er afsluttet af anden grund.

Artikel 11

1. I alle hastetilfælde har myndighederne i en kontraherende stat, på hvis område barnet befinder sig eller har formue, kompetence til at træffe alle nødvendige beskyttelsesforanstaltninger.
2. Foranstaltninger, der er truffet efter stk. 1 vedrørende et barn, der har sit sædvanlige opholdssted i en kontraherende stat, bortfalder, så snart de myndigheder, der har kompetence efter artikel 5 til 10, har truffet de efter forholdene nødvendige foranstaltninger.
3. Foranstaltninger, der er truffet efter stk. 1 vedrørende et barn, der har sit sædvanlige opholdssted i en ikke-kontraherende stat, bortfalder i enhver kontraherende stat, så snart de efter forholdene nødvendige foranstaltninger, der er truffet af myndighederne i en anden stat, anerkendes i den pågældende kontraherende stat.

Artikel 12

1. Med forbehold af artikel 7 har myndighederne i en kontraherende stat, på hvis område barnet befinder sig eller har formue, kompetence til at træffe foranstaltninger af foreløbig karakter til beskyttelse af barnets person eller formue med en territorial virkning, der begrænser sig til den pågældende stat, for så vidt sådanne foranstaltninger ikke er uforenelige med foranstaltninger, der allerede er truffet af myndigheder, der har kompetence efter artikel 5 til 10.
2. Foranstaltninger, der er truffet efter stk. 1 vedrørende et barn, der har sit sædvanlige opholdssted i en kontraherende stat, bortfalder, så snart de myndigheder, der har kompetence efter artikel 5 til 10, har truffet afgørelse om de beskyttelsesforanstaltninger, der måtte være nødvendige efter forholdene.
3. Foranstaltninger, der er truffet efter stk. 1 vedrørende et barn, der har sit sædvanlige opholdssted i en ikke-kontraherende stat, bortfalder i den kontraherende stat, hvor de blev truffet, så snart de efter forholdene nødvendige foranstaltninger, der er truffet af myndighederne i en anden stat, anerkendes i den pågældende kontraherende stat.

Artikel 13

1. De myndigheder i en kontraherende stat, der efter artikel 5 til 10 har kompetence til at træffe foranstaltninger til beskyttelse af et barns person eller formue, skal afstå fra at udøve denne kompetence, hvis der på det tidspunkt, hvor sagen blev indledt, var indgivet anmodning om tilsvarende foranstaltninger til myndighederne i en anden kontraherende stat, der havde kompetence efter artikel 5 til 10 på det tidspunkt, hvor anmodningen blev fremsat, og denne anmodning stadig er under behandling.
2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis de myndigheder, som anmodningen om foranstaltninger oprindeligt blev indgivet til, har givet afkald på kompetencen.

Artikel 14

Foranstaltninger, der er truffet efter artikel 5 til 10, forbliver i kraft på de fastsatte vilkår, selv om det grundlag, hvorpå kompetencen blev støttet, ikke længere består som følge af ændrede omstændigheder, så længe de myndigheder, der har kompetence efter denne konvention, ikke har ændret, erstattet eller ophævet de pågældende foranstaltninger.

KAPITEL III – LOVVALG

Artikel 15

1. De kontraherende staters myndigheder skal under udøvelsen af deres kompetence efter bestemmelserne i kapitel II anvende loven i deres egen stat.
2. De kan dog undtagelsesvis, for så vidt dette måtte være påkrævet for at beskytte barnets person eller formue, anvende eller tage hensyn til loven i en anden stat, som sagen har en væsentlig tilknytning til.
3. Hvis barnets sædvanlige opholdssted flyttes til en anden kontraherende stat, er vilkårene for gennemførelsen af de foranstaltninger, der er truffet i den stat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, undergivet loven i denne anden stat fra flytningstidspunktet.

Artikel 16

1. Tildeling eller ophør af forældreansvar som en følge af loven uden en retslig eller administrativ myndigheds mellemkomst er undergivet loven i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted.
2. Tildeling eller ophør af forældreansvar ved aftale eller ved en ensidig handling uden en retslig eller administrativ myndigheds mellemkomst er undergivet loven i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor aftalen eller den ensidige handling får virkning.
3. Forældreansvar, der følger af loven i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, består fortsat efter en flytning af barnets sædvanlige opholdssted til en anden stat.
4. Hvis et barns sædvanlige opholdssted ændres, er tildelingen af forældreansvar som en følge af loven til en person, der ikke allerede har et sådant forældreansvar, undergivet loven i den stat, hvor barnet har fået nyt sædvanligt opholdssted.

Artikel 17

Udøvelsen af forældreansvar er undergivet loven i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted. Hvis barnets sædvanlige opholdssted ændres, er udøvelsen undergivet loven i den stat, hvor barnet har fået nyt sædvanligt opholdssted.

Artikel 18

Det i artikel 16 omhandlede forældreansvar kan bringes til ophør eller vilkårene for udøvelsen deraf ændres ved foranstaltninger truffet efter denne konvention.

Artikel 19

1. Gyldigheden af en retshandel, der er indgået mellem en tredjemand og en anden person, der ville have været beføjet til at handle som barnets retlige repræsentant efter loven i den stat, hvor retshandelen blev indgået, kan ikke bestrides, og den pågældende tredjemand kan ikke ifalde ansvar alene af den grund, at den anden person ikke var beføjet til at handle som barnets retlige repræsentant efter den lov, der udpeges efter bestemmelserne i dette kapitel, medmindre den pågældende tredjemand vidste eller burde have vidst, at forældreansvaret var undergivet sidstnævnte lov.
2. Stk. 1 finder kun anvendelse, hvis retshandelen blev indgået mellem personer, der befandt sig på samme stats område.

Artikel 20

Bestemmelserne i dette kapitel finder også anvendelse, selv om den lov, der udpeges efter disse bestemmelser, er loven i en ikke-kontraherende stat.

Artikel 21

1. I dette kapitel forstås ved "lov" den lov, der er gældende i en stat, bortset fra den pågældende stats regler om lovvalg.

2. Hvis den lov, der skal anvendes efter artikel 16, er loven i en ikke-kontraherende stat, og lovvalgsreglerne i den pågældende stat udpeger loven i en anden ikke-kontraherende stat, som vil anvende sin egen lov, skal loven i sidstnævnte stat dog anvendes. Hvis den anden ikke-kontraherende stat ikke anvender sin egen lov, anvendes den lov, der udpeges efter artikel 16.

Artikel 22

Anvendelsen af den lov, der udpeges efter bestemmelserne i dette kapitel, kan alene afvises, hvis denne anvendelse åbenbart ville stride mod grundlæggende retsprincipper under hensyntagen til barnets bedste.

KAPITEL V – ANERKENDELSE OG FULDBYRDELSE

Artikel 23

1. Foranstaltninger, der træffes af myndighederne i en kontraherende stat, anerkendes som en følge af loven i alle andre kontraherende stater.
2. Anerkendelse kan dog afslås:
 - a) hvis foranstaltningen er truffet af en myndighed, hvis kompetence ikke var baseret på en af bestemmelserne i kapitel II
 - b) hvis foranstaltningen, bortset fra i hastetilfælde, blev truffet i forbindelse med en retslig eller administrativ behandling, uden at barnet havde haft mulighed for at blive hørt, i modstrid med grundlæggende retsplejepprincipper i den stat, som anmodningen rettes til
 - c) efter anmodning fra en person, der gør gældende, at foranstaltningen krænker den pågældendes forældreansvar, hvis foranstaltningen, bortset fra i hastetilfælde, blev truffet, uden at den pågældende havde mulighed for at blive hørt
 - d) hvis anerkendelsen åbenbart vil stride mod grundlæggende retsprincipper i den stat, som anmodningen rettes til, under hensyntagen til barnets bedste
 - e) hvis foranstaltningen er uforenelig med en senere foranstaltning truffet i en ikke-kontraherende stat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted, og denne senere foranstaltning opfylder betingelserne for at blive anerkendt i den stat, som anmodningen rettes til
 - f) hvis proceduren i artikel 33 ikke er blevet fulgt.

Artikel 24

Uden at det berører artikel 23, stk. 1, kan enhver berettiget person anmode de kompetente myndigheder i en kontraherende stat om at træffe afgørelse om anerkendelse eller ikke-anerkendelse af en foranstaltning, der er truffet i en anden kontraherende stat. Proceduren afgøres efter loven i den stat, som anmodningen rettes til.

Artikel 25

Myndighederne i den stat, som anmodningen rettes til, er bundet af de faktuelle forhold, hvorpå myndigheden i den stat, hvor foranstaltningen er truffet, støttede sin kompetence.

Artikel 26

1. Hvis foranstaltninger, der er truffet i en kontraherende stat, og som er eksigible dér, kræver fuldbyrdelseshandlinger i en anden kontraherende stat, skal de efter anmodning fra en berettiget part erklæres for eksigible eller registreres med henblik på fuldbyrdelse i denne anden stat efter den procedure, der er foreskrevet i denne stats lov.
2. De enkelte kontraherende stater skal anvende en enkel og hurtig procedure, når de tager stilling til eksigibiliteten eller registreringen af en foranstaltning.
3. Eksigibilitet eller registrering kan alene afslås af en af de grunde, der er nævnt i artikel 23, stk. 2.

Artikel 27

Med forbehold af den efterprøvelse, der er nødvendig for anvendelsen af ovenstående artikler, må en truffen foranstaltning ikke efterprøves med hensyn til sagens realitet.

Artikel 28

Foranstaltninger, der er truffet i en kontraherende stat, og som er blevet erklæret for eksigible eller er blevet registreret med henblik på fuldbyrdelse i en anden kontraherende stat, fuldbyrdes i denne anden stat, som om de var truffet af myndighederne i den pågældende stat. Fuldbyrdelsen foretages efter loven i den stat, som anmodningen rettes til, inden for denne lovs grænser under hensyntagen til barnets bedste.

KAPITEL V – SAMARBEJDE

Artikel 29

1. Hver kontraherende stat udpeger en centralmyndighed til at varetage de opgaver, der pålægges en sådan myndighed ved denne konvention.
2. Forbundsstater, stater med mere end ét retssystem og stater, der har selvstyrende territoriale enheder, kan udpege mere end én centralmyndighed og angive disses territoriale eller personlige kompetence. Stater, som har udpeget mere end én centralmyndighed, angiver den centralmyndighed, som alle henvendelser kan rettes til med henblik på videresendelse til den kompetente centralmyndighed i den pågældende stat.

Artikel 30

1. Centralmyndighederne samarbejder indbyrdes og fremmer samarbejdet mellem de kompetente myndigheder i deres respektive stater med henblik på at opfylde denne konventions formål.
2. De tager i forbindelse med anvendelsen af denne konvention de forholdsregler, der er hensigtsmæssige for at formidle oplysninger om retsforskrifter og om de tjenester, der er til rådighed i deres stater vedrørende beskyttelsen af børn.

Artikel 31

Centralmyndigheden i en kontraherende stat tager enten direkte eller gennem offentlige myndigheder eller andre organer alle nødvendige forholdsregler for:

- a) at fremme de henvendelser og yde den bistand, der er omhandlet i artikel 8 og 9 samt i dette kapitel
- b) ved mediation, mægling eller tilsvarende midler at fremme mindelige aftaler om beskyttelse af et barns person eller formue i situationer, der er omfattet af denne konvention
- c) efter anmodning fra en kompetent myndighed i en anden kontraherende stat at yde bistand ved opklaringen af, hvor et barn befinder sig, når der er tegn på, at barnet befinder sig på den pågældende stats område og har behov for beskyttelse.

Artikel 32

Efter en begrundet anmodning fra centralmyndigheden eller en anden kompetent myndighed i en kontraherende stat, som barnet har en væsentlig tilknytning til, kan centralmyndigheden i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted og befinder sig, direkte eller gennem offentlige myndigheder eller andre organer:

- a) tilvejebringe en rapport om barnets situation
- b) anmode den kompetente myndighed i sin egen stat om at overveje behovet for foranstaltninger med henblik på beskyttelse af barnets person eller formue.

Artikel 33

1. Hvis en myndighed, der har kompetence efter artikel 5 til 10, påtænker at anbringe barnet hos en plejefamilie eller på en institution eller i et kafala-plejeforhold eller lignende plejeforhold, og denne anbringelse eller dette plejeforhold skal iværksættes i en anden kontraherende stat, skal myndigheden forinden forelægge sagen for centralmyndigheden eller en anden kompetent myndighed i sidstnævnte stat. Den fremsender i dette øjemed en rapport om barnet med en begrundelse for den påtænkte anbringelse eller det påtænkte plejeforhold.
2. Der kan i den stat, som fremsætter anmodningen, kun træffes afgørelse om anbringelse eller plejeforhold, hvis centralmyndigheden eller en anden kompetent myndighed i den stat, som anmodningen rettes til, har godkendt anbringelsen eller plejeforholdet under hensyntagen til barnets bedste.

Artikel 34

1. Når en beskyttelsesforanstaltning påtænkes truffet, kan de myndigheder, der er kompetente efter denne konvention, hvis barnets situation tilsiger det, anmode enhver myndighed i en anden kontraherende stat, der ligger inde med oplysninger af betydning for beskyttelsen af barnet, om at fremsende disse oplysninger.
2. En kontraherende stat kan erklære, at anmodninger efter stk. 1 kun kan fremsendes til dens myndigheder gennem dens centralmyndighed.

Artikel 35

1. De kompetente myndigheder i en kontraherende stat kan anmode myndighederne i en anden kontraherende stat om bistand ved gennemførelsen af beskyttelsesforanstaltninger, der er truffet efter denne konvention, navnlig foranstaltninger, der skal sikre den faktiske udøvelse af samvær samt retten til at bevare en regelmæssig direkte kontakt.
2. Myndighederne i en kontraherende stat, hvor barnet ikke har sit sædvanlige opholdssted, kan efter anmodning fra en af forældrene med bopæl i den pågældende stat, som søger at opnå eller at bevare samvær med barnet, indhente oplysninger eller beviser og udtale sig om den pågældendes egnethed til at have samvær og om vilkårene for udøvelsen af samvær. En myndighed, der efter artikel 5 til 10 har kompetence til at behandle en anmodning om samvær, skal, inden den træffer sin afgørelse, inddrage og tage hensyn til sådanne oplysninger, beviser og udtalelser.
3. En myndighed, der efter artikel 5 til 10 har kompetence til at træffe afgørelse om samvær, kan udsætte behandlingen, mens den afventer resultatet af behandlingen af en anmodning efter stk. 2, navnlig hvis den behandler en anmodning om ændring eller ophævelse af samvær, der er tilkendt af myndighederne i den stat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted.
4. Denne artikel er ikke til hinder for, at en myndighed, der har kompetence efter artikel 5 til 10, kan træffe foreløbige foranstaltninger, mens den afventer resultatet af behandlingen af en anmodning efter stk. 2.

Artikel 36

Er barnet udsat for alvorlig fare, skal de kompetente myndigheder i den kontraherende stat, hvor der er truffet foranstaltninger til beskyttelse af barnet, eller hvor sådanne foranstaltninger er under overvejelse, hvis de får oplysning om, at barnets opholdssted er ændret til en anden stat, eller at barnet befinder sig i en anden stat, underrette myndighederne i denne anden stat om den pågældende fare og om de foranstaltninger, der er truffet eller overvejes truffet.

Artikel 37

En myndighed må ikke anmode om eller fremsende oplysninger efter dette kapitel, hvis den skønner, at dette vil kunne bringe barnets person eller formue i fare eller udgøre en alvorlig trussel mod et af barnets familiemedlemmers liv eller frihed.

Artikel 38

1. Uden at det berører muligheden for at opkræve rimelige gebyrer for bistand, afholder centralmyndighederne og andre offentlige myndigheder i de kontraherende stater deres egne omkostninger i forbindelse med anvendelsen af bestemmelserne i dette kapitel.
2. En kontraherende stat kan indgå aftaler med en eller flere kontraherende stater om fordelingen af udgifter.

Artikel 39

Enhver kontraherende stat kan indgå aftaler med en eller flere kontraherende stater med henblik på at lette anvendelsen af dette kapitel i deres indbyrdes forhold. Stater, der har indgået en sådan aftale, fremsender en genpart heraf til denne konventions depositar.

KAPITEL VI – ALMINDELIGE BESTEMMELSER**Artikel 40**

1. Myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, eller i den kontraherende stat, hvor der er truffet en beskyttelsesforanstaltning, kan efter anmodning fra den person, der har forældreansvar, eller som er betroet beskyttelsen af barnets person eller formue, udstede en attest, der angiver, i hvilken egenskab den pågældende har ret til at handle, og hvilke beføjelser der er tillagt den pågældende.
2. Den pågældende formodes at besidde den egenskab og de beføjelser, der er angivet i attesten, medmindre andet bevises.
3. Hver enkelt kontraherende stat udpeger de myndigheder, der er beføjede til at udfærdige attesten.

Artikel 41

Personoplysninger, der er indhentet eller videregivet efter denne konvention, må kun anvendes til det formål, hvortil de er indhentet eller videregivet.

Artikel 42

Myndigheder, der modtager oplysninger, skal sikre, at disse behandles fortroligt i overensstemmelse med loven i den pågældende stat.

Artikel 43

Alle dokumenter, der fremsendes eller udstedes efter denne konvention, er fritaget for legalisering eller andre tilsvarende formaliteter.

Artikel 44

Enhver kontraherende stat kan udpege de myndigheder, som anmodninger efter artikel 8, 9 og 33 skal rettes til.

Artikel 45

1. De udpegelser, der er omhandlet i artikel 29 og 44, meddeles Det Permanente Bureau under Haagerkonferencen om International Privatret.
2. Den i artikel 34, stk. 2, omhandlede erklæring afgives over for denne konventions depositar.

Artikel 46

En kontraherende stat med forskellige retssystemer eller regelsæt vedrørende beskyttelsen af barnets person og formue er ikke forpligtet til at anvende denne konventions regler på konflikter, der udelukkende består mellem disse forskellige retssystemer eller regelsæt.

Artikel 47

For så vidt angår en stat, hvor to eller flere retssystemer eller regelsæt vedrørende sagsområder, der er omfattet af denne konvention, finder anvendelse i forskellige territoriale enheder:

1. forstås en henvisning til sædvanligt opholdssted i den pågældende stat som en henvisning til sædvanligt opholdssted i en territorial enhed
2. forstås en henvisning til, at barnet befinder sig i den pågældende stat, som en henvisning til, at det befinder sig i en territorial enhed
3. forstås en henvisning til, at formue tilhørende barnet befinder sig i den pågældende stat, som en henvisning til, at formue tilhørende barnet befinder sig i en territorial enhed
4. forstås en henvisning til den stat, som barnet er statsborger i, som en henvisning til den territoriale enhed, som loven i den pågældende stat udpeger, eller, hvis der ikke findes regler herom, til den territoriale enhed, som barnet har den nærmeste tilknytning til
5. forstås en henvisning til den stat, hvis myndigheder behandler en anmodning om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab vedrørende barnets forældre, som en henvisning til den territoriale enhed, hvis myndigheder behandler en sådan anmodning
6. forstås en henvisning til den stat, som barnet har en væsentlig tilknytning til, som en henvisning til den territoriale enhed, som barnet har en sådan tilknytning til
7. forstås en henvisning til den stat, hvortil barnet er blevet fjernet, eller hvor det tilbageholdes, som en henvisning til den territoriale enhed, hvortil barnet er blevet fjernet, eller hvor det tilbageholdes
8. forstås en henvisning til organer eller myndigheder i den pågældende stat, bortset fra centralmyndigheder, som en henvisning til de organer eller myndigheder, der er beføjede til at handle i den berørte territoriale enhed
9. forstås en henvisning til loven, procesreglerne eller myndigheden i den stat, hvor der er truffet en foranstaltning, som en henvisning til loven, procesreglerne eller myndigheden i den territoriale enhed, hvor den pågældende foranstaltning er truffet
10. forstås en henvisning til loven, procesreglerne eller myndigheden i den stat, som en anmodning rettes til, som en henvisning til loven, procesreglerne eller myndigheden i den territoriale enhed, hvor der anmodes om anerkendelse eller fuldbyrdelse.

Artikel 48

Med henblik på at fastslå, hvilken lov der skal anvendes efter kapitel III, for så vidt angår en stat, der består af to eller flere territoriale enheder med hver sit retssystem eller regelsæt vedrørende spørgsmål, der er omfattet af denne konvention, anvendes følgende regler:

- a) hvis der i den pågældende stat findes gældende regler, der fastslår, hvilken territorial enheds lov der skal anvendes, finder loven i den pågældende enhed anvendelse
- b) hvis der ikke findes sådanne regler, finder loven i den territoriale enhed, der er udpeget efter artikel 47, anvendelse.

Artikel 49

Med henblik på at fastslå, hvilken lov der skal anvendes efter kapitel III, for så vidt angår en stat, der i spørgsmål, der er omfattet af denne konvention, har to eller flere retssystemer eller regelsæt, der finder anvendelse på forskellige grupper af personer, anvendes følgende regler:

- a) hvis der i den pågældende stat findes gældende regler, der fastslår, hvilket af disse retssystemer der skal anvendes, finder dette system anvendelse
- b) hvis der ikke findes sådanne regler, finder det retssystem eller regelsæt, som barnet har den nærmeste tilknytning til, anvendelse.

Artikel 50

Denne konvention berører ikke anvendelsen af konventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser i forholdet mellem stater, der er parter i begge konventioner. Intet er dog til hinder for, at bestemmelser i denne konvention kan gøres gældende med henblik på at opnå tilbagegivelsen af et barn, der er blevet ulovligt fjernet eller ulovligt tilbageholdes, eller med henblik på at tilrettelægge samvær.

Artikel 51

I forholdet mellem de kontraherende stater træder denne konvention i stedet for konventionen af 5. oktober 1961 om myndighedernes kompetence og lovvalget i sager vedrørende beskyttelse af mindreårige og konventionen om værgemål for mindreårige, undertegnet i Haag den 12. juni 1902, uden at dette berører anerkendelsen af foranstaltninger truffet efter konventionen af 5. oktober 1961.

Artikel 52

- 1. Denne konvention berører ikke internationale instrumenter, som de kontraherende stater har tiltrådt, og som indeholder bestemmelser om spørgsmål, der er omfattet af denne konvention, medmindre en erklæring om det modsatte er afgivet af de stater, der er bundet af det pågældende instrument.
- 2. Denne konvention berører ikke muligheden for, at en eller flere kontraherende stater kan indgå aftaler, der, for så vidt angår børn, der har deres sædvanlige opholdssted i en af de stater, der har tiltrådt sådanne aftaler, indeholder bestemmelser om spørgsmål, der er omfattet af denne konvention.
- 3. Aftaler, der måtte blive indgået af en eller flere kontraherende stater om spørgsmål, der er omfattet af denne konvention, berører ikke anvendelsen af bestemmelserne i denne konvention i forholdet mellem de pågældende stater og andre kontraherende stater.
- 4. Stk. 1-3 finder endvidere anvendelse på ensartede lovgivninger baseret på særlig tilknytning af regional eller anden art mellem de berørte stater.

Artikel 53

- 1. Denne konvention finder kun anvendelse på foranstaltninger, der er truffet i en stat, efter at konventionen er trådt i kraft i forhold til den pågældende stat.
- 2. Konventionen finder anvendelse på anerkendelse og fuldbyrdelse af foranstaltninger, der er truffet efter dens ikrafttræden i forholdet mellem den stat, hvor foranstaltningerne er truffet, og den stat, som anmodningen rettes til.

Artikel 54

1. Enhver meddelelse til centralmyndigheden eller en anden myndighed i en kontraherende stat affattes på originalsproget og ledsages af en oversættelse til det officielle sprog eller et af de officielle sprog i den pågældende stat, eller, hvis dette ikke er muligt, af en oversættelse til fransk eller engelsk.
2. En kontraherende stat kan dog ved at tage et forbehold i overensstemmelse med artikel 60 modsætte sig anvendelsen af enten fransk eller engelsk, men ikke begge sprog.

Artikel 55

1. En kontraherende stat kan i overensstemmelse med artikel 60:
 - a) forbeholde sig sine myndigheders kompetence til at træffe foranstaltninger til beskyttelse af et barns formue, der befinder sig på dens område
 - b) forbeholde sig ret til ikke at anerkende et forældreansvar eller en foranstaltning, der er uforenelig med en foranstaltning, der er truffet af dens myndigheder vedrørende den pågældende formue.
2. Forbeholdet kan begrænses til bestemte formuekategorier.

Artikel 56

Generalsekretæren for Haagerkonferencen om International Privatrecht indkalder med regelmæssige mellemrum et særligt udvalg med henblik på at vurdere, hvordan denne konvention virker i praksis.

KAPITEL VII – AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 57

1. Konventionen er åben for undertegnelse for de stater, der var medlemmer af Haagerkonferencen om International Privatrecht på tidspunktet for dens 18. samling.
2. Den skal ratificeres, accepteres eller godkendes, og ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrumenterne skal deponeres i Kongeriget Nederlandenes Udenrigsministerium, der er konventionens depositar.

Artikel 58

1. Enhver anden stat kan tiltræde konventionen efter dens ikrafttræden i henhold til artikel 61, stk. 1.
2. Tiltrædelsesinstrumentet deponeres hos depositaren.
3. Tiltrædelsen får alene virkning i forholdet mellem den tiltrædende stat og de kontraherende stater, der ikke har gjort indsigelse mod denne tiltrædelse inden seks måneder efter modtagelsen af den i artikel 63, litra b), omhandlede meddelelse. En sådan indsigelse kan ligeledes fremsættes af enhver stat i forbindelse med ratifikation, accept eller godkendelse af konventionen efter tiltrædelse. Sådanne indsigelser meddeles depositaren.

Artikel 59

1. En stat, der består af to eller flere territoriale enheder, hvor forskellige retssystemer finder anvendelse vedrørende spørgsmål, der er omfattet af denne konvention, kan ved undertegnelsen, ratifikationen, accepten, godkendelsen eller tiltrædelsen erklære, at konventionen skal finde anvendelse i samtlige dens territoriale enheder eller kun i en eller flere af disse, og den kan til enhver tid ændre en sådan erklæring ved at afgive en ny.
2. Sådanne erklæringer meddeles depositaren, og de skal udtrykkeligt angive, i hvilke territoriale enheder konventionen finder anvendelse.
3. Hvis en stat ikke afgiver nogen erklæring efter denne artikel, finder konventionen anvendelse i samtlige territoriale enheder i denne stat.

Artikel 60

1. Enhver stat kan senest ved ratifikationen, accepten, godkendelsen eller tiltrædelsen eller ved afgivelsen af en erklæring efter artikel 59 tage et af eller begge de forbehold, der er omhandlet i artikel 54, stk. 2, og artikel 55. Der kan ikke tages andre forbehold.
2. Enhver stat kan til enhver tid tilbagekalde et tidligere forbehold. Tilbagekaldelsen meddeles depositaren.
3. Forbeholdet ophører med at have virkning den første dag i den tredje kalendermåned efter den i stk. 2 omhandlede meddelelse.

Artikel 61

1. Konventionen træder i kraft den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter deponeringen af det tredje ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrument, der er omhandlet i artikel 57.
2. Herefter træder konventionen i kraft:
 - a) for enhver stat, der ratificerer, accepterer eller godkender den på et senere tidspunkt, den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter deponeringen af dens ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument
 - b) for enhver tiltrædende stat den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter udløbet af den i artikel 58, stk. 3, fastsatte periode på seks måneder
 - c) for enhver territorial enhed, i hvilken konventionen finder anvendelse i overensstemmelse med artikel 59, den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter den i nævnte artikel omhandlede meddelelse.

Artikel 62

1. Enhver stat, der er part i konventionen, kan opsige denne ved skriftlig meddelelse til depositaren. En sådan opsigelse kan begrænses til visse territoriale enheder, som konventionen finder anvendelse i.
2. Opsigelsen har virkning fra den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på 12 måneder, efter at depositaren har modtaget meddelelse herom. Hvis der i meddelelsen er angivet en længere opsigelsesperiode, har opsigelsen virkning fra udløbet af denne længere periode.

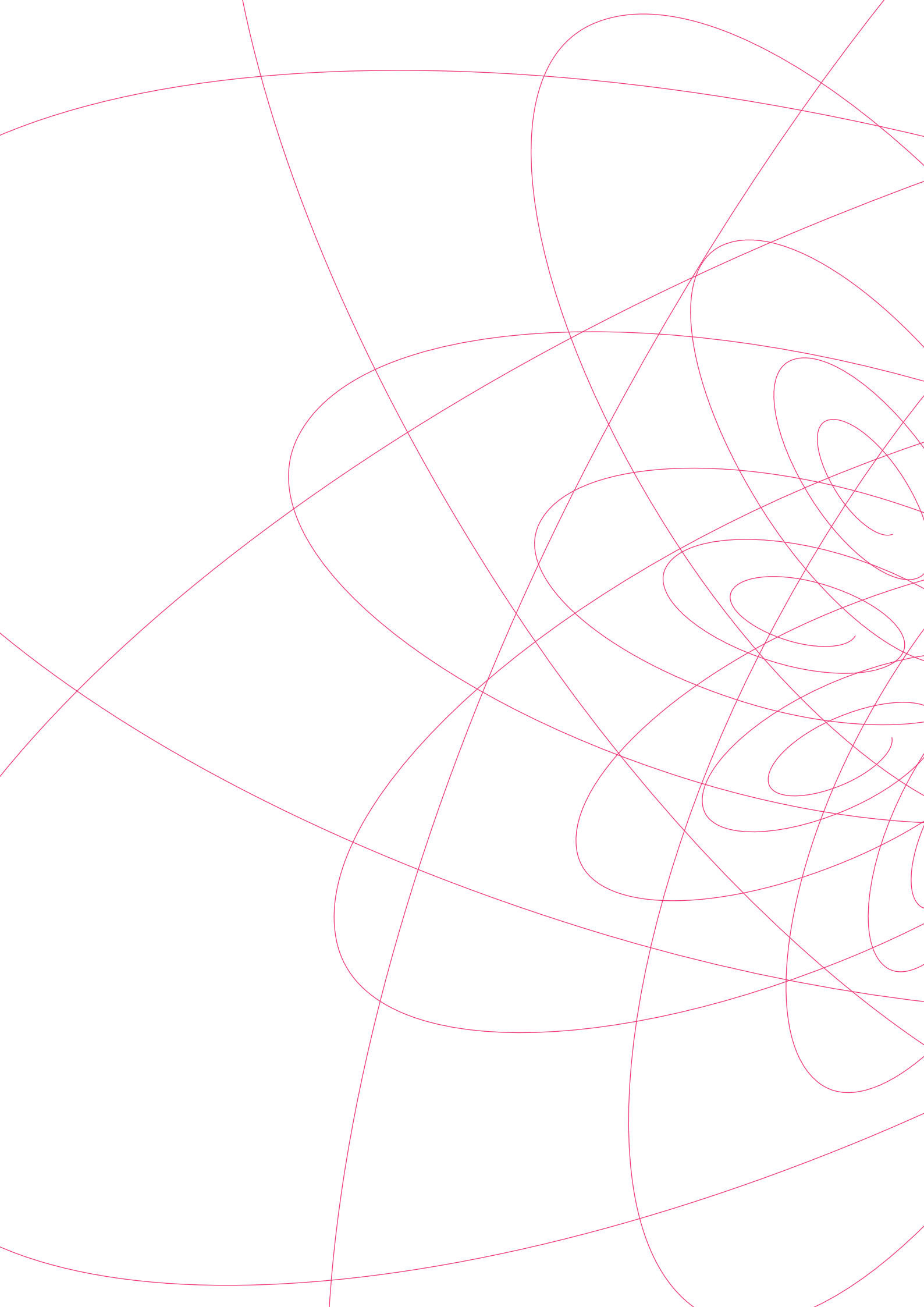
Artikel 63

Depositaren underretter de stater, der er medlemmer af Haagerkonferencen om International Privatret, og de stater, der har tiltrådt denne konvention i overensstemmelse med artikel 58, om:

- a) enhver undertegnelse, ratifikation, accept og godkendelse som omhandlet i artikel 57
- b) enhver tiltrædelse og indsigelse mod en tiltrædelse som omhandlet i artikel 58
- c) datoen for konventionens ikrafttræden efter artikel 61
- d) de i artikel 34, stk. 2, og artikel 59 omhandlede erklæringer
- e) de i artikel 39 omhandlede aftaler
- f) de i artikel 54, stk. 2, og artikel 55 omhandlede forbehold og tilbagekaldelser deraf som omhandlet i artikel 60, stk. 2
- g) enhver opsigelse som omhandlet i artikel 62.

Til bekræftelse heraf har undertegnede, der er behørigt bemyndiget dertil, undertegnet denne konvention.

Udfærdiget i Haag den 19. oktober 1996 på engelsk og fransk, idet begge tekster har samme gyldighed, i ét eksemplar, som skal deponeres i Kongeriget Nederlandenes regerings arkiver, og hvoraf en bekræftet genpart vil blive fremsendt ad diplomatisk vej til hver af de stater, der var medlemmer af Haagerkonferencen om International Privatret på tidspunktet for dens 18. samling.



BILAG II

Tjekliste til gennemførelsen

Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn

TJEKLISTE TIL GENNEMFØRELSEN

Indledning

Tjekliste med spørgsmål, der eventuelt skal undersøges i forbindelse med gennemførelsen af konventionen

Formålet med denne tjekliste er at beskrive, hvilke spørgsmål staterne skal tage stilling til, når de gennemfører konventionen.

Tjeklisten dikterer ikke, hvilken metode der skal anvendes til gennemførelse af konventionen i de kontraherende stater, men gennemgår nogle spørgsmål, der kan opstå før eller ved gennemførelsen af konventionen. Listen er ikke udtømmende, og der vil utvivlsomt være andre spørgsmål, som gælder specifikt for visse stater, og som der skal tages stilling til.

Tjeklisten omfatter nogle "Indledende spørgsmål", der skal tages stilling til, og som vedrører konventionen generelt, mens "Specifikke gennemførelsesforanstaltninger" og bilagene til tjeklisten også kan hjælpe en stat ved spørgsmål omkring bestemte aspekter af konventionen. Bilagene omfatter følgende:

Bilag I

En sammenfatning af bestemmelserne i konventionen, som kan kræve gennemførelsesforanstaltninger, f.eks. lovændringer, før konventionen træder i kraft.

Bilag II

En sammenfatning af de oplysninger, der skal afgives til depositaren (Kongeriget Nederlandenes Udenrigsministerium), og Det Permanente Bureau under Haagerkonferencen om International Privatret.

Bilag III

En sammenfatning af de opgaver, som centralmyndighederne, de kompetente myndigheder og andre myndigheder varetager i henhold til konventionen.

Bilag IV

En liste over tilgængelige ressourcer fra staterne, der kan være til støtte for andre stater.

Indledende spørgsmål

1. Hvis man overvejer at blive kontraherende stat

- ☐ Spørg Det Permanente Bureau under Haagerkonferencen om International Privatret og andre kontraherende stater om fordelene ved konventionen.
- ☐ Identificer og kontakt forskellige aktører og eksperter i staten, herunder f.eks. statslige og ikke-statslige organer, retsvæsenet, børneforsorgen og jurister for at:
 - vurdere konsekvenserne af at blive kontraherende stat
 - beslutte, hvorvidt staten skal være kontraherende stat
 - identificere de bedste metoder til gennemførelse af konventionen
 - udarbejde en plan for konventionens gennemførelse og anvendelse.

2. Gennemførelsesmetoder

- ☐ Overvej, hvordan konventionen skal gennemføres i staten:
 - Vil konventionen automatisk blive indarbejdet i landets nationale lovgivning, når den træder i kraft?
eller
 - Er det nødvendigt at indarbejde eller gennemføre konventionen i den nationale lovgivning? Hvordan skal det i så fald ske?

Uanset om der er krav om indarbejdelse eller gennemførelse i statens retssystem, vil der være behov for at træffe nogle gennemførelsesforanstaltninger for at sikre effektiv gennemførelse og anvendelse af konventionen inden for rammerne af de retlige og administrative systemer.
- ☐ Foretag en grundig gennemgang af de nationale love, regler, forskrifter, bekendtgørelser og politikker samt den nationale praksis for at sikre, at de gældende bestemmelser ikke er i strid med konventionen.
- ☐ Hvis der er nogen gældende bestemmelser, som kan hindre effektiv gennemførelse og anvendelse af konventionen, hvilke ændringer er da nødvendige? (Se nedenfor under "Specifikke gennemførelsesforanstaltninger" og bilag I)
- ☐ Overvej, hvad der skal ændres i retssystemet:
 - ved hjælp af forvaltningsakter (f.eks. udpegelse af en centralmyndighed¹)
 - i lovgivning (f.eks. regler om kompetencen til at træffe beskyttelsesforanstaltninger, herunder bestemmelser om overførsel af kompetencen²)
 - i regler, forskrifter eller bekendtgørelser (f.eks. procedureregler om optagelse og stillingtagen til beviser fra en anden kontraherende stat i sager om samvær³).

¹ Artikel 29.
² Artikel 8 og 9.
³ Artikel 35.

3. At blive part i konventionen – undertegnelse og ratificering eller tiltrædelse

Alle stater kan blive part i konventionen, men det kan ske på forskellige måder. Overvej, hvilken af følgende der skal anvendes:

- **Undertegnelse efterfulgt af ratifikation:** En stat, som var medlem af Haagerkonferencen den 19. oktober 1996, kan **undertegne og ratificere** konventionen⁴. Ved at **undertegne** konventionen giver en stat i princippet udtryk for, at den har til hensigt at blive part i konventionen. Undertegnelse forpligter imidlertid ikke en stat til at ratificere konventionen⁵. Staten vil derefter skulle **ratificere** konventionen for, at den træder i kraft. Konventionen træder i kraft tre måneder efter ratificeringen⁶.
- **Tiltrædelse:** Andre stater, som ønsker at blive part i konventionen, kan **tiltræde** den⁷. For en tiltrædende stat vil konventionen træde i kraft ni måneder efter datoen for tiltrædelse⁸. I de første seks måneder af denne periode på ni måneder kan de andre kontraherende stater gøre indsigelse mod tiltrædelsen. Konventionen vil ikke træde i kraft mellem den tiltrædende stat og den stat, der har gjort indsigelse, før indsigelsen trækkes tilbage. Konventionen vil ikke desto mindre træde i kraft mellem den tiltrædende stat og alle andre kontraherende stater, som ikke har gjort indsigelse⁹.

Ratificering af eller tiltrædelse til konventionen kræver, at en stat deponerer de relevante instrumenter hos depositaren¹⁰. Bilag II indeholder et sammendrag af de oplysninger, der skal afgives til depositaren og/eller Det Permanente Bureau under Haagerkonferencen om International Privatrete før eller ved ratificering/tiltrædelse.

4. Udarbejdelse af en tidsplan

Bestem, hvilken dato konventionen skal træde i kraft i staten. Husk denne dato, når tidsplanen skal udarbejdes, og sørg for at:

- ☐ sikre, at de nødvendige instrumenter og oplysninger deponeres hos depositaren og meddeles Det Permanente Bureau (se bilag II)
- ☐ sikre, at de relevante gennemførelsesforanstaltninger er truffet, eller vedtaget og trådt i kraft, på det tidspunkt, hvor konventionen træder i kraft i staten

⁴ Artikel 57, stk. 1: Konventionen er åben for undertegnelse for de stater, der var medlemmer af Haagerkonferencen om International Privatrete på tidspunktet for dens 18. samling (19. oktober 1996).

⁵ I henhold til artikel 18 i Wienerkonventionen om traktatretten er stater forpligtet til at afholde sig fra handlinger, der ville berøve traktatens formål og hensigt, når den har udtrykt sit samtykke til at være bundet af traktaten.

⁶ Artikel 61, stk. 2, litra a): Konventionen træder i kraft for enhver stat, der **ratificerer, accepterer** eller **godkender** den på et senere tidspunkt, den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter deponeringen af dens ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument.

⁷ Artikel 58, stk. 1: Enhver anden stat kan tiltræde konventionen efter dens ikrafttræden.

⁸ Artikel 61, stk. 2, litra b): Konventionen træder i kraft for enhver **tiltrædende** stat den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter udløbet af perioden på seks måneder.

⁹ Artikel 58, stk. 3. Bemærk, at en indsigelse vedrørende en tidligere tiltrædelse kan gøres af stater på det tidspunkt, hvor de **ratificerer, accepterer** eller **godkender** konventionen.

¹⁰ Artikel 57, stk. 2. Artikel 58, stk. 2.

- ☐ alle de vigtigste aktører (f.eks. statslige organer, børneforsorgen, domstolene, politiet, jurister) er blevet underrettet om, hvornår konventionen vil træde i kraft, eventuelle ændringer i lovgivningen og procedurer og, hvor det er relevant, deres respektive roller i henhold til konventionen
- ☐ sikre, at der tilbydes relevant uddannelse til de personer, der er involveret i anvendelsen af konventionen (f.eks. statslige organer, børneforsorgen, domstolene, politiet)
- ☐ oplyse offentligheden om konventionen.

5. Udpegelser, erklæringer og forbehold

Der er nogle obligatoriske udpegelser, der skal foretages i henhold til konventionen, samt frivillige erklæringer og forbehold, som staterne kan finde nødvendige.

Bilag II indeholder et resumé af de oplysninger, der skal meddeles depositaren og/eller Det Permanente Bureau under Haagerkonferencen, men det drejer sig især om følgende:

- ☐ En eller flere centralmyndigheder, der skal være udpeget på tidspunktet for ratificering/tiltrædelse (eller i det mindste før konventionens ikrafttræden)¹¹.
- ☐ Centralmyndighedens kontaktoplysninger og kommunikationssproget/-sprogene skal meddeles Det Permanente Bureau så hurtigt som muligt og opdateres løbende.
- ☐ De kontraherende stater kan udpege myndigheder, som anmodninger efter artikel 8 og 9 (overførsel af kompetencen) og artikel 33 (anmodninger om anbringelse af et barn) skal rettes til¹². De udpegede myndigheder og deres kontaktoplysninger skal hurtigst muligt sendes til Det Permanente Bureau (sammen med myndighedernes kommunikationssprog).
- ☐ Overvejelse af, om der er behov for en erklæring efter artikel 34, stk. 2 (hvis en beskyttelsesforanstaltning påtænkes truffet, skal oplysninger af betydning for beskyttelsen af barnet fremsendes til myndighederne gennem centralmyndigheden)¹³.
- ☐ Overvejelse af, om det er nødvendigt at tage forbehold i henhold til artikel 54 (kommunikationssprog) og artikel 55 (formue)¹⁴.
- ☐ Overvejelse af, om en erklæring i henhold til artikel 59 er nødvendig (anvendelse af konventionen i territoriale enheder)¹⁵.

6. Løbende gennemførelsesproces

- ☐ Der skal etableres mekanismer til overvågning og evaluering af konventionens anvendelse og funktion, herunder f.eks. høring af domstolene og andre myndigheder, som er ansvarlige efter konventionen. Regelmæssig evaluering vil sikre, at man opdager og kan løse eventuelle problemer med gennemførelsen.
- ☐ Sørg for, at eventuelle fremtidige ændringer i centralmyndighedernes og de udpegede myndigheders kontaktoplysninger meddeles Det Permanente Bureau.

¹¹ Artikel 29. Artikel 45. Hvis der ikke er udpeget en centralmyndighed på tidspunktet for ratificering/tiltrædelse, er der risiko for, at andre kontraherende stater kan overveje at gøre indsigelse mod tiltrædelsen.

¹² Artikel 44. Artikel 45.

¹³ Artikel 45. Artikel 60. Se også den forklarende rapport, pkt. 144.

¹⁴ Artikel 60. Se også den forklarende rapport, pkt. 181.

¹⁵ Artikel 60.

- ☐ Der kan findes hjælp her:
- Haagerkonferencen om International Privatrets websted på < www.hcch.net >.
 - P. Lagarde, "Explanatory Report on the Convention on Jurisdiction, Applicable Law, Recognition, Enforcement and Co-operation in respect of Parental Responsibility and Measures for the Protection of Children" ("Forklarende rapport om konventionen om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn"), "Proceedings of the Eighteenth Session (1996)" ("Forhandlinger på den 18. samling"), bind II, "Protection of Children" ("Beskyttelse af børn"), Haag, SDU, 1998, som kan findes på engelsk på < www.hcch.net > under "Publications" ("Publikationer") og "Explanatory Reports" ("Forklarende rapporter").
 - "The Judges' Newsletter on International Child Protection" ("Dommernes nyhedsbrev om international beskyttelse af børn"), som kan findes på engelsk på Haagerkonferencens websted under "Publications" ("Publikationer") og "Judges' Newsletter".
 - En liste over tilgængelige ressourcer fra staterne, der kan være til støtte for andre stater (se bilag IV).

Specifikke gennemførelsesforanstaltninger

Kapitel I – Anvendelsesområde

- ☐ Undersøg, hvilke beskyttelsesforanstaltninger der allerede findes i den nationale lovgivning, og hvordan de passer sammen med foranstaltningerne i konventionen. Foranstaltningerne i artikel 3 er ikke udtømmende, og der kan være andre beskyttelsesforanstaltninger i din stat¹⁶.
- ☐ Overvej, hvilke rettigheder og forpligtelser i den nationale lovgivning der afspejler begrebet "forældreansvar" (se artikel 1, stk. 2).

Kapitel II – Kompetence

- ☐ Overvej, hvilke lovændringer der skal gennemføres for, at de retslige eller administrative myndigheder får kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger baseret på et barns "sædvanlige opholdssted" (artikel 5).
- ☐ Myndighederne skal også kunne træffe visse beskyttelsesforanstaltninger for et barn, som **befinder sig** i staten, men som ikke har **sædvanligt opholdssted** der (artikel 6, 11 og 12).
- ☐ Bemærk, at ifølge konventionen kan myndighederne i en stat træffe beskyttelsesforanstaltninger for et barn, som har sædvanligt opholdssted i en anden kontraherende stat, som led i en anmodning om skilsmisse, separation eller omstødelse af forældrenes ægteskab. Dette er dog i meget begrænsede tilfælde, og kun hvis det er tilladt i henhold til loven i staten (artikel 10).
- ☐ Find ud af, hvilke retslige eller administrative myndigheder, der vil være kompetente til at udøve kompetence i henhold til konventionen, og sørg for, at de underrettes om ændringer i lovgivning, politik eller praksis.
- ☐ Overvej, hvilke gennemførelsesforanstaltninger der kan være nødvendige for at fremme overførsel af kompetencen i henhold til artikel 8 og 9, herunder f.eks.:
 - ændringer i lovgivning eller regler, som giver de kompetente myndigheder mulighed for at afgive eller overtage kompetencen (myndighederne bør kende betingelserne for overførslen, herunder især at det skal være til barnets bedste, og at begge kompetente myndigheder skal acceptere det (se artikel 8 og 9))
 - gennemførelse af interne procedurer, som f.eks.:
 - mekanismer for afgivelse eller overtagelse af kompetencen (myndighederne bør få lejlighed til at acceptere anmodninger om at afgive eller overtage kompetencen i relevante tilfælde). Overvej:
 - hvordan anmodningen om beskyttelsesforanstaltninger vil blive forelagt en myndighed, som har overtaget kompetencen, og
 - hvordan det sikres, at sagen ikke længere behandles af myndighederne i staten, hvis kompetencen er blevet overført.
 - procedurer for afgivelse og modtagelse af anmodninger om overførsel af kompetencen og den eventuelle rolle, som centralmyndigheden skal spille (staterne bør overveje, hvordan deres myndigheder skal kommunikere med myndighederne i andre kontraherende stater, f.eks. ved direkte kommunikation mellem de relevante kompetente myndigheder, som behandler sagen, eller kommunikation gennem centralmyndigheden. De bør også overveje, hvorvidt det er nødvendigt med en erklæring i henhold til artikel 44 (dvs. udpegelse af de myndigheder, som anmodninger i henhold til artikel 8 og 9 skal rettes til))

¹⁶

Derimod er listen i artikel 4 over de områder, hvor konventionen ikke finder anvendelse, udtømmende. Se den forklarende rapport, pkt. 26 og 36.

- procedurer for parter i en sag (bortset fra centralmyndigheder eller kompetente myndigheder), som opfordres til at anmode om overførsel af kompetencen. Bemærk, at én af parterne kan være placeret i en anden kontraherende stat.

Kapitel III – Lovvalg

- ☐ Overvej, om der er behov for ændringer i den gældende lovgivning for at give mulighed for:
 - anerkendelse af forældreansvar, som er tildelt eller ophørt i henhold til loven i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, dvs. loven i en anden stat (artikel 16)
 - at myndighederne undtagelsesvis kan anvende eller tage hensyn til loven i en anden stat, som barnet har en "væsentlig tilknytning" til (artikel 15, stk. 2).

Kapitel IV – Anerkendelse og fuldbyrdelse

- ☐ Overvej, om der er behov for gennemførelsesforanstaltninger til ændring af eksisterende lovgivning eller procedurer, der er i strid med følgende bestemmelser:
 - beskyttelsesforanstaltninger truffet af myndighederne i en kontraherende stat skal anerkendes "**som en følge af loven**" (artikel 23, stk. 1)
 - anerkendelse af beskyttelsesforanstaltninger truffet i en anden kontraherende stat kan kun afslås af de grunde, der er opført i artikel 23, stk. 2
 - enhver "**berettiget person**" kan anmode om, at der træffes en afgørelse om anerkendelse eller ikke-ankendelse af en foranstaltning, der er truffet i en anden kontraherende stat (artikel 24) – den berettigede person kan befinde sig uden for den stat, som anmodningen rettes til
 - den procedure, der anvendes til at tage stilling til eksigibiliteten eller registreringen af beskyttelsesforanstaltninger, skal være "**enkel og hurtig**" (artikel 26)
 - fuldbyrdelse af beskyttelsesforanstaltninger foretages efter loven i den stat, som anmodningen rettes til, inden for denne lovs grænser under hensyntagen til barnets bedste (artikel 28).
- ☐ Undersøg eventuelle eksisterende internationale love uden for konventionen, som finder anvendelse på anerkendelse, afgørelse om eksigibilitet eller registrering med henblik på fuldbyrdelse af udenlandske beskyttelsesforanstaltninger, der er truffet af en anden stat, og overvej, hvordan disse love relaterer sig til konventionen.

Kapitel V – Samarbejde

a) Centralmyndigheder

Centralmyndighederne vil spille en vigtig rolle i anvendelsen af konventionen af 1996. Ideelt set skal der etableres centralmyndigheder, som skal fungere som kontaktpunkt og supplere eventuelle eksisterende nationale og grænseoverskridende ordninger.

- ☐ Før etableringen af en centralmyndighed skal følgende overvejes:
 - Hvilken myndighed er bedst egnet til at varetage en centralmyndigheds opgaver (Dette vil mest sandsynligt være en myndighed, som har ansvarsområder, der ligger tæt op af de områder, som konventionen dækker. Centralmyndigheden bør også være i stand til at fremme samarbejde mellem de nationale myndigheder med ansvar for de forskellige aspekter af beskyttelse af børn samt samarbejde med andre centralmyndigheder i de kontraherende stater. Centralmyndigheden kan f.eks. være en statslig myndighed som et justitsministerium eller et familieministerium. Alternativt kan det være en ikke-statslig organisation med lignende ansvarsområder).
 - De opgaver, som centralmyndighederne skal varetage, og de opgaver, som andre myndigheder skal varetage (se bilag III).

- De foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at de enkelte myndigheder har de nødvendige beføjelser og ressourcer til at kunne varetage deres funktioner i henhold til konventionen.
 - hvorvidt der er behov for interne procedurer til at sikre, at anmodninger fremsendes og behandles hurtigt. Det gælder for eksempel:
 - kommunikation mellem centralmyndighederne, kompetente myndigheder og andre myndigheder **inden for** staten
 - kommunikation med myndigheder i andre stater.
 - Hvordan mediation, mægling eller lignende midler kan bruges til at indgå en mindelig aftale om beskyttelsesforanstaltninger (artikel 31, litra b)) (undersøg, hvilke tjenester der er til rådighed til at give parterne mulighed for at nå frem til mindelige løsninger og støtte dem i det).
 - Centralmyndighederne og andre offentlige myndigheder i de kontraherende stater skal afholde deres egne omkostninger til varetagelsen af deres opgaver i henhold til konventionen, men overveje, hvilke "rimelige gebyrer" der kan opkræves for ydelsen af visse tjenester (artikel 38)¹⁷.
- ☐ Hvis staten er part i Haagerkonventionen af 1980 om internationale børnebortførelser, skal det overvejes, om de udpegede centralmyndigheder skal være de samme for begge konventioner.
- Hvis de centralmyndigheder, der skal udpeges, ikke er de samme, skal det sikres, at centralmyndighederne kan rådføre sig med hinanden i sager om ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af et barn¹⁸ eller sager om samvær.

b) Samvær – Artikel 35

- ☐ Overvej, om der er behov for gennemførelsesforanstaltninger eller ændringer i den gældende lovgivning for at:
- bistå med at "sikre den faktiske udøvelse af samvær" for en forælder, der bor i en anden kontraherende stat (undersøg, hvilke myndigheder der skal indgive og modtage anmodninger om bistand)
 - sørg for, at myndigheder, der modtager en anmodning vedrørende samvær, kan inddrage oplysninger fra en anden kontraherende stat om, hvorvidt en forælder, som bor i en anden stat, er egnet.
- ☐ Undersøg, hvilken juridisk bistand eller anden rådgivning, der kan være til rådighed for udenlandske forældre, som anmoder om beskyttelsesforanstaltninger vedrørende samvær for et barn, som har sædvanligt opholdssted i staten.

Der findes yderligere vejledning om dette aspekt af konventionen i "Transfrontier Contact Concerning Children – General Principles and Guide to Good Practice (2008)" ("Grænseoverskridende samvær vedrørende børn – Generelle principper og retningslinjer for god praksis"), som kan findes på engelsk på < www.hcch.net > under "Child Abduction Section" ("Bortførelse af børn") og "Guides to Good Practice" ("Retningslinjer for god praksis").

c) Grænseoverskridende anbringelse af børn – Artikel 33

- ☐ Overvej, om det er nødvendigt at gennemføre foranstaltninger eller ændringer i den gældende lovgivning med hensyn til grænseoverskridende anbringelse af et barn i en plejefamilie, på en institution eller i et kafala-plejeforhold eller et lignende plejeforhold.

¹⁷ Se den forklarende rapport, pkt. 152.

¹⁸ Se artikel 7.

- ☐ Overvej, hvilke myndigheder der er bedst egnet til:
 - at rådgive om påtænkte anbringelser
 - at udarbejde rapporter om barnet
 - at modtage og fremsende anmodninger fra en anden kontraherende stat.
- ☐ Overvej, hvilke sikkerhedsforanstaltninger og standarder der skal gælde, før centralmyndigheden eller en anden kompetent myndighed giver sit samtykke til grænseoverskridende anbringelse eller plejeforhold.
- ☐ Det kan være nødvendigt at foretage en udpegelse efter artikel 44 (kontraherende stater kan udpege de myndigheder, som anmodninger efter artikel 33 skal rettes til).
- ☐ Sørg for, at der indføres kommunikationsprocedurer inden for staten og med andre kontraherende stater for at undgå, at børn anbringes uden samtykke fra den modtagende stat.

d) Kommunikation mellem retslige myndigheder

Det internationale Haag-netværk af dommere fremmer direkte kommunikation mellem de retslige myndigheder samt udveksling af oplysninger mellem dommere i forskellige lande.

- ☐ Hvis staten er repræsenteret i netværket, skal det overvejes, om den udpegede dommer også skal formidle oplysninger vedrørende konventionen. Overvej, om det er hensigtsmæssigt at udpege endnu en dommer, som har interesse eller ekspertise i konventionen.
- ☐ Hvis staten ikke er repræsenteret i netværk, bør det overvejes, om en person inden for retsvæsenet er specialiseret i anvendelsen af konventionen og har lyst til at deltage. Flere oplysninger om netværket kan fås ved henvendelse til Det Permanente Bureau under Haagerkonferencen.
- ☐ Overvej, om der skal være mulighed for direkte kommunikation mellem retslige myndigheder i forbindelse med anvendelse af artikel 8 og 9 i staten.
- ☐ Overvej, om det er nødvendigt med gennemførelsesforanstaltninger for at skabe et retsgrundlag for direkte kommunikation mellem retslige myndigheder.

Fortrolighed (artikel 41-42)

- ☐ Overvej, om de eksisterende nationale love kan beskytte fortroligheden af oplysninger, som er indhentet eller videregivet i henhold til konventionen.
- ☐ Hvis der i staten er begrænsninger for den type oplysninger, der kan videregives til tredjemand, skal det overvejes, om der kan gøres undtagelser for udveksling af oplysninger, hvis det ville være i overensstemmelse med konventionens formål, herunder f.eks. hvis et barn har brug for øjeblikkelig beskyttelse.

Forholdet mellem konventionen og andre instrumenter

- ☐ Undersøg, om der er andre internationale instrumenter, som staten er part i, og som omhandler beskyttelsen af børn, og hvordan de relaterer sig til konventionen. Hvis det er relevant, skal det sammen med de andre parter i instrumenterne overvejes, om der er behov for en erklæring for at sikre forenelighed med konventionen (artikel 52).

BILAG I

Tjekliste over bestemmelser i konventionen af 1996, som kan kræve ændringer i nationale love eller procedurer

Følgende tabel indeholder en oversigt over de bestemmelser, som kan kræve lovgivnings- eller proceduremæssige ændringer, hvis konventionen skal kunne gennemføres og anvendes. Behovet for sådanne ændringer er naturligvis mindre for de lande, hvor konventionens bestemmelser automatisk indarbejdes i retssystemet.

Artikel	Bestemmelse	Problemstilling
Artikel 5	Den stat, hvor barnet har sit "sædvanlige opholdssted" har kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger.	Har myndighederne kompetence til at træffe foranstaltninger på grundlag af et barns "sædvanlige opholdssted"?
Artikel 6, 11 og 12	Kontraherende stater kan træffe visse beskyttelsesforanstaltninger for et barn, som ikke har sædvanligt opholdssted, men befinder sig i staten.	Har myndighederne kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger, når et barn befinder sig i staten, men ikke har sædvanligt opholdssted der? Kan myndighederne træffe beskyttelsesforanstaltninger efter artikel 12, som er foreløbige og har begrænset territorial virkning?
Artikel 7	I sager om børnebortførelser bevarer myndighederne i den stat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted lige før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, kompetencen for beskyttelsesforanstaltninger, indtil en række betingelser er opfyldt.	Findes der mekanismer til at sikre, at de myndigheder, der har kompetence, er klar over, at sagen omhandler en international børnebortførelse? Er kompetencen for de myndigheder, hvor barnet befinder sig, begrænset, så de kun kan træffe hasteforanstaltninger?
Artikel 8 og 9	Kompetencen kan overføres mellem myndighederne i kontraherende stater, når visse betingelser er opfyldt.	Kan myndighederne overtage eller afgive kompetencen i henhold til konventionen? Findes der procedurer til at lette overførslen af kompetence?
Artikel 10	På visse betingelser kan myndighederne muligvis træffe beskyttelsesforanstaltninger for et barn, som har sædvanligt opholdssted i en anden kontraherende stat, hvis foranstaltningerne træffes som led i en anmodning om skilsmisse, separation eller omstødelse af forældrenes ægteskab.	Hvis myndighederne i staten kan træffe beskyttelsesforanstaltninger som led i en anmodning om skilsmisse eller separation, sørg da for, at de kun gør det, når betingelserne i artikel 10, stk. 1, litra a) og b), er opfyldt.
Artikel 1, 3, 16-18	Konventionen definerer forældreansvar i artikel 1, stk. 2. Beskyttelsesforanstaltninger omfatter tildeling, udøvelse, hel eller delvis frakendelse af forældreansvar.	Er begrebet "forældreansvar" kendt i statens retssystem? Hvilke rettigheder og forpligtelser i staten afspejler begrebet forældreansvar? Vil forældreansvar, som er tildelt eller ophørt i henhold til loven i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, dvs. loven i en anden stat, blive anerkendt?

Artikel 23	Beskyttelsesforanstaltninger skal anerkendes i alle kontraherende stater "som en følge af loven".	Anerkendes beskyttelsesforanstaltninger, der er truffet i en anden kontraherende stat, i staten som en følge af loven? Dvs. anerkendes en foranstaltning uden, at der skal anlægges sag?
Artikel 24	Enhver "berettiget person" kan anmode om, at der træffes en afgørelse om anerkendelse eller ikke-ankendelse af en foranstaltning, der er truffet i en anden kontraherende stat.	Kan en berettiget person anmode om anerkendelse eller ikke-ankendelse af en beskyttelsesforanstaltning? Den berettigede person kan befinde sig i en anden kontraherende stat.
Artikel 26	Den procedure, der anvendes til at tage stilling til eksigibiliteten eller registreringen af beskyttelsesforanstaltninger, skal være "enkel og hurtig".	Er procedurerne for registrering af beskyttelsesforanstaltninger "enkle og hurtige"?
Artikel 30-39	Samarbejde i henhold til konventionen.	Har de enkelte myndigheder de nødvendige beføjelser og ressourcer til at kunne varetage deres funktioner i henhold til konventionen?

BILAG II

Oplysninger, som stater, der er parter i konventionen af 1996, skal afgive til depositaren eller Det Permanente Bureau

Udpegelser, som kontraherende stater skal meddele direkte til Det Permanente Bureau under Haagerkonferencen om International Privatret (artikel 45, stk. 1)

Artikel 29	Kontraherende stater udpeger en centralmyndighed til at varetage de opgaver, der pålægges en sådan myndighed ved denne konvention. Centralmyndighedernes kontaktoplysninger og kommunikationssproget/-sprogene skal meddeles Det Permanente Bureau så hurtigt som muligt. Forbundsstater, stater med mere end ét retssystem og stater, der har selvstyrende territoriale enheder, kan udpege mere end én centralmyndighed. Hvis der udpeges mere end én centralmyndighed, skal staten udpege den centralmyndighed, som henvendelser kan rettes til med henblik på videresendelse til den kompetente centralmyndighed i den stat.
Artikel 44	Kontraherende stater kan udpege de myndigheder, som anmodninger efter artikel 8, 9 og 33 skal rettes til.

Det anbefales, at følgende oplysninger meddeles Det Permanente Bureau:

Artikel 40	Hver kontraherende stat skal udpege myndigheder, som skal have kompetence til at udstede attester efter artikel 40. De udpegede myndigheders kontaktoplysninger og kommunikationssproget/-sprogene skal meddeles Det Permanente Bureau.
-------------------	---

Meddelelser, der skal afgives til depositaren¹⁹

Artikel 57	Ratifikations-, accept- og godkendelsesinstrumenter.
Artikel 58	Tiltrædelsesinstrumenter. Indsigelser mod tiltrædelse. Kontraherende stater kan gøre indsigelse mod en tiltrædende stats <i>tiltrædelse</i> senest seks måneder efter modtagelse af en meddelelse om tiltrædelse.²⁰
Artikel 62	Enhver stat, der er part i konventionen, kan opsig konventionen ved meddelelse til depositaren.

¹⁹

Kongeriget Nederlandenes Udenrigsministerium.

²⁰

Bemærk, at en indsigelse vedrørende en tidligere tiltrædelse kan gøres af stater på det tidspunkt, hvor de *ratificerer, accepterer eller godkender* konventionen.

Erklæringer, som kan afgives, og skal meddeles depositaren

Artikel 45	En stat kan erklære, at anmodninger om oplysninger efter artikel 34, stk. 2, kun skal meddeles gennem dens centralmyndighed.
Artikel 52	Konventionen berører ikke internationale instrumenter, som de kontraherende stater har tiltrådt, og som indeholder bestemmelser om spørgsmål, der er omfattet af denne konvention, medmindre en erklæring om det modsatte er afgivet af de stater, der er bundet af det pågældende instrument.
Artikel 59	Hvis en stat har to eller flere territoriale enheder, hvor forskellige retssystemer finder anvendelse, kan den erklære, at konventionen skal finde anvendelse i samtlige dens territoriale enheder eller kun i en eller flere af disse (som skal identificeres). Erklæringen kan ændres.

Oplysninger, som skal afgives til depositaren vedrørende aftaler mellem kontraherende stater

Artikel 39	Kontraherende stater kan indgå aftaler med andre kontraherende stater med henblik på at lette anvendelsen af konventionen. En genpart af sådanne aftaler fremsendes til depositaren.
-------------------	--

Forbehold, som kan tages og skal meddeles depositaren

Artikel 54, stk. 2	Stater kan ved at tage et forbehold modsætte sig anvendelsen af enten fransk eller engelsk, men ikke begge sprog.
Artikel 55	En kontraherende stat kan forbeholde sig sine myndigheders kompetence til at træffe foranstaltninger til beskyttelse af et barns formue, der befinder sig på dens område, og forbeholde sig ret til ikke at anerkende et forældreansvar eller en foranstaltning, der er uforenelig med en foranstaltning, der er truffet af dens myndigheder vedrørende den pågældende formue.
Artikel 60, stk. 2	Tilbagekaldelse af forbehold.

BILAG III

Centralmyndighedernes og andre myndigheders opgaver i henhold til konventionen af 1996

Centralmyndighedernes direkte forpligtelser

Artikel 30, stk. 1	Centralmyndighederne samarbejder indbyrdes og fremmer samarbejdet mellem de kompetente myndigheder i deres respektive stater.
Artikel 30, stk. 2	Centralmyndighederne skal tage de forholdsregler, der er hensigtsmæssige for at formidle oplysninger om retsfor skrifter og om de tjenester, der er til rådighed i deres stater vedrørende beskyttelsen af børn.

Opgaver, hvor de kontraherende stater kan udpege specifikke myndigheder, som anmodninger skal rettes til (artikel 44)

Artikel 8, stk. 1	Anmodninger om overtagelse af kompetencen: Myndigheden i en kontraherende stat, som har kompetence, kan anmode eller bede parterne om at anmode en myndighed i en anden kontraherende stat om at overtage kompetencen i en bestemt sag.
Artikel 9, stk. 1	Anmodninger om at få tillagt kompetencen: Myndigheden i en kontraherende stat, som ikke har kompetence, kan anmode eller bede parterne om at anmode en myndighed i den kontraherende stat, hvor barnet har sædvanligt opholdssted, om at få tillagt kompetencen i en bestemt sag.
Artikel 33	Anmodninger vedrørende grænseoverskridende anbringelse: Centralmyndigheden eller den kompetente myndighed i kontraherende stater skal rådføre sig med centralmyndigheden eller anden kompetent myndighed i en anden kontraherende stat vedrørende anbringelse af et barn i den anden stat hos en plejefamilie eller på en institution eller i et kafala-plejeforhold eller lignende plejeforhold. Den stat, der indgiver anmodningen, skal fremsende en rapport med begrundelsen for anbringelsen. Den stat, som anmodningen indgives til, skal meddele sin afgørelse om den påtænkte anbringelse.

Andre opgaver, som kan udføres af centralmyndighederne, de kompetente myndigheder eller andre offentlige myndigheder som fastlagt af den kontraherende stat²¹²

Artikel 23 og 24	Modtagelse og afgivelse af anmodninger om anerkendelse eller ikke-ankendelse af foranstaltninger.
Artikel 26	Afgørelse om eksigibilitet eller registrering med henblik på fuldbyrdelse af beskyttelsesforanstaltninger truffet i en anden kontraherende stat.
Artikel 28	Fuldbyrdelse af beskyttelsesforanstaltninger
Artikel 31, litra a)	Myndighederne skal fremme de henvendelser og yde den bistand, der er omhandlet i artikel 8 og 9 samt i kapitel V.

21

F.eks.: statslige agenturer, domstole, administrative myndigheder/retter, børneforsorgen, sundhedspersonale, socialforsorgen, rådgivningstjenester, politiet, mediatorer. Staterne bør sikre, at de enkelte myndigheder har de nødvendige beføjelser og ressourcer til at kunne varetage deres funktioner i henhold til konventionen. Der kan også være behov for procedurer til at sikre, at myndighederne ved, hvilke forpligtelser og opgaver som de forskellige myndigheder i staten har.

Artikel 31, litra b)	Fremme mindelige aftaler om beskyttelsesforanstaltninger, der er omfattet af konventionen.
Artikel 31, litra c)	Yde bistand ved opklaringen af, hvor et barn, som har behov for beskyttelse, befinder sig, efter anmodning fra kompetente myndigheder.
Artikel 32, litra a)	Tilvejebringe en rapport om barnets situation i den stat, hvor det har sædvanligt opholdssted.
Artikel 32, litra b)	Anmode den kompetente myndighed om at overveje behovet for foranstaltninger med henblik på beskyttelse af et barn.
Artikel 34, stk. 1	Modtage eller afgive anmodninger om oplysninger af betydning for beskyttelsen af et barn. Stater kan erklære, at anmodninger efter artikel 34, stk. 1, kun kan fremsendes gennem dens centralmyndighed.
Artikel 35, stk. 1	Bistå ved gennemførelsen af foranstaltninger, der skal sikre den faktiske udøvelse af samvær.
Artikel 35, stk. 2	Myndighederne i den kontraherende stat, hvor en forælder, der ikke har forældremyndighed, har bopæl, kan efter anmodning indhente oplysninger og udtale sig om den pågældendes egnethed til at have samvær. Myndigheder i en kontraherende stat, som behandler en anmodning fra en udenlandsk forælder om samvær med et barn, skal inddrage og tage hensyn til oplysninger, beviser og udtalelser fra myndighederne i den kontraherende stat, hvor den udenlandske forælder bor.
Artikel 36	Hvis et barn er blevet flyttet, og det er udsat for alvorlig fare, skal de kompetente myndigheder underrette myndighederne i denne anden stat om den pågældende fare (uanset artikel 37).
Artikel 40	Der kan udstedes en attest i henhold til artikel 40 til en person, som har forældreansvar, eller som er betroet beskyttelsen af barnets person eller formue. Attesten skal angive, i hvilken egenskab den pågældende har ret til at handle.

BILAG IV

Tilgængelige ressourcer fra staterne, der kan være til støtte for andre stater

HAAGERKONFERENCEN OM INTERNATIONAL PRIVATRET

< www.hcch.net >

AUSTRALIEN (engelsk)

Family Law (Child Protection) Regulations 2003 (Cth)

<http://www.comlaw.gov.au/comlaw/legislation/LegislativeInstrument1.nsf/0/71EB7B19DB0B4659CA256F700080E993?OpenDocument>

Family Law Act 1975 (Cth) – Division 4

<http://www.comlaw.gov.au/ComLaw/Legislation/ActCompilation1.nsf/current/bytitle/59D7F763D13627B5CA2573B5001A451B?OpenDocument&mostrecent=1>

Child Protection (International Measures) Act 2003 (Qld)

<https://www.legislation.qld.gov.au/LEGISLTN/CURRENT/C/ChildProtInMA03.pdf>

Child Protection (International Measures) Act 2006 (NSW)

[http://www.legislation.nsw.gov.au/scanview/inforce/s/1/?TITLE=%22Child%20Protection%20\(International%20Measures\)%20Act%202006%20No%2012%22&nohits=y](http://www.legislation.nsw.gov.au/scanview/inforce/s/1/?TITLE=%22Child%20Protection%20(International%20Measures)%20Act%202006%20No%2012%22&nohits=y)

Child Protection (International Measures) Act 2003 (Tas)

http://www.thelaw.tas.gov.au/tocview/index.w3p;cond=;doc_id=23%2B%2B2003%2BAT%40EN%2B20080731230000;histon=;prompt=;rec=;term

DEN EUROPÆISKE UNION (engelsk, fransk, spansk)

Rådets beslutning af 5. juni 2008 om bemyndigelse af visse medlemsstater til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at ratificere eller tiltræde Haagerkonventionen af 1996

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:151:0036:0038:EN:PDF>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:151:0036:0038:FR:PDF>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:151:0036:0038:ES:PDF>

DANMARK (dansk)

Lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen

Lov om konventionen af 1996

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=31721>

FRANKRIG (fransk)

Enfance: responsabilité parentale et protection des enfants (convention de La Haye)

http://www.assemblee-nationale.fr/13/dossiers/lahaye_responsabilite_parentale.asp

IRLAND (engelsk)

Protection of Children (Hague Convention) Act, 2000

<http://www.irishstatutebook.ie/2000/en/act/pub/0037/index.html>

NEDERLANDENE (nederlandsk)

Uitvoeringswet internationale kinderbescherming

Gennemførelseslov om international beskyttelse af børn, 16. februar 2006

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0019574/>

SCHWEIZ (fransk, tysk, italiensk)

Bekendtgørelse og dokumenter – Mod en mere effektiv beskyttelse af børn i sager om internationale børnebortførelser, 28. februar 2007

Vers une protection plus efficace des enfants en cas d'enlèvement international

Entführte Kinder werden besser geschützt

Migliore protezione dei minori rapiti

http://www.bj.admin.ch/bj/fr/home/dokumentation/medieninformationen/2007/ref_2007-02-281.html

**Haagerkonferencen om International
Privatret Det Permanente Bureau**

Churchillplein 6b
2517 JW Den Haag
Nederlandene

Telefon: +31 70 363 3303

Fax: +31 70 360 4867

E-mail: secretariat@hcch.net Websted:
www.hcch.net

DOI 10.2838/9225